

# ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Καθηγητού τῆς Οικονομικῆς τῶν Ἐκμεταλλεύσεων καὶ Βιομηχανικῆς  
Λογιστικῆς ἐν τῇ Ἀνωτάτῃ Βιομηχανικῇ Σχολῇ

## ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ (CONSOLIDATED STATEMENTS)



00173816



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	
ΑΡ. ΕΙΣ.	73816
ΣΟΜΦ.	
ΤΑΞΗ.	
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	

Α Β ε

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΒΙΚΤΩΡ Α. ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ ΦΕΙΔΙΟΥ 16 ΑΘΗΝΑΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ  
ΕΙΣ ΤΟΝ  
ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΝ  
Τ. ΔΙΟΙΚΗΤΗΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ  
ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΕΚΔΟΣΗ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΕΚΔΟΣΗ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

## ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἀποτελεῖ γενικὴν διαπίστωσιν ὅτι ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις ἐκδηλοῦται, κυρίως, διὰ τῆς ἐξ ὑπαρχῆς ἰδρύσεως μεγάλων οἰκονομικῶν μονάδων καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ὑπαρχουσῶν.

Συνήθης τρόπος ἐπεκτάσεως πρὸς τὴν κάλυπτον ἢ τὴν ὀριζόντιον διάταξιν τῆς παραγωγικῆς κλίμακος εἰς ἣν εὐρίσκεται ἡ ἐπιχειρήσις εἶναι ἡ ὑπ' αὐτῆς δημιουργία νέων μονάδων, λειτουργουσῶν ὑπὸ τὴν μορφήν Ἀνωνύμου Ἑταιρίας, αἵτινες, καίτοι ὑπὸ τὸν οἰκονομικὸν καὶ τὸν διοικητικὸν ἔλεγχον τῆς ἰδρυτρίας τελοῦσαι, λόγω τῆς ὑπ' αὐτῆς κατοχῆς τῆς πλειοψηφίας, ἔχουν ἴδιαν νομικὴν προσωπικότητα μὲ τὰς ἐξ αὐτῆς ἀπορροεῦσας συνεπείας.

Τὸ σχῆμα τῆς ἐπεκτάσεως διὰ τῆς δημιουργίας ἐξηρημένων (*filiales*) ἐκρίθη διεθνῶς ἐξ ἰδιωτικοοικονομικῆς ἐπόψεως ὡς ἐπιτυχὲς καὶ χρησιμοποιοεῖται εὐρύτατα εἰς τὰς βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένας χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Τὸ ὑπὸ κοινὸν ἔλεγχον σχηματιζόμενον πλέγμα νομικῶς αὐτοτελῶν ἐπιχειρήσεων, τὸ ἀποκαλούμενον ὁμάς, συνιστᾷ ἐνιαίαν οἰκονομικὴν ὄντοτητα, ἔχουσαν περιουσίαν καὶ ἀποτελέσματα μὴ συμπλίπτοντα οὔτε μετὰ τῶν διὰ τοῦ Ἴσολογισμοῦ τῆς ἰθνηούσης ἐμφανιζομένων οὔτε μετὰ τῶν δυναμένων νὰ προκύψουν ἐκ τοῦ ἀπλοῦ ἀριθμητικοῦ συσχετισμοῦ τῶν Ἴσολογισμῶν τῶν καθ' ἕκαστα ἐπιχειρήσεων τῆς ὁμάδος.

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν συνεπῶς ταύτην, πλὴν τοῦ κλασσικοῦ Ἴσολογισμοῦ τῆς ἰθνηούσης, ἐμφανίζοντος τὴν ἀξίαν τῶν ὑπ' αὐτῆς κατεχομένων μετοχῶν πλειοψηφίας ἐτέρων ἐπιχειρήσεων ὡς ἀπλῶν χρεωγράφων, ἀντιστοιχεῖ καὶ εἰς δεύτερος Ἴσολογισμός, ἀπορρέων ἐκ τῆς ιδιότητός της ὡς κυριάρχου τῶν ἐτέρων, ὅστις, παραβλέπων πρὸς στιγμὴν τὴν νομικὴν τῶν αὐτοτέλειαν ἀποδίδει ρεαλιστικῶς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν καὶ τ' ἀποτελέσματα ὁλοκλήρου τῆς ὑπὸ κοινὸν ἔλεγχον ὁμάδος ὡς ἐνιαίας οἰκονομικῆς ὄντοτητος. Ὁ Ἴσολογισμὸς οὗτος ἐπεκράτησε ἢ ἀποκαλεῖται παρ' ἡμῖν « Ἐνοποιημένος Ἴσολογισμὸς », κατ' ἀπόδοσιν τοῦ ἀγγλικοῦ ὄρου *Consolidated balancesheet* ἢ εὐρύτερον *Consolidated statement*.

Ἡ ἐπὶ τῶν ἐξαγομένων ἐκ τῶν δύο Ἴσολογισμῶν διαφορὰ εἶναι πολλακίαν σημαντικὴ, χωρὶς νὰ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὁ εἰς εἶναι ὀρθότερος τοῦ ἄλλου, πολὺ δὲ περισσότερον ὅτι ὁ εἰς δύναται νὰ ὑποκαταστήσῃ τὸν ἕτερον,

διότι πράγματι πρόκειται περί σταθμίσεως τῶν αὐτῶν οικονομικῶν μεγεθῶν ὑπὸ διάφορον πρῶσμα.

Ἐν τῷ προσδιορισμῷ τῆς οικονομικῆς θέσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπιχειρήσεως ὡς κυριάρχου ἐτέρων προάγει τὴν σχετικὴν διαφώτισιν παντός ἐνδιαφερομένου, καὶ κυρίως τῶν μετόχων καὶ πιστωτῶν αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ περαιτέρω, λόγῳ τῆς ὑφισταμένης ἀλληλεξαρτήσεως, ὁ Ἐνοποιημένος Ἴσο-λογισμὸς ἐπηρεάζει τὰς κρίσεις ἐπὶ τῆς γενικῆς οικονομικῆς θέσεως τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς ομάδος.

Ἡ σημασία τῶν Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν ἐγένετο ἐνωρὶς αἰσθητὴ εἰς τὰς βιομηχανικῶς προηγμένας χώρας, καὶ ὑπ' ἄλλων μὲν, ὡς τῶν Η.Π.Α. καὶ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, ἐλόθη τὸ θέμα νομοθετικῶς, εἰς ἄλλας δέ, ὅπου καθυστερεῖ τοιαύτη ρύθμισις, σημειοῦται ἐντόνως ἢ σχετικῶς ἔλλειψις καὶ καταβάλλεται προσπάθεια ὑπὸ τε τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πράξεως πρὸς πλήρωσιν αὐτῆς.

Ἡ Ἑλλὰς εὐρίσκειται εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐκβιομηχανισέως τῆς καὶ μάλιστα μὲ γενικὴν ἐπιθυμίαν ἐπιταχύνσεως τοῦ ρυθμοῦ αὐτῆς.

Ἐὰν σήμερον ὑφίσταται ἐν κενόν, αἴριον μὲ τὴν ἀναμενομένην ἀνάπτυξιν τοῦτο θὰ καταστῇ ἐντόνως αἰσθητόν, ἐκ τοῦ λόγου τούτου δὲ νομιζομεν ὅτι τὸ ὅλον θέμα πρέπει νὰ συζητηθῇ ἀπὸ τοῦδε, ὥστε νὰ ὀριμασθῇ ἐγκαίρως ἀπὸ πάσης πλευρᾶς.

Ἡ λογιστικὴ πλευρὰ τοῦ ζητήματος ἐμφανίζει σημεῖα θεωρητικῶς ἐνδιαφέροντα καὶ πρακτικῶς οὐχὶ πάντοτε λίαν εὐχεροῦς λύσεως.

Ὁ σκοπὸς ἀκριβῶς τῆς ἐργασίας ταύτης εἶναι νὰ θίξῃ τὰ ἐπίμαχα ταῦτα σημεῖα καὶ νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν χώραν μας τὰς κρατούσας ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀντιλήψεις, μὲ ταυτόχρονον κατὰ δύναμιν κριτικὴν ἀνάλυσιν αὐτῶν καὶ προσαρμογὴν εἰς τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας.

Ἡ Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία εἶναι παρθένα, ἐπὶ τοῦ θέματος, καὶ θὰ ἦτο εὐχταῖον ὅπως ἢ παρούσα ἐργασία ἀποτελέσῃ ἀφορμὴν περαιτέρω καλλιέργειας αὐτοῦ, ὥστε νὰ καταστῇ γνωστὸν εἰς τὸ εὐρύτερον κοινὸν τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ νὰ ἴδωμεν συντόμως τὴν ἐφαρμογὴν τῶν σχετικῶν διδαγμάτων τῆς Ἐπιστήμης εἰς τὴν πράξιν.

Ἀθήναι, Ἰανουάριος 1960

Δ. Α. Π.



## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

### ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

#### § 1.

#### Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΝ ΔΡΑΣΙΝ

Ἡ μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον παρατηρηθεῖσα συγκέντρωσις εἰς τὴν ἐπιχειρηματικὴν δρᾶσιν, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν, ἀποτελεῖ τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς προκυψάσης νέας μορφῆς τοῦ κεφαλαιοκρατισμοῦ, ὅστις κατέστη οὕτως «μοριακός» ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν προγενεστέραν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐμφανίζεται ὡς «ἀτομικός»<sup>1</sup>.

Ἡ ἐπελθοῦσα μεταβολὴ ἀπέρρευσεν ἢ συνέτρεξε μετὰ τῶν μεγάλων προόδων τῆς τεχνικῆς, αἱ ὅποιαi συνετέλεσαν εἰς τὴν μεταβολὴν τῶν ὄρων καὶ μεθόδων παραγωγῆς καὶ εἰς τὴν γενικὴν «ἐντατικακοποίησιν» τοῦ ρυθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς<sup>2</sup>.

Ἡ σύγχρονος ἐπιχειρήσις ἔχει τὴν τάσιν νὰ εἶναι μεγάλη<sup>3</sup>, λειτουργεῖ ὑπὸ μορφὴν ἀνωνύμου ἐταιρίας, εἶναι συνήθως ἐξειδικευμένης παραγωγῆς, τὰ ὑπ' αὐτῆς παραγόμενα προϊόντα εἶναι τυποποιημένα καὶ ἐπιδιώκει τὴν βελτίωσιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς, ἢ ὅποια προκαλεῖ κατὰ κανόνα μείωσιν τοῦ κόστους<sup>4</sup>.

Ἄλλὰ καὶ ἡ τοιαύτην ἔχουσα διάρθρωσιν ἐπιχειρήσις δὲν ἔχει πάντοτε ἐξησφαλισμένην ἐπιτυχίαν, λόγῳ τοῦ ἀναπτυσσομένου ἀνταγωνισμοῦ, ὅστις εἶναι πολλάκις τόσοσ ὀξύς ὥστε ἀπειλεῖ καὶ αὐτὴν

1. JEAN MARCHAL: *Cours d' Economie Politique*. Librairie de Medeci Paris.

2. W. SOMBART: *Ἱστορία τοῦ Κεφαλαιοκρατισμοῦ*. Περίληψις ὑπὸ Γ. ΧΑΡΤΛΑΚΗ. Ἀθῆναι σ. 122 - 123.

3. Χαρακτηριστικὰς περιπτώσεις περὶ τοῦ αὐξοντος μεγέθους τῆς σημερινῆς ἐπιχειρήσεως ἴδε ἐν J. HICKS καὶ H. HART: *Εἰσαγωγή εἰς τὴν Οἰκονομικὴν*. Μετάφρασις ὑπὸ Κ. Μπανταλούκα. Ἀθῆναι 1956, σ. 111. Ἡ μεγάλη ἐπιχειρήσις νοεῖται εἴτε ὡς αὐτοτελὴς εἴτε ὡς συγκρότημα ἐπιχειρήσεων ὑπὸ κοινὸν ἔλεγχον.

4. MARCEL MALISSEN: *Investissement et Financement*. Paris.

ταύτην τὴν ὑπαρξιν τῆς <sup>1</sup>. Εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς, ἡ συγκέντρωσις συνιστᾷ μέσον ἀγώνος καί, πραγματοποιουμένη κατ' ἀρχὴν ἐν μέρει, προχωρεῖ συνήθως ἐν συνεχείᾳ, λαμβάνουσα διὰ διαφόρων συνεννοήσεων καὶ συνδυασμῶν καθολικὸν χαρακτήρα.

Γενικώτερον ὁμῶς ἡ συγκέντρωσις τῆς παραγωγῆς δὲν ἔχει ὡς μόνον ἐλατήριον τὴν ἀμβλυνσιν ἢ τὴν ἐξάλειψιν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, διότι δι' αὐτῆς μεγάλως διευκολύνεται ἐπίσης ἡ πληρεστέρα ἐφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν τοῦ ὀρθολογισμοῦ καὶ διευρύνονται οὕτω ὑπὸ τὰς αὐτάς τιμὰς πωλήσεως τὰ περιθώρια κέρδους. Εἰς τὴν μεγάλην ἐπιχείρησιν ἢ τὸν συνασπισμὸν ἐπιχειρήσεων, ἢ ὀργάνωσις ὑποκαθιστᾷ τὸ προσωπικὸν στοιχεῖον, ἢ χρησιμοποίησις ξένων κεφαλαίων εἶναι ἐκτεταμένη, ὁ αὐτοματισμὸς τῆς παραγωγῆς ἔντονος, ὁ ρυθμὸς καὶ ὁ τρόπος διαθέσεως τῶν προϊόντων συστηματικὸς καί, γενικῶς, ἡ ὄλη διεξαγωγὴ τῆς παραγωγικῆς καὶ ποριστικῆς διαδικασίας ἔχει τὴν τάσιν νὰ προσεγγίξῃ θεωρητικὰ ἐπιστημονικὰ πρότυπα.

Ὅταν ἐν τούτοις ἡ συγκέντρωσις τῆς παραγωγῆς ἀποβαίνει καθολικὴ, δύναται νὰ καταλήξῃ εἰς καταδυνάστευσιν τῶν συμφερόντων τῆς καταναλώσεως καὶ προκαλεῖ οὕτω ἀντίδρασιν ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας <sup>2</sup>. Οὐχὶ ὁμῶς σπανίως, ὅταν δηλαδὴ ἐκ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἀπειλοῦνται μεγάλα ὀικονομικὰ μονάδες καὶ εἶναι δυνατόν ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης νὰ ἐπέλθῃ κλονισμὸς τῆς Ἑθνικῆς οἰκονομίας, ἢ γενικῶς κρίνεται ὅτι διὰ τῶν συνεννοήσεων διευκολύνεται ἡ λειτουργία τῆς οἰκονομίας, αἱ ἐνώσεις εὐνοοῦνται, ἐπιβάλλονται δὲ σπανιώτερον καὶ διὰ Νόμου ἀκόμη <sup>3</sup>.

Ἄνεξαργήτως πάντως τῆς συμπεριφορᾶς τῆς Πολιτείας ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν συνασπισμῶν, ἡ αὔξουσα συγκέντρωσις τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς σημειοῦται ὡς ἐν πραγματικόν γεγονὸς τῆς συγχρόνου οἰκονομικῆς ζωῆς.

1. Ἴδε ἐν ἐκτάσει ἐν *W. FELLNER: Competition among the few*. N. Y. 1950.

2. Γνωστὰ νομοθετήματα περιορισμοῦ τῆς ἰσχύος τῶν οἰκονομικῶν συνασπισμῶν ἐν Η.Π.Α. εἶναι ἡ *Sherman Anti-trust Act* τοῦ 1890, ἡ ὅποια ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη διὰ τῶν *Clayton Act* καὶ *Federal Trade Commission Act* τοῦ 1914. Ἐν δὲ Γερμανίᾳ ὁ νόμος τῆς 27-7-57 *Kartellgesetz* κλπ. Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, ἡ καθιερωμένη ἀπαγόρευσις συνάψεως συμφωνιῶν διὰ τὸν περιορισμὸν τοῦ ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ δὲν ἰσχύει εἰς τὰς περιόδους τῶν κρίσεων. Ἴδε σχετικὸν ἄρθρον *A. TU-MASI*, ἐν *Revue Droit Commercial*, 1958, σ. 35 ἐπ.

3. *M. ΤΣΙΜΑΡΑ: Ἀρχαὶ Οἰκονομικῆς τῶν Ἐκμεταλλεύσεων καὶ Ἐπιχειρήσεων*, Ἀθήναι 1957, σ. 166|167 καὶ 168|169, καὶ *STOCKING-WATKINS: Cartels or Competition*, N. Y. 1948.

## § 2

### Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Μεταξύ των ποικίλων σχημάτων των οικονομικών συνασπισμών<sup>1</sup> ιδιαίτεραν κατέχει θέσιν τὸ δημιουργούμενον σύνολον ἐπιχειρήσεων — συνήθως ἀνωνύμων ἐταιριῶν — διὰ τῆς ἀποκτήσεως ὑπὸ μιᾶς ἐξ αὐτῶν πλειοψηφικῆς συμμετοχῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν, ὀνύμει τῆς ὁποίας τὰς ἐλέγχει καὶ κατευθύνει τὴν δρᾶσιν αὐτῶν.

Τὸ σύνολον τῶν οὕτω συνδεομένων ἐπιχειρήσεων καλεῖται ὁμάς (*group, groupe*). Ἡ κατέχουσα τὴν ἐπὶ τῶν λοιπῶν πλειοψηφικὴν συμμετοχὴν καὶ ἀσκοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῶν ἔλεγχον ὀνομάζεται ἰθύνουσα ἐταιρία ἢ ἐταιρία ἐλέγχου ( *Holding Company, parent, Société mère*), αἱ δὲ ὑπ' αὐτῆς ἐλεγχόμεναι ἐταιρίαι ἀποκαλοῦνται ἐξηρτημέναι (*filiales, subsidiaries*).

Τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς ὑπὸ τὸ σχῆμα τοῦτο δημιουργουμένης ἐνώσεως εἶναι τὰ ἑξῆς:

1. Ἀπχσαι αἱ ἐν τῇ ὁμάδι ἐπιχειρήσεις ἔχουν συνήθως τὴν μορφήν τῆς ἀνωνύμου ἐταιρίας, διατηροῦσι ἀκεραίαν τὴν νομικὴν αὐτῶν προσωπικότητα μὲ τὰ ἐξ αὐτῆς ἀπορρέοντα ἀποτελέσματα.

2. Ὁ ἔλεγχος τῆς ἰθουούσης ἀσκεῖται διὰ τῆς κατὰ τὰς Γενικὰς Συνελεύσεις τῶν ἐξηρτημένων ἐκλογῆς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς προτιμῆσεως αὐτῆς<sup>2</sup>.

3. Ἡ πλειοψηφικὴ συμμετοχὴ τῆς ἰθουούσης δύναται νὰ εἶναι ἀπόλυτος ἢ σχετικὴ. Ὑπάρχει ἀπόλυτος τοιαύτη ὅταν ἡ ἰθύνουσα κατέχῃ ἀριθμὸν μετοχῶν μεγαλύτερον τοῦ ἡμίσεος τοῦ συνόλου τῆς ἐξηρτημένης. Σχετικὴ πλειοψηφία ὑφίσταται ὅταν ἡ ἰθύνουσα διαθέτῃ ἀριθμὸν μετοχῶν μικρότερον τοῦ ἡμίσεος τοῦ συνόλου τῶν μετοχῶν τῆς ἐξηρτημένης, ἀλλ' ἄρκετόν, λόγῳ τῆς διασπορᾶς αὐτῶν, νὰ

1. Περὶ τῶν Οἰκονομικῶν συνασπισμῶν ἴδε ἐν ἐκτάσει ἐν *Μ. ΤΣΙΜΑΡΑ*: Ἀρχαὶ Οἰκονομικῆς τῶν Ἐκμεταλλεύσεων καὶ Ἐπιχειρήσεων, Ἀθήναι 1957, σ. 157, ὅπου καὶ σχετικὴ βιβλιογραφία.

2. Τὸ σῆμα εἶναι ὅλαι αἱ ἐταιρίαι τῆς ὁμάδος νὰ περιβάλλονται τὸν τύπον τῆς ἀνωνύμου ἐταιρίας, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀναγκαῖον. Ἡ ἰθύνουσα ἐπιχειρήσις δύναται νὰ συνιστᾷ συνεταρισμὸν, προσωπικὴν ἐταιρίαν ἢ ἀκόμη προσωπικὴν ἐπιχειρήσιν. Ἰδε σχετικῶς: *G. E. CAPITAINE: Le Statut des Sociétés Holding ἐν Revue de Droit Suisse*, τόμ. 12, 1942, σ. 34. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἐξηρτημένας δὲν ἐπιβάλλεται ὑποχρεωτικῶς ὁ τύπος τῆς ἀνωνύμου ἐταιρίας ὑπὸ τῶν ἀλλαδοπῶν νομοθεσιῶν, αἱ ὁποῖαι προβλέπουσι περὶ τοῦ θεσμοῦ. Πλὴν ὁμως πρακτικῶς ὡς νομικὴ μορφή τῶν ἐταιριῶν τῆς ὁμάδος ἐπεβλήθη ἡ τῆς ἀνωνύμου ἐταιρίας. Πρβλ. *J. LYMFHΕΡΟΠΟΥΛΟΥ*: Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐταιριῶν Holding, Ἀθήναι, 1959, σ. 22.

της εξασφάλιση τήν πλειοψηφίαν κατά τὰς Γενικὰς Συνελεύσεις<sup>1</sup>.

4. Ἡ ἰθύνουσα δύναται νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ ἴδια κυρία τῶν μετοχῶν ἐκάστης τῶν ἐξηρητημένων, ὁπότε ἡ συμμετοχὴ αὐτῆς εἶναι ἄμεσος ἢ αἰ μετοχαὶ νὰ κατέχωνται ὑπὸ ἐξηρητημένης πρὸς αὐτὴν ἐταιρίας, ὁπότε ἡ συμμετοχὴ αὐτῆς εἶναι ἔμμεσος. Π.χ. ἡ ἐταιρία Α κατέχει τὰ 80% τῆς Β. Καὶ αὐτὴ τὰ 70% τῆς Γ, καὶ συνεπῶς ἡ Α κατέχει τὴν πλειοψηφίαν τῆς Γ ἔμμέσως, δηλ. διὰ τῆς Β'. Συνδυασμὸς ἐπίσης ἄμεσου καὶ ἔμμεσου συμμετοχῆς εἶναι δυνατὸς πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς πλειοψηφίας. Οὕτω ἡ Χ κατέχει τὰ 80% τῆς Ζ καὶ τὰ 20% τῆς Ω, ἡ δὲ Ζ τὰ 45% τῆς Ω, ἄρα ἡ Χ ἐλέγχει τὴν Ω διὰ τῆς ἀπ' εὐθείας συμμετοχῆς τῆς εἰς αὐτὴν καὶ διὰ τῆς συμμετοχῆς τῆς Ζ.

5. Ἐὰν ἡ ἰθύνουσα συμμετέχη εἰς τινὰ ἐταιρείαν ἔμμέσως διὰ πλειοψηφικῆς συμμετοχῆς ἑτέρας ἢ ἑτέρων πρὸς αὐτὴν ἐξηρητημένων ἐταιριῶν, τὰ δικαιώματα τῆς πλειοψηφίας τῆς ἰθύνουσης ἐπ' αὐτῆς εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ὅταν ἡ ἐν ἀναλύσει τελικὴ συμμετοχὴ τῆς δὲν καλύπτῃ τὸ ἥμισυ τοῦ κεφαλαίου τῆς ἐν λόγω ἐξηρητημένης. Π.χ. ἡ Α κατέχει τὴν πλειοψηφίαν τῆς Ω ἐὰν ἡ ἐφ' ἧς συμμετέχει κατὰ 60% ἐταιρία Β κατέχη τὰ 55% τῆς Ω, παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἐν ἀναλύσει συμμετοχὴ τῆς Α ἐπὶ τῆς Ω εἶναι 33% ( $60\% \times 55\% = 33\%$ ).

6. Ἡ ἰθύνουσα ἐταιρία δύναται νὰ ἔχη ἰδίαν ἐκμετάλλευσιν, ὁμοειδῆ, παραπλησίαν ἢ διάφορον τῶν ἐκμεταλλεύσεων τῶν κατ' ἰδίαν ἐξηρητημένων, ὡς ἐπίσης δύναται νὰ στερῆται ἰδίας ἐκμεταλλεύσεως. ἔχουσα ὡς ἀντικείμενον τῶν ἐργασιῶν τῆς τὴν πλειοψηφικὴν συμμετοχὴν ἐπὶ ἄλλων ἐπιχειρήσεων, ἐπὶ σκοπῷ ἐλέγχου καὶ κατευθύνσεως τῆς δραστηριότητος αὐτῶν<sup>2</sup>.

1. Μ. ΤΣΙΜΑΡΑΣ: ἔνθ' ἄνωτ., σ. 175, καὶ Ν. ΦΩΤΙΑΣ: *Ὀικονομικὴ τῶν Ἐπιχειρήσεων*. Ἀθῆναι 1953, σ. 168.

2. Πρόκειται περὶ ἀλύσεως ἐταιριῶν (*Sociétés à la chaîne*). Ἡ ἐλεγχόμενη ἰθύνουσα, ἡ ἐταιρία δηλαδὴ Β τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ παραδείγματος, ὀνομάζεται ἐν δὲ ἄμεσος ἰθύνουσα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Α, ἣτις ἀποκαλεῖται κορυφαία ἰθύνουσα.

3. Ἡ μὴ διαθέτουσα ἰδίαν ἐκμετάλλευσιν ἰθύνουσα συνιστᾷ τὴν καθ' αὐτὴν *Holdings* (*pure Holding*). Ἡ διαθέτουσα ἰδίαν ἐκμετάλλευσιν ἰθύνουσα εἶναι μικτὴ *Holdings* (*Mixed Holding*). Ὁ ὅρος *Holdings*, διὰ νὰ εἶναι ἀκριβῶς ἀντίστοιχος τοῦ ὅρου *Société mère*, πρέπει ἢ ἔχουσα τὴν πλειοψηφικὴν συμμετοχὴν ἐταιρία ν' ἀσκήσῃ πραγματικῶς τὸν ἔλεγχον εἰς ὅλας τὰς οὐσιώδεις ἐκδηλώσεις τῆς δραστηριότητος τῶν ἐξηρητημένων. Ἴδε σχετικῶς Ε. G. SNOZZI ἐν *Interprétation du Bilan*, Paris 1951, σ. 278. Κατὰ τὸν TCHERNOFF ἐν RICHARD καὶ D. VEYRENG, Paris 1956, σ. 4, ἡ *Holdings* διαφέρει τῆς ἐμπορικῆς ἐταιρίας (*omnium*) καθότι τὸ ἐνεργητικὸν τῆς εἶναι χαρτοφυλάκιον τίτλων ἐπιλεγέντων πρὸς ἐξασφάλισιν συμφερούσης τοποθετήσεως καὶ ἐπιμερισμοῦ τῶν κινδύνων. Ἡ ἔννοια αὕτη προσεγγίζει, ἀν μὴ καὶ ταυτίζεται, πρὸς τὴν τῶν *Investment Trusts*. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη προσέγγις δὲν εἶναι ὀρθή, διότι ἡ *Holdings*, κατὰ γενικὴν τῆς πολιτικὴν, ἐπενδύει τὰ κεφάλαιά της περισσότερον ἐντατικῶς παρὰ ἑκτατικῶς εἰς ἐπιχειρήσεις τῶν ὁποίων ἐξασφαλίζει τὸν ἔλεγχον, τὴν

Ἡ διὰ τῆς δημιουργίας ἐξηρημένων συγκέντρωσις οἰκονομικῶν συμφερόντων εἶναι τόσον συμπαγῆς, ὥστε ὑπὸ ὠρισμένας προϋποθέσεις νὰ δύναται ἡ δημιουργουμένη ὁμάς ἐταιριῶν νὰ θεωρηθῇ ὡς συνιστώσα ἐνιαῖον οἰκονομικὸν σύνολον παρά τὴν νομικὴν αὐτοτέλειαν ἐκάστης καὶ τὴν ὑπαρξιν μειοψηφικῆς συμμετοχῆς ἐπὶ τῶν ἐξηρημένων<sup>1</sup>.

### § 3.

#### Ἡ ΕΝΙΑΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΝΤΟΤΗΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΟΣ

Παρ' ὅλον ὅτι ἡ πλειοψηφικὴ συμμετοχὴ τῆς ἰθουούσης ἐπὶ τῶν ἐξηρημένων τῆς ἐξασφαλίζει εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις τὴν δυνατότητα τοῦ οἰκονομικοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς κατευθύνσεως τῆς δραστηριότητος αὐτῶν, ἐν τούτοις ὁ δημιουργούμενος σύνδεσμος δὲν εἶναι πάντοτε ὁ ἴδιος, πολὺ δὲ περισσότερο δὲν παράγει πάντοτε τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα.

Οὕτω, ἐὰν ὁ λόγος τῆς πλειοψηφικῆς συμμετοχῆς εἶναι ἡ ὑπὸ τῆς ἰθουούσης ἐπικερδῆς ἀπλῶς τοποθέτησις κεφαλαίων ἄνευ οἰουδήποτε ἐτέρου ἐνδιαφέροντος προαγωγῆς τῶν ἰδίων αὐτῆς ἐργασιῶν, ὁ δημιουργούμενος σύνδεσμος εἶναι χαλαρὸς καὶ πολλακίς πρόσκαιρος.

Ἀντιθέτως, ἐὰν ἡ αἰτία τῆς ἀποκτήσεως ὑπὸ τῆς ἰθουούσης τῆς πλειοψηφικῆς συμμετοχῆς ἐπὶ τῆς ἐξηρημένης εἶναι ἡ δημιουργία μιᾶς μονίμου ἐμπορικῆς ἢ βιομηχανικῆς δραστηριότητος ἢ ἡ ἐπέκτασις καὶ ἡ ἐπαύξησις τῶν ἰδίων αὐτῆς ἐργασιῶν καὶ γενικῶς ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἢ βελτίωσις αὐτῶν, ὁ σύνδεσμος, λόγῳ τῶν ἀναπτυσσομένων σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο ἐταιριῶν, εἶναι στενὸς καὶ ἀρραγὴ καὶ ἐκδηλοῦται διὰ μιᾶς μονίμου μεταξὺ αὐτῶν συνεργασίας. Π.χ.

χρηματοδότησιν, καὶ τὴν διεύθυνσιν, ἐνῶ τὸ ἀντικείμενον τῶν *Investment Trusts* εἶναι ἐπικερδῆς ἀπλῶς τοποθέτησις κεφαλαίων ἄνευ ἐνεργοῦ ἀναμίξεως εἰς τὰ τῶν ἐργασιῶν τῶν εἰς ἃς συμμετέχουν ἐπιχειρήσεων. Ἴδε σχετικῶς ἐν ἐκτάσει ἐν *RICCARDI ARGENZIANO: L' Investment Trust*. Milano.

Αἱ καθ' αὐτὸ  *Holding* ἀπεδόθησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διὰ τοῦ ὅρου «Ἐταιρία Χατοφυλακίου». Ὁ ὅρος οὗτος ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Ἀνωνύμων Ἐταιριῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου ἐν τῷ ὑποβληθέντι πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Νομοσχεδίων τοῦ Ὑπουργείου «Ἐταιρία Χατοφυλακίου», εἰς περιοδικὸν «Ὁ Λογιστής», Ἰανουάρ. 1959, σ. 10.

Περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ ὅρου Μήτηρ Ἐταιρία (*Société mère*) καὶ θυγατρὶς Ἐταιρία (*Société filiale*) Ἴδε ἐν *P. SAINTON: Sociétés mères et filiales*, Paris 1933, σ. 9 ἐπομ.

1. Αἱ διὰ τῶν  *Holding* δημιουργούμεναι ἐνώσεις, παρ' ὅλον ὅτι συμπαγεῖς, ἐκ κατατάσσονται εἰς τὰς ἐπιβλαβεῖς, ἀλλ' εἰς τὰς ὠφελίμους τοιαύτας. *I. ΑΥΜΠΕΡΠΟΥΛΟΥ*, ἐνθ' ἀν., σ. 15.



Α Ιθύνουσα αγοράζει τὰς πρώτας ὕλας αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν παραγωγήν τῶν προϊόντων τῆς παρά τῆς Β καὶ πωλεῖ τὰ προϊόντα τῆς εἰς τὴν Γ, ἣτις ἔχει ἀναλάβει τὴν διοχέτευσιν αὐτῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Φανερόν εἶναι ὅτι ὅταν ἡ συνεργασία μεταξύ τῶν ἑταιριῶν εἶναι τόσον στενὴ καὶ ἡ ἀλληλεξάρτησις τῶν συμφερόντων τόσον μεγάλη, ὅλαι αἱ ἑταιρίαι τῆς ὁμάδος τίθενται ὑπὸ κοινὴν κατεύθυνσιν<sup>1</sup> καὶ δύνανται ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν νὰ θεωρηθοῦν ὡς μία, παραβλεπομένης πρὸς στιγμὴν τῆς νομικῆς ἐκάστης προσωπικότητος.

Ἡ διὰ τῆς δημιουργίας ἐξηρητημένων ἑταιριῶν ἐπέκτασις παρουσιάζει πολλὰ πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα ἀπορρέουν ἐκ τῆς ἰδίας νομικῆς προσωπικότητος ἐκάστης ἐξ αὐτῶν καὶ τῆς ἐπιτυγχανομένης διοικητικῆς ἀποκεντρώσεως. Πράγματι, ἐκάστη ἐξηρητημένη ἔχει ἰδίαν ἐκμετάλλευσιν, ἰδίαν διεύθυνσιν, τυπικὴν αὐτοτέλειαν ἀποτελεσμάτων, στοιχεῖα συντελοῦντα εἰς τὴν ἀποφυγὴν τῆς δυσκαμψίας ἢ ὁποῖα δημιουργεῖται συνήθως εἰς τοὺς μεγάλους ὀργανισμοὺς<sup>2</sup>.

Συγκεκριμέναι αἰτίαι δημιουργίας ἐξηρητημένων ἐπιχειρήσεων εἶ-

ναι πολλαί, μεταξύ τῶν ὁποίων ἀναφέρομεν τὰς κατωτέρω ὡς συνηθεστέρας.

α. Ἡ κατίσχυσις ἑταιρίας τινὸς ἐν τῇ ἀνταγωνιστικῇ ἀγορᾷ μὲ ταυτόχρονον κάμψιν μιᾶς ἐτέρας, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἡ πρώτη εὐρίσκει τὴν εὐκαιρίαν ἐξουδετερώσεως αὐτῆς διὰ τῆς ἀγορᾶς τῆς πλειοψηφίας τῶν μετοχῶν τῆς, ἀπαλλασσομένη οὕτω ὀριστικῶς τοῦ ἐξ αὐτῆς ἀνταγωνισμοῦ.

β. Ἡ φυσιολογικὴ ἐπέκτασις τῆς ἰθυνοῦσης κατὰ τὴν ὀριζόντιον διάταξιν τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας ἢ συνηθέστερον κατὰ τὴν κάθετον, προκρινομένου τοῦ σχήματος τῆς δημιουργίας ἐξηρητημένων ὡς τοῦ πλέον προσφόρου.

γ. Ἡ καλλιτέρα ἐξυπηρέτησις τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συμφερόντων τῆς ἰθυνοῦσης<sup>3</sup>.

δ. Ὁ ἐξ ὑπαρχῆς σχεδιασμός ἐνὸς ὀρθολογιστικῶς διατεταγμένου συγκροτήματος ἐπιχειρήσεων, καταλαμβάνοντος ἑκτασιν καὶ ἀσκοῦντος ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐμπορίας ἢ βιομηχανίας ὠρισμένων εἰδῶν<sup>4</sup> ἢ καὶ γενικῶς ἐνὸς παραγωγικοῦ κλάδου.

1. Περί τῶν σχετικῶν πλεονεκτημάτων τῶν ἀπορρεόντων ἐκ τῆς ἰδίας νομικῆς προσωπικότητος ἐκάστης ἑταιρίας ἴδε ἐν ἐκτάσει ἐν P. SAINTON, ἐνθ' ἄνωτ., Introduction.

2. RICHARD καὶ VEYRENC: ἐνθ' ἄνωτ., σ. 4.

3. Ἡ ὑπαρξις ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὑποκαταστημάτων ἑταιριῶν τινῶν ἄτινα μετεβλήθησαν εἰς αὐτοτελεῖς ἑταιρίας συνετέλεσεν ἀρχικῶς εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ θεσμοῦ.

4. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην τῆς προαγωγῆς τῆς Βιομηχανικῆς Παραγωγῆς Ἰδρύθη παρ' ἡμῖν ὁ Ὄργανισμός Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως.

Οιαδήποτε όμως και αν είναι η αίτια δημιουργίας εξηρημένων υπό την ανωτέρω έννοια, του στενοῦ δηλονότι συνδέσμου αὐτῶν πρὸς τὴν ἰθύνουσαν, ἐγείρονται σοβαρά, συνηθέστατα ἀνυπέρβλητοι, δυσχέρειαι συναγωγῆς τῆς περιουσιακῆς καταστάσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων ὀλοκλήρου τῆς ομάδος διὰ τῆς ἀπλῆς συσχετίσεως τῶν ἴσολογισμῶν τῶν καθ' ἕκαστον ἐταιριῶν.

#### § 4.

### **ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΝΙΑΙΑΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΝ ΟΝΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΟΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΙ ΙΔΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΙΔΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ**

Εἰς τὴν κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον δημιουργουμένην ἐνιαίαν οἰκονομικὴν ὄντοτητα τῶν ἐταιριῶν τῆς ομάδος ἀντιστοιχεῖ κατ' ἀκολουθίαν ἴδια περιουσιακὴ διάρθρωσις καὶ ἀποτελέσματα.

Τὰ στοιχεῖα ταῦτα δὲν ἐκφράζονται διὰ τοῦ ἴσολογισμοῦ τῆς ἰθουούσης οὔτε καὶ ἐν συσχετισμῶ πρὸς τοὺς ἴσολογισμοὺς τῶν ἐξηρητημένων, διότι ἕκαστος τῶν ἴσολογισμῶν τούτων καταρτίζεται διὰ ν' ἀποδώσῃ τὴν περιουσιακὴν κατάστασιν καὶ τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐταιρίας εἰς ἣν ἀναφέρεται ὡς τυπικῶς καὶ οὐσιαστικῶς ἴδιας οἰκονομικῆς μονάδος.

Ἡ κατὰ τ' ἀνωτέρω νόμιμος κατάρτισις τοῦ ἴσολογισμοῦ τῆς ἰθουούσης δὲν ἀποδίδει τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν αὐτῆς παρά ὡς αὐτοτελοῦς ἐταιρίας. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅμως τῆς διὰ τῶν ἐξηρητημένων ἐπεκτάσεως αὐτῆς προκύπτει νέα μορφή οἰκονομικῆς καταστάσεως, συμπεριλαμβάνουσα τὴν περιουσιακὴν διάρθρωσιν τοῦ συνόλου τῶν ἐταιριῶν τῆς ομάδος ὡς μιᾶς ἐνιαίας ἐπιχειρήσεως, ἥτις εἶναι σημαντικῶς διάφορος τῆς προηγουμένης, καὶ δὴ:

1. Ὡς ἐκ τῆς αὐτοτελείας τῶν λ)σμῶν τῆς ἰθουούσης, ἡ πλειοψηφικὴ αὐτῆς συμμετοχὴ ἀποτελεῖ ἀπλῶς μίαν ἐπένδυσιν, μὴ διαφέρουσαν οἰασδῆποτε τοποθετήσεως εἰς τίτλους, ἐνῶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῶν λ)σμῶν τῆς ομάδος δὲν ὑπάρχει ἐπένδυσις εἰς τίτλους, ἀλλὰ τὰ συγκεκριμένα στοιχεῖα τῶν ἐξηρητημένων, αἵτινες ἀποτελοῦν οὕτω προέκτασιν τῆς ἰθουούσης.

2. Συνεπεῖα τοῦ προηγουμένως σημειωθέντος λόγου τῆς αὐτοτελείας τῶν λ)σμῶν τῆς ἰθουούσης, ἡ πλειοψηφικὴ αὐτῆς συμμετοχὴ ἔχει ἀξίαν συμπίπτουσαν πρὸς τὴν τιμὴν κτήσεως ἢ τὴν τρέχουσαν ἀξίαν τῶν ἀντιστοίχων μετοχῶν, ἥτις εἶναι πλειστάκις ἄσχετος πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν τῶν μετοχῶν τούτων, τὴν ἀπορρέουσαν ἐκ τῆς καθαρᾶς θέσεως τῆς ἐξηρητημένης.

3. Ἐνῶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς νομικῆς προσωπικότητος ἐκάστης

των εταιριών αί εξηρημένοι δύνανται νά είναι χρεώσται ή πιστωται τής Ιθουούσης ή μεταξύ των, υπό τήν έννοιαν των λ)σμων τής ομάδος τοῦτο είναι αδύνατον, διότι ο οργανισμός είναι ενιαίος.

4. Ἀγοραπωλησῆαι συναπτόμεναι μεταξύ των εταιριών τής ομάδος, ένω είναι ἀπολύτως ἔγκυροι διὰ τās μεταξύ των σχέσεις, δέν παράγουν κέρδος ή ζημίαν διὰ τήν ομάδα παρά μόνον ἐφ' ὅσον τ' ἀντίστοιχα ἐμπορεύματα διετέθησαν πρὸς τρίτους, διότι αἱ τοιαῦται έντός των εταιριών τής ομάδος ἀγοραπωλησῆαι θεωροῦνται ὡς ἀπλαῖ διακινήσεις.

5. Κέρδος πραγματοποιηθέν εἰς τῖνα εξηρημένην δέν ἀναφαίνεται εἰς τόν Ἴσολογισμόν τής Ιθουούσης παρά μόνον ἐφ' ὅσον ἀπεφασίσθη νά διανεμηθῆ ὡς μέρος, ένω εἰς τήν πραγματικότητα ἀποτελεῖ κέρδος διὰ τήν Ιθουούσαν καί τό ποσόν των κερδών τό υπό των εξηρημένων διατιθέμενον διὰ τόν σχηματισμόν ἀποθεματικῶν, καί δὴ κατὰ τό ποσοστόν συμμετοχῆς τής. Ζημίαι ἐπίσης πραγματοποιούμεναι υπό των εξηρημένων δέν ἀναφαίνονται συνήθως εἰς τόν Ἴσολογισμόν τής Ιθουούσης, ένω είναι οὐσιαστικά δι' αὐτήν<sup>1</sup>.

6. Μετατοπίσεις ἀποτελεσμάτων μεταξύ των εταιριών τής ομάδος λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ὡς ὀριστικά στοιχεία ἀποτελεσμάτων των καθ' ἕκαστα εταιριών, ένω κατὰ τήν κατάρτισιν των λ)σμων τής ομάδος λαμβάνει χώραν ἀνακατάταξις αὐτῶν.

Ἐκ των ὡς ἄνω ἀναφερομένων λόγων προκύπτει ὅτι πρὸς διαπίστωσιν τής περιουσιακῆς καταστάσεως καί των ἀποτελεσμάτων των εταιριών τής ομάδος ὡς ενιαίας οἰκονομικῆς ὄντοῦτος δέν ἀρκοῦν οἱ ἐπὶ μέρος Ἴσολογισμοὶ των εταιριών αὐτῆς<sup>2</sup>.

## § 5.

### Η ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Τήν ἀνεπάρκειαν τοῦ Ἴσολογισμοῦ τής Ιθουούσης εἰς τήν ἀπόδοσιν τής περιουσιακῆς καταστάσεως καί των ἀποτελεσμάτων τής ομάδος καλύπτει ή κατάρτις Ἐνοποιημένου Ἴσολογισμοῦ<sup>3</sup> καί τής

1. Προσδιορισμός τής ἀξίας των συμμετοχῶν τής Ιθουούσης ἀναλόγως τής ἐκάστοτε ἐσωτερικῆς λογιστικῆς ἀξίας αὐτῶν, καίτοι λογιστικῶς ἐνδείκνυται, ἐν τούτοις δέν πραγματοποιεῖται παρά σπανίως, λόγω των κειμένων περὶ ἀποτιμῆσεως διατάξεων καί των φορολογικῶν συνεπειῶν. Περὶ τής ἀποτιμῆσεως των Συμμετοχῶν γενικῶς ἴδε § 8.

2. AULER : *Die Prolematic der Konzernbilanzen* (Wirtschaftsprüfung Band II) ἐν E. G. SNOZZI, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 279.

3. Πρόκειται περὶ ἀποδόσεως τοῦ ὅρου *Consolidated balancesheet* ή *Amalgamated balancesheet* ή *Consolidated statement*, ὅστις ἀποδίδεται ταυτοσήμως καί διὰ



συνοδευούσης αὐτὸν ἀναλύσεως ἀποτελεσμάτων Ἐκμεταλλεύσεως.

Ἐπὶ τῶν Ἐνοποιημένων Ἰσολογισμῶν ἐδόθησαν μεταξύ ἄλλων οἱ κάτωθι ὀρισμοί:

*Dickinson*<sup>1</sup>. Ὁ Ε. Ι. ἐκπροσωπεῖ ἐν σχέσει πρὸς τοὺς τρίτους τὴν ἀληθῆ οἰκονομικὴν θέσιν τοῦ συνόλου τῶν ἐν τῇ ὁμάδι ἑταιριῶν καὶ συνεπῶς, ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἐξαλείψεως τῶν μεταξύ τῶν ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος σχέσεων, δὲν τυγχάνει Ἰσολογισμὸς μιᾶς ἑταιρίας.

*Kohler*<sup>2</sup>. Διὰ τῶν Ε. Ι. προκύπτει ἡ γενικὴ περιουσιακὴ κατάστασις κατ' ἀποτελέσματα δύο ἢ περισσοτέρων ἑταιριῶν ὡς νὰ μὴ ὑφίστατο παρὰ μόνον μία.

*Retail*<sup>3</sup>. Ὁ Ε. Ι. εἶναι ὁ Ἰσολογισμὸς ὁ πραγματοποιῶν τὴν ὑφισταμένην ἐνότητα μεταξύ τῶν διαφόρων στοιχείων τῶν Ἰσολογισμῶν τῶν ἑταιριῶν αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν μέρος μιᾶς ὁμάδος.

*Snozzi*<sup>4</sup>. Ὁ Ε. Ι. καὶ οἱ ἐνοποιημένοι λογαριασμοὶ ἐκμεταλλεύσεως ἀποδίδουν τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῶν ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος ὡς ἐνιαίας οἰκονομικῆς ἐντότητας, παραβλέποντες τὴν ἰδιαιτέραν νομικὴν προσωπικότητα ἐκάστης.

*Richard & Veyrenc*<sup>5</sup>. Ὁ σκοπὸς τῶν Ε. Ι. εἶναι ἡ ἐμφάνισις τῆς οἰκονομικῆς θέσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἰθυνοῦσης ἑταιρίας δι' ὑποκαταστάσεως τῶν ἐπενδύσεων αὐτῆς (σ. σ. τῶν συμμετοχῶν) εἰς τὰς ἐξηρητημένας διὰ τοῦ ἀναλόγου θεωρητικοῦ μέρους τῶν Ἐνεργητικῶν καὶ Παθητικῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα ἀντιπροσωπεύουν αἱ συμμετοχαὶ αὐτῆς.

Ἐξ ὄλων τῶν ἀνωτέρω περὶ Ε. Ι. ὀρισμῶν ἐπιτυχέστερος, νομί-

τῶν ὄρων: Ἡνωμένοι Ἰσολογισμοί, Σύνθετοι Ἰσολογισμοί, Συνθετικοὶ Ἰσολογισμοί, Συμπλεκτικῶς Ἰσολογισμοί, Ἰσολογισμοὶ τῆς ὁμάδος τῶν ἑταιριῶν. Προεκρίναμεν τὸν ὄρον Ἐνοποιημένοι Ἰσολογισμοὶ ὡς καθιερωμένον ἤδη. Ἴδε σχετικῶς *M. TSI-MAPAN*: *Ἀρχαὶ Γενικῆς Λογιστικῆς*. Ἀθῆναι, σ. 25.

Ἐπὶ τούτοις, ἐνοσιολογικὴ διαφορὰ μεταξύ τῶν ὄρων Ἐνοποιημένος Ἰσολογισμὸς (*consolidated statement*) καὶ Ἰσολογισμὸς Ὁμάδος (*group statement*). Οὕτω οἱ Συνδυασμένοι Ἰσολογισμοὶ γενικῶς (*combined statements*) εἶναι γνωστοὶ ὡς Ἐνοποιημένοι Ἰσολογισμοὶ (*consolidated statements*) ὅταν ὁ κοινὸς ἐλεγχος... ὑφίσταται διὰ τῶν ἐνδοεταιρικῶν ἑταιριῶν ἐλέγχου. Ὅλοι αἱ λοιπαὶ περιπτώσεις Συνδυασμένων Ἰσολογισμῶν ὀνομάζονται *group statements*. Ἐπὶ παραδείγματι, ὁ Συνδυασμένος Ἰσολογισμὸς δύο ἑταιριῶν τῶν ὁποῶν αἱ μετοχαὶ κατέχονται ὑπὸ τρίτου Συνδυασμένου Ἰσολογισμῶν εἶναι Ἰσολογισμὸς Ὁμάδος (*group balancesheet*), ἐνῶ ὁ Συνδυασμένος Ἰσολογισμὸς καὶ τῶν τριῶν ὁμοῦ ἑταιριῶν εἶναι Ἐνοποιημένος Ἰσολογισμὸς (*consolidated balancesheet*). Ἴδε σχετικῶς *LEWIS: Accountant's Handbook*. Ν. Υ. 1955, σ. 1061.

1. *W. PATON: Cost Accountant's Handbook*. Ν. Υ. 1932, σ. 1017]18.

2. *Accounting Review*. Vol. 13.

3. *L. CHARDONNET: Technique Comptable Approfondie*. Paris, σ. 516.

4. *E. G. SNOZZI*. Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 280.

5. *RICHARD* καὶ *VEYRENC*. Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 8.

ζομεν, είναι ό υπό τών *RICHARD & VEYRENC* διατυπωθείς ώς σαφέστερος καί τοποθετών τήν βάσιν τής λογιστικής αυτών καταρτίσεως.

Πράγματι διά τών Ε. Ι. σκοπεΐται ν' άποδοθῆ ἡ οικονομική θέσις τής Ιθυνούσης, έκλαμβανομένων τών έξ αυτής έξηρητημένων έταιριών ώς προεκτάσεων τής ίδίας καί ούχί, ώς υπό νομικήν έποψιν είναι, αυτότελών μονάδων, τοϋτο δέ έπιτυγχάνεται κατά βάσιν <sup>1</sup> λογιστικώς, δι' ύποκαταστάσεως τής άξίας τών συμμετοχών τής διά τών συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων τών έξηρητημένων.

"Όταν συνεπώς όμιλώμεν περί 'Ισολογισμού όλοκλήρου τής όμάδος ἢ περί τών λογαριασμών αυτής έννοοϋμεν τόν 'Ισολογισμόν καί τούς λογαριασμούς τής Ιθυνούσης συμπεριλαμβάνοντας τά περιουσιακά στοιχεία καί τās πράξεις τών έξηρητημένων ώς ίδια αυτής στοιχεία καί ίδίας αυτής πράξεις.

'Υπό τήν άνωτέρω έννοιαν, καί δῆ υπό τό κυριαρχούν στοιχείον τής ένιαίας οικονομικής όντότητος τών έταιριών τής όμάδος, τό όποϊον Νόμω δέν ύφίσταται, οί Ε. Ι. δέν πρέπει νά έκληφθοϋν, διότι δέν είναι, ώς 'Ισολογισμοί μιās έταιρίας άλλ' ώς συμπληρωματικοί 'Ισολογισμοί τής Ιθυνούσης <sup>2</sup>, καταρτιζόμενοι χάριν μελζονος διαφώτισεως τοϋ περιεχομένου τοϋ κυρίου αυτής 'Ισολογισμού.

Όϋτω δέν δύνανται τά διά τών Ε. Ι. διαπιστούμενα κέρδη ν' άποτελέσουν βάσιν προσδιορισμοϋ διανεμητέων κερδών, διότι τά κέρδη τών έξηρητημένων οικονομικώς μόνον καί ούχί υπό νομικήν έννοιαν άνήκουν εις τήν Ιθύνουσαν καί μάλιστα κατά τό ποσοστόν τής συμμετοχής τής, πλην βεβαίως τοϋ εις αυτήν περιελθόντος μέρους συνεπεία διανομής μερισματος.

'Επί τών Ε. Ι. δέν δύναται έπίσης παρά έμμέσως, έπικουρικώς, νά στηριχθοϋν οί πιστωται έκάστης τών έταιριών τής όμάδος, οί όποιοι κατ' άρχήν έχουν υπέγγυον μόνον τήν περιουσίαν τής έταιρίας πρós τήν όποϊαν δανειζοϋν.

'Εξ άλλου αί έκ τοϋ 'Ενοποιημένου 'Ισολογισμού έξαγόμεναι σχέσεις ρευστότητος, βαθμοϋ παγοποιήσεως κλπ., δέν άφοροϋν, ώς είναι φυσικόν, τās καθ' έκαστον έταιρίας τής όμάδος, δύναται δέ μάλιστα έκ τυχόν παρερμηνείας ἢ κακής χρησιμοποίησεως τοϋ Ε. Ι. υπό τής Ιθυνούσης νά επέλθῃ βλάβη τών συμφερόντων τών παντός είδους ένδιαφερομένων <sup>3</sup>.

1. 'Εν έκτάσει ίδε έπομένην παράγραφον.

2. *Handbook of accountant's*. Ν. Υ. 1956, σ. 1059, 1060.

3. 'Επί παραδείγματι ό *GREIDINGER* (*Accounting Requirement of the security and Exchange Commission*) έν *Accountant's Handbook*, σ. 1059]60 αναφέρει τό έξῆς πραγματικόν γεγους έν σχέσει πρós τήν δυνατόν νά δημιουργηθῆ έσφαλμέ-



τρόπον διαρκή, ὡς αἱ Τράπεζαι καὶ τὰ Οἰκονομικά Ἰδρύματα, χορηγοῦντες ἀκαλύπτους πιστώσεις ἢ συνάπτοντες δάνεια εἰς ἑταιρίας μᾶς ὁμάδος, ἔχουν τὸ μεγαλύτερον συμφέρον νὰ γνωρίζουν τὴν πραγματικὴν θέσιν αὐτῆς, διὰ νὰ μὴ ἀφίενται εἰς συλλογὴν πληροφοριῶν ἢ ἔλεγχον συχνάκις ἀπραγματοποιήτων εἰς τὴν ἐφαρμογὴν, ἐπὶ τῶν ὑποχρεώσεων τῆς ἐν λόγω ὁμάδος».

«Ἐφ' ὅσον ἡ πίστωσις ἢ τὸ δάνειον θὰ δοθῆ εἰς μίαν «νομικὴν προσωπικότητα» καθωρισμένην, καὶ ἄνευ ἀλληλεγγύου εὐθύνης τῶν ἄλλων ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος, ἡ οἰκονομικὴ σταθερότης τῆς δανειστρίας νομικῆς προσωπικότητος, καὶ συνεπῶς τὸ καλὸν τέλος τῆς εἰσπράξεως, θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τῆς οἰκονομικῆς ἰσορροπίας ὁλοκλήρου τῆς ὁμάδος».

Κατὰ τ' ἀνωτέρω ὄθεν, ἡ χρησιμότης τῶν Ἐνοποιημένων Ἰσολογισμῶν, ὡς καὶ τῶν κλασικῶν Ἰσολογισμῶν, ἐξυπηρετεῖ τὰ συμφέροντα τῶν μετόχων τῆς Ἰθυνοῦσης ἑταιρίας, τοὺς πιστωτὰς οἰασδήποτε ἐκ τῶν ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος καὶ τὴν Διοίκησιν τῆς ὁμάδος γενικῶς, ἢ ὅποια δύναται νὰ ἔχη μίαν συνθετικὴν εἰκόνα τῆς καταστάσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ὑπ' αὐτὴν ἐπιχειρήσεων.

Ἡ εὐρεία αὐτῆς χρησιμότης τῶν Ἐνοποιημένων Ἰσολογισμῶν, ἰδίως διὰ τοὺς μετόχους καὶ πιστωτὰς τῆς Ἰθυνοῦσης, ἐκτιμηθεῖσα δεόντως εἰς τὰς χώρας κυρίως εἰς τὰς ὁποίας τὸ σχῆμα τῆς διὰ τῶν ἐξηρητημένων ἀνσπύξεως τῆς ἐπιχειρηματικῆς δράσεως εἶναι διαδεδομένον, συνετέλεσεν εἰς τὴν θέσπισιν εἰδικῶν διατάξεων, δι' ὧν ἐπιβάλλεται ἡ ἐμφάνισις Ἐνοποιημένων Ἰσολογισμῶν καὶ προβλέπονται αἱ ἀρχαὶ τῆς καταρτίσεως καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν<sup>1</sup>.

## § 6.

### Ἡ ΑΛΛΟΔΑΠΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Διατάξεις περὶ τῶν Ἐνοποιημένων Ἰσολογισμῶν περιλαμβάνουσι κυρίως αἱ νομοθεσίαι τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

1. Ἡ ἐπινόησις τῶν Ε. Ι. ὀφείλεται εἰς τὰς ἀμερικανικὰς «Ἐταιρίας Λογιστῶν», αἱ δὲ πρῶται προσπάθειαι ἐγένοντο ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ προηγουμένου αἰῶνος. Αἱ αὐταὶ ἑταιρίαι καὶ ἡ ἐν Ἠνωμέναις Πολιτείαις πρᾶξις συνετέλεσεν εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ θεσμοῦ ἐν Εὐρώπῃ μεταξὺ τῶν δύο πολέμων, διότι ἀπητήθη ἡ κατάρτισις Ε. Ι. ὑπὸ τῶν συνασπισμῶν οἱ ὅποιοι ἐζήτησαν ἀμερικανικὴν βοήθειαν. Περὶ τοῦ ἱστορικοῦ γενικῶς τῶν Ἐνοποιημένων Ἰσολογισμῶν ἴδε ἐν Ε. G. SNOZZI, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 280. ἐπομ.

## Α'. 'Ηνωμένα Πολιτεῖαι

Εἰς τὰς 'Ηνωμένας Πολιτείας, διατάξεις περὶ τῶν 'Ενοποιημένων 'Ισολογισμῶν περιέχουν :

·Ο 'Αστικός Κώδιξ τῆς Καλιφορνίας.

·Ο Κανονισμὸς τοῦ Χρηματιστηρίου τῆς Νέας 'Υόρκης.

·Ο Κανονισμὸς τῆς *Security and Exchange Commission*.

'Επὶ τοῦ περιεχομένου τῶν προβλεπομένων ρυθμίσεων ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω νομοθετημάτων δύνανται νὰ παρατηρηθοῦν ἀναλυτικώτερον τὰ ἑξῆς :

1. *'Αστικός Κώδιξ τῆς Καλιφορνίας*.—Τὰ ἄρθρα 278 καὶ 358 τοῦ Κώδικος τούτου ὀρίζουν : α) Πότε μίᾳ ἐταιρίᾳ θεωρεῖται ἐξηρητημένη ἄλλης. β) Προβλέπουν τὸν τρόπον τῆς καταρτίσεως τοῦ 'Ισολογισμοῦ τῆς ἰθουούσης εἰς τὰ σημεῖα εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ δημιουργηθῇ παρερμηγεία ἐπὶ τῆς οικονομικῆς καταστάσεως αὐτῆς λόγῳ τῆς ὑπάρξεως ἐξηρητημένων.

Κατὰ τὰς ἐν λόγῳ διατάξεις, ἡ κατάρτισις 'Ενοποιημένου 'Ισολογισμοῦ δὲν ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν τῆς ἰθουούσης ἀλλὰ δικαίωμα αὐτῆς. Ὁπωσδήποτε, ἡ ἰθύνουσα ὑποχρεοῦται ἐν τῷ ἴδιῳ αὐτῆς 'Ισολογισμῷ νὰ ἐμφανίσῃ κεχωρισμένως τὰς ὀφειλάς αὐτῆς πρὸς τὰς ἐξηρητημένας καὶ ἀντιθέτως, ὡς καὶ τ' ἀποτελέσματα (κέρδη ἢ ζημίας) τῶν ἐξηρητημένων τὰ περιελθόντα αὐτῇ<sup>1</sup>.

·Ο Κώδιξ δὲν περιέχει διατάξεις περὶ τοῦ τρόπου καταρτίσεως τῶν 'Ενοποιημένων 'Ισολογισμῶν.

2. *'Ο Κανονισμὸς τοῦ Χρηματιστηρίου τῆς Ν.Υ.*—Αἱ διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ τούτου ἰσχύουν διὰ τὰς ἐταιρίας τὰς ἐγγεγραμμένας εἰς τὸν πίνακα τοῦ Χρηματιστηρίου 'Αξιῶν τῆς Νέας 'Υόρκης.

Κατὰ τὸν ἐν λόγῳ Κανονισμὸν ἡ κατάρτισις 'Ενοποιημένου 'Ισολογισμοῦ ἀποτελεῖ δικαίωμα καὶ οὐχὶ ὑποχρέωσιν τῆς ἰθουούσης<sup>2</sup>.

1. Τὸ σχετικὸν κείμενον τοῦ Κώδικος ἔχει ὡς ἑξῆς : «Ὁ 'Ισολογισμὸς τῆς ἰθουούσης δύναται νὰ εἶναι ὁ ἴδιος αὐτῆς 'Ισολογισμὸς ἢ ὁ 'Ενοποιημένος αὐτῆς 'Ισολογισμὸς μετὰ τῶν ἐξηρητημένων. Ἐὰν ὁ 'Ισολογισμὸς δὲν εἶναι 'Ενοποιημένος, πρέπει νὰ δεικνύῃ εἰς χωριστοὺς τίτλους : τὰ ποσὰ τῶν Συμμετοχῶν εἰς τὰς ἐξηρητημένας, τὰς ὀφειλάς αὐτῆς πρὸς τὰς ἐξηρητημένας καὶ τῶν ἐξηρητημένων πρὸς τὴν ἰθύνουσαν καὶ ὀφειλάς αὐτῆς πρὸς τὰς ἐξηρητημένας καὶ δι' ὠρισμένα ποσὰ τὰ κέρδη ἢ τὰς ζημίας συμφώνως πρὸς ὠρισμένης μεθόδους καὶ δι' ὠρισμένα ποσὰ τὰ κέρδη ἢ τὰς ζημίας τῶν ἐξηρητημένων τὰ ὁποῖα ἐνεσωματώθησαν εἰς τοὺς λογισμοὺς τῆς ἰθουούσης».

«Ἐὰν ὁ 'Ισολογισμὸς εἶναι 'Ενοποιημένος θὰ δεικνύῃ ἢ θὰ συνοδεύεται ἀπὸ κατάστασιν ἐμφαίνουσαν τὴν ἐπωνυμίαν ἐκάστης ἐξηρητημένης καὶ ἀπὸ τὸν ἰδιαιτερον 'Ισολογισμὸν τῆς ἰθουούσης, ὅστις πρέπει νὰ περιέχῃ ὅλας τὰς πληροφορίας ὡς ἐάν δὲν συνυπεβάλλετο μετὰ 'Ενοποιημένου 'Ισολογισμοῦ».

2. Ἡ διάταξις εἶναι ἡ ἀκόλουθος : «Ἡ ἐταιρία ὀφείλει νὰ δημοσιεύῃ ἅπασι τοῦ



Ἐν περιπτώσει μὴ καταρτίσεως Ἐνοποιημένου Ἴσολογισμοῦ ἡ ἔταιρία ὑποχρεοῦται νὰ δημοσιεύῃ τὸσον τὸν ἴδιον αὐτῆς Ἴσολογισμὸν ὅσον καὶ τῶν ἔταιριῶν τῶν ὁποίων κατέχει τὴν πλειοψηφίαν.

Ἐν περιπτώσει καταρτίσεως Ἐνοποιημένου Ἴσολογισμοῦ οὗτος πρέπει νὰ συνοδεύεται ὑπὸ :

α) Δηλώσεως ἐντὸς ποίων ὀρίων ἡ ἐνοποίησης ἔλαβε χώραν.

β) Καταστάσεως τῶν ὑπὸ τῶν μὴ ἐνοποιηθεισῶν ἐξηρητημένων πραγματοποιηθέντων κερδῶν, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ διανεμηθὲν μέρος τὸ περιελθὸν εἰς τὴν ἰθύνουσαν.

γ) Καταστάσεως ἐμφαινούσης κατὰ πόσον ἡ συμμετοχὴ τῆς ἰθύνουσης ἠῦξεν ἢ ἠλαττώθη συνεπείᾳ τῶν ἀπὸ τοῦ χρόνου κτήσεως τῶν συμμετοχῶν πραγματοποιηθέντων ἀποτελεσμάτων ὑπὸ τῶν ἀντιστοίχων ἐξηρητημένων<sup>1</sup>.

### 3. Ὁ κανονισμὸς τῆς Security and Exchange Commission.—

Ἡ Security Act, τοῦ 1933, ἔδωκε τὸ δικαίωμα εἰς τὴν Security and Exchange Commission νὰ ὀρίζη: «... τὴν κατάρτισιν, ἐφ' ὅσον ἡ ἐπιτροπὴ θεωρῇ ἀναγκαίαν ἢ ἐπιθυμητὴν, ἰδιαιτέρου καὶ ἡ ἐνοποιημένου Ἴσολογισμοῦ καὶ λογισμοῦ ἀποτελεσμάτων διὰ πάσας τὰς ἐλεγχούσας ἢ ἐλεγχόμενας ἐπιχειρήσεις παρ' ἐκείνου ὅστις ἐκδίδει μετοχὰς ἢ διὰ πᾶσαν ἐπιχείρησιν εὐρισκομένην ὑπὸ τὸν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ἔλεγχον τοῦ ἐκδότου...»<sup>2</sup>.

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὡς ἄνω ἐξουσιοδοτήσεως ἡ Security and Exchange Commission συμπεριέλαβεν εἰς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς 12 κανόνας, ἀφορῶντας τὴν κατάρτισιν τῶν Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν.

Κατὰ τὸν Κανονισμὸν τοῦτον ἡ ἐνοποίησης εἶναι ὑποχρεωτικὴ, ἐφ' ὅσον ὑφίστανται αἱ ἐν τῷ νόμῳ καθοριζόμεναι προϋποθέσεις διὰ πάσας τὰς ἔταιρίας τὰς ἐγγεγραμμένας εἰς τὰ μητρώα τῆς S.E.C.<sup>3</sup>.

ἔτους: Ἴσολογισμὸν κεκλεισμένον κατὰ τὸν χρόνον τῆς λήξεως τῆς δημοσιονομικῆς περιόδου καὶ λογισμὸν ἀποθεματικῶν καὶ ἀποτελεσμάτων διὰ τὴν ἐν λόγῳ χρῆσιν, τὸσον ὅσον ἀφορᾷ αὐτὴν ὡς νομικὴν προσωπικότητα ὅσον καὶ διὰ πᾶσαν ἔταιρίαν εἰς τὴν ὁποίαν κατέχει ἀμέσως ἢ ἔμμέσως τὴν πλειοψηφίαν ἢ καλλίτερον ἐξαλείφουσα τὰς ἐνδοεταιρικός συναλλαγὰς, Ἐνοποιημένον Ἴσολογισμὸν αὐτῆς μετὰ τῶν ἐξηρητημένων καὶ ἐνοποιημένην κατάστασιν ἀποτελεσμάτων».

1. Τὰ ἀπαιτούμενα ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀξιών στοιχεῖα εἶναι ἀνεξάρτητα τῶν ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς S.E.C. ἀπαιτουμένων. Ὅπως δὴ ποτε ἀμφότερα τὰ στοιχεῖα συσχετίζονται καὶ ἐλέγχονται. Ἴδε σχετικῶς σχόλιον τοῦ WEST ἐν *Accountants Handbook*, σ. 1066.

2. Τὸ αὐτὸ ἐπανέλαβεν καὶ ἡ Security Act τοῦ 1934.

3. Ἡ ἐπέκτασις τῶν ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ προβλεπομένων ὑποχρεώσεων δι' ὅλας τὰς ἔταιρίας τὰς ἐγγεγραμμένας εἰς τὴν S.E.C. ἐγένετο διὰ τῆς Security Act τοῦ 1934. Πρὸηγουμένως προεβλέπετο ἡ τήρησις τῶν ἀρχῶν τοῦ Κανονισμοῦ μόνον διὰ τὰς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ἐγγραφόμενας ἔταιρίας.

Ὁ Κανονισμός προβλέπει :

α) Ὡς γενικὸν κανόνα τὴν Ἐνοποίησην, ἐξ ἧς νὰ προκύπτῃ ἡ ἀληθῆς οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς ομάδος<sup>1</sup>.

β) Τὰς περιπτώσεις ὑφ' ἃς ἡ ἐνοποίησις ἀπαγορεύεται<sup>2</sup>.

γ) Τοὺς κανόνας τοὺς ὁποίους ὀφείλει νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ ἐπιχείρησις κατὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ Ἴσολογισμοῦ τῆς ομάδος<sup>3</sup>.

δ) Τὰς ἀπαιτούμενας διατυπώσεις κατὰ τὴν ὑποβολὴν τοῦ Ἐνοποιημένου Ἴσολογισμοῦ εἰς τὴν S.E.C<sup>4</sup>.

Ἐπὶ τῶν ὑπὸ στοιχεῖα α, β, γ, διατάξεων θὰ παρατεθοῦν αἱ ἀρχαὶ τοῦ Κανονισμοῦ τούτου εἰς τὰ οἰκεία σημεῖα τῆς παρούσης. Ἐπὶ τῶν ὑπὸ στοιχεῖον δ διατυπώσεων ὀρίζεται ὅπως ὁ ὑποβαλλόμενος Ἐνοποιημένος Ἴσολογισμὸς μετὰ τῆς ἀναλύσεως τῶν ἐνοποιημένων ἀποτελεσμάτων συνοδεύεται ὑπὸ :

1. Τοῦ Ἴσολογισμοῦ τῆς μητρὸς ἐταιρίας.

2. Τῶν καθ' ἕκαστα Ἴσολογισμῶν τῶν ἐξηρητημένων καὶ τῶν συνδυσασμένων Ἴσολογισμῶν τῶν ὑποομάδων, ἐφ' ὅσον ὡς τοιαῦται ὑπεισῆλθον εἰς τὴν ἐνοποίησιν.

3. Τῶν καθ' ἕκαστα Ἴσολογισμῶν τῶν μὴ συμπεριληφθεισῶν εἰς τὴν ἐνοποίησιν ἐταιριῶν.

4. Δηλώσεως τῶν υἱοθετηθεισῶν ἀρχῶν τῆς ἐνοποιήσεως καὶ τῶν λόγων τῆς ἐξιρέσεως τῶν μὴ συμπεριληφθεισῶν ἐξηρητημένων.

5. Καταστάσεως τῶν συμπεριληφθεισῶν καὶ μὴ ἐξηρητημένων, ἐμφαινούσης τὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς, τὴν ἐν τῷ Ἴσολογισμῷ τῆς ἰθυνοῦσης ἀξίαν τῶν ἀντιστοίχων συμμετοχῶν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν λογιστικὴν ἀξίαν αὐτῶν.

6. Καταστάσεως ἐμφαινούσης τὸ σύνολον τῶν πραγματοποιηθέντων ἀποτελεσμάτων ὑπὸ τῶν μὴ συμπεριληφθεισῶν εἰς τὴν ἐνοποίησιν ἐξηρητημένων ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀποφασισθὲν νὰ διανεμηθῇ μέρος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς ἐνοποιήσεως προκειμένου περὶ ἐμμέσων συμμετοχῶν, ἀν δηλαδὴ θὰ λάβῃ χώραν δι' ἀπ' εὐθείας ὑπολογισμῶν ἢ δι' ἐνοποιήσεως τῶν συνδυσασμένων Ἴσολογισμῶν τῶν ὑποομάδων, ὁ Κανονισμὸς οὐδὲν διαλαμβάνει, δυναμένης τῆς πράξεως νὰ ἐκλέξῃ τὴν πλέον πρόσφορον μέθοδον.

Ὁ κανονισμὸς τῆς S.E.C. ἀποτελεῖ μίαν πλήρη ἐπὶ τῶν Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν ρύθμισιν, αἱ δὲ ἀρχαὶ αὐτοῦ ἐπηρεάζουν τὴν διεθνή ἐπὶ τοῦ θέματος ἐπιστήμην καὶ πράξιν.

1. Κανὼν 402.

2. Κανόνες 402, 409, 410, 411, 412.

3. Κανόνες 402, 407, 408.

4. Κανόνες 403, 404, 405, 406.

## Β'. Μεγάλη Βρετανία

Ὁ ἀγγλικὸς περὶ ἐταιριῶν νόμος, ὡς ἀνεθεωρήθη κατὰ τὸ 1948, ἐπιβάλλει τὴν κατάρτισιν τῶν Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν, ἐφ' ὅσον συντρέχουν αἱ ἐν αὐτῷ προϋποθέσεις<sup>1</sup>, καὶ προσθέτως διαγράφει τοὺς κανόνας τῆς καταρτίσεως αὐτῶν<sup>2</sup> καὶ τῶν καθ' ἕκαστα Ἴσολογισμῶν τῆς ομάδος<sup>3</sup>.

Ὁ καταρτιζόμενος Ε. Ι. ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἐτησίαν τακτικὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν μετόχων τῆς Ἰθουούσης, καθ' ἣν ζητεῖται ἡ ἔγκρισις τοῦ κλασικοῦ Ἴσολογισμοῦ αὐτῆς<sup>4</sup>.

Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Νόμου τούτου εἶναι :

α. Τὸ εἰς τὸ Δ.Σ. τῆς Ἰθουούσης παρεχόμενον δικαίωμα νὰ κρίνῃ ἐπὶ τοῦ σκοπίμου ἢ μὴ τῆς Ἐνοποιήσεως, ἐν πνεύματι βεβαίως πάντοτε τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν σκοπῶν τοῦ νόμου<sup>5</sup>.

β. Ὁ συνδυασμὸς τῶν περὶ Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν διατάξεων μὲ τὴν ἐπιβολὴν εἰδικῶν τύπων τῶν καθ' ἕκαστα ἐταιριῶν ὅσον ἀφορᾷ τὰς σχέσεις τῶν ἐταιριῶν τῆς ομάδος μεταξύ των<sup>6</sup>.

γ. Ἡ εὐχέρεια προκρίσεως τῶν μεθόδων τῆς ἐνοποιήσεως ἢ ὑποκαταστάσεως τῆς κλασικῆς τεχνικῆς δι' ἄλλων συνδυασμῶν εὐχερῶστερων, δι' ὧν ἐξυπηρετεῖται ὁ αὐτὸς σκοπός, τῆς καταδείξεως τῆς ἀληθοῦς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν ἐταιριῶν τῆς ομάδος<sup>7</sup>.

1. \*Ἀρθρα 150, 153, 154.

2. \*Ἀρθρα 151, 152.

3. \*Ἀρθρα 15 καὶ 16 τοῦ ὀγδόου μέρους (Schedule) τοῦ νόμου.

4. \*Ἄρθρον 150.

5. \*Ἄρθρον 150. «.....β) Οἱ λογισμοὶ τῆς ομάδος δὲν περιλαμβάνουν μίαν ἐξηρητημένην ἐάν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον κρίνῃ ὅτι: 1. Ἡ εἰσδοχὴ μιᾶς τοιαύτης ἐξηρητημένης δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ ἢ ἡ εἰσδοχὴ εἶναι ἀνευ ἐνδιαφέροντος διὰ τοὺς μετόχους τῆς Ἐταιρίας ἢ ἐάν αὐτὴ ἐπιφέρει δαπάνην ἢ ἀναβολὴν δυσανάλογον πρὸς τὰ συμφέροντα τὰ ὁποῖα ἡ ἐξηρητημένη παρουσιάζει διὰ τοὺς μετόχους τῆς Ἐταιρίας. 2.....».

6. \*Ἀρθρον 15 ὀγδόου μέρους.

7. \*Ἀρθρον 151. «1. Οἱ λογισμοὶ οἱ ἐμφανιζόμενοι εἰς τοὺς μετόχους τῆς Ἰθουούσης θὰ εἶναι ἐνοποιημένοι, περιλαμβάνοντες :

α) Ἐνοποιημένον Ἴσολογισμὸν ἐμφανίζοντα τὴν θέσιν τῆς Ἰθουούσης καὶ τῶν ἐξηρητημένων αὐτῆς, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τοὺς λογισμοὺς τῆς ομάδος.

β) Λογισμὸν ζημιῶν καὶ κερδῶν περιλαμβάνοντα τὰ κέρδη καὶ τὰς ζημίας τῆς Ἰθουούσης καὶ τῶν ἐξηρητημένων αὐτῆς».

«2. Οἱ Λογισμοὶ τῆς ομάδος δύναται νὰ καταρτιζόμενοι ὑπὸ τύπον διάφορον τοῦ ἐπιβαλλομένου διὰ τῆς προηγουμένης παραγράφου. «Οἱ λογισμοὶ τῆς ομάδος» δύναται κυρίως νὰ περιέχουν πολλὰς σειρὰς τῶν ἐνοποιημένων λογισμῶν, περιλαμβάνοντες ἀντιστοίχως ἀφ' ἑνὸς μὲν τοὺς τῆς Ἰθουούσης καὶ μιᾶς ομάδος ὠρισμένων ἐξηρητημένων καὶ ἀφ' ἑτέρου ἄλλων ομάδων ἐξηρητημένων ἢ τὸν χωριστὸν Ἴσολογισμὸν



Ὅσον ἀφορᾷ τὰς δηλώσεις διὰ τὰς μὴ ἐνοποιηθείσας ἐξηρημένας, αὐται, κατὰ τὴν ρύθμισιν τοῦ νόμου τούτου, δὲν διαφέρουν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς *S.E.C.*

Ὁ Βρεττανικὸς νόμος εἶναι νεώτερος τοῦ Κανονισμοῦ τῆς *S.E.C.* καὶ διακρίνεται ἐκ μιᾶς ἐλαστικότητος, ὡς καθορίζων τοὺς βασικοὺς σκοποὺς, τὰς βασικὰς προϋποθέσεις καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν, παρέχων περιθώρια διὰ μίαν εὐρεῖαν ἐρμηνείαν ὠφελίμου ἐφαρμογῆς αὐτῶν.

### Γ'. Ἄλλαι Χῶραι

Ἐν Γερμανίᾳ, καίτοι τὸ ἄρθρον 134 τοῦ νόμου περὶ Ἀνωμόνων Ἐταιριῶν δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης τοῦ *Reich* νὰ ἐκδίδῃ, μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, διατάξεις ἀφορώσας τὴν κατάρτισιν Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν, δὲν ἐγένετο χρῆσις αὐτοῦ. Κανονισμοὶ ὁμοῦ μεγάλων συνασπισμῶν, ὡς τῆς *Combined Steel Group* καὶ τῆς *Combined Coal Control Group*, συνιστοῦν εἰς τὰς ἰθυνοῦσας ἐταιρίας τῆς ἐξορυκτικῆς βιομηχανίας ἢ ἐκμεταλλεύσεως μετάλλων τὴν κατάρτισιν Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν<sup>1</sup>.

Ἐν Γαλλίᾳ δὲν ὑφίσταται νομοθετικὴ ρύθμισις τοῦ θέματος, ἀλλ' ὑποδεικνύεται ὅτι αὕτη πρέπει νὰ συντελεσθῇ ταχέως διὰ νὰ καλυφθῇ τὸ σχετικὸν κενόν<sup>2</sup>.

Ἐν Βελγίῳ καὶ Ὀλλανδίᾳ, καίτοι, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, δὲν ὑφίστανται διατάξεις περὶ Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν, ἡ σχετικὴ φιλολογοῦνται διατάξεις περὶ Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν, ἢ σχετικὴ φιλολογοῦνται, ἂν κρίνῃ τις ἐκ τῶν δημοσιευθεισῶν ἐπὶ τοῦ θέματος ἐργασιῶν, ἔχει προχωρήσει σημαντικῶς, ὑπάρχουν δὲ οὐχὶ εὐάριθμοι περιπτῶ-

---

ἐκάστης τῶν ἐξηρητημένων, μὴ συμπεριληφθέντα εἰς τὸν Ἐνοποιημένον Ἴσολογισμὸν τῆς ἰθυνοῦσης καὶ ὠρισμένων ἐξηρητημένων. Οἱ λογισμοὶ τῆς ομάδος δύνανται νὰ ἐμφανισθοῦν συνδυαζομένων τῶν μεθόδων τούτων, δηλαδὴ τοῦ ἄρθρου 151 - 1 καὶ 151 - 2.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἰθυνοῦσης δύνανται νὰ ὑλοθετήσῃ τὰς μεθόδους ταύτας τῆς ἐμφανίσεως ἐὰν τὰς κρίνῃ προτιμητέας, καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἐμφάνισις αὕτη ἐπιτρέπει νὰ παρασχεθοῦν εἰς τοὺς μετόχους αἱ αὐταὶ πληροφορίαι αἱ ἀντιμετωπιθεῖσαι εἰς τὸ ἄρθρον 151 παράγραφος 1 σχετικῶς μὲ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν καὶ τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐταιρίας καὶ κατὰ τρόπον ἐπίσης καταληπτῶν διὰ τοὺς μετόχους τῆς ἐταιρίας (ἰθυνοῦσης)».

«3. Οἱ λογισμοὶ τῆς ομάδος δύνανται ὀλοσχερῶς ἢ μερικῶς νὰ ἐνοποιηθοῦν εἰς τὸν ἰσολογισμὸν καὶ τὸν λογισμὸν ζημιῶν καὶ κερδῶν τῆς ἰθυνοῦσης».

1. Περὶ τοῦ ὅλου θέματος ὡς ἀντιμετωπίζεται ἐν Γερμανίᾳ ἴδε σχετικὸν ἄρθρον παρατιθέμενον ἐν παραρτήματι εἰς *RICHARD* καὶ *VEYRENC*, ἐνθ' ἄν., σ. 93.

2. *RICHARD* καὶ *VEYRENC*, ἐνθ' ἄν., σ. 97.

σεις καταρτίσεως και δημοσιεύσεως Ένοποιημένων Ίσολογισμών υπό εταιριών έδρευουσών εις τας χώρας ταύτας<sup>1</sup>.

Παρ' ήμιν τό καταρτισθέν νομοσχέδιον «περί εταιριών χαρτοφυλακίων»<sup>2</sup> ούδεμίαν διάταξιν περί Ένοποιημένων Ίσολογισμών διέλαβε.

Γενικώς νομίζομεν ότι έφ' όσον ή δημιουργία και ή επέκτασις τών βιομηχανικών και έμπορικών έπιχειρήσεων, δια τό σχήματος τών έξηρημένων κατακτά έδαφος, ή θέσπισις νομοθετικών διατάξεων περί τών Ένοποιημένων Ίσολογισμών δέν θά βραδύνη νά γενικευθή, όταν μάλιστα ύφίσταται και δημοσιονομική χρησιμότης αύτών<sup>3</sup>.

## § 7.

### Η ΤΗΡΟΥΜΕΝΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑ ΤΑΣ ΜΗ ΕΝΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑΣ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΑΣ

Θά έκτεθή εις τήν έπομένην παράγραφον ότι ύπάρχουν περιπτώσεις κατά τας όποίας ή ένοποίησις τών Ίσολογισμών τών έξηρημένων μετά τοΰ Ίσολογισμοΰ τής Ιθυνούσης δέν τυγχάνει δυνατή.

Οί λόγοι τής μη ένοποίησεως προβλέπονται βασικώς υπό τών άντιστοιχών νόμων, όπου τό θέμα έχει νομοθετικώς ρυθμισθή.

Έπειδή ή έξαιρέσις έξηρημένης τινός εκ τής ένοποιήσεως διδει άφορμήν εις τήν μη άπόδοσιν τής άληθοΰς οικονομικής καταστάσεως και τών άποτελεσμάτων τής όμάδος ως ενιαίας οικονομικής όντότητος, άπαιτείται κατ' άρχήν αίτιολόγησις τής έξαιρέσεως εκ μέρους τής Ιθυνούσης, ήτις υποβάλλεται μετά τοΰ Ίσολογισμοΰ αύτης.

Περαιτέρω προβλέπεται μία διαδικασία συνυποβαλλομένων έγγραφών και πινάκων<sup>4</sup>, δι' ών έπιδιώκεται ή εύχέρεια συναγωγής έστω και κατά προσέγγισιν τής άληθοΰς οικονομικής θέσεως τής όμάδος δι' άπλών άριθμητικών συσχετισμών πρός σχετικήν άναπλήρωσιν τής έλλείψεως τοΰ Ένοποιημένου Ίσολογισμοΰ.

Τά συνυποβαλλόμενα είναι τά έξης :

1. Κατάστασις τών μη ένοποιηθεισών έξηρημένων έμφαίνουσα τό ποσοστόν συμμετοχής τής Ιθυνούσης επί εκάστης έξ αύτών.

1. Ειδικάς μελέτας επί τών Ένοποιημένων Ίσολογισμών. Καταρτισθείσας έν Όλλανδίαι Ιδε έν RICHARD και VEYRENC. Ένθ' άνωτ., σ. 101.

2. Πλήρες κείμενον αύτοΰ Ιδε έν «Ημερησία» 10 Ιαν. 1957.

3. Ιδε σχετικώς E. G. SNOZZI, ένθ' άν., σ. 281-282, και *Accountant's Handbook*, σ. 1064. Σχετικώς με τά παρ' ήμιν Ισχύοντα περί τής φορολογίας τών Έταιριών χαρτοφυλακίου Ιδε σχετικόν άρθρον Δ. ΤΣΙΓΚΡΗ έν περιοδικώ «Ο Λογιστής», Ιαν. 1959.

4. Κανόνες 403, 405 και 406 τών S.E.C. και άρθρον 15 § 4 όγδού μέρους τοΰ Άγγλικού περί εταιριών νόμου.

2. Οι Ισολογισμοί των καθ' ἕκαστα ἐξηρητημένων τῶν μὴ συμπεριληφθεισῶν εἰς τὴν ἐνοποίησιν.

3. Κατάστασις τῶν ὑφισταμένων ἐνδοεταιρικῶν πράξεων καὶ λογαριασμῶν.

4. Σημείωσις τῶν περιελθόντων εἰς τὴν ἰθύνουσαν κερῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸ σύνολον τῶν πραγματοποιηθέντων.

Ἄξιοσημείωτοι, ἀπολύτως ἐνδεικνυόμενοι ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, εἶναι αἱ διατάξεις τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τῆς Καλιφορνίας<sup>1</sup> καὶ τοῦ περὶ ἐταιριῶν νόμου τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, κατὰ τὰς ὁποίας αἱ ἀπαιτήσεις καὶ οἱ ὑφιστάμενοι λογαριασμοὶ μεταξὺ τῆς ἰθύνουσης καὶ τῶν μὴ ἐνοποιηθεισῶν ἐξηρητημένων δέον ὅπως ἐμφανίζονται ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τῆς ἰθύνουσης εἰς χωριστοὺς τίτλους<sup>2</sup>.

### § 8.

#### ΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Ἐξετέθη ἐν τῇ προηγουμένη παραγράφῳ ὅτι διὰ τοῦ Ε.Ι. σκοπεῖται ἡ ἀπόδοσις τῆς οἰκονομικῆς θέσεως τῆς ἰθύνουσης, διὰ τοῦ λογιστικοῦ χειρισμοῦ τῶν ἐξ αὐτῆς ἐξηρητημένων ἐταιριῶν ὡς προεκτάσεων αὐτῆς.

Πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τούτου τοῦ Ε.Ι. βασικῶς δέον νὰ συμπεριληφθοῦν ἐν αὐτῷ αἱ ἐταιρίαι, αἱ ἔχουσαι κοινὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα καὶ τελοῦσαι ὑπὸ τὸν αὐτὸν οἰκονομικὸν ἔλεγχον<sup>3</sup>, τὸν ἔλεγχον δηλαδὴ τῆς ἰθύνουσης. Αἱ συγκεκριμένως ἀπαιτούμεναι προϋποθέσεις διὰ τὴν κατάρτισιν Ε.Ι., ἢ, ἀκριβέστερον, διὰ τὴν Ἐνοποίησιν τῶν Ἰσολογισμῶν τῶν ἐταιριῶν εἰς ἃς συμμετέχει ἡ ἰθύνουσα μετὰ τοῦ ἰδίου αὐτῆς Ἰσολογισμοῦ, εἶναι αἱ ἐξῆς:

#### 1. Πλειοψηφικὴ συμμετοχὴ τῆς ἰθύνουσης.

Ἄν καὶ πολλακίς, ὡς ἐν παραγράφῳ 2 ἐξετέθη, λόγῳ τῆς διασπορᾶς τῶν μετοχῶν εἰς χεῖρας μεγάλου ἀριθμοῦ μετόχων, ὁ πλειοψηφικός ἔλεγχος δύναται ν' ἀσκηθῇ διὰ κατοχῆς μετοχῶν ἐκπροσωπουσῶν ἔλαττον τοῦ 50% τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου ἐταιρίας τινὸς<sup>4</sup>, ἐν τού-

1. Ἴδε ὑποσημείωσιν ὑπ' ἀριθμ. 1 σελίδος 19.

2. Ἄρθρον 15 (ὄγδου μέρους) τοῦ Ἀγγλικοῦ περὶ ἐταιριῶν νόμου.

3. *RAPPORT DE LA MISSION FRANÇAISE DES EXPERTS COMPTABLES AUX ÉTATS UNIS. La Comptabilité Mesure et Facteur de Productivité.* Paris, σ. 130.

4. Οὕτω ἡ Anaconda Copper Mining Co μετὰ τῆς πρὸς αὐτὴν ἐξηρητημένης Mines Investment Corporation κατέχει τὸ 28ο% τοῦ κεφαλαίου τῆς Consolidated

τους διὰ τὴν κατάρτισιν Ε.Ι. ἀπαιτεῖται κατὰ κανόνα ἡ ἄμεσος<sup>1</sup> ἢ ἔμμεσος συμμετοχὴ τῆς Ἰθουούσης εἰς ποσοστὸν ἀνώτερον τοῦ ἡμίσεος τοῦ κεφαλαίου τῆς ἐξηρητημένης.

Τὴν ἐπὶ σκοπῷ ἐνοποιήσεως προϋπόθεσιν ὑπάρξεως ἀπολύτου πλειοψηφίας παρὰ τῇ Ἰθουούσῃ καθιερώνει ὁ κανὼν 402 τῆς *Security and Exchange Commission* καὶ ἀποδέχονται ὡς γενικὴν ἀρχὴν οἱ συγγραφεῖς<sup>2</sup>.

Ἐν τούτοις κατὰ τὸ ἄρθρον 154 τοῦ Ἀγγλικοῦ περὶ ἐταιριῶν Νόμου θεωρεῖται ἐξηρητημένη, καὶ ὑπάρχει ὑποχρέωσις ἐνοποιήσεως τοῦ Ἰσολογισμοῦ αὐτῆς μετὰ τῆς Ἰθουούσης (ἄρθρον 151), ἡ ἐταιρία ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ τελευταία συμμετέχει κατὰ ποσοστὸν ἀνώτερον τοῦ 50% τοῦ κεφαλαίου αὐτῆς ἢ συμμετέχει καὶ ἐλέγχει τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἐξηρητημένης μετὰ ἢ ἄνευ συνδρομῆς τρίτου<sup>3</sup>.

Ἡ ἔννοια τῶν διατάξεων τούτων νομιζόμεν εἶναι ὅτι κατὰ τὸν Ἀγγλικὸν Νόμον ἐνοποιεῖται ὁ Ἰσολογισμὸς ἐταιρίας τινὸς καὶ ἄνευ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῆς Ἰθουούσης, ἀρκεῖ ἡ τελευταία αὕτη νὰ ἔχη τὴν δύναμιν, ἔστω καὶ μὲ συνδρομὴν τρίτων, νὰ διορίζῃ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον<sup>4</sup> τῆς οὕτω καθισταμένης ἐξηρητημένης.

Corper Co καὶ διὰ τοῦ ποσοστοῦ τούτου ἐλέγχει τὴν τελευταίαν. Τὴν σχετικὴν ταύτην πλειοψηφίαν κατέχει ἡ Anaconda, διότι κατὰ τὰς Γενικὰς Συνελεύσεις τῆς Consolidated Corper Co ἐμφανίζονται ἐν συνόλῳ μέτοχοι ἐκπρσωποῦντες περίπου τὸ 50% τοῦ κεφαλαίου αὐτῆς: FISHER: *Accounting Review*, Vol. 15, ἐν *Accountant's Handbook*, σ. 1062.

1. Περὶ τῆς ἐννοίας τῆς σχετικῆς πλειοψηφίας ἴδε ἐν παραγράφῳ 2.

2. RICHARD & VEYRENC, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 9. E. G. SNOZZI: ἐνθ' ἄνωτ., σ. 278. MONTGOMERY, *Auditing - Theory and Practice*. DICKINSON: *Accounting Practice and Procedure*. Ἡ ἐνοποίησις ἐν Η. Π. Α. προϋπέθετεν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν καὶ πρὸ τῆς θεσπίσεως τῶν διατάξεων τῆς S.E.C. Οὕτω ἐν τῷ *Handbook of Accountant's*, ἐκδοσις 1932, περιλαμβάνεται ἡ ἐξῆς περικοπὴ ἐκ τοῦ GARNSEY: *Holding Companies and their published accounts*: «...ἐνῶ κατὰ κανόνα τὸ Ἐνεργητικὸν καὶ Παθητικὸν δὲν ἐνοποιοῦνται παρὰ μόνον ἐάν ἡ Ἰθουούσα κατέχη τὸ 75% ἢ πλεόν τοῦ κεφαλαίου...». Ὁ κανὼν 402 τῆς S.E.C. ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ὁ αἰτῶν δὲν θὰ ἐνοποιήσῃ τὸν Ἰσολογισμὸν οἰασδῆποτε ἐξηρητημένης ἐάν δὲν κατέχη τὴν πλειοψηφίαν αὐτῆς». Ἐν Ἀμερικῇ ὑπὸ τὴν ἰσχὺν τοῦ περὶ Προσόδων Νόμου τοῦ 1942 ἐπιτρέπεται εἰς ἀδελφὰς ἐταιρίας νὰ διακανονίζουσι ἐνιαίως τὸν ἐπὶ τῶν προσόδων φόρον των ὑπὸ ὠρισμέναις προϋποθέσεσι. Ἴδε σχετικῶς *Handbook of Accountants*, Ν. Υ. 1955, σ. 1062.

3. Τὸ σχετικὸν κείμενον τοῦ ἄρθρου 154 ἔχει ὡς ἐξῆς: «1. Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος νόμου... μίᾳ ἐταιρίᾳ θεωρεῖται ἐξηρητημένη μίᾳ ἄλλῃ μόνον ὅταν:

α) Αὕτη ἡ ἐταιρία μῆτηρ.

1. Εἶναι μέλος (ἐταῖρος) καὶ ἐλέγχει τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, ἢ

2. Κατέχει πλεόν τοῦ ἡμίσεος τοῦ κεφαλαίου αὐτῆς».

β) Ἡ πρώτη εἶναι ἐξηρητημένη μίᾳ ἐταιρίᾳ ἢ ὁποία εἶναι θυγάτηρ αὐτῆς τῆς ἄλλῃς ἐταιρίας (μητρὸς).

4. Αἱ μὲ τὰς προϋποθέσεις καὶ τοὺς ὅρους ἐκλογῆς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἐξηρητημένης ὑπὸ τῆς Ἰθουούσης σχετικαὶ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 154 ἔχουσι ὡς ἐξῆς:

Τὴν ἄποψιν τῆς σχετικῆς πλειοψηφίας φαίνεται ὅτι ἀποδέχεται ὡς προϋπόθεσιν τῆς ἐνοποιήσεως καὶ ὁ Ἄστικὸς Κώδιξ τῆς Καλιφορνίας' ("Ἀρθρα 278 καὶ 358).

Τέλος κατὰ τοὺς κανονισμοὺς τῶν *Combined Steel Group* καὶ *Combined Coal Group* θεωρεῖται ἐξηρημένη καὶ συμπεριλαμβάνεται εἰς τὴν ἐνοποίησιν ἡ ἐταιρία ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ ἰθύνουσα κατέχει τὸ 50% τοῦ κεφαλαίου ἡ ἀσκει ὑπὸ ἄλλον τύπον ἀποφασιστικὴν ἐπιρροὴν ἐπ' αὐτῆς'.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ δικαίου τὸ ὁποῖον δημιουργοῦν αἱ καθορίζουσαι ὡς προϋπόθεσιν τῆς ἐνοποιήσεως τὴν ὑπαρξιν σχετικῆς πλειοψηφίας παρὰ τῇ ἰθυνοῦσῃ διατάξεις, ἡ ὑπὸ τῶν συγγραφῶν ὑποστηριζομένη ἄποψις τῆς υπάρξεως ἀπολύτου πλειοψηφίας εἶναι, νομιζομένη, ὀρθοτέρα, διότι αὕτη καὶ μόνον δημιουργεῖ τὸν στερεὸν σύνδεσμον τῆς ἰθυνοῦσης μετὰ τῆς ἐξηρημένης, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου δύναται ἡ τελευταία αὕτη ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν νὰ θεωρηθῇ ὡς προέκτασις τῆς πρώτης.

Πράγματι, ἡ σχετικὴ πλειοψηφία δύναται ν' ἀνατραπῇ, ὅταν μάλιστα σοβαρὸς ἀριθμὸς μετοχῶν εὐρίσκειται εἰς χεῖρας ἐτέρας οἰκονομικῶς ἰσχυρᾶς ἐταιρίας, ὅποτε θὰ συμβῇ νὰ ἐμφανίζεται ἡ τρίτη ἐταιρία ἄλλοτε μὲν ὡς συμπεριλαμβανομένη αὐτοῦ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀρχικῶς ἰθυνοῦσης, ἄλλοτε δὲ ἐξαιρουμένη αὐτοῦ,

«...Ἡ σύνθεσις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου μιᾶς ἐταιρίας θὰ θεωρηθῇ ὡς ἐλεγχόμενη ὑπὸ ἄλλης ἐταιρίας μόνον ἐὰν μὲσω τῶν δικαιωμάτων τῶν ὑπ' αὐτῆς ἀσκουμένων μετὰ ἢ ἀνευ συνδρομῆς ἐνὸς τρίτου, ἡ ἄλλη ἐταιρία αὕτη δύναται νὰ διορίσῃ ἢ ν' ἀνακαλέσῃ τὸ σύνολον ἢ τὴν πλειοψηφίαν τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως ταύτης ἡ ἄλλη ἐταιρία θὰ θεωρηθῇ ὡς ἔχουσα τὴν δύναμιν νὰ ὀνομάξῃ διοικητὰς (σ. σ. Μέλη Δ. Σ.) ἐὰν πληροῦται μία ἐκ τῶν ἐξῆς προϋποθέσεων. Τούτέστιν:

- α) Ὅτι δὲν δύναται νὰ διορισθῇ τις μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀνευ τῆς ψήφου τῆς ἄλλης ἐταιρίας (ἰθυνοῦσης) ὡς ἐλέγχῃ ἀνωτέρω ἢ
- β) Ὅτι ὁ διορισμὸς τοῦ προσώπου τούτου εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἐπέρχεται ὡς ἀναγκαῖα συνέπεια τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ ὡς μέλους τοῦ Δ.Σ. τῆς ἄλλης ἐταιρίας (ἰθυνοῦσης) ἢ
- γ) Ὅτι ἡ θέσις τοῦ μέλους Δ. Σ. εἶναι κατεῖλημμένη ἀπὸ τὴν ἄλλην ἐταιρίαν ἢ ἀπὸ μίαν ἐκ τῶν ἐξηρημένων αὐτῆς.

1. Αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ Κώδικος τῆς Καλιφορνίας ἔχουν οὕτω: «Ἐὰν ἀμερικανικὴ τις ἢ ἀλλοδαπὴ ἐταιρία ἔχη τὴν δύναμιν, ἐμέσως ἢ ἐμέσως ἢ μὲσω ἄλλης ἐταιρίας ἢ ὁμάδος ἐτέρων ἀμερικανικῶν ἢ ἀλλοδαπῶν ἐταιριῶν, νὰ ὀρίξῃ τὴν πλειοψηφίαν τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου μιᾶς ἐτέρας ἀμερικανικῆς ἢ ἀλλοδαπῆς ἐταιρίας, ἡ τοιαύτη ἔχουσα τὴν δύναμιν ἐλέγχου ἐταιρία θὰ θεωρηθῇ ὡς ἰθύνουσα εἰς ἐταιρίας, ἡ τοιαύτη ἔχουσα τὴν δύναμιν ἐλέγχει, καὶ ἡ ἐταιρία ἢ ὁποία ὑπόκειται εἰς τὴν μετὰ τῆς ἐταιρίας τὴν ὁποίαν ἐλέγχει, καὶ ἡ ἐταιρία ἢ ὁποία ὑπόκειται εἰς τὴν ἐλεγχον τοῦτον θὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξηρημένη εἰς τὰς σχέσεις τῆς ἐναντι τῶν ἐταιριῶν ὑπὸ τὸν ἐλεγχον τῶν ὁποίων ὑπάγεται».

«Ὁ ἰσολογισμὸς τῆς ἰθυνοῦσης δύναται νὰ εἶναι ὁ ἴδιος αὐτῆς ἰσολογισμὸς ἢ ὁ ἐνοποιημένος τῆς ἰθυνοῦσης μετὰ τῶν ἐξηρημένων αὐτῆς...».

2. Ἴδε RICHARD καὶ L'ÉVRENG, ἐνθ' ἀνωτ., σ. 93.



καταστρέφει την συγκρισιμότητα των στοιχείων του και επιφέρει γενικώς σύγχυσιν εις την συναγωγήν συμπερασμάτων επί της εξέλιξεως της περιουσιακής καταστάσεως των εταιριών της ομάδος.

Ζήτημα γεννᾶται ἔαν ὑπάρχη ὑποχρέωσις ἐνοποιήσεως ἐξηρητημένης, τῆς ὁποίας τὸ 100% τοῦ κεφαλαίου κατέχεται ὑπὸ τῆς ἰθυνοῦσης.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἀμερικανικὴ νομοθεσία δὲν συμφωνεῖ μετὰ τῆς ἀγγλικῆς.

Οὕτω ὁ κανὼν 402, θέτων τὴν γενικὴν ἀρχήν, προβλέπει τὴν ἐνοποίησιν μόνον ἐφ' ὅσον τὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς εἶναι ἀνώτερον τοῦ 50%, χωρὶς νὰ καθορίζεται ἔαν ἡ ἐνοποίησις εἶναι ὑποχρεωτικὴ καὶ ὑπὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς 100%, ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι καὶ διὰ τὴν περίπτωσην ταύτην ὑφίσταται ἡ ὑποχρέωσις.

Κατὰ τὸν κανόνα 409 ἐξαιρετικῶς διὰ τὴν ἐνοποίησιν τῶν ἀσφαλιστικῶν εταιριῶν, πλὴν τῶν ἄλλων αὐστηρῶν προϋποθέσεων, ἀπαιτεῖται ὅπως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν κατέχεται κατὰ 100% ὑπὸ ἄλλης εταιρίας ὑπεισερχομένης εἰς τὴν ἐνοποίησιν.

Παραλλήλως, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀξιών, ἡ ἐνοποίησις δὲν ἐπιβάλλεται ὅταν τὸ σύνολον τῶν μετοχῶν τῆς ἐξηρητημένης ἀνήκη εἰς τὴν ἰθυνοῦσαν<sup>1</sup>.

Κατὰ τὸν Ἀγγλικὸν νόμον<sup>2</sup>, ὅταν μίᾳ εταιρίᾳ ἀνήκη κατὰ τὸ 100% αὐτῆς εἰς μίαν ἄλλην, δὲν ὑφίσταται ὑποχρέωσις ἐνοποιήσεως.

Ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω διαφόρου ρυθμίσεως ἔχομεν τὴν γνώμην, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ Ἐνοποιημένου Ἰσολογισμοῦ εἶναι νὰ καταδειχθῇ ἡ ἀληθὴς οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς ἰθυνοῦσης ὡς οὐσιαστικῶς κυριάρχου καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἐξηρητημένων, ὅτι ἡ ἐνοποίησις καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν τὸ 100% τοῦ κεφαλαίου ἀνήκει εἰς τὴν ἰθυνοῦσιν ἐπιβάλλεται, διότι τὸ στοιχεῖον τοῦτο οὐδόλως μειώνει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν διὰ τοῦ Ἐνοποιημένου Ἰσολογισμοῦ σκοπουμένων ἀποτελεσμάτων.

## 2. Ἀσκήσις οὐσιαστικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῆς Ἐξηρητημένης ὑπὸ τῆς Ἰθυνοῦσης.

Ἡ κατοχὴ τῆς ἀπολύτου πλειοψηφίας τῆς ἐξηρητημένης ὑπὸ τῆς ἰθυνοῦσης δὲν ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν ἐνοποιήσεως εἰ μὴ μόνον ἔαν ὁ πλειοψηφικὸς ἔλεγχος ἀσκήται οὐσιαστικῶς ὄχι μόνον κατὰ τὰς Γενικὰς Συνελεύσεις ἀλλὰ εἰς ὅλας τὰς σπουδαίας ἐκδηλώσεις τῆς ἐλεγχομένης εταιρίας<sup>3</sup>.

1. Ἴδε σχετικὸν σχόλιον τοῦ WEST ἐν *Accountant's Handbook*, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 1066.

2. Ἄρθρον 150 § 2.

3. E. G. SNOZZI, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 279. KOHLER: *Accounting Review*, Vol. 13.

Καίτοι ἡ ἄσκησις οὐσιαστικοῦ ἐλέγχου δὲν ἀναφέρεται σαφῶς εἰς τὰς κειμένας περὶ Ε. Ι. διατάξεις τῶν ἀλλοδαπῶν νομοθεσιῶν<sup>1</sup> ἐξάγεται ὡς λογικὴ προϋπόθεσις τῆς ἐνοποιήσεως.

Οὕτω, ἡ παροχὴ κατευθύνσεων καὶ ἡ ἐκ τοῦ πλησίον παρακολούθησις τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐξηρημένης ὑπὸ τῆς ἰθουούσης διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς δραστηριότητος καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ὅλης ομάδος, ἀποτελεῖ οὐσιώδεις στοιχεῖον τῆς ἀπαιτουμένης οικονομικῆς ἐνότητος τῶν ἐταιριῶν τῆς ομάδος. Διότι ἡ μὴ ἄσκησις οὐσιαστικοῦ ἐλέγχου ὑπὸ τῆς ἰθουούσης ἐπὶ τῆς ἐξηρημένης μαρτυρεῖ ἀπλήν τοποθέτησιν κεφαλαίου καὶ οὐχὶ «ψυχὴν δημιουργίας ἐπιχειρήσεως», τοῦθ' ὅπερ ἀποστερεῖ αὐτὴν τῆς ἰδιότητος τῆς ἰθουούσης ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς δημιουργίας μετὰ τῆς ἐξηρημένης μιᾶς μείζονος οικονομικῆς ὀντότητος.

Οὐσιαστικὸν ἔλεγχον δὲν ἀποτελεῖ ἡ μόνη ἐκπροσώπησις διὰ Συμβούλου ἢ Συμβούλων τῆς ἰθουούσης παρὰ τῇ ἐξηρημένῃ, ἐὰν αὕτη δὲν πραγματοποιηθῆται ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ διαρκοῦς ἐνδιαφέροντος παρακολουθήσεως, προαγωγῆς καὶ συνδυασμοῦ τῶν συμφερόντων. Ἐπίσης δὲν ἀποτελεῖ ἔλεγχον ἡ προσωρινὴ ἄσκησις αὐτοῦ<sup>2</sup>.

Γενικῶς τὸ στοιχεῖον τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς ἰθουούσης ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐξηρημένης πρέπει νὰ εἶναι πραγματικὸν καὶ ν' ἀσκηθῆται οὐσιαστικῶς, ὥστε ὁ προκύπτων ἐκ τῆς ἐνοποιήσεως ἰσολογισμὸς ν' ἀποδίδῃ τὴν οικονομικὴν κατάστασιν ἑνὸς ὁμοιογενοῦς συνόλου.

### 3. Ταυτότης ἢ συγγένεια ἐκμεταλλεύσεων ἰθουούσης καὶ ἐξηρημένης.

Ἐχει γίνεαι ἀποδεκτὸν ὑπὸ τε τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς Νομοθεσίας ὅτι ἡ ἐνοποίησις τῶν ἰσολογισμῶν δὲν ἐνδείκνυται ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐργασιῶν τῆς ἰθουούσης καὶ τῶν ἐξηρημένων εἶναι διάφορον.

Ἡ διαφορὰ τῶν ἀντικειμένων κρίνεται οὕτω ὡς μία οὐσιώδης αἰτία διασπάσεως τῆς ἀπαιρητήτου ἐνιαίας οικονομικῆς ὀντότητος.

Οὕτω π.χ. μία Τράπεζα δὲν δύναται νὰ ἐνοποιηθῇ τὸν ἰσολογισμὸν βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως ἧς κατέχει τὴν πλειοψηφίαν, διότι ὁ σκοπὸς τῆς διὰ τῆς ἀποκτήσεως τῆς πλειοψηφίας τῶν μετοχῶν τῆς βιομηχανικῆς ἐταιρίας δὲν ἴητο ἡ ἐπέκτασις τῆς ἰδίας αὐτῆς ἐκμεταλλεύσεως ἀλλ' ἀπλῶς ἡ ἐπικερδῆς τοποθέτησις κεφαλαίου.

Ἐὰν συνεπῶς ἐπιχειρηθῇ ἐν προκειμένῳ ἐνοποίησις, δημιουργεῖται

1. Ἀπαιτεῖται ὁμοῦ ὁ ἐλεγχος διὰ τοῦ ὑπὸ τῆς ἰθουούσης διορισμοῦ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἐξηρημένης.

2. KOHLER, ἐνθ' ἄνωτ., *Accounting Review*, Vol. 13.

μία παραπλανητική εικόνα ένιαίας οικονομικής οντότητας, ή όποια είναι άνύπαρκτος<sup>1</sup>.

Τούναντιον, άν π.χ. μία βιομηχανική εταιρία, με άντικείμενον τήν παραγωγήν Νημάτων, κατέχη τήν πλειοψηφίαν τών μετοχών μιās έτέρας εταιρίας 'Υφαντουργικής, ή ένοποιήσις έπιβάλλεται, διότι διά τής άποκτήσεως τής πλειοψηφίας λαμβάνει χώραν ή επέκτασις τής οικονομικής δραστηριότητος τής Ιθουούσης έπί τής καθέτου σειράς παραγωγής, τοϋθ' όπερ δημιουργεί οικονομικήν οντότητα ένιαίαν.

Τήν ταυτότητα άντικειμένου ή τήν συγγένειαν τών έκμεταλλεύσεων έπιβάλλουν ώς προϋπόθεσιν τής ένοποιήσεως άμέσως ή έμμέσως αί σχετικαί πρός τούς 'Ένοποιημένους 'Ισολογισμούς διατάξεις<sup>2</sup>, και άποδέχονται πλην έξαιρέσεων οί συγγραφείς<sup>3</sup>.

#### 4. Σύμπτωσις τής χρονολογίας λήξεως τής 'Εταιρικής χρήσεως.

'Η διαφορά χρόνου κλεισίματος του 'Ισολογισμού τής Ιθουούσης έν σχέσει πρός τās έξηρητημένας αίρει τήν άπαιτουμένην σύμπτωσιν του περιεχομένου και ύπολοίπων τών ένδοεταιρικών λ)σμών και συνειπώς δημιουργείται έντεϋθεν δυσχέρεια ένοποιήσεως.

Τήν σύμπτωσιν του χρόνου κλεισίματος 'Ισολογισμού έπιβάλλουν αί Νομοθεσίαι, και δη αύστηρότερον μέν ό 'Αγγλικός Νόμος, έλαστικώτερον δέ ό Κανονισμός τής S.E.C.<sup>4</sup>.

1. 'Η μή ύπαρξις ύπό τās προϋποθέσεις αύτās ένιαίας οικονομικής οντότητος δέν σημαίνει τήν μή ύπαρξιν μιās περιουσιακής καταστάσεως, ήτις δύναται ν' άποδοθῆ δι' 'Ένοποιημένου 'Ισολογισμού. Τό ένδιαφέρον βεβαίως και ή σημασία του 'Ισολογισμού τούτου είναι περιριωρισμένα εις μίαν άπλην άπεικόνισιν τής ύφισταμένης στατικής καταστάσεως.

2. Ούτω κατά τό άρθρον 150 του 'Αγγλικού 'Εμπορικού Νόμου, οί λογαριασμοί τής ομάδος δέν περιλαμβάνουν μίαν έξηρητημένην έν οί Διοικηταί τής Ιθουούσης κρίνουν ότι... (III) αί δραστηριότητες τῆ μητρός εταιρίας και εκείναι τών έξηρητημένων είναι τόσον διάφοροι ώστε νά μή δύναται νά συνδυασθούν λογικώς ώς άποτελούσαι τό άντικείμενον μιās εταιρίας.

Κατά τόν κανόνα 410 τής S.E.C. ό 'Ισολογισμός εταιρίας έπενδύσεων δέν δύναται νά ένοποιηθῆ παρά μόνον εάν αί έξηρητημένα είναι και αύται εταιρίαί έπενδύσεων. 'Επίσης διά του κανόνος 411 όρίζεται ότι ό 'Ισολογισμός τών εταιριών χαρτοφυλακίου δέν ένοποιείται μετά τών 'Ισολογισμών τών έξηρητημένων πρός αύτās παρά μόνον εάν πρόκειται περί εταιριών έπίσης χαρτοφυλακίου.

'Αναλόγους διατάξεις περιέχει ό κανών 412, προβλέπων περί τής ένοποιήσεως τών λογαριασμών τών Τραπεζών. 'Εξαιρετικώς δέν έπιτρέπεται ή ένοποίησις τών 'Ισολογισμών τών 'Ασφαλιστικών εταιριών συμφώνως πρός τās διατάξεις του κανόνος 409 παρά ύπό ώρισμένας αύστηράς προϋποθέσεις.

3. 'Ιδε σχετικώς *RAPPORT DE LA MISSION FRANÇAISE DES EXPERTS COMPTABLES AUX ÉTATS UNIS. La comptabilité Mesure et Facteur de Productivité*, Paris σ. 131.

4. Κατά τό άρθρον 153 του 'Αγγλικού περί εταιριών Νόμου : 1. «Οί Διοικηταί τής



### 5. Άνεμπόδιστοι συνθήκαι ένοποιήσεως.

Υπάρχουν περιπτώσεις τινές έν τή πράξει, καθ' άς, καίτοι συντρέχουν αί προμνησθεισαι προϋποθέσεις, ή ένοποιήσεις, άντί νά καθιστά άκριβεστέραν τήν οικονομικήν κατάστασιν τής ομάδος τών έταιριών, συντελεί εις τήν άνακριβή έμφάνισιν αύτης και τό άμφίβολον τών σχετικών κονδυλίων<sup>1</sup>.

Τοιαυται περιπτώσεις δύνανται νά είναι αί έξης :

1. Οί συναλλαγματικοί περιορισμοί τών χωρών του Έξωτερικού εις άς είναι έγκατεστημέναι έξηρητημέναι έταιρίαί, ώς έκ τών όποιων ή άπόληψις του μερίσματος ή ή ρευστοποιήσις τών λ)σμών τής Ιθουούσης μετά τών έξχρητημένων είναι αδύνατος.

2. Έμπόλεμος κατάστασις ή έμφύλιος πόλεμος εις τήν χώραν εις ήν είναι έγκατεστημένη ή έξηρητημένη έταιρία.

Ιθουούσης όφείλουν νά προβλέψουν όπως τό έταιρικόν έτος εκάστης έξηρητημένης συμπίπτη πρός τό έταιρικόν έτος τής Ιθουούσης, εκτός έν φρονούν ότι ύφίστανται Ισχυροί λόγοι περί τής μη συμπτώσεως». 2. Έάν ό Έπουργός του Έμπορίου κρίνη ότι θά ήτο εύκτατον διά μίαν Ιθουούσαν έταιρίαν ή διά μίαν έξηρητημένην τής Ιθουούσης, δύνανται νά παρατείνη τό έταιρικόν έτος αύτης ώστε τό έταιρικόν έτος τής έξηρητημένης νά λήγη κατά τήν Ιδίαν χρονολογίαν μετά του έταιρικού έτους τής Ιθουούσης και διά τόν λόγον τούτου ν' αναβάλη τήν έμφάνισιν τών λ)σμών εις τήν Γενικήν Συνέλευσιν. Ό Έπουργός δύνανται, επί τή αίτήσει ή τή συγκαταθέσει τών Διοικητών τής έταιρίας τής όποιας ή χρήσις πρέπει νά παραταθή, νά παραγγείλη, καθ' όσον άφορᾷ τήν έταιρίαν ταύτην, όπως ή παρουσιάσις τών λογαριασμών, ή τήρησις τής Γενικής Συνελεύσεως ή ή κατάρτισις του έτησιου άπολογισμου μή άπαιτηθούν διά τήν χρήσιν ταύτην».

Κατά τόν κανόνα 402 τής S.E.C. δέν δύνανται νά λάβη χώραν ένοποιήσις έφ' όσον ή διαφορά του χρόνου κλεισίματος τών Ισολογισμών τής Ιθουούσης και τής έξηρητημένης είναι μεγαλυτέρα τών 93 ήμερών. Τό σχετικόν κείμενον έχει ως έξης :

«Έάν ό Ισολογισμός μιάς έξηρητημένης Έχη κλεισθή εις χρόνον ή εις περίοδον διάφορον αύτης τής Ιθουούσης ή έν λόγω έταιρία δέν δύνανται νά ένοποιηθῆ παρά μόνον έν συντρέξουν πάσαι αί κατωτέρω προϋποθέσεις :

1. Η διαφορά αύτη νά μη είναι μεγαλυτέρα τών 93 ήμερών.
2. Η χρονολογία κλεισίματος τής έξηρητημένης νά μνημονευθῆ έντόνωσ.
3. Η αίτια αύτης τής διαφοράς νά είναι άναγκαία και τοϋτο νά εξηγηθῆ.
4. Κάθε μεταβολή εις τās φορολογικās περιόδους άντιστοίχως τής Ιθουούσης και τών έξηρητημένων έμφιλοχωροϋσα κατά τήν διάρκειαν τής χρήσεως, πρέπει νά δηλωθῆ μέ μίαν έπεξηγηματικήν δήλωσιν.

1. Αί σχετικαί διατάξεις του Άγγλικού περί Έταιριών Νόμου είναι αί έξης :

Οί λογαριασμοί τής ομάδος δέν περιλαμβάνουν μίαν έξηρητημένην έν οι Διοικηται κρίνουν ότι :

(I) Η είσδοχή μιάς τοιαυτης έξηρητημένης δέν δύνανται νά πραγματοποιηθῆ.

(II) Τό άποτέλεσμα θά ήτο παραπλανητικόν ή επιζήμιον διά τās έργασίας τής έταιρίας ή τών έξηρητημένων αύτης.....

Έπί τών άνωτέρω περιπτώσεων οι Διοικηται όφείλουν νά ζητήσουν τήν συγκατάθεσιν του Έπουργού Έμπορίου διά τήν εξαίρεσιν τής έξηρητημένης έκ τών λογαριασμών τής ομάδος.

3. "Όταν ή έν τῷ έξωτερικῷ έγκατεστημένη έξηρητημένη εύρίσκεται υπό μεσεγγύησιν ή υπό έθνικοποίησησιν.

4. "Όταν ή έξηρητημένη κατά τόν χρόνον τής καταρτίσεως τοῦ 'Ενοποιημένου 'Ισολογισμοῦ εύρίσκεται εις τό στάδιον έκκαθαρίσεως ή ή Ιθύνουσα έχη πωλήσει τάς μετοχάς αὐτῆς ή προορίζη αὐτάς πρός πώλησιν.

5. "Άλλοι τινές λόγοι <sup>1</sup>.

Γενικῶς, ή ένοποίησις δέν ένδεικνυται όταν αἱ έξηρητημένα εύρίσκονται εις τοιαύτην κατάστασιν ώστε ή ένσωμάτωσις τοῦ 'Ενεργητικοῦ καί Παθητικοῦ αὐτῶν εις τόν 'Ισολογισμόν τής Ιθυνοῦσης εύρίσκεται εις άντικειμενικήν άντίθεσιν πρός τήν άντίληψιν ότι ή έξηρητημένη άποτελεῖ μίαν όμαλήν επέκτασιν τής έκμεταλλεύσεως τής Ιθυνοῦσης.

### 6. Ούσιώδης ή συμμετοχή ώς πρός τήν 'Ιθύνουσαν

Κατά τά έν 'Αμερικῇ Ισχύοντα, όταν τό σύνολον τῶν συμμετοχῶν τής Ιθυνοῦσης εις τάς έξηρητημένας δέν εἶναι άνώτερον τοῦ 15 % τοῦ συνολικοῦ 'Ενεργητικοῦ αὐτῆς καί τῶν έξηρητημένων, οὔτε τό 15 % τοῦ συνολικοῦ κύκλου έργασιῶν τής όμάδος, τότε ή 'Ενοποίησις δέν εἶναι ύποχρεωτική <sup>2</sup>.

Κατά τόν 'Αγγλικόν Νόμον <sup>3</sup>, οἱ λ)σμοί τής όμάδος δέν περιλαμβάνουν μίαν έξηρητημένην εάν «..... ή εισδοχή μίς τοιαύτης έξηρητημένης εἶναι άνευ ένδιαφέροντος διά τούς μετόχους τής έταιρίας λόγω τοῦ άσημάντου τῶν ποσῶν ή εάν αὐτή επέφερε μίαν δαπάνην ή μίαν άναβολήν δυσανάλογον πρός τά συμφέροντα τά όποια ή εισδοχή παρουσιάζει διά τούς μετόχους τής έταιρίας».

Πράγματι, ή 'Ενοποίησις έξηρητημένης εις ήν ή άξία τής συμμετοχῆς τής Ιθυνοῦσης άποτελεῖ έν μικρόν μέρος τοῦ συνολικοῦ τής 'Ενεργητικοῦ, ένῶ δέν πρόκειται ούσιωδῶς νά έπηρεάση τόν 'Ισολογισμόν τής, έπάγεται καθυστερήσεις καί δαπάνας δυσαναλόγους πρός τό άποτέλεσμα, καί διά τόν λόγον τοῦτον άμελεῖται.

'Εξ όλων τῶν άνωτέρω προκύπτει ότι ή 'Ενοποίησις προϋποθέτει σύνδεσμον τής Ιθυνοῦσης πρός τήν έξηρητημένην στενόν καί άδιάπτωτον καί ότι συνεπῶς άποδίδεται δι' αὐτῆς ή όργανικῶς ύπάρχουσα ένιαία οικονομική όντότης.

1. Οὔτω ό KOHLFR, ένθ' άνωτ., αναφέρει ώς λόγον μή ένοποίησεως τήν άπόκτησιν τής πλειοψηφίας εις τιμήν ούσιωδῶς καί άλογίστως επί πλέον ή επί έλαττον τοῦ άντιστοίχου μέρους τοῦ καταγεγραμμένου ή έμφανιζομένου ποσοῦ τοῦ Καθαροῦ 'Ενεργητικοῦ κατά τόν χρόνον τής ένοποίησεως.

2. RICHART καί VEYRENC, ένθ' άνωτ., σ. 10.

3. \*Άρθρον 150, § 2, στοιχείον 6.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

### ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

#### § 1.

#### ΑΙ ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Ὁ Ἐνοποιημένος Ἴσολογισμὸς προκύπτει βασικῶς ἐκ τοῦ Ἴσολογισμοῦ τῆς ἰθυνοῦσης, δι' ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐν αὐτῷ λ)σμοῦ τῶν Συμμετοχῶν διὰ τῆς ἀξίας τῶν καθ' ἕκαστα ἐνεργητικῶν καὶ παθητικῶν στοιχείων τῆς ἐξηρημένης καὶ τῆς ἐμφανίσεως τῆς ἐπὶ τῆς καθαρᾶς θέσεως ἀναλογίας τῶν τρίτων μετόχων δι' ἰδίου λ)σμοῦ δι-καιομάτων μειοψηφίας<sup>1</sup>.

Μετὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῆς κατὰ τ' ἀνωτέρω ἀντικαταστάσεως, θὰ ἐμφανισθοῦν στοιχεῖα τινὰ ἀπαράδεκτα ὡς περιεχόμενον τοῦ ἐντεῦθεν ἀπορρέοντος Ἐνοποιημένου Ἴσολογισμοῦ, τοῦ ἐκφράζοντος ἐνιαίαν περιουσιακὴν διάρθρωσιν καὶ ἀποτελέσματα. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα προκύπτουν συνεπείᾳ τῶν ἐνδοεταιρικῶν πράξεων, αἵτινες δι' ἐκάστην τῶν ἐταιριῶν τῆς ὁμάδος νομικῶς, ἄρα καὶ λογιστικῶς, εἶναι ἰσοδύναμοι πρὸς πράξεις μετὰ τρίτων. Οὕτω θὰ προκύβουν :

1. Χρεωστικὰ καὶ ἀντιστοίχως πιστωτικὰ ὑπόλοιπα ἐκ χρεαπαιτήσεων μεταξὺ τῶν ἐταιριῶν τῆς ὁμάδος. Τὰ ὑπόλοιπα ταῦτα, μετὰ τὴν κατὰ τ' ἀνωτέρω ἀντικατάστασιν, ἀλληλοσυμψηφίζονται καὶ κατ' ἀκολουθίαν δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὸν Ἐνοποιημένον Ἴσολογισμὸν, διότι ὑπὸ τὴν ἀντίληψιν τῆς ἐνιαίας ὀντότητος τῶν ἐταιριῶν τῆς ὁμάδος ἀπαιτήσεις μεταξὺ αὐτῶν δὲν νοοῦνται<sup>2</sup>.

1. Ἴδε σχετικῶς κανόνα 408 τῆς S.E.C. καὶ Ἄρθρα 151 καὶ 152 τοῦ Ἀγγλικοῦ Νόμου.

2. Κανὼν 408 τῆς Security and Exchange Commission. «Γενικῶς αἱ ἐγγραφαι καὶ αἱ ἐνδοεταιρικαὶ συναλλαγαι, ἐκτὸς ἐὰν τὸ ποσὸν αὐτῶν εἶναι ἀνευ σημασίας, ἐξαφανίζονται. Ἐὰν δὲν ἐξαφανισθοῦν δέον ὅπως καταρτισθῆ κατάστασις δεικνύουσα τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας καὶ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους αἱ πράξεις αὗται δὲν

2. 'Αποθέματα έμπορευμάτων αγορασθέντων παρ' εταιριών τής ομάδος τά όποια έχουν άποτιμηθῆ εις τήν συμφωνηθείσαν μεταξύ αύτων τιμήν. 'Ως όμως είναι φυσικόν, ή τιμή αύτη συνήθως ένεχει κέρδος, τό όποιον, υπό τήν έννοιαν τών αποτελεσμάτων του συνόλου τών εταιριών τής ομάδος, δέν ύφίσταται, διότι ή σχετική αγοραπωλησία ύπῆρξεν ένδοεταιρική, άπλή δηλαδή διακίνησης, και συνεπώς τό περιλαμβάνομενον περιθώριον δέον νά άφαιρεθῆ εκ τής άξιας τών αποθεμάτων ως μη πραγματοποιηθέν εκ συναλλαγών μετά τρίτων<sup>1</sup>.

'Η ένοποίησης τών 'Ισολογισμών τών έξηρητημένων εταιριών, αίτινες άποτελοϋν έξηρητημένας άλλων έξηρητημένων, δύναται νά γίνη είτε διά τών Συνδυασμένων 'Ισολογισμών τών τελευταίων τούτων, εις άς ή συμμετοχή τής Ιθυνούσης είναι άμισος, ή δι' ύπολογισμοϋ του ποσοστου συμμετοχής τής Ιθυνούσης επί τής ούτω κατά δεύτερον βαθμόν έξηρητημένης. Ούτω εάν ή Α συμμετέχη κατά 60% εις τήν Β και αύτη κατά 70% εις τήν Γ ή ένοποιήται ό Συνδυασμένος 'Ισολογισμός τής Β μετά τής Γ, άν και έφ' όσον έχει καταρτισθῆ τοιοϋτος ή ένοποιήται ή Γ κατ' εύθειαν, δι' ύπολογισμοϋ συμμετοχής τής Α κατά 42% επ' αύτης<sup>2</sup>.

'Ο ούτω κατά βάσιν καταρτιζόμενος 'Ενοποιημένος 'Ισολογισμός όλοκληροϋται διά τής συντάξεως λ)σμοϋ 'Εκμεταλλεύσεως και 'Αποτελεσμάτων<sup>3</sup> χρήσεως, έξ ων συνάγονται Ιδιωτικοοικονομικά συμπεράσματα, άφορώντα τόσον τήν ομάδα όσον και τας σχέσεις αύτης πρός τρίτους.

"Αν και ή άνευ έξαιρέσεων τήρησις τών ως άνω άρχών άγει εις τά διά τής ένοποιήσεως προσδοκώμενα άποτελέσματα, έγείρονται έν τούτοις ώρισμέναί άμφισβητήσις κυρίως όσον άφορά τήν ρύθμισιν

έχουν έξαφανισθῆ». Τό αυτό έξάγεται εκ του άρθρου 152 παράγρ. 1 του άγγλικου περί εταιριών Νόμου, έχοντος ούτω: «Οι λ)σμοί τής ομάδος, οι έμφανιζόμενοι εις τούς μετόχους τής ομάδος πρέπει νά δίδουν μίαν ειλικρινή και γνησίαν εικόνα τής εταιρικής θέσεως και τών αποτελεσμάτων τής μητρος εταιρίας και τών συμπεριλαμβανομένων έξηρητημένων ως έν σύνολον έξ έπόψεως μετόχων τής εταιρίας».

1 'Η άποτίμησις τών εις χείρας τών καθ' έκαστα εταιριών αποθεμάτων τών κτηθέντων παρ' άλλων εταιριών τής ομάδος εις τήν τιμήν κόστους τής άρχικώς παραγωγούσης ούτά εταιρίας στήριζεται επί τών άρχών τής έμφανίσεως τής άληθούς οικονομικής καταστάσεως τής ομάδος διά του 'Ενοποιημένου 'Ισολογισμοϋ, ως εάν έπρόκειτο περί μιās εταιρίας. 'Ιδε άρθρον 152 § 1 του 'Αγγλικου περί εταιριών Νόμου έν τῇ προηγούμενῃ ύποσημείωσει.

2. RAPPORT DE LA MISSION FRANÇAISE, κλπ., ένθ' άνωτ., σ. 133.

3. 'Η κατάρτισις του λ)σμοϋ 'Αποτελεσμάτων συνοδεϋοντος τον 'Ενοποιημένου 'Ισολογισμόν είναι ύποχρεωτική (Μέρος 13b τής Security Act 1933. 'Αρθρον 150 του 'Αγγλικου Πέρι 'Εταιριών Νόμου). 'Η κατάρτισις άλλωστε του λ)σμοϋ «'Αποτελεσμάτων» είναι άναγκασιον συμπλήρωμα παντός 'Ισολογισμοϋ πρός διαφώτισιν του δυναμικου μέρους τής περιουσιακής καταστάσεως τής εταιρίας.

των ένδοεταιρικῶν ἀποτελεσμάτων έν σχέσει πρὸς τοὺς μετόχους τῆς μειοψηφίας καὶ τὴν τύχην τῆς διαφορᾶς μεταξύ τῆς τιμῆς κτήσεως τῶν μετοχῶν τῶν ἐξηρητημένων ὑπὸ τῆς ἰθουούσης, καὶ τῆς λογιστικῆς αὐτῶν ἀξίας, περὶ ὧν έν λεπτομερεῖα θ' ἀσχοληθῶμεν κατωτέρω.

Ἡ κατάρτισις Ἐνοποιημένου Ἴσολογισμοῦ εἶναι, ὡς ἐλέχθη, ἀνεξάρτητος τῆς ὑποχρεώσεως τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ ἰδίου αὐτῆς Ἴσολογισμοῦ τῆς ἰθουούσης, ὅστις συντάσσεται κατὰ τὰς ἰσχυρούσας ἐπὶ τῶν Ἴσολογισμῶν τῶν ἀνώνυμων ἐταιριῶν ἀρχὰς μετὰ τὴν πρόσθετον ὑποχρέωσιν ὅπως έν αὐτῷ τηροῦνται ὠρισμένοι διακρίσεις ἐπὶ τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὰς ἐξηρητημένας καὶ τῶν μετ' αὐτῶν λογαριασμῶν<sup>1</sup>.

Ἐξ ἐπόψεως λογιστικῆς - τεχνικῆς ἢ διαμόρφωσις τοῦ Ἐνοποιημένου Ἴσολογισμοῦ δύναται νὰ λάβῃ χώραν δι' ἀπλῶν ὑπολογισμῶν, ὀρθὸν ὅμως εἶναι νὰ ἐνεργοῦνται ἐγγραφαὶ ἐξωλογιστικῶς ἢ νὰ τηροῦνται ἴδια βιβλία, ἧτοι Ἡμερολόγιον καὶ Καθολικὸν ἐνοποιήσεως, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχοντα μετὰ τὰ κανονικὰ τῆς ἰθουούσης, ὥστε ἡ ὄλη ἐργασία νὰ καθίσταται συστηματικωτέρα.

## § 2.

### Ο ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΠΑΡΑ ΤΗ, ΙΘΥΝΟΥΣΗ

Ἐπειδὴ, ὡς ἐξετέθη έν τῇ προηγουμένη παραγράφῳ, ἡ θεμελιώδης λογιστικὴ ἐνέργεια τῆς καταρτίσεως Ε. Ι. εἶναι ἡ ἀντικατάστασις τοῦ λ)σμοῦ τῶν Συμμετοχῶν<sup>2</sup> διὰ τῶν συγκεκριμένων Ἐνεργητικῶν καὶ Παθητικῶν στοιχείων τῶν ἐξηρητημένων, σκόπιμον εἶναι, πρὸ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐκ τῆς ἐνοποιήσεως προκυπτόντων προβλημάτων, νὰ ἀντιμετωπισθοῦν τὰ ἀναφυόμενα λογιστικὰ ζητήματα ἐκ τῆς ἀποτιμῆσεως τῶν Συμμετοχῶν.

1. Οὕτω κατὰ τὸ ἀρθρον 15 τοῦ 8ου μέρους τοῦ «Περὶ Ἐταιριῶν» Ἀγγλικοῦ Νόμου «ἐφ' ὅσον μίᾳ ἐταιρίᾳ ἰθουούσα τυγχάνει ἢ ὄχι ἐξηρητημένη μίᾳ ἄλλῃ ὑποχρεοῦται νὰ ἐμφανίσῃ εἰς τὸν Ἴσολογισμόν τῆς τὸ ὅλικόν ποσὸν τοῦ Ἐνεργητικοῦ, τὸ σμνιστάμενον εἰς μετοχὰς τῶν ἐξηρητημένων ἢ εἰς ποσὰ ὀφειλόμενα ὑπὸ τῶν ἐξηρητημένων (ὑπὸ τύπον δανείου ἢ ἄλλως), κεχωρισμένως ἐκ τῶν ἄλλων στοιχείων τοῦ Ἐνεργητικοῦ. Τὰ ὀφειλόμενα ἐπίσης ποσὰ ὑπὸ τῆς ἐταιρίας πρὸς τὰς ἐξηρητημένας θὰ ἐμφανισθοῦν έν διακρίσει τοῦ ὑπολοίπου Παθητικοῦ». Κατὰ τὴν παράγρ. 3 τοῦ ἰδίου ἀρθρου πρέπει νὰ προσαρτηθῇ κατάστασις εἰς τὸν Ἴσολογισμόν περιλαμβάνουσα τὸν ἀριθμὸν, τὴν περιγραφὴν καὶ τὴν ἀξίαν τῶν μετοχῶν ἢ ὀμολογιῶν τῶν κατεχομένων ὑπὸ τῶν ἐξηρητημένων αὐτῆς ἢ τῶν πληρεξουσίων των.

2. Κατὰ τὰ έν Γαλλίᾳ ἰσχύοντα ἡ κατοχὴ μετοχῶν ἐταιρίας τινὸς ἐκπροσωπουσῶν ἄνω τοῦ 10 ο)ο τοῦ κεφαλαίου αὐτῆς φέρεται εἰς τὸν λ)σμόν Συμμετοχῶν. Ἐν ὁ ἀριθμὸς τῶν κατεχομένων μετοχῶν ἐκπροσωπῆ μικρότερον μέρος τοῦ 10 ο)ο τοῦ κεφαλαίου φέρεται εἰς τὸν λ)σμόν «Τίτλοι».



Ούτω, ανεξαρτήτως κειμένων διατάξεων, υπό τών συγγραφέων υποστηρίζονται δύο έκ διαμέτρου αντίθετοι απόψεις.

Κατά την πρώτην άποψιν, την υποστηριζομένην μεταξύ άλλων υπό τών *Kohler*<sup>1</sup> και *Montgomery*<sup>2</sup>, αΙ συμμετοχαι άποτιμώνται παρά τή θυνούση εις την άρχικην τιμήν κτήσεως, μη λαμβανομένων κατά κανόνα ύπ' όψιν τών μεταβολών επί τής καθαρās περιουσίας τών εις άς αναφέρονται έξηρητημένων τών προκυπτουσών μεταξύ τοθ χρόνου τής κτήσεως τών έπ' αύτών συμμετοχών και τοθ χρόνου τής καταρτίσεως τοθ Ίσολογισμοθ.

Κατά την δευτέραν άποψιν, υποστηριζομένην υπό τών *Kester*<sup>3</sup>, *Finney*<sup>4</sup>, μέ τινας διακυμάνσεις τοθ *Snozzi* και άλλων, ή άρχικη άξια τών συμμετοχών πρέπει νά ύφίσταται τās άντιστοιχους κατά ποσοστόν μεταβολās τής καθαρās θέσεως τών έξηρητημένων.

Ή έφαρμογή τής πρώτης άπόψεως επάγεται κατ' άνάγκην άνισότητα τής άξιας τών συμμετοχών πρός το ποσοστόν τής καθαρās θέσεως τών έξηρητημένων, επί τής διαφορās δηλαδή τοθ ένεργητικοθ και παθητικοθ αύτών. Π.χ. "Εστω ότι ή εταιρία Ι ήγόρασε την 1/1/1959 το 80% τών μετοχών τής Ε, τής όποιας ό Ίσολογισμός ένεφάνιζε καθαράν θέσιν 5.000.000 άντι 4.000.000 Δρχ. και ότι κατά την 31/12/59 ό Ίσολογισμός τής ίδιας εταιρίας, συνεπεία πραγματοποιηθέντος έντός τής χρήσεως κέρδους και μη διανεμηθέντος, ένεφάνισε καθαράν θέσιν 6.000.000. Έφ' όσον το έκ δραχ. 1.000.000 κέρδος τής Ε δέν έλήφθη ύπ' όψιν κατά την άποτίμησιν τής συμμετοχής τής Ι εις την Ε κατά τόν Ίσολογισμόν της τής 31/12/59 θα προκύψη ή σχετική άνισότης, ήτοι :

$$\begin{array}{l} \text{Άξία συμμετοχής τής Ι έν τή Ε} \quad (80\% \times 5.000.000) \quad \Deltaρχ. \quad 4.000.000 \\ \text{Ποσοστόν συμμετοχής τής Ι έν τή Κ.Θ. τής Ε} \\ \quad (80\% \times 6.000.000) \quad > \quad 4.800.000 \end{array}$$

1. *Accounting Review*, Vol. 13.

2. *Auding Theory and Practice έν Handbook of Accountant's*, ένθ' άνωτ., σ. 1070.

3. *Principles of Accounting Advanced έν Handbook of Accountant's*, ένθ' άνωτ., σ. 1073.

4. *Advanced Accounting έν Handbook of Accountant's*, ένθ' άνωτ., σ. 1073.

5. Κατά τόν *SNOZZI*, *L'Intenprétation du Bilan 1959*, σελ. 127 έπ., το πρόβλημα τής άποτιμήσεως τών συμμετοχών δέν δύναται νά κριθή κατά τās Ισχυούσας άρχάς επί τών καθ' αυτό άκίνητοποιήσεων ή τās Ισχυούσας επί τών κυκλοφοριακών ή διαθεσίμων άξιών. ΑΙ συμμετοχαι έμφανίζουν χειρισμόν ό όποίος τās καθιστά όμοίως πρός τās άκίνητοποιήσεις και τās διαθεσίμους άξίας. Ή έκλογή τής μεθόδου άποτιμήσεως τών συμμετοχών έξαρτάται έκ τοθ βαθμού στερεότητος ό όποίος ένώνει την κυρίαν τών τίτλων εταιρίαν μέ την έκδότριαν. Ένας πάγιος και σταθερός σύνδεσμος αναγκαίος ή χρήσιμος θα ώθήση την επιχείρησιν νά θεωρήση την έξηρητημένη της ως μέρος τής περιουσίας της, τών δικαιωμάτων τής μειοψηφίας τιθεμένων κατά μέρος. Εις την περίπτωσην αύτην υιοθετείται ή πραγματική άξια.

'Αντιθέτως, δεκτής γενομένης τῆς δευτέρας ἀπόψεως, τῆς προσαρμογῆς δηλαδή τῆς ἀξίας τῆς συμμετοχῆς τῆς Ι κατὰ τὴν ἐπελθοῦσαν μεταβολὴν εἰς τὴν καθαρὰν θέσιν τῆς Ε, θὰ προκύψῃ ἰσότης, διότι :

<i>Ἀξία συμμετοχῆς τῆς Ι ἐν τῇ Ε</i>	Δρχ. 4.800.000
<i>Ποσοτὸν συμμετοχῆς τῆς Ι ἐπὶ τῆς Κ.Θ. τῆς Ε</i>	» 4.800.000

Ἡ τοιαύτη προσαρμογὴ τῆς ἀξίας τῆς συμμετοχῆς ἐπιτυγχάνεται κατὰ περίπτωσιν ὡς ἑξῆς :

#### **Α. Περίπτωσις ἐπιτευχθέντος καὶ διανεμηθέντος κέρδους Ἐκμεταλλεύσεως.**

Ἐφ' ὅσον ἐπετεύχθη ὑπὸ τῆς Ἐξηρητημένης κέρδος κατὰ τὸ μεταξὺ τοῦ χρόνου κτήσεως τῆς συμμετοχῆς καὶ τοῦ χρόνου καταρτίσεως τοῦ Ἴσολογισμοῦ διάστημα καὶ ἀπεφασίσθη ἡ διανομὴ αὐτοῦ, οὐδεμία προσαρμογὴ τῆς ἀξίας τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἰθυνοῦσης παρ' αὐτῇ λαμβάνει χώραν, διότι κρῶκεται περὶ προσπορίσεως μιᾶς ἀμιγροῦς προσόδου, δι' ἣν ὑπὸ τὰ δεδομένα τοῦ ὡς ἄνω παραδείγματος ἡ σχετικὴ ἐγγραφὴ θὰ εἶναι :

<i>Μερίσματα Εἰσπρακτεῖα</i>	800.000
<i>Πρόσοδοι ἐξ Ἐξηρητημένων Ἐταιριῶν</i>	800.000

Ἐὰν ὁμως τὸ μέρισμα ἀπεφασίσθη νὰ διανεμηθῇ εἰς χρόνον μεταγενέστερον τοῦ τῆς κτήσεως τῆς συμμετοχῆς, ἀλλὰ προέρχεται ἐκ κερδῶν κτηθέντων πρὸ τῆς κτήσεως, ἐνεργεῖται ἡ σχετικὴ μείωσις τῆς ἀξίας τῆς συμμετοχῆς.

Οὕτω ἐὰν ἡ ἐκ Δρχ. 5.000.000 Καθαρὰ Θέσις τῆς Ε κατὰ τὸν χρόνον τῆς κτήσεως τῆς ἐπ' αὐτῆς συμμετοχῆς ὑπὸ τῆς Ι περιελάμβανε Πιστωτικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λ)σμοῦ « Ἀποτελέσματα Χρήσεως » ἐκ Δρχ. 500.000 καὶ ἡ διανομὴ τοῦ ποσοῦ τούτου ἀπεφασίσθη μεταγενεστέρως, ἡ ἐκ Δρχ. 4.000.000 ἀξία συμμετοχῆς τῆς Ι παρὰ τῇ Ε μειοῦται κατὰ 400.000, ὅση ἡ ἀναλογία τῆς Ι ἐπὶ τοῦ οὕτω διανεμομένου μερίσματος (80% X 500.000), ἐνεργουμένης τῆς ἐγγραφῆς :

<i>Μερίσματα Εἰσπρακτεῖα</i>	400.000
<i>Συμμετοχὴ εἰς ἔταιρίαν Ε</i>	400.000

διατηρουμένης τῆς ἰσοτιμίας μεταξὺ ἀξίας καὶ ποσοστοῦ συμμετοχῆς τῆς Ι παρὰ τῇ Ε.

**Β'. Περίπτωσης έπιτευχθέντος και μη διανεμηθέντος κέρδους  
'Εκμεταλλεύσεως**

Με τὸ κατ' ἀναλογίαν τῆς συμμετοχῆς τῆς ἰθυνοῦσης ἐπὶ τῆς ἐξηρητημένης κέρδος αὐτῆς τὸ πραγματοποιηθὲν μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς συμμετοχῆς προσαυξάνεται ἡ ἀξία τῆς συμμετοχῆς ' κινουμένου διὰ τὸ ἰσόποσον λ)σμοῦ Καθαρᾶς Θέσεως ὑπὸ τὸν τίτλον συνήθως «'Αναλογία μας ἐπὶ τῶν Κερδῶν τῶν ἐξηρητημένων»' διὰ τῆς ἐγγραφῆς ὑπὸ τὰ δεδομένα τοῦ ἀρχικοῦ παραδείγματος:

Συμμετοχῆ εἰς 'Εταιρίαν Ε	800.000
'Αναλογία μας ἐπὶ κερδῶν 'Εταιρίας Ε	800.000

Ἡ ἀντίστροφος ἐγγραφή θὰ λάβῃ χώραν ἐάν ἀντὶ κέρδους πραγματοποιηθῇ ὑπὸ τῆς Ε ζημία. Πρέπει μάλιστα νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ ἀντιμετώπισις τῆς ζημίας λογιστικῶς ἐκ λόγων συντηρητικότητος τοῦ Ἴσολογισμοῦ τῆς ἰθυνοῦσης εἶναι συνηθετέρα τῆς προσαυξήσεως τῆς ἀξίας τῆς συμμετοχῆς διὰ τῶν πραγματοποιηθεισῶν ὑπὸ τῆς ἐξηρητημένης κερδῶν '.

Παρὰ τὴν ὀρθότητα τὴν ὁποίαν ἐμφανίζει ἡ ἀποτίμησις τῶν συμμετοχῶν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν λογιστικὴν ἀξίαν αὐτῶν, ἡ Νομοθεσία, ὀρμωμένη, κυρίως, ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς συντηρητικότητος τοῦ Ἴσολογισμοῦ, δὲν υἱοθετεῖ γενικῶς τὴν ἀρχὴν ταύτην. Οὕτω:

1. Παρ' ἡμῖν ἐπὶ τῆς ἀποτιμήσεως τῶν συμμετοχῶν εἰς ἀνωνύμους ἐταιρίας ἰσχύουν: α) Αἱ διατάξεις τοῦ ν. 2190. β) Αἱ διατάξεις τοῦ Κώδικος Φορολογικῶν Στοιχείων.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 43 § 2 τοῦ ν. 2190 τὰ χρεώγραφα, εἰς τὰ ὁποῖα συμπεριλαμβάνονται αἱ μετοχαί, ἐξομοιοῦνται, ἄνευ διακρίσεως πῶσοστοῦ κεφαλαίου τὸ ὁποῖον ἐκπροσωποῦν, μετὰ τὰ ἐμπορεύσιμα στοιχεῖα, ἐφαρμόζεται δ' ἐπὶ τῆς ἀποτιμήσεως αὐτῶν ὁ κανὼν τῆς συνολικῶς ἐξευρισκομένης μικροτέρας τιμῆς μεταξὺ τῆς κτήσεως καὶ τῆς τρεχούσης.

1. Ὁ D. DANIELS συνιστᾷ ἰδιαιτέρους λ)σμούς προσαρμογῆς.

2. Ἡ δημιουργία τοιοῦτου λ)σμοῦ εὐλόγως συνιστᾶται μετ' ἐπιμονῆς ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν συγγραφέων, διὰ νὰ προκύψῃ ἡ δέουσα διαστολή μεταξὺ τοῦ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἰθυνοῦσης διὰ τοῦ μερίσματος κέρδους καὶ τοῦ μὴ διατεθέντος καὶ συνεπῶς μὴ εὐρισκομένου εἰς χεῖρας τῆς ἰθυνοῦσης. Ὁ χειρισμὸς οὗτος δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀμφισβητήσεως τῆς ὑπάρξεως τοῦ κέρδους τούτου τῆς ἰθυνοῦσης ὡς πραγματικοῦ, διότι ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ KESTER, *Advanced Accounting*, «...that increment is somewhat of the nature of a receivable claim against the subsidiary collective on call of the Holding Company».

3. KOHLER, *Accounting Review*, vol. 13.



Ἐπειδὴ ὁμοῦς διὰ τὴν ἰθύνουσαν αἰ ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενα μετοχαὶ ἐξηρητημένης συνιστοῦν πάγιον στοιχεῖον τοῦ ἐνεργητικοῦ θὰ ἔπρεπε κατ' ἀρχὴν νὰ ὑπαχθοῦν εἰς τὴν ρύθμισιν τῆς § 3 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, δι' ἧς ἐπιβάλλεται ἡ ἀποτίμησις εἰς τὴν τιμὴν τῆς κτήσεως.

Ἡ ὑπαγωγή ὁμοῦς αὕτη θὰ προσκρούσῃ:

α) Εἰς τὴν διάταξιν τῆς § 2, ἡ ὁποία ὁμιλεῖ περὶ χρεωγράφων καὶ δέον νὰ κριθῇ ὡς εἰδική.

β) Εἰς τὴν ὑπαρξιν χρηματιστηριακῆς ἀξίας διὰ τὰς εἰσηγμένας εἰς τὸ Χρηματιστήριον μετοχάς, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μίαν βεβαίαν τιμὴν.

Ἄλλ' ἀκόμη καὶ ἂν κριθῇ ὅτι ὁ ν. 2190 εἶναι παλαιὸς καὶ δὲν προβλέπει τὴν περίπτωσιν τῶν συμμετοχῶν, τοῦτο δυσχερῶς δύναται νὰ εὐσταθῆσῃ ὑπὸ τὴν ἰσχὺν τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ Κώδικος Φορολογικῶν Στοιχείων, ὅστις εἶναι νομοθέτημα νέον καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν εἰς τὴν μικροτέραν τιμὴν ἀποτίμησιν, διαφέρων τοῦ ν. 2190 μόνον ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐξευρέσεως τῆς μικροτέρας τιμῆς, ὀρίζων ὅτι αὕτη θὰ κριθῇ διὰ συγκρίσεως τῆς συνολικῆς τιμῆς κτήσεως χρεωγράφων ἢ τελευταίας ἀπογραφῆς καὶ τῆς τρεχούσης καὶ οὐχὶ διὰ συγκρίσεως τῶν ἀντιστοιχῶν συνολικῶν ἀξιῶν χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων ὁμοῦ.

2. Κατὰ τὰ ἐν Γαλλίᾳ ἰσχύοντα<sup>1</sup>, οὐδεμία ἐπίσης διαφορὰ προβλέπεται διὰ τὴν ἀποτίμησιν τῶν τίτλων πλειοψηφικῆς συμμετοχῆς τῶν λοιπῶν τίτλων τοποθετήσεως κεφαλαίων.

Ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν περιπτώσεων ἰσχύει ἡ ἐξῆς ρύθμισις:

α) Αἱ εἰσηγμένοι εἰς τὸ Χρηματιστήριον μετοχαὶ ἀποτιμῶνται εἰς τὴν μέσσην τιμὴν τοῦ τελευταίου μηνός.

β) Αἱ μὴ εἰσηγμένοι εἰς τὸ Χρηματιστήριον μετοχαὶ ἀποτιμῶνται εἰς τὴν τιμὴν τῆς ρευστοποιήσεώς των.

Ἡ ὑπεραξία ἢ ἐμφανιζομένη ἐκ τῆς τοιαύτης ἐκτιμήσεως δὲν ἐμφανίζεται εἰς τὰ λογιστικὰ βιβλία, ἐνῶ ἐξ ἀντιθέτου ἢ ἐπὶ ἔλαττον διαφορὰ πρέπει νὰ ἐγγράφεται εἰς τοὺς λ)σμούς τῶν προβλέψεων. Διὰ τῆς προβλέψεως ὅθεν ἐμφανίζεται εἰς τὸ τέλος τῆς χρήσεως τὸ σύνολον τῆς ἐπὶ ἔλαττον ἀξίας τῆς ὑφισταμένης κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐπὶ τῶν ἐν πτώσει τίτλων, οὐδενός συμψηφισμοῦ λαμβάνοντος χώραν κατ' ἀρχὴν μὲ τὴν ὑπεραξίαν τῶν ἐν ὑψώσει τίτλων.

Ἐξαιρετικῶς, ἐν περιπτώσει ἀνωμάλου πτώσεως ὀρισμένων τίτλων εἰσηγμένων εἰς τὸ Χρηματιστήριον, ἐμφανιζομένης ὡς σιγμιαίας, ἢ ἐπιχειρήσις ἔχει, ὑπ' εὐθύνην τῆς, τὴν εὐχέρειαν νὰ μὴ συμπεριλάβῃ εἰς τὴν πρόβλεψιν ὀλόκληρον ἢ μέρος τῆς προκυπτούσης διαφορᾶς ἀξίας ἐπὶ τῶν τίτλων τούτων, ἀλλὰ μόνον ἐν τῷ μέτρῳ

1. SNOZZI. ἐνδ' ἄνωτ., σ. 130.

καθ' ὃ δύναται νά στηριχθῆ συμψηφισμός μὲ τὰς κανονικὰς ὑπεράξιας τὰς ὑφισταμένας ἐπὶ ἄλλων τίτλων.

Μία συμπληρωματικὴ ἐπίσης πρόβλεψις δύναται νά λάβῃ χώραν ἐφ' ὅσον προκύψῃ γεγονός ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος, τὸ ὁποῖον νά τὴν δικαιολογῆ (π. χ. πτώχευσις).

3. Ἐν Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις, αἱ μὲν εἰς τὸ Χρηματιστήριον εἰσηγμένοι μετοχαὶ ἀποτιμώνται εἰς τὴν μικροτέραν τιμὴν μεταξύ τῆς κτήσεως καὶ τῆς τρεχούσης, αἱ δὲ μὴ εἰσηγμένοι, εἰς τὴν τιμὴν κτήσεως ἢ τὴν ἐξαγομένην ἐξ ἀποτιμήσεως.

Φανερόν συνεπῶς ἐκ τῶν ὡς ἄνω καθίσταται ὅτι εἰς τὴν πραγματικότητα, λόγῳ τῶν ὑφισταμένων διατάξεων, αἱ συμμετοχαὶ δὲν ἀποτιμώνται κατὰ κανόνα εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν ἀξίαν<sup>1</sup>.

### § 3.

#### **Η ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ**

**α. Γενικὰ ἐπὶ τῆς ἀντικαταστάσεως. Ἀξία Συμμετοχῆς ἴση πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν - λογιστικὴν ἀξίαν τῶν μετοχῶν.**

Ἐλέχθη ἐν § 1, ὅτι ἡ ἐνοποίησις τῶν ἐξηρημένων μετὰ τῆς ἰθουούσης λαμβάνει χώραν δι' ἀντικαταστάσεως τοῦ λ)σμοῦ τῶν συμμετοχῶν διὰ τῆς ἀξίας τῶν συγκεκριμένων περιουσιακῶν στοιχείων τῶν ἐξηρημένων καὶ τῆς δημιουργίας λ)σμοῦ δικαιωμάτων μειοψηφίας.

Λογιστικῶς ἡ ἀντικατάστασις κατὰ τὸν χρόνον τῆς κτήσεως τῆς συμμετοχῆς θὰ λάβῃ χώραν:

α) Δι' ὑποκαταστάσεως τοῦ λ)σμοῦ «Συμμετοχαί» διὰ τῶν στοιχείων τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ Παθητικοῦ τῆς ἐξηρημένης, προστιθεμένων κατὰ λογιστικὴν ἀντιστοιχίαν εἰς τὰ διὰ τοῦ Ἴσολογισμοῦ τῆς ἰθουούσης ἐμφανιζόμενα ἴδια αὐτῆς στοιχεῖα.

β) Διὰ δημιουργίας λ)σμοῦ «Δικαιωμάτων Μειοψηφίας», ἐν τῷ ὁποίῳ ἐγγράφεται ἡ ἀναλογία ἐπὶ τῆς καθαρᾶς θέσεως τῆς ἐξηρημένης τῶν τρίτων μετόχων αὐτῆς. Τὰ δικαιώματα τῆς μειοψηφίας θὰ δειχθοῦν ἐν τῷ Ἐνοποιημένῳ Ἴσολογισμῷ ἀντιστοιχῶς κατὰ τὰς λογιστικὰς διακρίσεις τῆς καθαρᾶς θέσεως τῆς ἐξηρημένης, ἧτοι κεχωρισμένως ἐπὶ τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου καὶ ἐνός ἐκάστου τῶν ἀποθεματικῶν.

1. Κατὰ τὰ ἐν Γερμανίᾳ ἐπίσης ἰσχύοντα (\*Ἄρθρον 133 § 2 τοῦ Actiengesetz τοῦ 1939) αἱ συμμετοχαὶ δύνανται ν' ἀποτιμηθοῦν μέχρι τῆς τιμῆς τῆς ἀγορᾶς των. *Ι. ΔΥΜΠΕΡΟΠΟΛΙΟΥ*, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 38.

**Παράδειγμα :** Ὑποθέσωμεν τοὺς κάτωθι Ἰσολογισμοὺς τῆς Ἰθουούσης Ι καὶ τῆς ἐξηρητημένης Ε, προοριζομένους δι' ἐνοποίησησιν, ἐφ' ἧς ἡ πρώτη συμμετέχει διὰ 7.500 μετοχῶν ἐπὶ συνόλου 10.000.

## ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Ι

Διάφορα στοιχεῖα Συμμετοχὴ εἰς Ε	10.000.000	Μετοχικὸν Κεφάλαιον Τακτικὸν Ἀποθεματικὸν Ἐκτακτὸν Ἀποθεματικὸν Πιστωταί	8.000.000
	6.000.000		1.000.000
			2.000.000
			5.000.000
	<u>16.000.000</u>		<u>16.000.000</u>

## ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Ε

Διάφορα Στοιχεῖα	10.000.000	Μετοχικὸν Κεφάλαιον Διαφορὰ Ἐκδ. Μετοχῶν ὑπὲρ τὸ ἄρτιον Τακτικὸν Ἀποθεματικὸν Ἐκτακτὸν Ἀποθεματικὸν Ζημίαι καὶ Κέρδη ὑπόλοιπον εἰς νέον Πιστωταί	5.000.000
			1.000.000
			500.000
			700.000
			800.000
			2.000.000
	<u>10.000.000</u>		<u>10.000.000</u>

Συμφώνως πρὸς τὰ δεδομένα τῶν ὡς ἄνω Ἰσολογισμῶν θὰ ἐνεργηθῇ ἡ ἐξῆς ἐγγραφή ἐνοποιήσεως :

Μετοχικὸν Κεφάλαιον (Εἰς τὰ βιβλία τῆς Ε)	5.000.000	
Διαφορὰ Ἐκδόσεως Μετοχῶν ὑπὲρ τὸ ἄρτιον (Εἰς τὰ βιβλία τῆς Ε)	1.000.000	
Τακτικὸν Ἀποθεματικὸν (Εἰς τὰ βιβλία τῆς Ε)	500.000	
Ἐκτακτὸν Ἀποθεματικὸν (Εἰς τὰ βιβλία τῆς Ε)	700.000	
Ζημίαι καὶ Κέρδη (Εἰς τὰ βιβλία τῆς Ε)	800.000	
Συμμετοχαὶ (Εἰς τὰ βιβλία τῆς Ι)		6.000.000
Λικαιώματατα Μειωσιμῆς ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου τῆς Ε		1.250.000

Δικαιώματα Μειοψηφίας επί διαφο- ρῆς ἐκδόσεως μετοχῶν ὑπὲρ τὸ ἄριον Ε		250.000
Δικαιώματα Μειοψηφίας ἐπὶ τῶν Ἀποθεματικῶν Ε		
α) Τακτικῶν	Δρχ. 125.000	
β) Ἑκτάκτου	» 175.000	
		300.000
Δικαιώματα Μειοψηφίας ἐπὶ ἀδια- νεμήτων Κερδῶν Ε		200.000

Ἐκ τῆς ὡς ἄνω ἐγγραφῆς προκύπτει ὅτι ἡ ἐκ Δρχ. 8.000.000 Κα-  
θαρά Θέσις τῆς Ε διεσπᾶσθη κατ' ἀντιστοιχίαν τῶν ἐν αὐτῇ διακρί-  
σεων τῶν λογαριασμῶν εἰς δικαιώματα τῆς πλειοψηφίας καὶ δικαιώ-  
ματα τῆς μειοψηφίας ὡς ἑξῆς :

	Δικαιώματα	
	Πλειοψηφίας	Μειοψηφίας
Μετοχικὸν Κεφάλαιον	Δρχ. 3.750.000	1.250.000
Διαφορὰ Ἐκδόσεως Μετοχῶν ὑπὲρ τὸ ἄριον	750.000	250.000
Τακτικῶν Ἀποθεματικῶν	375.000	125.000
Ἑκτάκτου Ἀποθεματικῶν	525.000	175.000
Ζημίαι καὶ Κέρδη	600.000	200.000
Σύνολα :	Δρχ. 6.000.000	2.000.000

Τὰ ἐκ Δρχ. 6.000.000 δικαιώματα τῆς πλειοψηφίας θὰ ὑπεισέλθουν εἰς τὸν Ε. Ι.  
ὡς διαφορὰ :

Ἐνοποιούμενα στοιχεῖα Ἐνεργητικοῦ Μεῖον :	Δρχ. 10.000.000
Ἐνοποιούμενα στοιχεῖα Παθη- τικοῦ	Δρχ. 2.000.000
Δικαιώματα μειοψηφίας	» 2.000.000
	4.000.000
Δικαιώματα πλειοψηφίας	6.000.000

Μετὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἐγγραφὴν, ἀποσκοποῦσαν εἰς τὴν ἐξαφά-  
νισιν τοῦ λογαριασμοῦ «Συμμετοχαί» παρὰ τῇ Ἰθυνοῦσῃ, οἱ λογαρια-  
σμοὶ τῆς Ι καὶ Ε οἱ εἰς τοὺς Ἴσολογισμοὺς τῶν ἐμφαινόμενοι, ὡς καὶ  
οἱ ἐκ τῆς προηγηθείσης ἐγγραφῆς προκύπτοντες, συνεννοῦνται ὡς ἑξῆς :

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ	I	E	Σύνολον
Διάφορα Στοιχεία	10.000.000	10.000.000	20.000.000
<b>ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ</b>			
Μετοχικόν Κεφάλαιον	8.000.000		8.000.000
Τακτικόν Ἀποθεματικόν	1.000.000		1.000.000
Ἐκτακτοῦ Ἀποθεματικόν	2.000.000		2.000.000
Δικαιώματα Μειοψηφίας			
α) Ἐπί τοῦ Κεφαλαίου 1.250.000			
β) Ἐπί τῆς διαφορᾶς ἐκδόσεων Μ)χῶν ὑπὲρ τὸ ἄρτιον 250.000			
γ) Ἐπί τῶν Ἀποθεματικῶν			
αα) Τακτικοῦ 125.000			
ββ) Ἐκτάκτου 175.000			
	300.000		
δ) Ἐπί τοῦ ἀδιανεμήτου Κέρδους Δρχ. 200.000	2.000.000		2.000.000
Πιστωταί	5.000.000	2.000.000	7.000.000
	18.000.000	2.000.000	20.000.000

Ἐκ τῆς ὡς ἄνω συγκεντρώσεως τῶν λογαριασμῶν προκύπτει ὁ κάτωθι Ἐνοποιημένος Ἴσολογισμὸς τῆς I μετὰ τῆς E, ὅστις, ὡς εἰς τὰ προηγούμενα ἐλέχθη, δὲν εἶναι Ἴσολογισμὸς οὔτε τῆς I οὔτε τῆς E, ἀλλ' ἴδιος Ἴσολογισμὸς τῆς ομάδος τῶν ἐταιριῶν τῆς I.

### ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ I ΜΕΤΑ ΤΗΣ E

#### Ἐνεργητικόν

#### Παθητικόν

Διάφορα Στοιχεία	20.000.000	Δικαιώματα πλειοψηφίας	
		Μετοχικόν Κεφάλαιον I	8.000.000
		Ἐνοποιημένα Ἀποθεματικά I	3.000.000
		Δικαιώματα μειοψηφίας	
		Ἐπί τοῦ Κεφαλαίου τῆς E 1250.000	
		Ἐπί τῆς διαφορᾶς ἐκδόσεως	
		Μετοχῶν E ὑπὲρ τὸ ἄρτιον 250.000	
		Τῶν Ἀποθεματικῶν E 300.000	
		Ἐπί τοῦ Κέρδους E 200.000	2.000.000
		Πιστωταί	7.000.000
	20.000.000		20.000.000



Ἐάν κατά τὴν ἀπόκτησιν τῆς συμμετοχῆς ὑπάρχουν ἀντὶ ἀποθεματικῶν ζημίαι ἢ γενικῶς χρεωστικοὶ λ)σμοὶ Καθαρᾶς Θέσεως παρὰ τῷ Ἴσολογισμῷ τῆς ἐξηρητημένης κατ' οὐδὲν μεταβάλλεται ἢ ὡς ἄνω διαδικασία ἐνοποιήσεως. Ἐάν, ἐπὶ παραδείγματι, ἐκτήθη ὑπὸ τῆς Ι ἢ κατὰ 75% συμμετοχὴ τῆς ἐπὶ τῆς Ε ἀντὶ Δρχ. 6.000.000 καὶ ἡ σύνθεσις τῆς Καθαρᾶς Περιουσίας τῆς τελευταίας ταύτης κατὰ τὸν χρόνον τῆς κτήσεως ἦτο :

Μετοχικὸν Κεφάλαιον	10.000.000
Ζημία	2.000.000
Καθαρά Θέσις	<u>8.000.000</u>

τὰ δικαιώματα τῆς μειοψηφίας θὰ προσδιορισθοῦν καὶ πάλιν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 2.000.000 κατὰ τὴν ἐξῆς ἀνάλυσιν :

25% ἐπὶ τοῦ Μετοχικοῦ Κεφαλαίου Δρχ.	2.500.000
Μείον 25% ἐπὶ τῆς Ζημίας	» 500.000
Καθαρὸν ποσὸν Δ)των μειοψηφίας	» <u>2.000.000</u>

Εἰς τὰς προηγουμένας περιπτώσεις ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς ἰθινοῦσης ἀπόκτησις τῆς συμμετοχῆς παρὰ τῇ ἐξηρητημένῃ ἔλαβε χώραν εἰς τιμὴν ἀντίστοιχον τῆς ἐσωτερικῆς λογιστικῆς ἀξίας αὐτῆς καὶ συνεπῶς τὸ ποσὸν τοῦ λ)σμοῦ «Συμμετοχαί» ἦτο ἴσον πρὸς τὸ ἀντίστοιχον ποσοστὸν τῆς καθαρᾶς θέσεως τῆς εἰς ἣν ἀναφέρεται ἐταιρίας.

Ἡ περίπτωσις αὕτη ἀπαντᾶται κυρίως ὅταν ἡ ἰθύνουσα ἰδρῦθ ἔξ ὑπαρχῆς μίαν ἐξηρητημένην καλύπτουσα τὴν ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου ἀναλογίαν τῆς.

Ὅταν ἀντιθέτως ἀγοράζονται συμμετοχαὶ ἐπὶ ὑπαρχουσῶν ἐταιριῶν, τὸ συνηθέστερον εἶναι νὰ ἀποκτῶνται εἰς τιμὴν διάφορον τῆς ἐσωτερικῆς λογιστικῆς αὐτῶν ἀξίας, ὅποτε, λόγῳ τῆς διαπιστουμένης ἀνισότητος τοῦ λ)σμοῦ Συμμετοχαί πρὸς τὴν ἀναλογίαν ἐπὶ τῆς καθαρᾶς θέσεως τῆς ἐξηρητημένης, γεννῶνται ὠρισμένα προβλήματα, περὶ ὧν κατὰ περίπτωσιν παρατηρητέα τὰ ἐξῆς :

## 2. Τιμὴ κτήσεως Συμμετοχῆς μεγαλύτερα τῆς ἀντιστοίχου Ἐσωτερικῆς Λογιστικῆς ἀξίας αὐτῆς.

Ἐάν ἡ ἀξία κτήσεως τῆς Συμμετοχῆς εἶναι μεγαλύτερα τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τῶν ἀντιστοίχων μετοχῶν, καὶ ὡς τοιαύτη φέρεται ἐγγραμμμένη εἰς τὰ βιβλία τῆς ἰθινοῦσης, θὰ προκύψῃ διαφορά κατὰ

τὴν διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ Ε.Ι. ἀντικατάστασιν τοῦ ποσοῦ τῆς Συμμετοχῆς διὰ τῆς ἐπὶ τῆς Καθαρᾶς Θέσεως τῆς ἐξηρητημένης ἀντιστοίχου ἀναλογίας αὐτῆς, ἥτις θὰ εἶναι ἴση

Ἐσωτερικὴ Λογιστικὴ ἀξία συμμετοχῆς — Ἀξία κτήσεως Συμμετοχῆς. Ἡ διαφορὰ αὐτὴ θὰ εἶναι ἀρνητικὴ, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι τὸ σχετικὸν ποσοῦν θὰ ἐλλείπη ἐκ τοῦ Ἐνεργητικοῦ τοῦ Ε.Ι.

**Παράδειγμα :** Ἡ Ἰθύνουσα Ι ἀγοράζει 7.000 μετοχὰς τῆς ἐξηρητημένης Ε πρὸς 1.200. Ἡ ἐξηρητημένη Ε ἔχει λογιστικὴν καθαρὰν θέσιν 10.000.000 Δρχ. καὶ σύνολον μετοχῶν 10.000, ἄρα ἡ ἐσωτερικὴ ἀξία ἐκάστης μετοχῆς εἶναι 1.000 Δρχ.

Κατὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ Ε.Ι. θὰ προκύψῃ, βάσει τῶν ὡς ἄνω δεδομένων, διαφορὰ μεταξύ τοῦ ποσοῦ τῶν 8.400.000 (7.000 μετοχαὶ πρὸς 1.200) τοῦ καταβληθέντος διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν σχετικῶν μετοχῶν καὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἀξίας τῆς συμμετοχῆς ὡς ἀναλογίας ἐπὶ τῆς καθαρᾶς θέσεως τῆς Ε ἀνερχομένης εἰς Δρχ. 7.000.000 (70% X 10.000.000), ἐκ Δρχ. 1.400.000 διότι :

Ἐνοποιημένη Καθαρὰ Θέσις	Δρχ.	7.000.000
Ἀξία Συμμετοχῆς	»	8.400.000
Διαφορὰ Ἀρνητικὴ	»	1.400.000

Πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ὀρθῆς λύσεως διὰ τὸν λογιστικὸν χειρισμὸν ἐν τῷ Ε.Ι. τῆς ὡς ἄνω διαφορᾶς πρέπει νὰ ἐρευνηθοῦν κατ' ἀρχὴν αἱ αἰτίαι διὰ τὰς ὁποίας ἡ διαφορὰ αὕτη κατεβλήθη ὑπὸ τῆς ἰθυνοῦσης, αἵτινες τὰς ἐξῆς δύνανται νὰ ἔχουν κατ' ἀρχὴν πηγὰς προελεύσεως :

1. Καταβολὴν τῆς ἀξίας τῶν μετοχῶν ἐπὶ πιστώσει.

2. Ἐπανεκτίμησιν τῶν Ἐνεργητικῶν καὶ Παθητικῶν στοιχείων τῆς Ἐξηρητημένης, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας εὐρέθη ὅτι ἡ καθαρὰ θέσις αὐτῆς εἶναι ἀντίστοιχος ἢ καὶ μεγαλύτερα πρὸς τὴν καταβληθεῖσαν ἀξίαν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς συμμετοχῆς.

Πράγματι, ἡ μὴ σύμπτωσις τῆς κατ' ἐκτίμησιν καθαρᾶς θέσεως ἐπιχειρήσεώς τινος, καὶ μάλιστα βιομηχανικῆς, μετὰ τῆς ἐκ τοῦ Ἴσολογισμοῦ αὐτῆς προκυπτούσης, ἀποτελεῖ τὸν ἐν τῇ πράξει κανόνα. Οἱ συγκεκριμένοι λόγοι τῆς μὴ συμπτώσεως ταύτης πλὴν τοῦ τῆς καταβολῆς τῆς ἀξίας τῆς Συμμετοχῆς ἐπὶ πιστώσει δύνανται νὰ εἶναι διαφοροί, μεταξύ τῶν ὁποίων σημειοῦμεν τοὺς ἀκόλουθους ὡς συνηθεστέρους :

α. Νομισματικὴ ὑποτίμησις, συνεπεία τῆς ὁποίας ὀλόκληρος ὁ Ἴσολογισμός, συνεπῶς καὶ ἡ Καθαρὰ Θέσις τῆς ἐξηρητημένης, χρήζει ἀναπροσαρμογῆς.

β. Μειωμένη ἐν τῷ Ἴσολογισμῷ ἀξία ἐγκαταστάσεων, δυναμένη νὰ ὀφείλεται εἰς :

— Μειωμένην τιμὴν κτήσεως αὐτῶν.

— Ἡὐξημένης ἀποσβέσεις.

γ. Ὑποτίμησιν τῶν ἐξ ἀπογραφῆς ἀποθεμάτων πρώτων ὑλῶν, προϊόντων, κλπ.

δ. Ὑπερτίμησιν στοιχείων Παθητικοῦ ἢ ὑπερμέτρους προβλέψεις.

ε. Μὴ ἐμφάνισιν ἐν τῷ Ἴσολογισμῷ ἄλλων στοιχείων, ὡς π.χ. διπλώματος εὐρεσιτεχνίας ἢ ἀξίας ὑπερπροσόδου ἐξηρητημένης.

3. Ἐκτίμησιν τῆς ἐπιχειρήσεως ὡς συνόλου, ἀνεξαρτήτως τῆς ἀξίας τῶν καθ' ἕκαστα αὐτῆς στοιχείων διὰ τῆς μεθόδου τῆς Κεφαλαιοποιήσεως τῆς ἐξ αὐτῆς προσόδου.

4. Ἀναμενομένην, συνεπεία τῆς ἐπὶ τῆς ἐξηρητημένης ἐπιρροῆς τῆς ἰθουούσης, βελτίωσιν τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τῆς ὁμάδος.

5. Κακοὺς ὑπολογισμοὺς κατὰ τὴν ἐν τῷ χρόνῳ τῆς ἀγορᾶς ἐνεργηθεῖσαν ἐκτίμησιν.

Αἱ κατὰ περίπτωσιν, ὡς ἄνω, δυνάμεναι ν' ἀντιμετωπισθοῦν ἀντιστοίχως λύσεις εἶναι αἱ ἑξῆς :

**Περίπτωσις πρώτη.** Τὸ καταβληθὲν ὑπερτίμημα, ὅταν ἡ ἀγορὰ λαμβάνῃ χώραν ἐπὶ πιστώσει, δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς μὴ οὐσιαστικόν, συνιστῶν τόκον τῆς ὑπὸ προθεσίαν καταβλητέας ἀξίας τῆς συμμετοχῆς, ὁπότε ἡ πραγματικὴ ἀξία τῆς συμμετοχῆς εἶναι ἐκείνη ἢ ὁποῖα θὰ κατεβάλλετο τοῖς μετρητοῖς. Ἡ ἔκπτωσις αὕτη τοῦ τόκου δύναται ἀλλὰ δὲν εἶθισαι νὰ ἐνεργῆται παρὰ τῇ ἰθουούσῃ.

Ἐάν ἡ ἔκπτωσις ἐνεργηθῆ, τ' ἀποτελέσματα τῆς ἰθουούσης τοῦ ἔτους τῆς κτήσεως τῆς συμμετοχῆς ὑφίστανται μίαν ἰσόποσον πρὸς τὴν διαφορὰν ἐλάττωσιν συνεπεία ἀυξήσεως τῶν χρεωστικῶν τῆς τόκων<sup>1</sup>.

Ἐάν, ὡς συνήθως, ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ τόκου δὲν λάβῃ χώραν παρὰ τῇ ἰθουούσῃ, τὸ ὀρθότερον νομίζομεν εἶναι ἢ ἀπόσβεσις τῆς διαφορᾶς νὰ λάβῃ χώραν ἐν τῷ Ε.Ι. διὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἀποθεματικῶν.

**Περίπτωσις δευτέρα.** Ἐφ' ὅσον πράγματι καὶ ἐξηλεγμένως προέκυψεν οὐσιαστικὸν ὑπερτίμημα ἐπὶ τῆς Καθαρᾶς Θέσεως, συνεπεία ἐπανεκτιμήσεως τῶν Ἐγκαταστάσεων, Ἀποθεμάτων, τοῦ Παθητικοῦ ἢ τῶν προβλέψεων τῆς ἐξηρητημένης, δικαιολογεῖται ἡ σχετικὴ προσαρμογὴ διὰ τοῦ Ε.Ι.

1. Ἐάν ἡ ἀξία τῆς συμμετοχῆς καταβληθῆ εἰς περισσότερα τοῦ ἐνὸς ἔτη, τότε τὸ ὀρθὸν εἶναι ὁ τόκος νὰ λογισθῆ ἐπὶ τῶν ἀντιστοίχων χρήσεων.

**Περίπτωσης τρίτη.** Ἐάν ἡ ἀξία τῆς συμμετοχῆς ἐξευρέθη βάσει τῆς κεφαλαιοποιήσεως τῆς προσόδου αὐτῆς ἢ σχετικῆ διαφορά ἐκπροσωπεῖ ἀξίαν ὑπερπροσόδου καὶ ὡς τοιαύτη ἐνδείκνυται ὅπως ὑπεισέλθη εἰς τὸν Ε.Ι.

**Περίπτωσης τετάρτη.** Ἐκ τῶν ἐμμέσων ὠφελημάτων τῆς ομάδος διὰ τῆς ἀποκτήσεως ὑπὸ τῆς ἰθυνοῦσης τῆς πλεισικηφίας τῆς ἐξηρητημένης θὰ προκύψουν κατὰ λογικὴν σειρὰν ἐν συνεχείᾳ κέρδη. Τὸ ὑπερτίμημα συνεπῶς συνιστᾷ μίαν θυσίαν τῶν ἐταιριῶν τῆς ομάδος χάριν πραγματοποιήσεως μελλοντικῶν κερδῶν. Τοῦτο, κατὰ τὴν γνώμην μας, πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζεται μὲ μίαν ἰσόποσον πρὸς τὴν διαφορὰν μείωσιν τῆς καθαρᾶς θέσεως τῆς ομάδος καὶ συνεπῶς δεόν νὰ ἐκπίπτει αὕτη ἐκ τῶν Ἐνοποιημένων Ἀποθεματικῶν.

**Περίπτωσης πέμπτη.** Ὅταν αἰτία τῆς διαφορᾶς εἶναι κακοὶ ὑπολογισμοί, κανονικῶς αὕτη πρέπει ν' ἀποτελέσῃ διὰ τὴν ἰθύνουσαν ζημίαν, ὅποτε θὰ παύσῃ νὰ ὑπάρχῃ καὶ τὸ σχετικὸν θέμα. Ἄλλ' ἐάν, λόγῳ τοῦ ὑφισταμένου δικαιώματος τῆς ἰθυνοῦσης νὰ διατηρήσῃ ἐν τῷ Ἰσολογισμῷ αὐτῆς τὴν ἀξίαν τῆς Συμμετοχῆς εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς δὲν προβῇ εἰς τὴν σχετικὴν μείωσιν αὐτῆς χρεώσῃ τοῦ λ)σμοῦ τῆς Ζημιῶν καὶ Κερδῶν ἢ διαφορὰ δεόν νὰ ἐκπίπτει ἐκ τῶν Ἐνοποιημένων Ἀποθεματικῶν.

Ἡ ὡς ἄνω κατὰ περίπτωσιν λογιστικὴ ἀντιμετώπισις τῆς διαφορᾶς ἐγένετο μὲ κριτήρια ἰδιωτικοοικονομικὰ καὶ ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς διὰ τοῦ Ἰσολογισμοῦ ἀποδόσεως τῆς ἀληθοῦς περιουσιακῆς καταστάσεως τῆς ομάδος. Ἄλλ' ἡ ἀπόδοσις τῆς ἀληθοῦς οικονομικῆς καταστάσεως τῆς ομάδος τῶν ἐταιριῶν δὲν εἶναι θέμα μόνον ἰδιωτικοοικονομικόν, διότι, ὡς εἰς τὰ προηγούμενα ἐξετέθη, οἱ Ε.Ι. ἀποτελοῦν πηγὴν παροχῆς πληροφοριῶν διὰ τοὺς πιστωτάς, τοὺς μετόχους καὶ διὰ πάντα τρίτον ἐνδιαφερόμενον διὰ τὰς ἐργασίας τῆς ομάδος.

Οἱ Ἰσολογισμοὶ οὗτοι συνεπῶς πρέπει νὰ καταρτίζονται ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα συντηρητικότητος τὸ διέπον τὴν κατάρτισιν τῶν κοινῶν Ἰσολογισμῶν τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν.

Εἶδομεν ἀνωτέρω ὅτι εἰς ἀπάσας τὰς περιπτώσεις ἀντιμετωπίζονται ἀναλόγως πρὸς τὰ γενεσιουργὰ αἴτια τῆς διαφορᾶς τρεῖς κυρίως λύσεις :

α) Προσαρμογὴ τῆς ἀξίας τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῆς ἐξηρητημένης.

β) Ἀπόσβεσις τῆς διαφορᾶς ἐκ τῶν Ἐνοποιημένων Ἀποθεματικῶν.

γ) Χαρακτηρισμὸς αὐτῆς ὡς ἀξίας ὑπερπροσόδου.

Ἐπὶ τῶν τριῶν τούτων λύσεων παρατηρητέα ἀναλυτικῶς τὰ ἐξῆς :

"Όπου προτείνεται ή προσαρμογή τής αξίας τών παγίων περιουσιακών στοιχείων, αυτή πρέπει νά δικαιολογηται κατά τρόπον προφανή και άναμφισβήτητον. "Όταν π.χ. τ' αντίστοιχα περιουσιακά στοιχεία έχουν άποσβεσθή παρά τή εξηρημένη, ένω ύφιστανται είσέτι έν λειτουργία, διότι άλλως θα έγερθοϋν θέματα επί τής όρθότητος τής προσαρμογής δυσαπόδεικτα, λόγω τής σχετικότητος τής αξίας τών παγίων περιουσιακών στοιχείων. Καί περαιτέρω, είναι δυνατόν νά ύπάρξουν πάγια περιουσιακά στοιχεία, τά όποια έξ άντικειμένου νά έχουν αξίαν, αλλά νά εύρισκωνται έν τή συγκεκριμένη περιπτώσει έν άφανεία. Η άνταγωνιστική αξία (Competitive value) τών εγκαταστάσεων έν σχέσει πρός τήν έγγεγραμμένην εις τά βιβλία τής εξηρημένης, ήτις έπροτάθη ως λύσις,<sup>1</sup> δέν έχει θετικήν αξίαν, διότι επί τών εγκαταστάσεων δέν ύπάρχει τρέχουσα αξία άδιαμφισβήτητος, ως επί τών έμπορευμάτων ή εισηγμένων εις τό Χρηματιστήριο μετοχών, ήτις νά δύναται ν' άποτελέση κριτήριο προσδιορισμού τής σχετικής διαφορās και συνεπώς έν έσχάτη αναλύσει και ή αξία αυτή θα έξαχθή βάσει ύποκειμενικών εκτιμήσεων.

Έξ άλλου ή προσαρμογή τής αξίας τών παγίων περιουσιακών στοιχείων εξηρημένης τινός έν τῷ Ε.Ι. θα δημιουργήση διαφοράν τής έν αυτόῳ αξίας άκίνητοποιήσεων έν σχέσει πρός τό άθροισμα τών άκίνητοποιήσεων τών έγγεγραμμένων εις τοϋς καθ' έκαστα 'Ισολογισμούς, εάν δέν λάβη χώραν ταυτόχροнос και ίσόποσος προσαρμογή τών οικείων στοιχείων έν τῷ 'Ισολογισμῷ τής εξηρημένης. 'Αλλ' ή τοιαύτη προσαρμογή κατά τά παρ' ήμίν Ισχύοντα δέν δύναται νά λάβη χώραν.

Οϋτως έχόντων τών πραγμάτων ή λύσις τής προσαρμογής τών παγίων περιουσιακών στοιχείων παρουσιάζει άνυπερβλήτους δυσχερείας εις τήν έφαρμογήν τής.

Ταυτοχρόνως ή προσαρμογή τής αξίας τών άποθεμάτων πρώτων ύλών, προϊόντων και λοιπών κυκλοφοριακών μέσων είναι αδύνατος διότι ό Ε.Ι. περιλαμβάνει εις τοϋς σχετικούς λ)σμούς τών άποθεμάτων τήν τιμήν κήσεως αυτών έν έκάστη εταιρία, μη εύσταθούσης οιασδήποτε υπεριμήσεως, και συνεπώς τό θέμα τοϋτο παραμένει θεωρητικόν, ως είναι σχετικόν τό όλον θέμα τής διά τοϋ 'Ισολογισμού άπεικονίσεως τής αληθοϋς περιουσιακής καταστάσεως οιασδήποτε οικονομικής μονάδος<sup>2</sup>.

Η άπόσβεσις τής διαφορās έκ τών 'Ενοποιημένων άποθεματικών, καιτοι συνεπής πρός τās περί συντηρητικότητος αρχάς τής καταρτίσεως τών 'Ισολογισμών, πάσχει από έν σοβαρόν έλάττωμα: ότι δη-

1. *Handbook of Accountants*, Α' έκδ., Ν. Υ, 1932, σ. 1044.

2. Μ. ΤΣΙΜΠΑ: 'Αρχαί Γενικής Λογιστικής', Αθήναι σ. 73 έπ.



λαδή δηλοῖ ἡ ἰθύνουσα ἀμέσως ἅμα τῇ ἀγορᾷ χαρτοφυλακίου τινός μετοχῶν μιᾶς ἄλλης ἐταιρίας ὅτι ὑπέστη ζημίαν. Ἄλλ' ἂν ὄντως τοῦτο εἶναι ἀληθές, ἐρωτᾶται: Διατί δὲν προέβη εἰς τὴν σχετικὴν ἐγγραφὴν καὶ εἰς τὰ ἴδια αὐτῆς βιβλία ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν Ἐνοποιημένον Ἰσολογισμόν; Διατί ἡ διαφορὰ μεταξύ τῆς καταβληθείσης τιμῆς καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τῶν μετοχῶν εἶναι ζημία διὰ τὴν ὁμάδα καὶ ὄχι διὰ τὴν ἰθύνουσαν, ἥτις προέβη εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς τὴν ὅποیان ἀνήκουν αἱ σχετικαὶ μετοχαί; Εἰς τὰ ἐρωτήματα ταῦτα δὲν νομίζομεν ὅτι δύναται νὰ δοθῇ εὐχερῶς μιὰ σοβαρὰ ἀπάντησις. Ἡ ἀπόσβεισις πάντως τῆς διαφορᾶς ἐκ τῶν ἐνοποιημένων ἀποθεματικῶν εἶναι, ὡς ἐλέχθη, συνεπῆς πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς συντηρητικότητος τοῦ Ε.Ι. καὶ ἐφαρμόζεται ἐν τῇ πράξει παρὰ μεγάλων ἐταιριῶν<sup>1</sup>.

Ὁ χειρισμὸς τῆς διαφορᾶς ὡς ἀξίας ὑπερπροσόδου, καὶ μάλιστα ὑπὸ ἴδιον λισμόν μαρτυροῦντα τὴν προέλευσιν αὐτῆς, δύναται νὰ ἀποτελέσῃ τὴν γενικὴν λύσιν τοῦ θέματος, διότι:

α) Ἡ ὑπερπρόσόδος τῆς ἐξηρημένης ἀποτελεῖ τὴν συνηθεστέραν αἰτίαν τῆς καταβολῆς τῆς διαφορᾶς.

β) Διότι ἀποδίδει τὴν δέουσαν εὐπάθειαν, τὴν ἀμφιβολίαν, θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῆ, ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς διαφορᾶς ὡς περιουσιακοῦ στοιχείου.

γ) Διότι δὲν διαταράσσει τὴν ἰσότητα τῶν εἰς τοὺς Ἰσολογισμοὺς τῶν καθ' ἕκαστα ἐταιριῶν ἐμφαινομένων ἐγκαταστάσεων πρὸς τὴν ἐν τῷ Ε.Ι. συνολικὴν ἀξίαν τῶν ἐγκαταστάσεων, παρακαμπτομένων οὕτω τῶν σχετικῶν μὲ τὴν προσαρμογὴν περιπλοκῶν.

δ) Διότι διατηρεῖ τὴν ἰσότητα τῶν ἐκ Συμμετοχῶν ἐπενδύσεων τοῦ Ἰσολογισμοῦ τῆς ἰθύνουσης πρὸς τὴν γενικὴν ἀξίαν τῶν ἐπενδύσεων τοῦ Ε.Ι.

ε) Διότι ἡ ἐμφάνισις τῆς διαφορᾶς ὡς ἀξίας ὑπερπροσόδου ἀποτελεῖ τὸν κανόνα τῶν χωρῶν εἰς τὰς ὁποίας τὸ θέμα ἔτυχε θεωρητικῆς ἀντιμετωπίσεως καὶ πρακτικῆς ἐφαρμογῆς<sup>2</sup>.

### 3. Ἡ Ἐνοποιημένη Θετικὴ Ἀξία Ὑπερπροσόδου.

Ὡς ἤδη ἐλέχθη, ἡ διαφορὰ μεταξύ τῆς τιμῆς κτήσεως τῆς συμμετοχῆς καὶ τῆς ἐσωτερικῆς λογιστικῆς ἀξίας αὐτῆς, ἡ χαρακτηρισθεῖσα ὡς ἀξία ὑπερπροσόδου, πρέπει νὰ φέρεται ἐν τῷ Ἐνεργητικῷ τοῦ Ε.Ι. ὑπὸ χαρακτηριστικὸν τῆς προελεύσεώς της τίτλον. Συνήθως ὁ σχετικὸς λισμὸς φέρει τὸν τίτλον «Ἀξία ὑπερπροσόδου ὕφισταμένη

1. *Handbook of Accountant's*. Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 1078.

2. Ἴδε σχετικῶς MONTGOMERY: *Auditing Theory and Practice*.

έκ τῆς τιμῆς κτήσεως» ἢ «Διαφορὰ μεταξύ τιμῆς κτήσεως καὶ ἐσωτερικῆς λογιστικῆς ἀξίας Συμμετοχῆς».

Ἄλλὰ πλὴν τῆς ἐκ τῆς ἀνωτέρω προελεύσεως ὑπερπροσόδου δυνατὸν νὰ ὑπάρχη, παρὰ τινι τῶν ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος, ἡ κλασσικὴ ἀξία ὑπερπροσόδου, ἡ ἐγγεγραμμένη δηλαδὴ ὡς τοιαύτη εἰς τὰ βιβλία.

Αἱ δύο αὗται ἀξίαι ὑπερπροσόδου ἀποτελοῦν τὴν ἐνοποιημένην ἀξίαν ὑπερπροσόδου, ἣτις ἐμφανίζεται ἐν τῷ Ἴσολογισμῷ τῆς ὁμάδος.

Σχετικῶς μὲ τὸ ποσὸν μὲ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐμφανισθῇ ἐν τῷ Ε.Ι. ἡ ἐκ διαφορᾶς τιμῆς ὑπερπροσόδου ὑποστηρίζονται δύο ἀπόψεις :

Οὕτω κατὰ τοὺς Συγγραφεῖς<sup>1</sup>, τὸ ὀρθὸν εἶναι ἐν τῷ Ε.Ι. νὰ ἐμφανίζεται ὡς ἀξία ὑπερπροσόδου ὄχι μόνον τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον κατεβλήθη ὡς διαφορὰ κατὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς συμμετοχῆς ὑπὸ τῆς ἰθυνοῦσης, ἀλλὰ καὶ τὸ ποσὸν τὸ προκύπτει ἐκ τῆς ἀναγωγῆς αὐτοῦ εἰς τὸ 100%. Ἐν π.χ. ἐπὶ 8.000 μετοχῶν, ἐπὶ συνόλου 10.000, ἡ διαφορὰ ἀνέρχεται εἰς 800.000 Δρχ., κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἄποψιν πρέπει νὰ ἐγγραφῇ ὡς ἀξία ὑπερπροσόδου ἐν τῷ Ε.Ι. 1.000.000, δηλαδὴ  $800.000 : 0,80 = 1.000.000$ , ὁπότε αἱ 200.000 αἱ ἀντιστοιχοῦσαι εἰς τὸ 20% πρέπει νὰ συνυπολογισθοῦν εἰς τὰ δικαιώματα τῆς μειοψηφίας, διότι τὸ ποσὸν τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ἀναλογίαν αὐτῶν ἐπὶ τῆς ὀλικῆς ἀξίας ὑπερπροσόδου.

Τὸ ὑπὲρ τῆς ὡς ἄνω ἀπόψεως ἐπιχείρημα εἶναι ὅτι ἡ ἀγορὰ τῆς συμμετοχῆς γίνεται βάσει ὀλοκλήρου τῆς τρεχούσης ἀξίας τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ συνεπῶς πρέπει νὰ συνυπολογίζεται τὸ 100% τῆς διαφορᾶς.

Κατὰ τὴν λογιστικὴν πρᾶξιν<sup>2</sup>, ἄλλη εἶναι ἡ βᾶσις τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν δικαιωμάτων τῆς μειοψηφίας, καὶ αὕτη εἶναι μόνον ὁ Ἴσολογισμὸς τῆς ἐξερτημένης, καὶ ἄλλη ἡ βᾶσις προσδιορισμοῦ τῆς ἀξίας ὑπερπροσόδου, ἡ ὁποία εἶναι τὸ πρᾶγματι καταβληθὲν ποσὸν τῆς διαφορᾶς, ὅπερ καὶ μόνον δεόν ν' ἀναγράφεται ἐν τῷ Ε.Ι.

Κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, ἡ πρώτη ἄποψις θὰ ἦτο ὀρθὴ ἂν πρᾶγματι ἡ ἐκ τῆς διαφορᾶς χαρακτηρισθεῖσα ὑπερπροσόδος ἀπετέλει περιουσιακὸν στοιχεῖον ἀναμφισβήτητον καὶ εἶχεν ὠρισμένην τιμὴν. Εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως ἡ ἀξία τῆς ὑπερπροσόδου εἶναι θέμα ὑποκειμενικόν, πολλακίς δὲ μάλιστα, ὡς προηγουμένως ἐξετέθη, δύναται αὕτη νὰ ὑποκρύπτῃ ἐν ὑπερτίμημα καταβληθὲν ἄνευ προσδιορισμένου ἀνταλλάγματος ἢ ἀκόμη ἄνευ οἰασδῆποτε βᾶσεως εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἀποκαλύπτονται αἱ σχετικαὶ ἐκτιμήσεις ἐσφαλμέναι.

1. Ἴδε σχετικῶς *CARMAN* : *American Accountant*, Vol. 13.

2. *Handbook of Accountant's*, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 1080.

Ἐπὺ τὰς προϋποθέσεις αὐτὰς νομίζομεν ὅτι δὲν εἶναι νοητὸν νὰ λαμβάνη χώραν ἐπέκτασις τῆς καταβληθείσης διαφορᾶς καὶ ἐπὶ τοῦ ποσοστοῦ τῆς μειοψηφίας καὶ νὰ ὑπολογίζωνται ἐπ' αὐτῆς δικαιώματα<sup>1</sup>. Ἄλλ' ἐὰν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ προκριθῆ δι' οἰονδήποτε λόγον ἡ τοιαύτη ἄποψις, δέον ἐν τῷ λ)σμῷ τῶν δικαιωμάτων τῆς μειοψηφίας νὰ γίνετα σαφῆς διάκρισις τοῦ ἐξ ἀξίας ὑπερπροσόδου λόγω διαφορᾶς τιμῆς κτήσεως συμμετοχῆς προερχομένου ποσοῦ.

Ἡ ἐκ διαφορᾶς τιμῆς ὑπερπρόσόδου φυσικὸν εἶναι ὅτι αὐξομειοῦται κατὰ τὸν λόγον τῆς αὐξομειώσεως τῆς συμμετοχῆς. Ἄν π.χ. ἐκτίθη μεταγενεστέρως εἰς ὄρισμένον ἀριθμὸς μετοχῶν, ἡ ἀρχικῶς προσδιορισθεῖσα ἀξία ὑπερπροσόδου προσαρμόζεται ἐπὶ τοῦ νέου ποσοστοῦ συμμετοχῆς.

Συνήθως ἡ ἀξία τῆς ὑπερπροσόδου<sup>2</sup> ἢ προκύπτουσα ἐκ διαφορᾶς τιμῆς ὑπόκειται εἰς ἀπόσβεσιν. ὡς ἄλλωστε καὶ πᾶσα ἀξία ὑπερπροσόδου. Ἐν προκειμένῳ ἡ ἀπόσβεσις ἐνεργεῖται διὰ τῶν ἐνοποιημένων ἀποθεματικῶν.

Παραθέτομεν κατωτέρω παράδειγμα ἐφαρμογῆς, ἀντιμετωπίζοντες κατὰ σειρὰν καὶ τὰς τρεῖς δυνατὰς λύσεις χαρακτηρισμοῦ τῆς διαφορᾶς.

Δεδομένα παραδείγματος :

Ἔστωσαν οἱ κάτωθι Ἰσολογισμοὶ προοριζόμενοι δι' ἐνοποίησιν :

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΙΘΥΝΟΥΣΗΣ Ι 31)12)59

Ἐγκαταστάσεις	8.000.000	Μετοχικὸν Κεφάλαιον	11.000.000
Διάφορα στοιχεῖα	3.000.000	Ἀποθεματικά	4.000.000
Ἀξία ὑπερπροσόδου	1.000.000	Διάφοροι λογαριασμοὶ	3.000.000
Συμμετοχὴ εἰς Ε	6.000.000		
	18.000.000		18.000.000

1. Ἄλλως ἔχει τὸ θέμα ἐπὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς διαφορᾶς ὡς ποσοῦ προσαρμογῆς τῆς ἀξίας τῶν Ἐγκαταστάσεων. Ὡς ἤδη ἐλέχθη, ὅπου τοιαύτη προσαρμογὴ λαμβάνει χώραν πρέπει νὰ ὑπάρχουν ἐξώφθαλμοι διαπιστώσεις ὑπεραξίας καὶ συνεπῶς δικαιολογεῖται ἐπὶ τῆς ὑπεραξίας ὑπολογισμὸς δικαιωμάτων τῆς μειοψηφίας.

2. Περὶ τῆς ἀξίας τῆς ὑπερπροσόδου γενικῶς ἴδε Μ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ: Ἡ Ἀξία τῆς ὑπερπροσόδου, Ἀθῆναι 1946.

## ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΗΣ Ε 31)12)59

Έγκαταστάσεις	4.000.000	Μετοχικόν Κεφάλαιον	4.000.000
Διάφορα στοιχεία	6.000.000	Άποθεματικά	1.000.000
		Διάφοροι λογαριασμοί	5.000.000
	10.000.000		10.000.000

**Διευκρινήσεις:** Ἡ Ι ἠγόρασε τὴν 30)12)59 4.000 μετοχὰς τῆς Ε πρὸς 1.500 ἐπὶ συνόλου μετοχῶν αὐτῆς 5.000, προκυπτούσης οὕτω διαφορᾶς τιμῆς Δρχ. 2.000.000, διότι:  $4.000 \times 1.500 - 4.000 \times 1.000^1 = 2.000.000$ .

Ἡ Διαφορὰ δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς:

α. Προσαρμογὴ τῆς ἀξίας τῶν Ἐγκαταστάσεων τῆς Ε, ὁπότε τὸ ὅλιν ποσὸν θ' ἀνέλθῃ εἰς Δρχ.  $2.000.000 : 0,80 = 2.500.000$ .

β. Ζημία ἀποσβεστέα ἐκ τῶν ἐνοποιημένων ἀποθεματικῶν, ὁπότε τὸ ποσὸν θὰ παραμείνῃ 2.000.000.

γ. Ἀξία ὑπερπροσόδου μὲ προσδιορισμόν:

αα) Τοῦ καταβληθέντος ποσοῦ εἰς Δρχ. 2.000.000.

ββ) Τοῦ ἐξ ἀναγωγῆς εἰς τὸ σύνολον ποσοῦ Δρχ. 2.500.000.

Ὁ ἀντίστοιχος μὲ τὰς ὡς ἄνω λύσεις προκύπτων Ε. Ι. θὰ ἔχῃ οὕτω:

1. Ἡ ἐσωτερικὴ λογιστικὴ τιμὴ τῶν 1.000 προκύπτει ὡς πηλίκον  $4.000.000 + 1.000.000 = 5.000.000 : 5.000 = 1.000$

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ	I	E	Προσαρμογή E	Ένοποιοι μένους Ίσολογισμός	
				Κατά την προ- απολογίης των λογί- σμων Έγκυραστά- των	Ανευπροσαρ- μογής με δι- κασίαν της Διαφοράς
Έγκυραστάσεις	8.000.000	4.000.000	2.500.000	14.500.000	12.000.000
Διάφορα Στοιχεία	3.000.000	6.000.000		9.000.000	9.000.000
Άξια Υπερπροσόδου	1.000.000			1.000.000	1.000.000
Συμμετοχή εις E	6.000.000				
Διαφορά μεταξύ τιμής κτήσεως και Έσωτερικής λογιστικής άξιας					2.000.000
Σύνολα	18.000.000	10.000.000	2.500.000	24.500.000	24.500.000
ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ					
Μετοχικών Κεφάλαιον	11.000.000	4.000.000		11.000.000	11.000.000
Άποθεματικά	4.000.000	1.000.000		4.000.000	4.000.000
Λογαριασμοί Διάφοροι	3.000.000	5.000.000		8.000.000	8.000.000
Δικαιώματα Μειωφιλίας					
α) Επί του Κεφαλαίου				800.000	800.000
β) Επί των Άποθεματικών				200.000	200.000
γ) Επί του ποσού προσαρμογής των Έγκυραστάσεων				500.000	500.000
δ) Έκ της Διαφοράς μεταξύ Τιμής Κτή- σεως και Έσωτερικής Λογιστικής					
	18.000.000	10.000.000		24.500.000	24.500.000



#### 4. Τιμή Κτήσεως Συμμετοχής μικρότερα τῆς ἀντιστοίχου Ἐσωτερικῆς Λογιστικῆς Ἀξίας αὐτῆς.

Κατὰ τὴν περίπτωσηιν ταύτην, ἀντίστροφον τῆς προηγουμένης, προκύπτει θετικὴ διαφορὰ ἰσόποσος πρὸς :

Ἐσωτερικὴ Λογιστικὴ Ἀξία Συμμετοχῆς – Ἀξία Κτήσεως Συμμετοχῆς.

Καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ὀρθῆς λύσεως πρέπει κατ' ἀρχὴν νὰ ἐρευνηθοῦν οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ἡ συμμετοχὴ ἐπληρώθη εἰς τιμὴν μικρότεραν τῆς ἐσωτερικῆς λογιστικῆς τῆς ἀξίας.

Διὰ τῆς ἐρεύνης ταύτης δύναται νὰ προκύψῃ ὅτι ἡ διαφορὰ ὀφείλεται ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς ἓνα ἐκ τῶν ἀκολουθῶν λόγων :

α. Εἰς ἐπανεκτίμησιν τῆς Καθαρᾶς Θέσεως τῆς Ἐξηρητημένης κατὰ τὴν ἀγορὰν τῆς συμμετοχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν προέκυψεν ὅτι ἡ ἐν τοῖς βιβλίοις ἀξία τῶν Ἐνεργητικῶν στοιχείων αὐτῆς ἦτο μεγαλύτερα τῆς πραγματικῆς.

β. Εἰς ἀποτίμησιν ὀλοκλήρου τῆς ἐπιχειρήσεως μὲ βάσιν τὴν ἀποδοτικότητά αὐτῆς, ἥτις ἤγαγεν εἰς προσδιορισμὸν Καθαρᾶς Θέσεως μικρότερας τῆς ἐκ τῶν βιβλίων τῆς ἐξηρητημένης προκυπτούσης.

γ. Εἰς μίαν «καλὴν ἀγορὰν» ἐκ μέρους τῆς ἰθουούσης, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἦτο νὰ πληρωθῇ διὰ τὴν συμμετοχὴν μικρότερα τιμὴ τῆς εἰς αὐτὴν ἀνηκούσης.

δ. Εἰς ἐξόφλησιν τῆς ἀξίας τῆς συμμετοχῆς διὰ μετοχῶν τῆς ἰθουούσης.

Αἱ ἀντιστοίχως πρὸς τοὺς ὡς ἄνω λόγους τῆς διαφορᾶς ἀπορρέουσαι λύσεις εἶναι αἱ ἑξῆς :

**Περίπτωσης πρώτη.** Ἀναπροσαρμογὴ τῆς ἀξίας τῶν ἐν τῷ Ἴσολογισμῷ τῆς ἐξηρητημένης ἐμφανιζομένων ὡς ὑπερτετιμημένων περιουσιακῶν στοιχείων αὐτῆς. Ἡ λύσις αὕτη εἶναι συνεπὴς πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς συντηρητικότητος τὰς διεπούσας τὴν κατάρτισιν τῶν Ἴσολογισμῶν, ἀλλ' ἔχει τὸ μειονέκτημα τῆς ἐπανεκτίμησεως τῶν περιουσιακῶν στοιχείων ἥτις προσκόπτει εἰς δυσχερείας καὶ ἐπὶ πλέον δημιουργεῖ διαφωρίαν μεταξὺ τοῦ ἐγγεγραμμένου εἰς τὸν Ἴσολογισμὸν τῆς Ἐξηρητημένης Ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ ἐν τῷ Ἐνοποιημένῳ Ἴσολογισμῷ περιλαμβανομένου τοιοῦτου.

**Περίπτωσης δευτέρα.** Ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης διδάσκεται ὅπως ἡ μὲν ἐνοποίησις λάβῃ χώραν εἰς τὴν λογιστικὴν ἀξίαν τῶν καθ' ἕκαστα περιουσιακῶν στοιχείων, διὰ δὲ τὴν προκύπτουσαν διαφορὰν δημιουργηθῆ λ)σμός, «Ἀρνητικὴ Ἀξία ὑπερπροσόδου».

**Περίπτωσης τρίτη.** Πρόκειται περί πραγματοποίησεως κέρδους κατά την αγοράν ἣτις δικαιολογεῖ τὴν δημιουργίαν εἰδικοῦ ἀποθεματικοῦ ἐν τῷ Ε.Ι.

**Περίπτωσης τετάρτη.** Ὁ Saub ὑπέδειξεν ὅτι ἐφ' ὅσον τὰ ἐν τῷ Ἐνεργητικῷ τῆς Ἐξηρημένης στοιχεῖα ἔχουν ἀποτιμηθῆ καλῶς, ἡ διαφορὰ μεταξύ τῆς ὀνομαστικῆς ἀξίας τῶν μετοχῶν τῆς Ἰθουούσης, τῶν παρεχομένων διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἐπὶ τῆς ἐξηρημένης συμμετοχῆς, καὶ τῆς οὐσιαστικῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν καθαρὰν θέσιν αὐτῆς πρέπει νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς Prime ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου, ἤτοι ὡς «Διαφορὰ ἐκδόσεως μετοχῶν ὑπὲρ τὸ ἔρτιον».

Ἡ πρώτη λύσις, καίτοι ἡ φυσιολογικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος, πλὴν τῶν ἐκ τῆς ἐπανεκτιμήσεως περιπλοκῶν, δὲν συντρέχει ἀπολύτως οὔτε μὲ τὴν ἀκολουθουμένην τεχνικὴν ἐπὶ τῆς καταρτίσεως τῶν Ἰσολογισμῶν οὔτε καὶ μὲ τὰς συγκεκριμένας ἀρχὰς τῆς ἀποτιμήσεως τῶν παγίων περιουσιακῶν στοιχείων. Πράγματι, ὡς εἶναι γνωστόν, τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἀποτιμῶνται εἰς τὴν τιμὴν κτήσεως καὶ συνεπῶς εἶναι ἀνακόλουθον ἐν τῷ Ἐνοποιημένῳ Ἰσολογισμῷ ν' ἀποτιμηθοῦν εἰς τὴν τρέχουσαν ἐξ ἐπανεκτιμήσεως τιμὴν.

Ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἡ δημιουργία μιᾶς «εἰδικῆς προβλέψεως» ἀντιστοίχου πρὸς τὴν διαφορὰν νομίζομεν ὅτι δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς καλλίτερα ἀποτελέσματα.

Ἐπὶ τῆς δευτέρας περιπτώσεως ὁ ὄρος τῆς ἀρνητικῆς ἀξίας Ὑπερπροσόδου εἶναι ἀκατανόητος, διότι δὲν ὑπάρχουν ἀρνητικαὶ ἀξίαι. Πράγματι, τοῦτο ἐγένετο ἀντιληπτὸν ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου ὁ ὄρος ἦτο ἐν χρήσει, καὶ ὑπεδείχθη ὑπὸ τοῦ Montgomery ἄντ' αὐτοῦ ἡ χρησιμοποίησις λ)σμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀποθεματικὸν ἐξ Ὑπερτιμήσεως τοῦ Ἐνεργητικοῦ τῆς Ἐξηρημένης», ἥδη δὲ εὐρίσκεται ἐν χρήσει καὶ ὁ λ)σμός «Πλεόνασμα μεταξύ λογιστικῆς τιμῆς τῆς Συμμετοχῆς καὶ τῆς τιμῆς κτήσεως αὐτῆς».

Ἀμφότεροι οἱ ὄροι δὲν ἀποδίδουν, νομίζομεν, τὰ πράγματα ὡς ἔχουν. Οὕτω: Τὸ πραγματικὸν γεγονός τὸ διαπιστούμενον κατὰ τὴν ἀγοράν εἶναι μία μείωσις τῆς ἐγγεγραμμένης καθαρᾶς θέσεως τῆς ἐξηρημένης ἣτις δέον νὰ δηλωθῆ δι' ἀντιστοίχου λ)σμοῦ. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐκφράζεται διὰ λ)σμοῦ Ἀποθεματικοῦ οὔτε διὰ λ)σμοῦ Πλεονάσματος, οἱ δὲ λ)σμοὶ οὗτοι ἴσως νὰ ἐπιφέρουν μεγαλυτέραν σύγχυσιν καὶ αὐτοῦ τοῦ ὄρου τῆς Ἀρνητικῆς Ἀξίας Ὑπερπροσόδου.

Ἀντιθέτως οἱ λ)σμοὶ τῶν προβλέψεων χρησιμοποιοῦνται εὐρύτατα προκειμένου περὶ ὑποτιμήσεων καὶ ὑποδηλοῦν σφόδρα πιθανὴν μείωσιν τῆς ἀξίας τῶν εἰς ἄαναφέρονται στοιχείων καὶ συνεπῶς δύναν-

1. Τρίτον Διεθνὲς Συνέδριον Λογιστικῆς.

2. *Cost Accountant's Handbook*. Ἐνθ. ἄνωτ., σ. 1082.

ται επιτυχέστερον νὰ ἐφαρμοσθοῦν ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Οὕτω τίτλον λ)σμοῦ θ' ἀπετέλει: «Προβλέψεις Ὑποτιμήσεως Ἐνεργητικοῦ ἐξηρητημένης δημιουργηθεῖσαι λόγω τιμῆς κτήσεως Συμμετοχῆς».

Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν μάλιστα ἡ ὑποτίμησις εἶναι ἀπολύτως βεβαία, ἡ δημιουργία λ)σμοῦ «Ἀποσβέσεων» τῆς σχετικῆς διαφορᾶς ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι ἐνδείκνυται περισσότερο τοῦ λ)σμοῦ «Προβλέψεων». Εἷς τοιοῦτος λ)σμός θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχη τίτλον παρόμοιον πρὸς τὸν: «Ἀποσβέσεις Ἐνεργητικοῦ Ἐξηρητημένων προκύψασαι λόγω τιμῆς κτήσεως Συμμετοχῶν».

Οἱ βασικοὶ ὄροι τῶν λ)σμῶν «προβλέψεων» καὶ «ἀποσβέσεων» ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸν λόγον δι' ὃν προέκυψαν τ' ἀντίστοιχα ποσὰ ἀποδίδουν, νομιζομεν, τὴν πραγματικὴν τοῦ θέματος φύσιν.

Ἡ τρίτη λύσις, καίτοι ἰδιωτικοοικονομικῶς ἐνδείκνυσμένη, οἷοτι ἀποδίδει τὸ πραγματικῶς λαβόν χώραν, τὸ διὰ τῆς συμμετοχῆς δηλαδὴ ἀποκτηθὲν κέρδος, προσκόπτει εἰς τὴν ὑποκειμενικότητα τὸσον τῆς ὑπάρξεως τοῦ ὅσον καὶ τῶν σχετικῶν ὑπολογισμῶν τοῦ ποσοῦ.

Μία καλὴ ἀγορὰ συμμετοχῆς ὁὐκ εἶναι γεγονός τὸ ὅποῖον ἀποκλείεται, ἀλλὰ πῶς θ' ἀποκτήσῃ ἀξιοπιστίαν τὸ ἐντεῦθεν κέρδος ὅταν τοῦτο ἐκτιμᾶται ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου χωρὶς νὰ λάβῃ χώραν πρᾶξις βεβαιούσα τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ; Διότι ἀποτελεῖ μὲν βεβαίως κέρδος ἡ διαφορὰ τιμῆς πωλήσεως καὶ κτήσεως συμμετοχῆς, ἀλλ' ὑφίσταται πάντοτε ἡ ἀμφιβολία ἂν ὑπάρχῃ κέρδος κατὰ τὴν ἀπόκτησιν προτοῦ τὰ γεγονότα ἀποδείξουν τὴν ὑπαρξίν ὑπεραξίας τῆς συμμετοχῆς πέραν τῆς τιμῆς ἀγορᾶς.

Ταυτοχρόνως παραμένει πάντοτε τὸ θέμα τῆς ἀποδείξεως εἰς τοὺς τρίτους τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐν λόγω κέρδους, τοῦτο δὲ εἶναι σημαντικόν, διότι ἡ σχετικότης τῶν ὑπολογισμῶν ἀφήνει πάντοτε τὴν θύραν ἀνοικτὴν εἰς κακοπίστους ἡγέτας ἐπιχειρήσεων νὰ χαρακτηρίζουν ὡς Ἐνεργητικόν ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ἐν ἀναλύσει εἶναι ζημία.

Προκύπτει ὅθεν ἐξ ὅλων τῶν ὡς ἄνω σχετικότητων ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς σχετικῆς διαφορᾶς ὡς «Προβλέψεων Ὑποτιμήσεως Ἐνεργητικοῦ Ἐξηρητημένης λόγω τιμῆς κτήσεως Συμμετοχῶν» εἶναι ὁ πλέον ἐνδεδειγμένος.

Τὸν ἐν λόγω λ)σμόν ὑπεδείξαμεν προηγουμένως διὰ τὴν ὑπαγωγὴν εἰς αὐτὸν τῆς διαφορᾶς συνεπεῖα μειωμένης ἀποδοτικότητος τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ φαίνεται κατ' ἀρχὴν ἀνακόλουθον πῶς εἰς τὸν ἴδιον λ)σμόν δύνανται νὰ ὑπαχθοῦν αἱ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πηγῶν διαφοραί. Τοῦτο εἶναι ἀπόρροια:

α) Τοῦ ἰσχύοντος γενικοῦ κανόνος τῆς ἀποτιμήσεως τῶν παγίων στοιχείων εἰς τὴν τιμὴν τῆς κτήσεώς των, ἥτις εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις εἶναι ἡ αὐτή.

β) Τῆς ἐλαστικότητος ἥτις κυριαρχεῖ τὸσον ἐπὶ τῆς ἀποδο-

τικότητα της έπιχειρήσεως όσον και επί τοῦ χαρακτηριζομένου ὡς κέρδους ἑνός ὑπολογιστικοῦ ποσοῦ διαφορᾶς, ὅσον προκύπτει εἰς τὴν τρίτην περίπτωσιν.

Ἐπί τῆς τετάρτης περιπτώσεως, ὡς τοποθετεῖ τὸ θέμα ὁ Saub, πρόκειται οὐσιαστικῶς περὶ ἀποκτήσεως τῆς Συμμετοχῆς εἰς τὴν λογιστικὴν αὐτῆς ἀξίαν, διότι θὰ ἠδύνατο ἐν ἀναλύσει νὰ συμβῆ τοῦτο: Νὰ διατεθοῦν αἱ μετοχαὶ τῆς ἰθουούσης ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ διὰ τῆς ἐσπραττομένης ἀξίας αὐτῶν, εἰς ἣν θὰ περιεκλειέτο ἡ ὑπὲρ τὸ ἄρτιον Διαφορὰ, νὰ ἠγοράζετο ἡ ἀξία τῆς συμμετοχῆς, ὁπότε οὐδεὶς θὰ ἐδημιουργεῖτο ἐκ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν μετοχῶν σύνδεσμος. Διαφέρει βεβαίως τὸ θέμα ἐὰν ἡ διαφορὰ, ἥτις ἐκ τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπετεύχθη, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῆ ἐκ τῆς διαθέσεως τῶν μετοχῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ὑποκρύπτεται ἡ μία ὑπερτίμησις τῆς ἀξίας τῶν μετοχῶν τῆς ἰθουούσης ἢ μία ὑπερτίμησις τῶν μετοχῶν τῆς ἐξηρητημένης, ἥτις, ἐὰν ὑποκρύπτῃ δόλον, θὰ ἔχη μὲν ὅλα τὰ ἐντεῦθεν ἐπακόλουθα, ἀλλὰ λογιστικῶς δὲν δύναται νὰ ἐλεγχθῆ.

### 5. Ἡ Ἀρνητικὴ Ἀξία Ὑπερπροσόδου.

Ἐλέχθη προηγουμένως ὅτι χαρακτηρίζομεν ὡς Ἀρνητικὴν Ἀξίαν Ὑπερπροσόδου τὴν προκύπτουσαν διαφορὰν ἐκ τῆς ἀποκτήσεως τῆς συμμετοχῆς εἰς τιμὴν μικροτέραν τῆς ἐσωτερικῆς λογιστικῆς ἀξίας αὐτῆς, ἐν ἀντιθέσει μὲ τὴν θετικὴν ἀξίαν ὑπερπροσόδου εἰς ἣν ὑπάγεται ἡ ἐν ἀντιστρόφῳ περιπτώσει διαφορὰ.

Ἐὰν ἐν τινὶ ἐνοποιημένῳ Ἰσολογισμῷ προκύψουν ἀμφότερα τὰ εἶδη τῆς ἀξίας ὑπερπροσόδων συνιστᾶται ὁ συμπηφισμὸς αὐτῶν. Οὕτω: Ἐὰν ὑπάρχη ἐγγεγραμμένη ἀξία ὑπερπροσόδου 1.000.000 καὶ ἐκ τῆς κτήσεως τῶν μετοχῶν ἐξηρητημένης τινὸς ἐδημιουργήθη διαφορὰ θετικὴ Δρχ. 2.000.000, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἠγοράσθη συμμετοχὴ εἰς τιμὴν μικροτέραν τῆς ἐσωτερικῆς λογιστικῆς αὐτῆς κατὰ 1.500.000, ἐν τῷ Ε.Ι. δύναται νὰ γίνῃ ἡ κατωτέρω συνδεδεασμένη ἐμφάνισις:

Ἀξία Ὑπερπροσόδου Ἐγγεγραμμένη εἰς τὰ βιβλία	Δρχ.	1.000.000
Ἀξία Ὑπερπροσόδου ὀφισταμένη ἐκ τῆς τιμῆς κτήσεως		2.000.000
Σύνολον θετικῆς ἀξίας ὑπερπροσόδου	Δρχ.	3.000.000
Μείον		
Ἀποθεματικὸν ὑπερτιμήσεως Ἐνεργητικοῦ Ἐξηρητημένης		1.500.000
Ὑπόλοιπον θετικῆς ἀξίας ἐνοποιημένης ὑπερπροσόδου		1.500.000

Ἡ χρῆσις ἀνωτέρω τοῦ ἀποθεματικοῦ ὡς ἀρνητικοῦ λ)σμοῦ Ἐ-

νεργητικοῦ δικαιολογεῖ ἔτι περαιτέρω τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ, ὡς ἐπροτεῖναμεν διὰ τοῦ λ)σμοῦ «Προβλέψεις» ἢ «Ἀποσβέσεις».

Εἰς τὴν περίπτωσιν δὲν ὑφίσταται θετικὴ ἀξία ὑπερπροσόδου ἢ ἀρνητικὴ τοιαύτη, ὡς κατὰ τὴν γνώμην μας κακῶς χαρακτηρίζεται ἡ σχετικὴ πρόβλεψις, ἐκπίπτεται ἐκ τοῦ Ἑνεργητικοῦ ὡς ἑξῆς :

Σύνολον Ἑνεργητικοῦ	.....
Μείον «Πρόβλεψις ἢ Ἀπόσβεσις» συνεπεῖα ὑποτιμήσεως Ἑνεργητικοῦ Ἐξηρημένων λόγω τιμῆς κτήσεως τῆς συμμετοχῆς	.....
Ἑνοποιημένον Ἑνεργητικόν	.....

Ἐάν ὁμως πληροῦνται ὄλαι αἱ προϋποθέσεις καὶ κατὰ περίπτωσιν τρηθῆ ἡ ἀπαιτουμένη τυχόν διαδικασία, δι' ἧς πιστοποιεῖται ὅτι ὑπάρχει πράγματι ἐκ τῆς ἀγορᾶς συμμετοχῆς Κέρδος, τὸ μετὰ τὸν συμφῆμισμὸν ὑπόλοιπον τῆς ὡς ἄνω ἀξίας ὑπερπροσόδου δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἐνοποιημένον «Ἀποθεματικόν», ἂν καὶ ἐν τῇ πράξει καὶ ἄνευ τῶν ἀνωτέρω προϋποθέσεων ἀποδίδουν τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦτον τῆς διαφορᾶς.

Κατωτέρω παρέχομεν σχετικὸν παράδειγμα ἐφαρμογῆς ἐπὶ ἀποκτήσεως συμμετοχῆς εἰς τιμὴν μικροτέραν τῆς ἀντιστοίχου Ἑσωτερικῆς Λογιστικῆς :

#### ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΙΘΥΝΟΥΣΗΣ Ι

Ἑγκαταστάσεις	8.000.000	Μετοχικὸν Κεφάλαιον	10.000.000
Συμμετοχὴ εἰς Ε	4.000.000	Ἀποθεματικά	3.000.000
Διάφορα στοιχεῖα	3.000.000	Λογαριασμοὶ Διάφοροι	2.000.000
	<u>15.000.000</u>		<u>15.000.000</u>

#### ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΗΣ Ε

Ἑγκαταστάσεις	5.000.000	Μετοχικὸν Κεφάλαιον	6.000.000
Διάφορα Στοιχεῖα	3.000.000	Διάφοροι Λογαριασμοὶ	2.000.000
	<u>8.000.000</u>		<u>8.000.000</u>

**Διευκρινήσεις:** Ἡ Ἰθύνουσα Ι συμμετέχει κατὰ 80% ἐπὶ τῆς Ε. Ἡ ἐσωτερικὴ συνεπὼς ἀξία τῆς συμμετοχῆς ταύτης ἀνέρχεται εἰς Δρχ. 4.800.000 ἔναντι τιμῆς κτήσεως Δρχ. 4.000.000.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τούτων δύναται νὰ προκύψουν οἱ κάτωθι ἀναλόγως τοῦ τρόπου χειρισμοῦ τῆς διαφορᾶς Ἑνοποιημένοι Ἴσολογισμοί:



ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ	'Ενοποιημένοι Ισολογισμοί			
	I	E	Προσαρμογή	Κατά την προσαρμογή των 'Εγκαταστάσεων
'Εγκαταστάσεις Διάφορα Στοιχεία	8.000.000	5.000.000	-800.000	12.200.000
	3.000.000	3.000.000		6.000.000
Σύνολα	11.000.000	8.000.000	-800.000	18.200.000
ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ				
Μετοχικόν Κεφάλαιον	10.000.000			10.000.000
'Αποθεματικά	3.000.000			3.000.000
Λογαριασμοί Διάφοροι	2.000.000	2.000.000		4.000.000
Πρόβλεψις συνεπεία υποτιμή- σεως 'Ενεργητικού Ε λόγω τι- μής κτήσεως Συμμετοχής				800.000
'Αποθεματικόν εξ υποτιμήσεως 'Ε- νεργητικού 'Εξηρητημένης Ε				800.000
Δικαιώματα μειωφίλας επί του Κεφαλαίου τής Ε				1.200.000
Σύνολα	15.000.000	2.000.000		19.000.000

## 6. Διακυμάνσεις Ποσοστού Συμμετοχής.

Δέν είναι σπάνιον, ή απόκτησις τῆς συμμετοχῆς ἐπί τῆς Ἐξηρητημένης νά λάβῃ χώραν τμηματικῶς, ὁπότε γεννῶνται κατὰ σειρὰν τὰ ἑξῆς ἐρωτήματα :

- α. Ποῖος θεωρεῖται ὡς χρόνος κτήσεως τῆς Συμμετοχῆς.
- β. Πῶς θά προσδιορισθῇ ἡ Ἐσωτερική ἀξία τῆς Συμμετοχῆς.
- γ. Πῶς θ' ἀντιμετωπισθῇ λογιστικῶς μία αὔξησις ἢ μείωσις τῆς Συμμετοχῆς.

Ἐπί τῶν ὡς ἄνω ἐρωτημάτων δύνανται νά παρατηρηθοῦν ἀντιστοιχῶς τὰ ἑξῆς :

Ὡς χρόνος κτήσεως τῆς συμμετοχῆς θεωρεῖται ὁ χρόνος κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ἰθύνουσα συνεκέντρωσε τόσον ἀριθμὸν μετοχῶν ἐπί τῆς ἐξηρητημένης ὅσος ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἐλέγχου ἐπ' αὐτῆς, ἤτοι ἄνω τοῦ 50% τοῦ συνόλου τῶν μετοχῶν. Συνεπῶς ἡ κατὰ τὸν προηγούμενον χρόνον τμηματικὴ ἀπόκτησις μετοχῶν δέν θεωρεῖται ὡς κτήσις συμμετοχῆς, ἀλλ' ἀπλῶς μία ἐπέκτασις εἰς τίτλους.

Ὡς Ἴσολογισμόν, βάσει τοῦ ὁποῖου θά λάβῃ χώραν ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τῆς συμμετοχῆς οἱ Bell<sup>1</sup> καὶ Montgomery προτείνουν τὸν πλησιέστερον πρὸς τὸν χρόνον κτήσεως τῆς Συμμετοχῆς. Ἡ λύσις αὕτη ἔχει μίαν δόσιν ἀθαιρεσίας, διότι, ἂν π.χ. ἡ συμμετοχὴ ἐκτήθη τὴν 20)6 καὶ ἡ ἐταιρικὴ χρῆσις τῆς ἐξηρητημένης ἀκολουθῇ τὸ ἡμερολογιακὸν ἔτος, θά πρέπει, κατὰ τὴν λύσιν τοῦ Bell, νά ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὁ Ἴσολογισμὸς τῆς 31)12 τοῦ προηγούμενου ἔτους. Ἀλλ' οὕτω τὰ ἀπὸ 1)1-20)6 δημιουργηθέντα ἀποτελέσματα θά συμπεριληφθοῦν εἰς τὸν καταρτισθόμενον τὴν 31)12 τοῦ τρέχοντος ἔτους Ἐνοποιημένον Ἴσολογισμόν, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα δέν πρέπει νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν ἐν αὐτῷ παρὰ μόνον τὰ ἀπὸ 20)6-31)12 τρέχοντος ἔτους ἀποτελέσματα.

Νομίζομεν ὅθεν ὅτι ὀρθότερον εἶναι ἡ ἀξία τῆς συμμετοχῆς νά προσδιορίζεται βάσει λογιστικῆς καταστάσεως τοῦ πλησιεστέρου πρὸς τὸν χρόνον κτήσεως τῆς συμμετοχῆς Ἴσολογισμοῦ τῆς Ἐξηρητημένης. Ἐὰν ὅμως τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, διότι ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἐργασίας καὶ τῆς λογιστικῆς ὀργανώσεως εἶναι ἀδύνατον νά ἐξαχθοῦν διὰ τῆς λογιστικῆς καταστάσεως ἀποτελέσματα, τότε ὁ πλησιέστερος Ἴσολογισμὸς εἶναι τὸ μόνον διατιθέμενον στοιχεῖον.

Ἐὰν ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς κτήσεως πλειοψηφικῆς συμμετοχῆς λάβῃ χώραν αὔξησις ἢ ἐλάττωσις τοῦ ποσοστοῦ συμμετοχῆς δι' ἀγορᾶς ἢ

1. *Accountant's Reports.*

πωλήσεως μετοχών, τότε διά τήν προσαρμογήν τῆς διαφορᾶς μεταξύ ἀξίας κτήσεως καί Ἐσωτερικῆς λογιστικῆς τοιαύτης τῆς Συμμετοχῆς λαμβάνει χώραν ἐπανυπολογισμός βάσει τοῦ τελικοῦ ποσοστοῦ συμμετοχῆς καί προσθαφαιρεῖται ἡ σχετικὴ διαφορά.

Παράδειγμα αὐξήσεως Συμμετοχῆς :

Ἡ Ι ἀγοράζει τὸ 55% τῆς Ε ἀντί 5.500.000. Ἡ καθαρὰ περιουσία τῆς Ε ἔστω ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀγορᾶς ἀνέρχεται εἰς Δρχ. 8.000.000. Ἐστω ὅτι μεταγενεστέρως ἡ Ι ἀγοράζει μετοχὰς τῆς Ε ἀντιπροσωπευούσας τὸ 20% αὐτῆς ἀντί Δρχ. 1.000.000, χωρὶς ἐν τῷ μεταξύ νὰ ἔχη μεταβληθῆ ἡ καθαρὰ θέσις τῆς Ε.

α. Προσδιορισμός Ἀρχικῆς Διαφορᾶς	
Ἄξια Συμμετοχῆς 55ο)ο εἰς Ε	Δρχ. 5.500.000
Μείον λογιστικὴ ἀξία Συμμετοχῆς 55 X 8.000.000	» 4.400.000
Διαφορὰ Θετικὴ	<u>1.100.000</u>
β. Προσδιορισμός Τελικῆς Διαφορᾶς	
Ἄξια Συμμετοχῆς 75ο)ο εἰς Ε	Δρχ. 6.500.000
Μείον λογιστικὴ ἀξία συμμετοχῆς 75 X 8.000.000	» 6.000.000
Διαφορὰ Θετικὴ	<u>500.000</u>

Κατὰ τ' ἀνωτέρω, ἡ ἀρχικῶς προσδιορισθεῖσα διαφορά μεταξύ τῆς κτήσεως καί ἐσωτερικῆς λογιστικῆς τοιαύτης ἐκ Δρχ. 1.100.000 πρέπει νὰ μειωθῆ κατὰ 600.000 — τελικῶς δὲ εἰς τὸν Ε.Ι. νὰ ἐμφανισθῆ ἡ ἐκ Δρχ. 500.000 τελικὴ διαφορά.

Παράδειγμα Μειώσεως Συμμετοχῆς :

Ἡ Ι ἠγόρασε τὸ 80ο)ο τῆς Ε ἀντί 4.000.000. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἡ καθαρὰ θέσις τῆς Ε ἦτο 6.000.000. Μετὰ τινα χρόνον, καθ' ὄν ὑποτίθεται ὅτι οὐδεμίαν μεταβολὴν τῆς καθαρᾶς περιουσίας τῆς Ε ἔλαβε χώραν. Ἡ Ι πωλεῖ τὸ 20ο)ο ἀντί 700.000.

α. Προσδιορισμός Ἀρχικῆς Διαφορᾶς	
Λογιστικὴ ἀξία συμμετοχῆς 80 X 6.000.000	Δρχ. 4.800.000
Μείον Ἄξια Συμμετοχῆς	» 4.000.000
Ἀρνητικὴ Διαφορὰ	Δρχ. <u>800.000</u>
β. Προσδιορισμός Τελικῆς Διαφορᾶς	
Λογιστικὴ ἀξία συμμετοχῆς 60 X 6.000.000	Δρχ. 3.600.000
Μείον Ἄξια Συμμετοχῆς	» 3.300.000
Ἀρνητικὴ Διαφορὰ	» <u>300.000</u>

Ἡ τελευταία αὕτη διαφορά θὰ ἐμφανισθῆ εἰς τὸν Ἐνοποιημένον Ἴσολογισμόν.

## § 4.

**ΕΝΔΟΕΤΑΙΡΙΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ**

Ἐνδοεταιρिकाὶ πράξεις, καθ' ὅσον ἀφορᾶ τὴν ὁμάδα τῶν ἑταιριῶν ὡς συνόλου καὶ εἰδικώτερον τὸν διὰ τοῦ Ἐνοποιημένου Ἴσολογισμοῦ σκοπούμενον προσδιορισμὸν τῆς περιουσιακῆς καταστάσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς, θεωροῦνται :

α. Αἱ κατὰ τὸν χρόνον τῆς καταρτίσεως τοῦ Ἐνοποιημένου Ἴσολογισμοῦ ὑφιστάμεναι μεταξὺ τῶν ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος ἀντιστοιχῶς χρεαπαιτήσεις.

β. Αἱ ἀγοραπωλησίαι αἱ συναφθεῖσαι μεταξὺ τῶν ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος καθ' ὃ ποσὸν τ' ἀντίστοιχα ἔμπορεύματα παραμένουν κατὰ τὸν χρόνον τῆς καταρτίσεως τοῦ Ἐνοποιημένου Ἴσολογισμοῦ ἀδιάθετα.

Αἱ πράξεις αὗται, καίτοι νομικῶς ἰσχυραὶ καθ' ὅσον ἀφορᾶ τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα ἀποτελέσματα μεταξὺ τῶν ἑταιριῶν ὡς ἰδίων νομικῶν προσώπων, θεωροῦνται ἐκ πλευρᾶς τοῦ συνόλου τῆς ὁμάδος αἱ μὲν χρεαπαιτήσεις ὡς μὴ ὑπάρχουσαι, τὰ δὲ ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν ἐξ ἀγοραπωλησιῶν προκύψαντα κέρδη ὡς μὴ πραγματοποιηθέντα.

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω παρατηρητέα ἀναλυτικώτερον τ' ἀκόλουθα :

**1. Ἐνδοεταιρिकाὶ Χρεαπαιτήσεις.**

Φυσικὸν εἶναι, λόγῳ τῆς στενῆς συνεργασίας τῶν ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος, ὅτι προκύπτουν μεταξὺ αὐτῶν χρεαπαιτήσεις. Αὗται συνήθως προέρχονται ἐκ τρεχομένων λογαριασμῶν, προκαταβολῶν, δικαιογράφων, μερισμάτων, κλπ.

Λογιστικῶς οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι εὐρίσκονται εἰς τὰ βιβλία τῶν ἑταιριῶν κατ' ἀντίστροφον θέσιν, ἀντιστοιχῶς :

Παρά τῇ Πιστωτρίᾳ Ἐταιρίᾳ :  
 — Χρεῶσαι  
 — Πελάται  
 — Προκαταβολαὶ εἰς Προμηθευτάς  
 — Γραμμάτια Εἰσπρακτέα  
 — Μερίσματα Εἰσπρακτέα

Παρά τῇ Χρεωστρίᾳ Ἐταιρίᾳ :  
 — Πιστωταὶ  
 — Προμηθευταὶ  
 — Προκαταβολαὶ Πελατῶν  
 — Γραμμάτια Πληρωτέα  
 — Μερίσματα Πληρωτέα

Φανερόν εἶναι ὅτι ἡ ἀντιστοιχία ὑφίσταται μόνον ἐφ' ὅσον ἐκ πλευρᾶς πιστωτρίας ἑταιρίας δὲν ἔλαβε χώραν ἐκχώρησις τῆς σχετικῆς ἀπαιτήσεως.

Οὕτω, Δικαιόγραφα Εἰσπρακτέα παρὰ τῇ Ι ἀποδοχῆς τῆς Ε ἐκχώρηθέντα ὑπὸ τῆς πρώτης εἰς τινὰ Τράπεζαν δὲν ἀντικρύζονται μὲ τὰ Γραμμάτια Πληρωτέα τῆς Ε, διότι ἡ σχετικὴ ἀπαίτησις δὲν ὑφίσταται πλέον εἰς χεῖρας τῆς Ι, ἐκ τοῦ λόγου δὲ τούτου δὲν ὑφίστα-

ται καί ἡ σχετική ἀντιστοιχία εἰς τοὺς λ)σμούς τῶν ἑταιριῶν, διότι ἐνῶ ὁ λ)σμός Γραμμάτια Εἰσπρακτέα ἀποδοχῆς Ε, ἐάν πρόκειται περὶ τοιοῦτου εἴδους δικαιογράφων, δὲν ἔχει, λόγῳ τῆς ἐκχωρήσεως, ὑπόλοιπον παρὰ τῆ Ι, ὁ λ)σμός Γραμμάτια Πληρωτέα παρὰ τῆ Ε παρυσιάζει πιστωτικὸν ὑπόλοιπον ἰσόποσον πρὸς τὰς σχετικὰς ἀποδοχάς.

Γενικῶς θεωροῦνται ὡς ὑφιστάμεναι μεταξύ τῶν ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος χρεαπαιτήσεις καὶ ἀλληλοσυμψηφιζόμεναι δὲν ἐμφανίζονται ἐν τῷ Ἐνοποιημένῳ Ἴσολογισμῷ ἐφ' ὅσον διαπιστοῦται λογιστικὴ ἀντιστοιχία εἰς τὰ βιβλία τῶν ἑταιριῶν.

Ὁ ἀνωτέρω κανὼν ἐφαρμόζεται ἐξ ἴσου καὶ ἐπὶ τῆς περιπτώσεως κατοχῆς ὁμολογιῶν ὑπὸ ἑταιρίας τινὸς τῆς ὁμάδος ἐκδοθεῖσων ὑπὸ ἄλλης ἑταιρίας τῆς ὁμάδος.

Οὕτω ἐάν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ Ι ἠγόρασε εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τῶν τιμῆν ὁμολογίας τῆς Ε Δρχ. 2.000.000 ἐπὶ συνόλου ὀνομαστικῆς ἀξίας ὁμολογιῶν 10.000.000 ἐν τῷ Ε.Ι., τὸ ὁμολογιακὸν δάνειον τῆς Ε θὰ ἐμφανισθῆ ὡς ἐξῆς:

Ὅμολογιακὸν Δάνειον Ε	Δρχ. 10.000.000
Μείον ἀξία ὁμολογιῶν κατεχομένων ὑπὸ ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος	» 2.000.000
Ἐνοποιούμενον ὁμολογιακὸν Δάνειον	» 8.000.000

Ἐάν τὸ Δάνειον ἐξεδόθη εἰς τιμὴν μικροτέραν τῆς ὀνομαστικῆς, π.χ. εἰς τὸ 90%, διὰ τὸ ποσοστὸν τῶν ὁμολογιῶν τῶν κατεχομένων ὑπὸ τῶν ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος λαμβάνει χώραν ἡ σχετικὴ μείωσις διαφορᾶς ἐκδόσεως ὁμολογιῶν ὑπὸ τὸ ἄρτιον.

Ἐπὶ τὰ δεδομένα τοῦ προηγουμένου παραδείγματος θὰ λάβῃ χώραν ἡ κάτωθι ἐγγραφή κατὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ Ε.Ι.

Ὅμολογιακὸν Δάνειον Ε	Δρχ. 2.000.000
Διαφορὰ ἐκδόσεως ὁμολογιῶν ὑπὸ τὸ ἄρτιον	200.000
Ὅμολογία Ι	1.800.000

Ἐάν ἡ κτῆσις ἔλαβε χώραν εἰς τιμὴν διάφορον τῆς τῆς ἐκδόσεως, π.χ. αἱ ἀνωτέρω ὁμολογίαί καίτοι ἐκδοθεῖσαι εἰς τὸ 90%, ἠγοράσθησαν ἀντὶ 1.850.000, ἢ ἐκ Δρχ. 50.000 διαφορὰ ἐκπίπτει ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ τῶν «Ἐνοποιημένων Ἀποθεματικῶν» (Consolidated Surplus).

## 2. Ἐνδοεταιρικά Κέρδη ἐπὶ τῶν Ἀποθεμάτων.

Αἱ μεταξύ τῶν ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος συναλλαγαί, ὡς εἶναι φυσικόν, εἶναι ἐκτεταμέναι ὡς ἐκ τῆς ὑπαρχούσης μεταξύ αὐτῶν συνεργασίας, ἰδίως μάλιστα ὅταν αἱ ἑταιρίαι καλύπτουν στάδια καθέτου

βιομηχανικής επέκτασως, π.χ. ἡ Ιθύνουσα ἀγοράζει τὰς πρώτας ὕλας παρά τινος ἐξηρητημένης Ε καὶ πωλεῖ τὰ προϊόντα της εἰς τὴν ἐξηρητημένην ἔταιριαν διανομῆς Ε. Ι.

Κατὰ τὰς μεταξὺ τῶν ἔταιριῶν τῆς ομάδος ἀγοραπωλησίας ἡ καθοριζομένη τιμὴ πωλήσεως ἐνέχει κατὰ κανόνα κέρδος τὸ ὁποῖον περιέρχεται εἰς τὴν πωλοῦσαν ἔταιριαν.

Ἐκ πλευρᾶς ἀποτελεσμάτων ἐκάστης τῶν ἔταιριῶν ὡς ἰδίας νομικῆς προσωπικότητος, τὸ κέρδος τοῦτο θεωρεῖται ἰσχυρὸν καὶ συμπεριλαμβάνεται εἰς τὸν ἴσολογισμόν τῆς πωλησάσης ἔταιρίας.

Οὕτω ἐὰν ἡ Ι ἐπώλησε εἰς τὴν Ε προϊόντα κόστους 1.000.000 Δρχ. ἀντὶ 1.100.000, τὸ ἐκ Δρχ. 100.000 κέρδος θὰ ἐμφανισθῇ εἰς τ' ἀποτελέσματα τῆς Ι, ἡ δὲ ἀξία τῶν ἀποθεμάτων τῆς Ε θὰ ἐμφανισθῇ ἐν τῷ ἴσολογισμῷ αὐτῆς ἀντὶ Δρχ. 1.100.000, ὅση ἡ ἀξία κτήσεως.

Τοῦτο εἶναι ἀπόρροια τῆς ὑπάρξεως ἰδίας νομικῆς προσωπικότητος ἐκάστης τῶν ἔταιριῶν. Θεωρουμένων ὁμοῦ δλων τῶν ἔταιριῶν τῆς ομάδος ὡς ἐνιαίας οικονομικῆς ὀντότητος ἢ ὡς ἄνω πώλησις δὲν θεωρεῖται ὅτι παρήγαγε κέρδος 100.000 Δρχ. διὰ τὴν ομάδα παρά μόνον ἐφ' ὅσον ἡ Ε ἐπώλησε τὰ ὑπὸ τῆς Ι ἀγορασθέντα προϊόντα εἰς τρίτους καὶ ἀπῆλαυσε τῆς τιμῆς τῶν 1.100.000 Δρχ. Ἐὰν συνεπὼς τὰ προϊόντα ταῦτα δὲν εἶχον διατεθῆ πρὸς τρίτους μέχρι τοῦ χρόνου τῆς καταρτίσεως τοῦ Ε.Ι. θὰ ἐμφανισθοῦν ἐν αὐτῷ ὑπὸ τὸ ἀρχικὸν αὐτῶν κόστος παρά τῇ πωλητρίᾳ ἔταιρίᾳ, δηλαδὴ ἀντὶ Δρχ. 1.000.000, τὸ δὲ ἐκ Δρχ. 100.000 κέρδος θὰ θεωρηθῇ, κατ' ἀκολουθίαν, ὡς μὴ πραγματοποιηθέν. Αἱ μεταξὺ τῶν ἔταιριῶν τῆς ομάδος ἀγοραπωλησῆαι ἐκ πλευρᾶς χωρισμοῦ τῶν ἐνδοεταιρικῶν κερδῶν δύνανται νὰ διακριθοῦν :

α. Εἰς πωλήσεις τῆς Ἰθυνοῦσης πρὸς τὰς ἐξηρητημένας.

β. Εἰς πωλήσεις τῶν ἐξηρητημένων πρὸς τὴν Ἰθύνουσαν.

γ. Εἰς πωλήσεις τῶν ἐξηρητημένων πρὸς ἀλλήλας.

Ἐπὶ τῶν πωλήσεων τῆς Ἰθυνοῦσης πρὸς τὰς ἐξηρητημένας, ὑπάρχει ὁμοφωνία μεταξὺ τῶν συγγραφέων περὶ τῆς ἐξαλείψεως ὁλοκληροῦ τοῦ ἐμπεριεχομένου εἰς τὴν τιμὴν πωλήσεως κέρδους καὶ τῆς ἀποτιμῆσεως τοῦ σχετικοῦ ἀποθέματος ἐν τῷ Ε.Ι. εἰς τὴν τιμὴν κτήσεως.

Ἐπὶ τῶν πωλήσεων τῶν ἐξηρητημένων πρὸς τὴν Ἰθύνουσαν αἱ γνώμαι διχάζονται. Οὕτω :

Οἱ *Dickinson*<sup>1</sup> καὶ *Kohler*<sup>2</sup> ὑποστηρίζουν τὴν ὁλοσχερῆ ἐξάλειψιν τοῦ κέρδους ὡς ἀκριβῶς εἰς τὴν προηγουμένην περίπτωσιν τῆς πωλήσεως ὑπὸ τῆς Ἰθυνοῦσης πρὸς τὰς ἐξηρητημένας.

1. *Accounting Practice and Procedure in Accountant's Handbook*, σ. 1039.

2. *Accounting Review*, Vol. 13.



Οι *Daniels* <sup>1</sup> και *Finney* <sup>2</sup> φρονούν ότι ή εξάλειψις τοῦ ἔνδοεταιρι-  
κοῦ κέρδους ἐν τῷ Ε. Ι. πρέπει νά εἶναι κλασματική, ἀντίστοιχος τοῦ  
ποσοστοῦ συμμετοχῆς τῆς ἰθουούσης ἐπί τῆς ἐξηρητημένης.

Κατά τρίτην τέλος γνώμην, ἐπιβάλλεται ὀλοσχερῆς ἐξάλειψις τῶν  
ἔνδοεταιρικῶν κερδῶν ἀνεξαρτήτως τοῦ ἔαν ή πωλήσασα ἑταιρία ἦτο  
ἰθύνουσα ή ἐξηρητημένη, μέ ἐπιβάρυνσιν ἐξ ὀλοκλήρου τῆς διαφορᾶς  
ἐπί τῶν δικαιωμάτων τῆς πλειοψηφίας.

Πρὸς κατανόησιν τῶν ἐν λόγῳ ἀπόψεων ἔστω τὸ ἐξῆς παράδειγμα :

Ἡ Ι συμμετέχει ἐπί τῆς Ε κατὰ 80%.

Ἡ Ι πωλεῖ εἰς τὴν Ε ἔμπορεύματα ἀξίας 1.000.000 μέ περιθώριον  
κέρδους ἐπί τῆς τιμῆς πωλήσεως 20%.

Ἡ Ε πωλεῖ εἰς τὴν Ι ἔμπορεύματα ἀξίας 800.000 μέ περιθώριον  
κέρδους 15%.

Ἐφ' ὅσον τὰ ἐν λόγῳ ἔμπορεύματα σώζονται παρ' ἑκάστη τῶν  
ἑταιριῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς καταρτίσεως τοῦ Ε. Ι., δύνανται νά  
ὑπάρξουν αἱ κάτωθι τρεῖς λύσεις, ἀντίστοιχοι τῶν προηγουμένων  
ἐκτεθεισῶν ἰσαριθμῶν ἀπόψεων :

Πρώτη λύσις ὀλοσχεροῦς ἐξαλείψεως :

α. Ἀξία ἀποθεμάτων :

Ἀποθέματα Ι ἐξ ἀγορᾶς παρὰ Ε	Δρχ. 680.000	
800.000 - 15%ο X 800.000		
Ἀποθέματα Ε ἐξ ἀγορῶν παρὰ Ι	» 800.000	1.480.000
1.000.000 - 20%ο X 1.000.000		

β. Ἐξαλειφόμενα ἔνδοεταιρικά κέρδη :

Ἐκ πωλήσεως Ε πρὸς Ι Δρχ. 800.000 X 15%ο	» 120.000	
Ἐκ πωλήσεως Ι πρὸς Ε Δρχ. 1.000.000 X 20%ο	» 200.000	320.000

γ. Δικαιώματα μειοψηφίας ἐκ πωλήσεως :

Ε πρὸς Ι

0

Δευτέρα λύσις κλασματικῆς ἐξαλείψεως

α. Ἀξία Ἀποθεμάτων :

Ἀποθέματα Ι ἐξ ἀγορᾶς παρὰ Ε 800.000 - 80%ο	» 704.000	
(15%ο X 800.000)		
Ἀποθέματα Ε ἐξ ἀγορᾶς παρὰ Ι	» 800.000	1.504.000
1.000.000 - 20%ο X 1.000.000		

1. *Financial Statements*.

2. *Consolidated Statements ἐν Accountant's Handbook*. Ἐκδοσις 1932, σ. 1040.

β. ΄Εξαλειφόμενα ένδοεταιρικά κέρδη :		
΄Εκ πωλήσεως Ε πρὸς Ι 80 ο)ο X 800.000 X 15 ο)ο	Δρχ.	96.000
΄Εκ πωλήσεως Ι πρὸς Ε 20 ο)ο X 1.000.000	»	<u>200.000</u>
		296.000
γ. Δικαιώματα μειοψηφίας :		
΄Εκ πωλήσεως Ε πρὸς Ι 15 ο)ο X 800.000 – 80 ο)ο X 800.000 X 15 ο)ο		24.000
Τρίτη λύσις		
α. ΄Αξία ἀποθεμάτων :		
΄Ως καὶ κατὰ τὴν πρώτην λύσιν		1.480.000
β. ΄Εξαλειφόμενα ένδοεταιρικά κέρδη :		
ὡς καὶ κατὰ τὴν πρώτην λύσιν	Δρχ.	320.000
γ. Δικαιώματα μειοψηφίας		
ὡς καὶ κατὰ τὴν δευτέραν λύσιν	»	24.000

Ἡ Πρώτη λύσις κυριαρχεῖται ὑπὸ τῆς γνώμης ὅτι ὁ Ε.Ι πρέπει νὰ ἐμφανίσῃ τὴν ἀξίαν τῶν ἀποθεμάτων καὶ τὸ ὕψος τῶν κερδῶν ὡς ἔάν αἱ ἐπὶ μέρους ἑταιρίαι τῆς ὁμάδος ἦσαν μία.

Ἡ Δευτέρα λύσις ἐπηρεάζεται ἐκ τοῦ πραγματικοῦ γεγονότος, ὅτι τὰ ἐκ τῶν πωλήσεων τῶν ἐξηρημένων πρὸς τὴν ἰθύνουσαν κέρδη διὰ τοὺς μετόχους τῆς μειοψηφίας εἶναι πραγματικά, καὶ συνεπῶς ὁ Ε.Ι. πρέπει νὰ δεικνύῃ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἀναλογίαν τῆς μειοψηφίας. Τὸ κυριαρχοῦν συνεπῶς στοιχεῖον τῆς δευτέρας λύσεως εἶναι ὁ ὀρθὸς ὑπολογισμὸς τῶν δικαιωμάτων τῆς μειοψηφίας.

Ἡ Τρίτη λύσις εἶναι ὑπερσυντηρητικὴ ὅσον ἀφορᾷ τὸν προσδιορισμὸν τῶν δικαιωμάτων τῆς πλειοψηφίας, ἀλλ' ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ διαστρεβλώνει τὸν σκοπὸν τοῦ Ε.Ι., μεταθέτουσα τοῦτον ἀπὸ τῆς ὀρθῆς βάσεώς του, τῆς καταδείξεως δηλ. τῶν δικαιωμάτων τῆς πλειοψηφίας ἐπὶ ὄλων τῶν ἐλεγχομένων ἑταιριῶν, εἰς τὴν δι' αὐτοῦ κατάδειξιν τῶν δικαιωμάτων τῆς μειοψηφίας, διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦ τον καὶ δὲν συνιστᾶται.

Μεταξὺ τῶν δύο πρώτων λύσεων συνεπεστέρα πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε.Ι. φαίνεται ἡ πρώτη, ἂν καὶ ἡ δευτέρα ἔχει ὑπὲρ ἑαυτῆς ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα καὶ κυρίως ὅτι δι' αὐτῆς ἐξασφαλίζεται ὁ ὀρθὸς ὑπολογισμὸς τῶν δικαιωμάτων τῆς μειοψηφίας.

Ἐπὶ τῶν πωλήσεων τῶν ἐξηρημένων πρὸς ἀλλήλας ἐφαρμόζονται ἐν ἀναλογίᾳ αἱ ἀνωτέρω λύσεις.

**Παράδειγμα :** Ἡ Ι συμμετέχει ἐπὶ τῆς Ε κατὰ 90<sup>ο</sup> „ καὶ τῆς Ε, κατὰ 80<sup>ο</sup> „. Ἡ Ε πωλεῖ πρὸς τὴν Ε, ἔμπορεύματα ἀξίας 600.000 μὲ περιθώριον 25<sup>ο</sup> „.

Κατὰ τὴν Πρώτην λύσιν τ' ἀποθέματα ἐν τῷ Ἐνοποιημένῳ Ἴσο-

λογισμῷ θὰ ἐμφανισθοῦν ἀντί 450.000, ἐξαλειφομένων τῶν ἐνδοεταιρικών κερδῶν ἐξ 150.000, ἥτοι 25%, X 600.000.

Κατὰ τὴν δευτέραν λύσιν θὰ ἐξαλειφθοῦν ἐνδοεταιρικά κέρδη ἐκ Δρχ. 135.000, ἥτοι τὸ 90% X 150.000, καὶ θ' ἀναφανοῦν δικαιώματα μειοψηφίας τῆς Ε ἐκ Δρχ. 15.000, τὰ δὲ ἀποθέματα θ' ἀποτιμηθοῦν εἰς 465.000 Δρχ.

Ἡ ἐξάλειψις τῶν ἐνδοεταιρικών κερδῶν λογιστικῶς λαμβάνει χώραν κατὰ τὰς ἐγγραφὰς τῆς ἐνοποιήσεως ὡς ἐξῆς :

α) Τὰ κέρδη τὰ προκύπτοντα ἐκ πωλήσεων τῆς ἰθουούσης πρὸς τὰς ἐξηρημένους ἐξαλείφονται χρεώσει τοῦ λογαριασμοῦ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἰθουούσης.

β) Τὰ κέρδη τὰ προκύπτοντα ἐκ τῶν ἐξηρημένων κατὰ τὴν Πρώτην μὲν λύσιν ἐξαφανίζονται χρεώσει τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν πωλησασῶν ἐταιριῶν, κατὰ δὲ τὴν Δευτέραν λύσιν διὰ χρεώσεως τῶν ἐνοποιημένων ἀποτελεσμάτων.

Ἡ ὑποτίμησις τῶν ἀποθεμάτων συνεπεῖα ἐξαλείψεως τῶν ἐν αὐτοῖς ἐμπεριεχομένων ἐνδοεταιρικών κερδῶν ἐμφανίζεται ἐν τῷ Ἐνοποιημένῳ Ἴσολογισμῷ δι' ἀντιστοίχου ἐκπτώσεως ἐκ τῆς ἀρχικῆς ἀξίας τῆς ἐμφανιζομένης εἰς τὰ βιβλία τῶν καθ' ἕκαστα ἐταιριῶν ἥτοι :

Ἀξία ἀποθεμάτων εἰς τὴν τιμὴν τῆς κτήσεως τῶν	Δρχ.	.....
Μείον Ἐνδοεταιρικά Κέρδη		<u>.....</u>
Ἐνοποιημένη ἀξία ἀποθεμάτων		.....

Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις δύναται, καὶ τοῦτο εὐχεραίνει λογιστικῶς τὰς ἐγγραφὰς τῆς ἐνοποιήσεως τῶν ἀποτελεσμάτων, νὰ δημιουργηθῇ λογαριασμός, «Διαφορὰ Ἀξίας Ἀποθεμάτων λόγῳ ἐνεχομένων ἐνδοεταιρικών κερδῶν», ὅστις ἐν τῇ λογιστικῇ τῆς ἐνοποιήσεως εἶναι ἀντίθετος τοῦ λογαριασμοῦ τῶν Ἀποθεμάτων.

Πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τῶν ἀνωτέρω παραθέτομεν κατωτέρω γενικὸν παράδειγμα ἐφαρμογῆς, ἐξαλείψεως ἢ περιορισμοῦ τῶν ἐνδοεταιρικών κερδῶν ἐπὶ ἀμέσου Συμμετοχῆς τῆς Ἰθουούσης ἐπὶ τῶν ἐξηρημένων.

#### Δεδομένα

1. Ἡ Ἰθούουσα ἐταιρεία Α κατέχει τὸ 80% τῶν Μετοχῶν τῆς ἐταιρίας Β καὶ τὸ 90% τῆς ἐταιρίας Γ.

2. Ἡ Α ἀγοράζει πρῶτας ὕλας παρὰ τῆς Β. αἵτινες ἀποτελοῦν τὸ μοναδικὸν προϊόν αὐτῆς, τὸ ὁποῖον κατὰ κύριον λόγον ἀπορροφᾶται παρὰ τῆς Α καὶ κατὰ δεύτερον λόγον διατίθεται ἐν τῇ ἀγορᾷ παρὰ τῆς Γ.

3. Ἡ Α πωλεῖ τὸ προϊόν της εἰς τὴν Γ, ἣτις ἀποτελεῖ ἐταιρίαν διανομῆς τῶν προϊόντων τῆς Α καὶ Β, μὴ ἀσχολουμένη ἐπὶ ἄλλων ἀντικειμένων.

4. Τὰ περιλαμβανόμενα εἰς τὰς ἐνδοεταιρικές ταύτας πράξεις ποσοστὰ κέρδους ὑπολογιζόμενα ἐπὶ τῶν τιμῶν πωλήσεως ἔχουν ὡς ἑξῆς :

Πωλήσεις Β πρὸς Α	10 %
Πωλήσεις Β » Γ	20 %
Πωλήσεις Α » Γ	15 %

5. Ἡ διάρθρωσις τοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς τῆς ἐταιρίας Α ἔχει οὕτως :

Πρῶται ὕλαι ἀποτελοῦσαι τὸ προϊόν τῆς Β	25 οο
Πρῶται ὕλαι ἀγοραζόμεναι ἀπὸ τρίτους	15 οο
Λοιπαὶ δαπάναι	60 οο
	<hr/> 100 οο

6. Τὰ δεδομένα τῶν ἀποθεμάτων τῶν τριῶν ὡς ἄνω ἐταιριῶν κατὰ τὴν 31 - 12 - 59 ἔχουν ὡς ἑξῆς :

	A	B	Γ
Πρῶται ὕλαι ἀγορασθεῖσαι παρὰ τρίτων	1.000.000	1.500.000	
Προϊόντα ἀγορασθέντα παρὰ τῆς Β	2000.000		500.000
Ἔτοιμα προϊόντα	3.000.000	2.000.000	2.500.000
Κέρδος	2.000.000	1.800.000	1.500.000

Βάσει τῶν ὡς ἄνω δεδομένων τὰ περιλαμβανόμενα ἐνδοεταιρικά κέρδη εἰς τ' ἀποτελέσματα τῶν καθ' ἕκαστα ἐταιριῶν ἢ τὸ ποσοστὸν τῶν ἐνδοεταιρικών κερδῶν τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς τὴν συμμετοχὴν τῆς ἰθυνοῦσης καὶ οἱ σχετικοὶ ὑπολογισμοὶ καὶ ἐγγραφαὶ θὰ ἔχουν ὡς ἑξῆς :

### Α'. Ὑπολογισμὸς ἐκπτώσεως Συνόλου ἐνδοεταιρικών κερδῶν

#### 1. Παρὰ τῆ Ἐταιρίᾳ Α'.

Κέρδος ἐπὶ ἀποθεμάτων τῆς Γ	
Δρχ. 2.500.000 X 15 οο	Δρχ. 375.000

#### 2. Παρὰ τῆ Ἐταιρίᾳ Β'.

Κέρδος ἐπὶ τῶν πωληθέντων προϊόντων εἰς Α		
καὶ ὑπαρχόντων κατὰ τὴν ἀπογραφὴν αὐτῆς		
ὡς πρώτων ὑλῶν 2.000.000 X 10 οο =	200.000	
Εἰς μεταφορὰν	Δρχ. 200.000	Δρχ. 375.000

Έκ μεταφορᾶς	200.000	375.000
Κέρδος ἐπὶ τῆς ἀναλογίας τῶν ἐνε- χομένων Α' ὑλῶν, (προϊόντων τῆς Β) ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς Α, ἦτοι :		
$3.000.000 \times 25 \sigma\omicron = 750.000 \times 10 \sigma\omicron =$	75.000	
Κέρδος ἐπὶ τῶν πωληθέντων προϊόντων πρὸς Γ ὑπαρχόντων κατὰ τὴν ἀπογραφὴν αὐτῆς Δρχ.		
$500.000 \times 20 \sigma\omicron =$	100.000	
Κέρδος ἐπὶ τῶν Α' ὑλῶν τῶν περιεχομένων εἰς τ' ἀποθέματα τῶν ἐτοιμῶν προϊόντων τῆς Γ', ἀγορασθέντων παρὰ τῆς Α', ἦτοι :		
Τιμὴ πωλήσεως	2.500.000	
Μείον κέρδος Α'	375.000	
Κόστος εἰς Α'	2.125.000	
Α' Ὑγλαί $2.125.000 \times 25 \sigma\omicron = 531.250$		
$531.250 \times 10 \sigma\omicron =$	53.125	428.125
Σύνολον ἐνδοεταιρικῶν κερδῶν		<u>803.125</u>

### *Ἐγγραφαὶ Ἐνοποιήσεως*

Ἀποτελέσματα Χρήσεως Α'	375.000	
Ἐμπορεύματα Γ'		375.000
Ἐξάλειψις κέρδους ἐπὶ τῶν ἀποθεμάτων τῆς Γ' προερχομένων ἐξ ἀγορᾶς ὑπὸ τῆς Α'		

### *Ἀποτελέσματα χρήσεως Β'*

Ἐξάλειψις ἀποτελεσμάτων προερχομένων ἐξ ἐνδοεταιρικῶν συναλλαγῶν, ἦτοι :		
Ἐπὶ τῶν ἐν ἀποθέματι πρώτων ὑλῶν παρὰ τῆ Α', πωληθεισῶν αὐτῇ, $2.000.000 \times 10 \sigma\omicron = 200.000$		
Ἐπὶ τῆς ἀναλογίας τῶν πρώτων ὑλῶν τῶν ἐνεχομένων εἰς τὰ προϊόντα τῆς Α'		
$750.000 \times 10 \sigma\omicron = 75.000$		
Ἐπὶ τῶν ἐν ἀποθέματι ἐμ)των τῆς Γ' πωληθέντων αὐτῇ	$500.000 \times 20 \sigma\omicron = 100.000$	
Ἐπὶ τῶν ἐνεχομένων Α'. ὑλῶν ἐπὶ τῶν ἐτοιμῶν προϊόντων τῶν εὐρισκομένων ἐν ἀποθέματι παρὰ τῆ Γ', πωληθέντων αὐτῇ ὑπὸ τῆς Α'		
	53.125	428.125

**Πρώται 'Υλαι Α'.**

'Εξάλειψις κέρδ. επί αγορῶν παρὰ τῆ Β'. 200.000

**Προϊόντα Α'\***

'Εξάλειψις κέρδους ἐνεχομένων Α' ὑλῶν ἐπὶ  
ἀποθεμάτων ἀπογραφῆς 75.000

**'Εμπορεύματα Γ'\***

'Εξάλειψις κέρδους ἐπὶ τῶν πωληθέν-  
των προϊόντων ὑπὸ τῆς Β'. Δρχ. 100.000

'Εξάλειψις κέρδους ἐπὶ τῶν Α' ὑλῶν τῶν  
ἐνεχομένων εἰς τὰ ἐν ἀποθέματι ἐμ)τα  
τῆς Γ'. ἀγορασθέντων παρὰ τῆς Α'. 53.125 153.125

**Διαμόρφωσις 'Αξίας ἀποθεμάτων μετὰ τὰς ἐγγραφάς.**

	A	B	Γ
'Αρχικὴ ἀξία ἀποθεμάτων	6.000.000	3.500.000	3.000.000
'Εκπτώσις περιλαμβανομένων ἐνδο- εταιρικῶν κερδῶν συμφώνως πρὸς τὰς προηγηθείσας ἐγγραφάς	<u>275.000</u>	—	<u>528.125</u>
'Αξία ἀποθεμάτων ἐν τῷ 'Ενοποιη- μένῳ 'Ισολογισμῷ	5.725.000	3.500.000	2.471.875
Διαμόρφωσις τῶν κατὰ ἑταιρίαν 'Αποτελεσμάτων μετὰ τὰς ἐγγραφάς			
'Αρχικὰ Κέρδη	2.000.000	1.800.000	1.500.000
'Εκπτώσις ἐξαλειφθέντων κερδῶν	<u>375.000</u>	<u>428.125</u>	—
'Αποτελέσματα ὑπείσερχόμενα ἐν τῷ 'Ενοποιημένῳ 'Ισολογισμῷ	1.625.000	1.371.875	1.500.000

**'Επαλήθευσις μειώσεως ἀξίας 'Αποθεμάτων καὶ Μειώσεως Κερδῶν**

Μείωσις 'Αξίας ἀποθεμάτων	A	275.000 + Γ	528.125	Δρχ.	803.125
Μείωσις Κερδῶν	A	375.000 + Γ	428.125	»	803.125

**'Υπολογισμὸς Δικαιωμάτων Μειοψηφίας**

Τρίτων Μετόχων 'Εταιρίας Β  
20 ο)ο X 1.371.875 = 274.375

Τρίτων Μετόχων 'Εταιρίας Γ  
10 ο)ο X 1.500.000 = 150.000

**Β'. 'Υπολογισμὸς 'Εκπτώσεως 'Αναλογίας συμμετοχῆς  
'Ιθνοῦσης ἐπὶ τῶν ἐνδοεταιρικῶν Κερδῶν****1. Παρὰ τῆ 'Εταιρία Α'**

'Επὶ τῶν 'Αποθεμάτων τῆς Γ'  
Δρχ. 2.500.000 X 15 ο)ο Δρχ. 375.000

\* Ἡ πίστωση τῶν ἐν λόγῳ λ]σμῶν δύναται ν' ἀντικατασταθῆ διὰ τοῦ λ]σμοῦ  
«Διαφορὰ 'Αξίας 'Αποθεμάτων λόγῳ ἐνεχομένων ἐνδοεταιρικῶν κερδῶν».



## 2. Παρά τη 'Εταιρία Β'

Τò 80 ο)ο τών εν τῷ προηγούμενῳ ὑπολογισμῶ  
ἐκπτώσεως τών ἐνδοεταιρικών κερδών, ἦτοι :  
428.125 X 80 ο)ο 342.500

**'Εγγραφαὶ 'Ενοποιήσεως**

<b>'Αποτελέσματα Χρήσεως Α</b>	375.000	
<b>'Εμπορεύματα Γ</b>		375.000
'Εξάλειψις κέρδους ἐπὶ τών ἀποθεμάτων τών προερχομένων ἐξ ἀγορῶν παρὰ τῆς Α		
<hr/>		
<b>'Ενοποιημένα 'Αποτελέσματα</b>		
'Εξάλειψις		
α) Τοῦ 80 ο)ο τών ἐνδοεταιρικών κερδῶν τών πωλήσεων τῆς Β πρὸς Α $2.000.000 \times 10 \text{ ο)ο} \times 80 \text{ ο)ο}$	160.000	
β) Τοῦ 80 ο)ο τών ἐνεχομένων Α' ὑλῶν ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς Α ἀγορασθεισῶν παρὰ τῆς Β $3.000.000 \times 25 \text{ ο)ο} \times 10 \text{ ο)ο} \times 80 \text{ ο)ο}$	60.000	
γ) Τοῦ 80 ο)ο τών πωλήσεων τῆς Β πρὸς τὴν Γ, ἦτοι : $20 \text{ ο)ο} \times 500.000 \times 80 \text{ ο)ο}$	80.000	
δ) Τοῦ 80 ο)ο τών κερδῶν ἐπὶ τών Α' ὑλῶν τῶν ἐνεχομένων εἰς τ' ἀποθέματα τῆς Γ πωλη- θέντα αὐτῇ ὑπὸ τῆς Α, τῶν ἐν λόγῳ πρῶ- των ὑλῶν ἀγορασθεισῶν ὑπὸ τῆς Α παρὰ τῆς Β $2.125.000 \times 25 \times 10 \text{ ο)ο} \times 80 \text{ ο)ο}$	42.500	
	<hr/>	342.500
<b>Πρῶται ὕλαι Α'</b>		
Εξάλειψις τοῦ 80 ο)ο τοῦ κέρδους τῶν ἀγορῶν παρὰ τῆς Β		160.000
<b>Προϊόντα Α'.</b>		
'Εξάλειψις τοῦ 80 ο)ο τοῦ κέρδους τοῦ ἐνεχομένου ἐπὶ τῶν Α' ὑλῶν τῶν συμπεριλαμβανομένων εἰς τὰ ἐν τῇ ἀπογραφῇ προϊόντα		60.000
<b>'Εμπορεύματα Γ'</b>		
'Εξάλειψις τοῦ 80 ο)ο τοῦ κέρδους ἐπὶ τῶν ἀξίας $500.000$ πωληθέντων ἐμ)των ὑπὸ τῆς Β $X 20 \text{ ο)ο} \times 80 \text{ ο)ο}$	Δρχ. 80.000	
'Εξάλειψις τοῦ 80 ο)ο τοῦ κέρδους ἐπὶ τῶν Α' ὑλῶν τῶν ἐνεχομένων εἰς τὰ ἐν τῇ ἀπογραφῇ ἀποθέματα τῆς Γ τ' ἀγορασθέντα παρὰ τῆς Α'.		<hr/> 42.500 122.500

## Διαμόρφωσις Ἀξίας ἀποθεμάτων μετὰ τὰς ἐγγραφάς

	A	B	Γ
Ἀρχικὴ Ἀξία ἀποθεμάτων	6.000.000	3.500.000	3.000.000
*Ἐκπτώσις ἐνδοεταιρικῶν κερδῶν	220.000		497.500
Ἀξία ἀποθεμάτων ἐν τῷ Ἐνοπι- ημένῳ Ἴσολογισμῷ	5.780.000	3.500.000	2.502.500

## Διαμόρφωσις τῶν κατὰ ἑταιρίαν Ἀποτελεσμάτων μετὰ τὰς ἐγγραφάς

	A	B	Γ
Ἀρχικὰ κέρδη	2.000.000	1.800.000	1.500.000
*Ἐκπτώσις ἐξαλειφθέντων κερδῶν	375.000	342.000	
Κέρδη ὑπεισερχόμενα ἐν τῷ Ἐνοπι- ημένῳ Ἴσολογισμῷ	1.625.000	1.457.500	1.500.000

## Ἐπαλήθευσις μειώσεως Ἀξίας ἀποθεμάτων καὶ μειώσεως κερδῶν

Μείωσις Ἀξίας ἀποθεμάτων	A 220.000	+	Γ 497.500	=	717.500
Μείωσις Κερδῶν	A 375.000	+	B 342.500	=	717.500

## Ὑπολογισμὸς Δικαιωμάτων Μειοψηφίας

Τρίτων Μετόχων Ἐταιρίας Β'

$$20\% \times 1.457.500 = 291.500$$

Τρίτων Μετόχων Γ' Δικαιώματα μειοψηφίας ἀναλλοίωτα

Πλὴν τῶν ἐκ τῶν ἀγοραπωλησιῶν μεταξὺ τῶν ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος προκυπτόντων ἐνδοεταιρικῶν κερδῶν, ὡς τοιαῦτα θεωροῦνται ἐπίσης τὰ προερχόμενα ἐκ καταβολῆς μεταξὺ τῶν ἑταιριῶν τῆς ὁμάδος: τόκων, δικαιωμάτων εὐρεσιτεχνίας, ἐνοικίων κ.λ.π.

Τὰ κέρδη ταῦτα ἐξαλείφονται ἀντιλογιζόμενα διὰ τῶν ἐγγραφῶν τῆς ἐνοποιήσεως ἐκ τῶν λ)σμῶν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῶν ἀντιστοιχῶν ἑταιριῶν:

Παράδειγμα: Ἐστω ὅτι ἡ Ι κατελόγησε τόκον εἰς βάρους τῆς Ε ἐκ δρχ. 1.000.000

Κατὰ τὴν ἐνοποίησιν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς σχετικῆς ἐξαλείψεως θὰ ἐνεργηθῇ ἡ κάτωθι ἐγγραφή:

Τόκοι Πιστωτικοὶ	I	1.000.000
Τόκοι Χρεωστικοὶ	E	1.000.000

Τὰ μερίσματα τὰ ὁποῖα λαμβάνει ἡ μία ἑταιρία παρ' ἑτέρας τῆς ὁμάδος δὲν ἀποτελοῦν κέρδος διὰ τὴν ὁμάδα καὶ συνεπῶς ἐξαλείφονται ἐν τῷ ἐνοπιημένῳ Ἴσολογισμῷ. Πράγματι τὸ μερίσμα δὲν συνιστᾷ καθ' ἑαυτὸ κέρδος ἀλλὰ διανομὴν κερδους.

Ἡ ἐγγραφή τῆς ἐξαλείψεως εἶναι:

*'Αποτελέσματα εταιρίας... (λαμβάνουσης τὸ μέροςμα)... .*

*'Αποτελέσματα εταιρίας (διανεμούσης τὸ μέροςμα)... .*

### γ. 'Ενδοεταιρικοί Ζημιαί ἐπὶ τῶν 'Αποθεμάτων

'Επὶ τῶν ἐνδοεταιρικών ζημιῶν αἵτινες ἀπορρέουν ἐκ πωλήσεων τῶν ἐταιριῶν τῆς ομάδος πρὸς ἀλλήλας ἐπὶ ἐμπορευμάτων τὰ ὅποια σώζονται κατὰ τὸν χρόνον τῆς καταρτίσεως τοῦ 'Ενοποιημένου 'Ισολογισμοῦ ἰσχύουν ἐν ἀναλογίᾳ τὰ ἐπὶ τῶν ἐνδοεταιρικών κερδῶν ἐκτεθέντα.

Συνιστᾶται ἐν τούτοις ἡ διάκρισις τῶν ζημιῶν τῶν προερχομένων ἐκ πωλήσεων εἰς τεχνητὰς τιμὰς, ἐκ τῶν ζημιῶν τῶν ἀπορρουσῶν ἐκ πωλήσεων εἰς τιμὰς βάσει τῆς καλῆς πίστεως καὶ ὑποδεικνύεται ὅπως αἱ μὲν πρῶται ἀποδίδονται διὰ τοῦ Ε. Ι. εἰς τὰς ἀντιστοίχους ἐταιρίας διὰ πιστώσεως τοῦ λ)σμοῦ τῶν «'Αποτελεσμάτων» τῶν, αἱ δὲ δευτέραι χαρακτηρίζονται ὡς κοιναὶ ζημιαὶ προερχόμεναι ἐκ πωλήσεων πρὸς τρίτους, ὅποτε οὐδεμία ἐνέργεια ἐπιβάλλεται κατὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ 'Ενοποιημένου 'Ισολογισμοῦ.

Τεχνηταὶ τιμαὶ δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐννοίαν αἱ κάτω τῶν τρεχουσῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ κείμεναι, ἐνῶ πραγματικαὶ αἱ αἱ παρὲ πρὸς αὐτὴν καθοριζόμεναι.

### δ. 'Ενδοεταιρικά ἀποτελέσματα ἐκ συναλλαγῶν μεταξὺ τῶν ἐταιριῶν τῆς ομάδος ἐπὶ στοιχείων τοῦ Παγίου 'Ενεργητικοῦ.

Πολλάκις λαμβάνει χώραν μεταβίβασις παγίων περιουσιακῶν στοιχείων μεταξὺ τῶν ἐταιριῶν τῆς ομάδος ἐπὶ τιμῇ διαφόρῃ τῆς κτήσεως καὶ συνεπῶς προκύπτουν ἐντεῦθεν ἐνδοεταιρικά ἀποτελέσματα. Οὕτω ἐάν ἡ Ε, εἰς ἣν συμμετέχει ἡ Ι κατὰ 80%, πώλησις πρὸς τὴν τελευταίαν ταύτην στοιχεῖα Παγίου 'Ενεργητικοῦ κόστους 700.000 ἀντὶ 1.000.000 προκύπτει ἐνδοεταιρικὸν κέρδος ἐκ δρχ. 300.000, τὸ ὅποιον ἐν τῷ Ε. Ι. ἐκπίπτει ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Ε, δημιουργομένου ταυτοχρόνως ἀντιθέτου λ)σμοῦ, ὑποδηλοῦντος τὴν μείωσιν τῆς ἀξίας τῶν στοιχείων τούτων διὰ τῆς κάτωθι ἐγγραφῆς ἐνοποιήσεως :

'Αποτελέσματα	Ε	300.000
Διαφορὰ τιμῆς Παγίου 'Ενεργητικοῦ		
συνεπείᾳ 'Ενδοεταιρικών Κερδῶν		300.000

Ἡ ἰ ἀποκτώσα τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἀντὶ 1.000.000 θὰ προβαίνει ἐφ' ἐξῆς εἰς ἀποσβέσεις ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐν λόγῳ ἀξίας. Ἐν π.χ. ἐφαρμοζῆ σταθερὸν συντελεστὴν 20% ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς ἀξίας θὰ ἐνεργῆται ἀπόσβεις ἑτησίᾳ ἐπὶ 5ετίαν ἐκ δρχ. 200.000. Αἱ ἐν λόγῳ ἀποσβέσεις ἐνσωματούμεναι εἰς τὸ κόστος θὰ γεννήσουν ἐν τέλει πραγματικὸν κέρδος διὰ τὴν ὁμάδα ἐκ δρχ. 300.000, ὅσον δηλαδὴ τὸ ἐνδοεταιρικὸν κέρδος κατὰ τὴν μεταβίβασιν τῶν στοιχείων. Τὸ ἑτησίως πραγματοποιούμενον τοιοῦτον κέρδος θὰ εἶναι ἴσον πρὸς τὸ 30% τοῦ ποσοῦ τῶν ἀποσβέσεων, δηλαδὴ θὰ εἶναι ἴσον πρὸς 60.000. Τὸ κέρδος τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν Ε, πρὸς τὴν ὁποῖαν ἐπανέρχεται διὰ τῆς ἐξῆς ἐγγραφῆς ἐνοποιήσεως :

Διαφορὰ τιμῆς Παγίου Ἐνεργητικοῦ		
συνεπείᾳ Ἐνδοεταιρικῶν Κερδῶν	60.000	
Ἀποτελέσματα	Ε	60.000

Ἐπὶ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν τελικῶς θὰ ἐπανέλθῃ ὡς ὀριστικὸν κέρδος εἰς τὴν Ε τὸ κατὰ τὸν χρόνον τῆς μεταβίβασεως κριθέν ὡς ἐνδοεταιρικὸν κέρδος.

## § 5

### ΕΜΜΕΣΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΑΙ

Ὡς ἐλέχθη ἐν πρῶτῳ 2, ἔμμεσος πλειοψηφικὴ συμμετοχὴ ὑφίσταται ὅταν ἡ ἰθύνουσα ἐλέγχῃ ἑταιρίαν τινὰ οὐχὶ δι' ἀπ' εὐθείας ἐν αὐτῇ συμμετοχῆς ἀλλὰ διὰ πλειοψηφικῆς συμμετοχῆς ἑτέρας ἢ ἐτέρων πρὸς αὐτὴν ἐξηρητημένων.

**Παράδειγμα :** Ἡ Ι κατέχει τὸ 80% τῆς Ε καὶ αὕτη τὸ 90% τῆς ΙΕ. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ Ι θεωρεῖται ἰθύνουσα τῆς ΙΕ καὶ αὕτη ἐξηρητημένη τῆς Ι.

Ἐξ ἐπόψεως ἐνοποιήσεως τῶν ἐμμέσως ἐξηρητημένων ἑταιριῶν δὲν ἐμφανίζεται ἰδιαιτέρα δυσχέρεια. Ὁ κανὼν συνίσταται εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ποσοστοῦ συμμετοχῆς τῆς ἰθύνουσης ἐπὶ τῆς ἐξηρητημένης καὶ τὸν ἐν συνεχείᾳ ὑπολογισμὸν τῶν δικαιωμάτων τῆς μειοψηφίας. Ἐὰν ὑποθέσωμεν π.χ. ὅτι ἡ ἐνοποιουμένη καθυρὰ θέσις τῆς ΙΕ ἀνέρχεται εἰς 10.000.000, αὕτη ἐκ πλευρᾶς συμμετοχῶν θ' ἀναλυθῇ ὡς ἐξῆς :

α. Δικαιώματα πλειοψηφίας 72 ο)ο, ἦτοι τὸ 80 ο)ο τοῦ 90 ο)ο Δρχ.	7.200.000
β. Δικαιώματα μειοψηφίας Μετόχων τῆς Ε 18 ο)ο	» 1.800.000
γ. Δικαιώματα Μειοψηφίας Μετόχων τῆς ΙΕ 10 ο)ο	» 1.000.000
Σύνολον	Δρχ. 10.000.000

Πράγματι τὸ Κεφάλαιον τῆς ΙΕ κατέχεται κατὰ 90% ὑπὸ τῆς Ε καὶ κατὰ 10% ὑπὸ τῶν μετόχων τῆς μειοψηφίας τῆς ΙΕ. Τὸ 90% τῶν μετοχῶν τῆς ΙΕ τὸ κατεχόμενον ὑπὸ τῆς Ε ἀνήκει κατὰ 80% εἰς τὴν ἰθύνουσαν, ἣτις συμμετέχει κατὰ τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἐν αὐτῇ, καὶ κατὰ 20% εἰς τοὺς μετόχους τῆς μειοψηφίας τῆς Ε. Συνεπῶς ἡ πλειοψηφία τῆς Ε συμμετέχει κατὰ 80% τοῦ 90% καὶ ἡ μειοψηφία αὐτῆς κατὰ τὸ 20% τοῦ 90%.

Ἡ ἀνάλυσις τῶν δικαιωμάτων τῆς μειοψηφίας ἐν τῷ Ε.Ι. λαμβάνει χώραν κατὰ τὰς ἀνωτέρω διακρίσεις.

Ὁ τρόπος οὗτος ἐνεργείας τῶν ὑπολογισμῶν, ὡς εἶναι φανερόν, δὲν καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν ἐνοποίησιν κατ' ἀρχὴν τῆς ΙΕ μετὰ τῆς Ε καὶ ἐν συνεχείᾳ αὐτῆς μετὰ τῆς Ι.

Σχετικῶς μὲ τὴν ἐξάλειψιν τῶν ἐνδοεταιρικῶν λ)σμῶν μεταξὺ τῶν ἐταιριῶν τῆς ὁμάδος ἰσχύουν ὅσα καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀμέσου συμμετοχῆς. Τὸ αὐτὸ λεκτέον καὶ διὰ τὰ ἐνδοεταιρικά κέρδη, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ ὑπολογισμοὶ καθίστανται περισσότερον πολὺπλοκοί.

Σχετικῶς μὲ τὸν προσδιορισμὸν τῆς διαφορᾶς τιμῆς κτήσεως τῆς συμμετοχῆς ἐφαρμόζονται δύο μέθοδοι.

Κατὰ τὴν πρώτην λαμβάνει χώραν κεχωρισμένος ὑπολογισμὸς διὰ τὴν ἀπ' εὐθείας ἐξηρητημένην, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐμμέσως ἐξηρητημένην, ἀγνοουμένου τοῦ γεγονότος τῆς καταβολῆς διαφορᾶς τιμῆς ὑπὸ τῆς ἀμέσως ἐξηρητημένης.

Κατὰ τὴν δευτέραν ἀναγνωρίζεται ἡ καταβληθεῖσα διαφορὰ τιμῆς ὑπὸ τῆς ἀμέσως ἐξηρητημένης κατὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν μετοχῶν τῆς ἐμμέσως ἐξηρητημένης καὶ συνεπῶς ἡ συνολικὴ διαφορὰ τιμῆς ἀπαρτίζεται ἐκ δύο μερῶν.

**Παράδειγμα :** "Ἐστῶσαν οἱ κάτωθι ἴσολογισμοὶ 31)12)59

	Ι	Ε	ΙΕ
Διάφορα στοιχεῖα	20.000.000	10.000.000	12.000.000
Συμμετοχὴ εἰς Ε 80 ο)ο	19.000.000		
Συμμετοχὴ εἰς ΙΕ 90 ο)ο		9.500.000	
Σύνολον	39.000.000	19.500.000	12.000.000
Μετοχικὸν Κεφάλαιον	35.000.000	15.000.000	9.000.000
Ἀποθεματικά	4.000.000	4.500.000	3.000.000
Σύνολον	39.000.000	19.500.000	12.000.000

Ἡ Ι ἀπέκτησε τὴν συμμετοχὴν τῆς εἰς τὴν Ε τὴν 31)12)59. Ἡ Ε ἀπέκτησε τὴν συμμετοχὴν τῆς εἰς ΙΕ κατὰ τὴν 31)12)58. Κατὰ τὴν χρονολογίαν ταύτην ἡ καθαρὰ περιουσία τῆς ΙΕ ἀνήρχετο εἰς 10.000.000, ἥτοι κεφάλαιον 9.000.000 καὶ Ἀποθεματικά 1.000.000.

### Πρώτη λύσις

Υποτίθεται ότι η Ι κατά την αγοράν της συμμετοχής εις την Ε υπελόγισε κεχωρισμένως την άξιν: α) της Ε, μη συμπεριλαμβανομένης της ΙΕ, β) της ΙΕ, συνεπώς καταβαλοῦσα ἡ Ι δρχ. 19.000.000 διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς Συμμετοχῆς τῆς ἐπὶ τῆς Ε ἀπέκτησεν ἀναλυτικῶς:

1. Τὸ 80 % τῆς καθαρᾶς περιουσίας τῆς Ε με ἔκπτωσιν τῆς ἀξίας τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς ἐπὶ τῆς ΙΕ ἐκ δρχ. 10.000.000, ἦτοι:

(19.500.000 - 9.500.000) 80 ο)ο	Δρχ.	8.000.000
2. Τὸ 72 ο)ο τῆς καθαρᾶς περιουσίας τῆς ΙΕ ἐκ Δρχ. 12.000.000	»	8.640.000
Σύνολον	»	16.640.000
Καταβληθεῖσα ἀξία Συμμετοχῆς	»	19.000.000
Διαφορὰ τιμῆς καταβληθεῖσα ἐπὶ πλεόν τῆς λογιστικῆς ἀξίας	»	2.360.000

Κατὰ τοὺς ἀνωτέρω ὑπολογισμοὺς ἡ καθαρὰ περιουσία τῆς Ε προσδιορίζεται εἰς δρχ. 20.800.000 διότι:

Καθαρὰ περιουσία μὴ συνυπολογιζομένης τῆς συμμετοχῆς ΙΕ	Δρχ.	10.000.000
Λογιστικὴ ἀξία συμμετοχῆς εἰς ΙΕ 90 ο)ο 12.000.	»	10.800.000
Σύνολον	»	20.800.000

Συνεπῶς τὰ δικαιώματα τῆς μειοψηφίας τῆς Ε θὰ ὑπολογισθοῦν βάσει τῆς καθαρᾶς ταύτης περιουσίας τῶν 20.800.000 καὶ οὐχὶ τῶν 19.500.000, ἧτις προκύπτει ἐκ τοῦ ἴσολογισμοῦ αὐτῆς, καὶ θ' ἀνέλθουν εἰς:

20 ο)ο Ἐπὶ τοῦ Μετοχικοῦ Κεφαλαίου ἐκ	15.000.000	3.000.000
20 ο)ο Ἐπὶ τῶν προκυπτόντων ἀποθεματικῶν	5.800.000	1.160.000
Σύνολον	Δρχ.	4.160.000

Κατὰ τ' ἀνωτέρω ὁ προκύπτων Ἐνοποιημένος ἴσολογισμὸς τῆς Ι μετὰ τῆς Ε καὶ ΙΕ θὰ ἔχη ὡς ἑξῆς:

Διάφορα στοιχεῖα	42.000.000	Μετοχικὸν Κεφάλαιον Ι	35.000.000
Διαφορὰ τιμῆς καταβληθεῖσα πέραν τῆς λογιστικῆς ἀξίας συμμετοχῶν	2.360.000	Ἐνοπιούμενα Ἀπ]κὰ Δικαιώματα μειοψηφίας	4.000.000
		α) Μετόχων Ε 20 ο)ο ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου Ε 3.000.000	
		20 ο)ο Ἐπὶ τῶν Ἀπ]κῶν 1.160.000	
		β) Μετόχων ΙΕ	
		10 ο)ο ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου ΙΕ 900.000	
		Ἐπὶ τῶν Ἀπ]κῶν 300.000	5.360.000
	44.360.000		44.360.000



### Δευτέρα λύσις

'Υποτίθεται ότι ή Ι έλαβεν ύπ' όψιν της τήν καταβληθείσαν διαφοράν τιμής υπό της Ε κατά τήν απόκτησιν της συμμετοχής της εις ΙΕ, ήτις ανήλθεν εις :

90 ο)ο της Λογιστικής Καθαράς Θέσεως της ΙΕ κατά την 31-12-58	Δρχ.	9.000.000
Καταβληθείσα άξία Συμμετοχής		9.500.000
	Δρχ.	500.000
Έπί πλέον καταβληθείσα διαφορά		
Συνεπώς ή Ι ήγόρασε		
α) Το 80 ο)ο της καθαράς περιουσίας της Ε		
της 31-12-59 έκ Δρχ. 19.500.000, ήτοι	Δρχ.	15.600.000
β) Το 72 ο)ο των πραγματοποιηθέντων κερδών		
υπό της ΙΕ από της 31-12-58 ότε απέκτήθη		
ή συμμετοχή υπό της Ε μέχρι της 31-12-59,		
ότε ή Ι απέκτησε τήν συμμετοχήν της επί		
της Ε, ήτοι 72 ο)ο X 2.000.000		1.440.000
		17.040.000
Σύνολον		19.000.000
Καταβληθείσα τιμή συμμετοχής υπό της Ι		1.960.000

Έπί πλέον καταβληθείσα διαφορά

Διά τόν προσδιορισμόν των δικαιωμάτων μειοψηφίας της Ε θά ληφθούν ύπ' όψιν :

α) "Ότι ή καθαρά περιουσία αύτης τήν 31)12) 59 ήτο 19.500.000.

β) "Ότι ή ΙΕ έπραγματοποίησε κέρδος 2.000.000 άνήκον κατά 90%,"

εις αύτην (τήν Ε).

Συνεπώς τά δικαιώματα της μειοψηφίας της Ε θά είναι :

20 ο)ο Έπί του Κεφαλαίου έκ Δρχ. 15.000.000	Δρχ.	3.000.000
20 ο)ο Έπί των Άποθεματικών και της άναλογίας επί του κέρδους της ΙΕ έκ Δρχ. 6.300.000	»	1.260.000
	»	4.260.000

Σύνολον

Έκ των ώς άνω ύπολογισμών θά κροκύψη ό έξης Ένοποιημένος Ίσολογισμός.

Διάφορα Στοιχεία Ένοποιημένη Διαφορά τιμής κτήσεως συμμετοχών πέραν της Λογιστικής αύτων άξιας	42.000.000	Μετοχικών Κεφάλαιον Ι Ένοποιούμενα Άπ]κά Δικαιώματα μειοψηφίας α) Μετόχων της Ε 20 ο)ο επί του κεφαλαίου ΙΕ Έπί των Άπ]κων β) Μετόχων της ΙΕ 10 ο)ο επί του κεφαλαίου ΙΕ 10 ο)ο επί των Άποθεματικών ΙΑ	3.000.000 1.260.000 900.000 300.000	35.000.000
	2.460.000			4.000.000
	44.460.000			5.460.000
				44.460.000

Ἡ ἐπιλογή μιᾶς ἐκ τῶν ἀνωτέρω δύο λύσεων ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν πραγματικῶν σκέψεων αἱ ὁποῖαι ἐπεκράτησαν παρὰ τῇ ἰθυνούσῃ κατὰ τὴν ἀγορὰν τῶν Συμμετοχῶν. Πάντως ἡ πρώτη μέθοδος φαίνεται περισσότερο ἐνδεικνυομένη εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀποκτήσεως συμμετοχῆς ἐπὶ ἐταιρίας ἥτις συμμετέχει ἤδη ἐπὶ ἄλλων ὡς κατὰ τὸ ληφθὲν παράδειγμα, ἐνῶ ἡ δευτέρα προσαρμόζεται περισσότερο εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀποκτήσεως συμμετοχῆς ὑπὸ τῆς ἐξηρητημένης μετὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἡ ἰθύνουσα ἀπέκτησε τὴν ἐπ' αὐτῆς πλειοψηφίαν<sup>1</sup>.

## § 6

### ΑΜΟΙΒΑΙΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΑΙ

Ἀμοιβαία συμμετοχὴ ὑφίσταται εἰς τὴν περίπτωσιν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁποίαν δύο ἐταιρίαι τῆς αὐτῆς ὁμάδος κατέχουν ἢ μία μετοχὰς τῆς ἄλλης.

Ἐξ ἐπόψεως Ἐνοποιημένου Ἰσολογισμοῦ σχετικῶς μὲ τὰς ἀμοιβαίας συμμετοχὰς πρέπει νὰ διακρίνωμεν δύο περιπτώσεις :

α. Ὄταν μία ἐξηρητημένη κατέχη μετοχὰς τῆς ἰθυνοῦσης.

β. Ὄταν μία ἐξηρητημένη κατέχη μετοχὰς ἄλλης ἐξηρητημένης.

Ἡ πρώτη περίπτωσις ὑπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἐνοποιημένου Ἰσολογισμοῦ ἰσοδυναμεῖ<sup>1</sup> πρὸς τὴν ἀγορὰν ὑπὸ τῆς ἰθυνοῦσης τῶν ἰδίων αὐτῆς μετοχῶν. Πράγματι, ἐφ' ὅσον αἱ ἐν τῇ ὁμάδι περιλαμβανόμεναι ἐταιρίαι συνιστοῦν ἐνιαίαν οἰκονομικὴν ὄντοτητα ἢ ὑπὸ τινος τῶν ἐξηρητημένων ἀπόκτησις μετοχῶν τῆς ἰθυνοῦσης ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν ὑπ' αὐτῆς ἀπόκτησιν τῶν ἰδίων τῆς μετοχῶν<sup>2</sup>, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐπάγεται τὴν ἀνάλογον μείωσιν τῆς καθαρᾶς θέσεως.

Κατὰ τὴν δευτέραν περίπτωσιν οὐδεμία ἰδιομορφία παρατηρεῖται, διότι αἱ ἐξηρητημένοι μεταξὺ τῶν δὲν συνιστοῦν ἐνότητα ἀλλὰ μόνον ἡ ἰθύνουσα μετὰ τῶν ἐξηρητημένων.

Σχετικῶς πρὸς τὴν ἀκολουθοῦμένην λογιστικὴν διαδικασίαν ἐνοποιήσεως ὅταν ἐξηρητημένη κατέχη μετοχὰς τῆς ἰθυνοῦσης ἀκολουθοῦνται δύο μέθοδοι :

1. Ἴδε σχετικῶς *Accountant's Handbook* ἐνθ' ἄνωτ., σ. 1106 ἐπ.

2. Διευκρινίζεται ὅτι νομικῶς δὲν ὑφίσταται ἡ ἰσοδυναμία αὕτη, διότι αἱ ὑπὸ ἀνωτύμου τινὸς ἐταιρίας κατεχόμεναι ἰδία αὐτῆς μετοχαὶ δὲν παρέχουν δικαίωμα ψήφου οὔτε δικαίωμα πρὸς ἀπόληψιν μερίσματος, ἐνῶ ἡ ὑπὸ ἐξηρητημένης κατοχῆ μετοχῶν τῆς ἰθυνοῦσης ἐξασφαλίζει καὶ τὰ δύο αὐτὰ δικαιώματα.

α) 'Η θεωρούσα τήν συμμετοχήν ὡς ἔξαγοράν ὑπὸ τῆς ἰθουούσης τῶν ἰδίων αὐτῆς μετοχῶν<sup>1</sup>.

β) 'Η Συμβατική μέθοδος.

'Εκάστην τῶν ὡς ἄνω μεθόδων ἐξετάζομεν ὑπὸ τὰ δεδομένα τοῦ κατωτέρω παραδείγματος :

"Ἐστω ὅτι οἱ 'Ισολογισμοὶ τῆς ἰθουούσης I καὶ ἐξηρητημένης E εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

### *'Ισολογισμοὶ 31)12)58*

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ	I	E
Διάφορα στοιχεῖα	10.000.000	5.000.000
Συμμετοχὴ εἰς E 80ο)ο	4.500.000	
	<u>14.500.000</u>	<u>5.000.000</u>
Μετοχικὸν Κεφάλαιον	8.000.000	3.000.000
'Αποθεματικά	6.500.000	2.000.000
	<u>14.500.000</u>	<u>5.000.000</u>

Καὶ ἔστω ὅτι τὴν 1)1)59 ἡ E ἠγόρασε τὸ 20% τῶν μετοχῶν τῆς I ἀντὶ 3.000.000 Δρχ. καὶ ὅτι οἱ πρὸς ἐνοποίησιν 'Ισολογισμοὶ τῆς 31)12)59 ἔχουν ὡς ἑξῆς :

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ	I	E
Διάφορα στοιχεῖα	12.000.000	3.200.000
Συμμετοχὴ εἰς E 80ο)ο	4.500.000	3.000.000
Συμμετοχὴ εἰς I 20ο)ο		
	<u>16.500.000</u>	<u>6.200.000</u>
Μετοχικὸν κεφάλαιον	8.000.000	3.000.000
'Αποθεματικά	8.500.000	3.200.000
	<u>16.500.000</u>	<u>6.200.000</u>

### *Πρώτη Μέθοδος 'Ενοποιήσεως*

'Η ἀκολουθουμένη διαδικασία ἐνοποιήσεως εἶναι ἡ ἑξῆς :

α) Τὸ Μετοχικὸν Κεφάλαιον τῆς I θὰ ἐμφανισθῇ μειωμένον κατὰ τήν ὀνομαστικὴν ἀξίαν τῶν μετοχῶν τῶν κατεχομένων ὑπὸ τῆς E.

β) 'Η καταβληθεῖσα διαφορὰ τιμῆς κτήσεως τῶν μετοχῶν τῆς E ὑπὸ τῆς I διαχωρίζεται εἰς τὸν ἀντίστοιχον λ)σμόν.

1. Οὐδεμίαν ἐκ τῶν μεθόδων τούτων εἶναι ὑποχρεωτική, διότι δὲν ὑφίσταται διάταξις προβλέπουσα τήν περίπτωσιν. 'Επὶ πλέον τὸ θέμα μόνις τὰ τελευταῖα ἔτη ἐξετάζεται καὶ ἐν 'Αμερικῇ. 'Ἰδε σχετικῶς *Accountant's Handbook*, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 1.099.

γ) Ἡ καταβληθεῖσα διαφορὰ τιμῆς ὑπὸ τῆς Ε ἐπὶ τῶν μετοχῶν τῆς Ι ἐκπίπτει ἐκ τῶν ἐνοποιημένων ἀποθεματικῶν.

δ) Τὰ δικαιώματα τῆς Μειοψηφίας ὑπολογίζονται ἐπὶ τῆς καθαρᾶς θέσεως τοῦ Ἴσολογισμοῦ τῆς Ε ὡς συνήθως.

Βάσει τῶν ἀνωτέρω οἱ σχετικοὶ ὑπολογισμοὶ θὰ ἔχουν ὡς ἑξῆς :

1. Μετοχικὸν Κεφάλαιον Ι			
Ὀλικὸν ποσὸν		Δρχ.	8.000.000
Μεῖον κατεχόμενον ὑπὸ τῆς Ε		»	1.600.000
			<u>6.400.000</u>
Ἐπίλοιπον		»	6.400.000
2. Διαφορὰ Τιμῆς Μετοχῶν Ε			
80ο)ο X 5.000.000 (Καθαρὰ			
περιουσία τῆς Ε)		»	4.000.000
Καταβληθεῖσα ἀξία		»	4.500.000
			<u>500.000</u>
Διαφορὰ τιμῆς		»	500.000
3. Ἐνοποιημένα Ἀποθεματικά			
Ἀρχικά Ι		Δρχ.	6.500.000
Ἀποθεματικοποιηθέντα κέρδη		»	2.000.000
80ο)ο Κερδῶν Ε Δρχ. 1.200.000		»	960.000
			<u>9.460.000</u>
Σύνολον		»	9.460.000
Μεῖον τὸ 20ο)ο τῶν ἀρχικῶν	1.300.000 †		
Μεῖον Διαφορὰ τιμῆς μετοχῶν Ι	100.000	»	1.400.000
			<u>8.060.000</u>
Ἐνοποιούμενον ποσὸν		»	8.060.000
4. Δικαιώματα Μειοψηφίας Ε			
20ο)ο Ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου		»	600.000
20ο)ο Ἐπὶ τῶν Ἀποθεματικῶν		»	640.000
			<u>1.240.000</u>
Σύνολον			1.240.000

Ἐκ τῶν ὡς ἄνω προκύπτει ὁ ἑξῆς Ἐνοποιημένος Ἴσολογισμὸς.

Διάφορα στοιχεῖα	15.200.000	Μετοχικὸν Κεφάλαιον	8.000.000
Διαφορὰ τιμῆς συμμετοχῆς Ε	500.000	Μεῖον κατεχόμενον ὑπὸ τῆς Ε	1.600.000
		Ἐπίλοιπον	<u>6.400.000</u>
		Ἐνοποιημένα Ἀποθεμ)κά	8.060.000
		Δικαιώματα Μειοψηφίας	
		α) Ἐπὶ Κεφαλαίου 600.000	
		β) Ἐπὶ τῶν Ἀποθεματικῶν 640.000	1.240.000
	<u>15.700.000</u>		<u>15.700.000</u>

†. Καλυπτομένων ἐκ τῆς ἀξίας τῆς συμμετοχῆς τῆς Ε ἐν τῇ Ι.

### Δευτέρα Μέθοδος Ένοποιήσεως

Αύτη διαφέρει τής πρώτης εκ του ότι ο προσδιορισμός των ένοποιημένων αποθεματικών και τα δικαιώματα τής μειοψηφίας υπολογίζονται βάσει τής καθαρής περιουσίας τής προκυπτούσης μετά τον προσδιορισμόν των άλλων κερδών.

Ούτω, εκ των δεδομένων του άνωτέρω παραδείγματος προκύπτει ότι :

α) Η έταιρία Ι μεταξύ τής 31)12)58 και τής 31)12)59 εκέρδισε δρχ. 2.000.000, διά των όποιων έπηύξησε τ' αποθεματικά τής.

β) Οικονομικώς εις τήν έταιρίαν Ι ανήκει τό 80% των κερδών τής Ε, τής όποιας πάλιν τα κέρδη οικονομικώς πρέπει να προσαυξηθοῦν κατά τήν αναλογίαν εκ τής συμμετοχής τής επί των κερδών τής Ι.

Έάν ονομάσωμεν

$$\begin{aligned} \iota & \quad \tau' \text{ \acute{\alpha}\lambda\eta\theta\eta \text{ \acute{\kappa}\acute{\epsilon}\rho\delta\eta \text{ \tau\acute{\eta}\varsigma \acute{\epsilon}\tau\alpha\iota\rho\iota\alpha\varsigma \text{ I} \\ \epsilon & \quad \tau' \text{ \acute{\alpha}\lambda\eta\theta\eta \text{ \acute{\kappa}\acute{\epsilon}\rho\delta\eta \text{ \tau\acute{\eta}\varsigma \acute{\epsilon}\tau\alpha\iota\rho\iota\alpha\varsigma \text{ E} \end{aligned}$$

ταῦτα θά ίσοῦνται άντιστοίχως πρὸς :

$$\begin{aligned} \iota & = 2.000.000 + 0.80 \epsilon \\ \epsilon & = 1.200.000 + 0.20 \iota \end{aligned}$$

Λύοντες τό σύστημα τοῦτο λαμβάνομεν :

$$\begin{aligned} \iota & = 3.523.809,52 \\ \epsilon & = 1.904.761,90 \end{aligned}$$

Έκ των ὡς άνω προκύπτει ότι :

1. Τα Ένοποιημένα Άποθεματικά θ' άνέλθουν εις :

Άρχικά	6.500.000
Κέρδος Ι	3.523.809,52
Σύνολον	<u>10.023.809,52</u>

Έκ του ὡς άνω συνόλου άφαιρείται :

α) Τό 20 ο)ο επί των κερδών 3.523.809,2 =	704.761,90	
β) Τό 20 ο)ο των άρχικῶν	1.300.000	
γ) Διαφορά τιμής κτήσεως μετοχῶν	100.000	2.104.761,90
Ένοποιούμενον ποσόν		<u>7.919.047,62</u>

2. Τα δικαιώματα τής μειοψηφίας των μετόχων τής Ε θ' άνέλθουν :

20 ο)ο Έπί του Μετοχικού Κεφαλαίου	Δρχ. 600.000
20 ο)ο Έπί των άρχικῶν Άποθεματικῶν	» 400.000
20 ο)ο Έπί του άληθοῦς κέρδους	» 380.952,38
Σύνολον	<u>1.380.952,38</u>

## ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Διάφορα στοιχεία	15.200.000	Μετοχικόν Κεφάλαιον	8.000.000
Διαφορά τιμής συμμετοχής Ε	500.000	Μείον κατεχόμενον υπό τῆς Ε	1.600.000
			6.400.000
		Ένοποιημένα άπ[κ]κά	7.919.047,62
		Δικαιώματα μειοψηφίας	
		α) Έπί τοῦ κεφαλ. 600.000	
		β) Έπί τῶν άποθ. 780.952,38	
			1.380.952,38
	15.700.000		15.700.000

Έκ τῶν ὡς άνω μεθόδων ἡ δευτέρα, ὡς ακριβέστερον άποδίδουσα τά περιουσιακά στοιχεία τῆς ομάδος, εἶναι ἡ ὀρθότερα, προκρίνεται άλλωστε καί εἰς τήν πράξιν. Ἡ μέθοδος αὕτη καλεῖται Συμβατική.

## § 7

## ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Έφ' ὅσον κατά τά έν παραγρφ. 8 τοῦ Α' Κεφαλαίου έκτεθέντα ὑφίστανται άνεμπόδιστοι συνθήκαι, αἱ έν τῷ Έξωτερικῷ έγκατεστημέναί εξηρητέμειναι ένοποιοῦνται μετά τῆς Ιθουούσης.

Πλήν τεχνικῶν τινων δυσχερειῶν, άνακυπτουσῶν έκ τῆς Ιδιομόρφου κατά χώρας όνοματολογίας τῶν λ)σμῶν έν σχέσει πρὸς τοὺς τίτλους τῶν λ)σμῶν οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τῆς Ιθουούσης, ἡ ὄλη Ιδιοτυπία τῆς ένοποιήσεως τῶν Ίσολογισμῶν τῶν εταιριῶν τούτων συνίσταται εἰς τήν έπιλογήν τῆς κατά περίπτωσιν χρησιμοποιηθησομένης τιμῆς τοῦ ξένου νομίσματος διά τήν μετατροπήν τῶν έν τῷ Ίσολογισμῷ τῆς έξηρητέμεινης κονδυλίων εἰς έγχώριον νόμισμα.

Οὕτω, ὡς εἶναι γνωστόν: α) Ἡ τιμή τοῦ ξένου συναλλάγματος διακυμαίνεται έν τῷ χρόνῳ. β) Οἱ έν τῷ Ίσολογισμῷ τῆς έξηρητέμεινης λ)σμοῖ περιλαμβάνουν ποσά πραγματοποιηθέντα κατά διαφόρους χρονικάς περιόδους.

**Παράδειγμα:** Τὸ έν τῷ Ίσολογισμῷ τῆς 31)12)59 ὑπόλοιπον τοῦ λ)σμοῦ Μηχανικά Έγκαταστάσεις τῆς έν τῷ Έξωτερικῷ έξηρητέμεινης Ε άνέρχεται εἰς 300.000 νομισματικάς μονάδας τῆς χώρας εἰς ἣν ἡ εταιρία αὕτη εἶναι έγκατεστημένη. Τὸ συνολικόν τοῦτο κονδύλιον δύναται νά περιλαμβάνη τά κάτωθι ποσά, μέ τήν έναντι έκάστου άναγραφομένην τιμήν συναλλάγματος, Ισχύουσας κατά τὸν χρόνον τῆς πραγματοποιήσεως έκάστου ποσοῦ άντιστοιχῶς:



Ποσά Ξένου Νομίσματος	Τιμή Ξένου Νομίσματος
100.000	10
150.000	15
50.000	30

Ἡ διαπίστωσις αὐτῆ τῆς ὑπάρξεως διαφόρων τιμῶν ξένου συναλλάγματος κατὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν πληρωμῶν τῶν διαφόρων ῥοσῶν γεννᾷ τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιλογῆς τῆς τιμῆς ἐκείνης βάσει τῆς τοίας θὰ ἐνεργηθῆ ἢ μετατροπὴ εἰς ἐγγῶριον νόμισμα.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιλογῆς τῆς τιμῆς τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος δὲν ὑφίσταται μόνον διὰ τὰ κονδύλια τοῦ Ἑνεργητικοῦ καὶ τοῦ Παθητικοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μετατροπὴν τῶν λ)σμῶν τῶν Ἑσόδων καὶ Ἐξόδων.

Ὁ *Kesler*<sup>1</sup> διὰ τὴν ἐπιδιωκομένην ταύτην μετατροπὴν συνιστᾷ τὴν ἁρμονογὴν διαφόρων τιμῶν ἀναλόγως τῆς φύσεως ἐκάστου κονδύλου. Οὕτω κατὰ περίπτωσιν ὑποδεικνύει τὴν ἐφαρμογὴν:

1. Τῆς τιμῆς τοῦ χρόνου τοῦ κλεισίματος τοῦ Ε.Ι. ἐπὶ :
  - α. τῶν κυκλοφοριακῶν στοιχείων
  - β. τοῦ βραχυπροθέσμου Παθητικοῦ
2. Τῆς τιμῆς τοῦ χρόνου καθ' ὃν διενεργηθῆ ἡ σχετικὴ πράξις ἐπὶ :
  - α. τῶν στοιχείων τοῦ Παγίου Ἑνεργητικοῦ
  - β. τῶν Ἀποσβέσεων
  - γ. τῶν Μακροπροθέσμων Δανείων
3. Τῆς Μίσσης τιμῆς τῆς περιόδου ἐπὶ :
  - α. τῶν Ἑσόδων καὶ Ἐξόδων, πλὴν τῶν ἀποσβέσεων ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐφαρμόζεται, ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὰ ἐπὶ τῶν παγίων στοιχείων ἰσχύοντα, ἢ τιμὴ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐσχηματίσθησαν.

Κατὰ τὸ *American Institute of Accountant's*, ἐξ ἄλλου, πραγματοποιηθέντα κέρδη ἢ ζημίαι συνεπεῖα διακυμάνσεως τοῦ Ἑξωτερικοῦ συναλλάγματος πρέπει νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τὰ συνήθη ἐκ τῶν ἐρ-  
 ασιῶν ἀποτελέσματα<sup>2</sup>.

Τὸ θέμα τῆς μετατροπῆς τῶν ποσῶν τοῦ Ἰσολογισμοῦ τῶν ἐν τῷ Ἑξωτερικῷ ἐξηρητημένων καθίσταται περιπλοκώτερον ὅταν τὸ νόμισμα τῆς χώρας εἰς ἣν εἶναι ἐγκατεστημένη ἢ ἐξηρητημένη ὑπέστη ὑπὸ τοῦτο διακύμανσιν τῆς ἀξίας τοῦ<sup>3</sup>.

Αἱ μὴ ἐνοποιούμεναι ἀλλοδαπαὶ ἐξηρητημένα ἐγγράφονται ἐν τῷ Ε. Ι. ὡς «Συμμετοχαὶ ἐν τῷ Ἑξωτερικῷ» καὶ προσαρτᾶται ὁ Ἰσολογισμὸς αὐτῶν.

1. *Advanced Accounting*.

2. *Accounting Research Bulletin No 4*.

3. Περὶ τῶν δημιουργουμένων ζητημάτων ἴδε ἐν ἐκτάσει ἐν *RICHARD* καὶ *VEY-RENC*, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 33 ἐπὶ.

## ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

### 1. Σημασία τών Καταστάσεων 'Ενοποιημένων 'Αποτελεσμάτων

'Εάν άνευ τής καταρτίσεως 'Ενοποιημένου 'Ισολογισμού εΐναι αδύνατος ή απόδοσις τής περιουσιακής καταστάσεως τών εταιριών τής ομάδος, ή μή κατάρτισις καταστάσεως ενοποιημένων αποτελεσμάτων άποστερεί τόν μελετώντα τόν Ε. Ι. τής συναγωγής τοϋ ουσιώδους κριτηρίου τής άποδοτικότητας τών εταιριών τής ομάδος. Το στοιχείον τουτο οχι μόνον δέν δύναται νά έξαχθῆ διά τοϋ λ)σμου Ζημιάι καί Κέρδη τής Ιθουούσης, αλλά περαιτέρω τυχόν έξαγωγή συμπερασμάτων έκ τών δεδομένων αυτού θά ήδύνατο ν' άγάγη είς λίαν παραπλανητικά αποτελέσματα, διότι έν αύτῷ περιλαμβάνονται μόνον τ' άποτελέσματα τά όποια ή Ιθουούσα, ώς νομική προσωπικότης, έπραγατοποίησε, καί συγκεκριμένως :

α. 'Ενδέχεται ολόκληρον τό ποσόν τών υπό τών έξηρημένων πραγματοποιηθέντων κερδών νά διειθέη είς σχηματισμόν άποθεματικού, όποτε ούδέν έκ τοϋ κέρδους τούτου ύπεισέρχεται είς τ' άποτελέσματα τής Ιθουούσης.

β. Το προηγούμενον ένδεχόμενον δύναται νά διαπιστωθῆ έν μέρει, ήτοι νά ύπεισέλθῃ είς τ' άποτελέσματα τής Ιθουούσης μόνον μέρος τών κερδών τής έξηρημένης, τόσον όσον άντιστοιχεί είς τό διανεμηθέν μέρισμα, όποτε τό άποθεματικοποιηθέν μέρος θά διαφύγῃ τών άποτελεσμάτων τής έλεγχούσης.

γ. 'Εάν ή Γενική Συνέλευσις τής έξηρημένης συνεκλήθῃ είς χρόνον μεταγενέστερον εκείνου τής συγκλήσεως τής Γενικής Συνελεύσεως τής Ιθουούσης, τό υπό τής έξηρημένης αποφασισθέν νά διανεμηθῆ μέρισμα θά συμπεριληφθῆ είς τ' άποτελέσματα τής έπομένης χρήσεως τής Ιθουούσης.

δ. Διότι εΐναι δυνατόν τ' άποτελέσματα τής Ιθουούσης νά έμπλουτισθοϋν έκ μερίσματος έξηρημένης, προερχομένου ούχι έκ κερδών αύτῆς, άλλ' έξ άποφασισθείσης διανομῆς τών άποθεματικών της.

ε. Διότι εΐναι αδύνατον νά προσδιορισθοϋν δι' ύπολογισμών έκ τών στοιχείων τών 'Ισολογισμών τών καθ' έκαστα εταιριών τά κέρδη τής ομάδος, έφ' όσον είς αυτά περιλαμβάνονται τά ένδοεταιρικά κέρδη.

Τ' άνωτέρω ένδεχόμενα, συνεπεία έσφαλμένων ύπολογισμών, δύναμενα ν' άποκαλυφθοϋν είς ομάδα εταιριών διοικουμένων υπό καλής πίστεως Διοικητών, μελετώνται καί προπαρασκευάζονται έντέχνως υπό κακής πίστεως Διοικητών, πρὸς έξασφάλισιν ίδίων συμφερόντων είς βάρος άλλων μετόχων, πιστωτών ή γενικῶς συναλλασσομένων.

## 2. Κανόνες Καταρτίσεως Καταστάσεων Ένοποιημένων Αποτελεσμάτων

Θεωρείται κατά γενικόν κανόνα αποτέλεσμα της ομάδος τὸ προ-  
κύπτον ἐκ τῶν συναλλαγῶν τῶν ἐν αὐτῇ ἑταιριῶν μετὰ τῶν τρίτων.  
Ἐξαιροῦνται συνεπῶς τῶν ἐνοποιημένων ἀποτελεσμάτων :

α. Τὰ ἐνδοεταιρικά μερίσματα, διότι τὸ μερίσμα δὲν  
ὑποδηλοῖ κέρδος, ἀλλὰ, ὡς ἐλέχθη, διανομὴν κέρδους καὶ δύναται νὰ  
προέρχεται ἐξ ἀποθεματικῶν.

β. Αἱ ἐνδοεταιρικαὶ πωλήσεις τόσον τῶν ἐμπορευμάτων  
ὅσον καὶ τῶν παγίων στοιχείων Ἐνεργητικοῦ.

Τεχνικῶς, ἡ ἐξαίρεσις τῶν ἐνδοεταιρικῶν πωλήσεων ἐμπορευμά-  
των διευκολύνεται ἐκ τῆς δημιουργίας εἰδικῶν λ)σμῶν πρὸς πα-  
ρακολούθησιν τούτων.

Ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἀξίας τῶν πωληθέντων ἀκολουθεῖ, κατ'  
ἀναλογίαν τῶν ἀνωτέρω, τὸν ἐξῆς τύπον :

Ἄξια ἐνοποιημένων ἀποθεμάτων κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς χρήσεως, ἦτοι :			
Λογιστικὴ Ἄξια Ἀποθεμάτων ἐκ τῶν βιβλίων τῶν ἑταιριῶν	χ + α		
Μείον Ἐνδοεταιρικά κέρδη περικλειόμενα εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἀξίαν	<u>α</u>	χ	
Ἄξια Ἀγορῶν Χρήσεως	Z + β		
Μείον ἀγοραὶ ἐκ τῶν ἑταιριῶν τῆς ομάδος	<u>β</u>	Z	
Σύνολον ἀποθέματος καὶ ἀγορῶν		<u>χ + Z</u>	
Μείον			
Ἐνοποιημένη Ἄξια Ἀποθεμάτων, ἦτοι :			
Λογιστικὴ Ἄξια ἐκ τῶν βιβλίων τῶν ἑταιριῶν	ω + γ		
Μείον ἐνδοεταιρικά κέρδη περικλειόμενα εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἀξίαν	<u>γ</u>	ω	
Ἐνοποιημένη ἀξία πωληθέντων ἐμπορευμάτων		<u>χ + Z - ω</u>	

Διὰ τὰς ἐνδοεταιρικές πωλήσεις παγίων στοιχείων, ἐπειδὴ δὲν  
ὑπάρχουν σχετικοὶ εἰδικοὶ λ)σμοὶ πρὸς παρακολούθησιν αὐτῶν, δέον :

— Κατὰ μὲν τὴν χρῆσιν καθ' ἣν ἔλαβε χώραν ἡ πώλησις νὰ ὑπο-  
λογίζεται τὸ ἐκ τῆς διαφορᾶς προκύπτον ἀποθεματικόν.

— Κατὰ δὲ τὰς ἐπακολουθοῦσας χρήσεις, ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ με-  
τατραπέντος ἐνδοεταιρικοῦ κέρδους διὰ τῶν ἀποσβέσεων εἰς πρα-  
γματικόν τοιοῦτον.

γ. Τὰ βάρη διὰ τὴν μίαν ἑταιρίαν, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν πρόσδοον,  
διὰ τὴν ἄλλην ἑταιρίαν τῆς ομάδος, ὡς π.χ. τόκοι, ἐνοίκια, ἀμοιβαὶ  
εὔρεσιτεχνίας, κλπ.

δ. Ἡ ἀπόσβεσις ἐπισηφαλοῦς ἀπαιτήσεως ἀναφερομένης εἰς  
ἑταιρίαν τῆς ομάδος, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι τὰ ἐνδοεταιρικά χρέη ἀλληλο  
συμψηφίζονται, καὶ συνεπῶς δὲν ὑπάρχει ἀντικείμενον ἀποσβέσεως.

Ἐν τῷ λ)σμῷ τῶν Ἑνοποιημένων Ἀποτελεσμάτων αἱ ἀποσβέσε ἐμφανίζονται συνολικῶς, περιλαμβάνουσαι καὶ τὰ ποσὰ τὰ προκύπτο τα ἐκ τῆς προσαρμογῆς τῶν ὑποτετιμημένων ἐνεργητικῶν στοιχείων τῶν ἐξηρητημένων<sup>1</sup>.

Ὁ προσδιορισμὸς τῶν δικαιωμάτων τῆς μειοψηφίας ἐπὶ τῶν κερδῶν λαμβάνει χώραν ὡς ἑξῆς: Ὑπὸ τὴν παραδοχὴν τῆς ποσοστιαίας ἐκπτώσεως τῶν κερδῶν τῶν προκυψάντων ἐξ ἐνδοεταιρικῶν πωλῶσεων προσδιορίζεται:

α. Τὸ ποσοστὸν τῆς μειοψηφίας ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν κερδῶν ἐκίστης τῶν ἐξηρητημένων.

β. Ἐκπίπτεται ἐκ τοῦ συνόλου τῶν κερδῶν τὸ ποσοστὸν τὸ ἀνικον εἰς τὴν ἰθύνουσαν ἐκ τῶν ἐνδοεταιρικῶν κερδῶν,

γ. Ἀφαιρουμένων τῶν δύο τούτων ποσῶν προκύπτει τὸ ἐνοποιημένον κέρδος.

**Παράδειγμα:** Ἐστω τὸ διὰ τοῦ Ἴσολογισμοῦ τῆς Ε προκύπτο κέρδος 2.000.000 καὶ τὸ διὰ τοῦ Ἴσολογισμοῦ τῆς Ε<sub>1</sub> προκύπτο τοιοῦτον Δρχ. 3.000.000. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ἀντιστοίχως τὰ περικλειόμενα ἐνδοεταιρικά κέρδη 100.000 καὶ 200.000 καὶ τὸ ποσοστὸν συμτοχῆς τῆς ἰθινοῦσης ἐπὶ ἀμφοτέρων 80%<sup>1</sup>, ὁ προσδιορισμὸς τῶν δικαιωμάτων τῆς μειοψηφίας θὰ λάβῃ χώραν ὡς ἑξῆς:

Κέρδος	Ε	Δρχ.	2.000.000
»	Ε <sub>1</sub>	»	3.000.000
Σύνολον		»	<u>5.000.000</u>
Ἐναλογία ἰθινοῦσης ἐπὶ ἐνδοεταιρικοῦ κέρδους 80%ο X 300.000			<u>240.000</u>
Ἐπόλοιπον κέρδους πρὸς ἐνοποίησιν			4.760.000
Δικαιώματα μειοψηφίας			
Ε	20%ο X 2.000.000 =	400.000	
Ε <sub>1</sub>	20%ο X 3.000.000 =	600.000	
			<u>1.000.000</u>
Δικαιώματα πλειοψηφίας ἐπὶ τοῦ ἐνοποιημένου καθαροῦ κέρδους			3.760.000

1. Ὅταν ἐννοεῖται τοιαύτη προσαρμογὴ λαμβάνῃ χώραν.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

### Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

#### § 1

#### Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Ὁ Ε. Ι. λογιστικῶς προκύπτει ἐκ τῆς κατὰ λογαριασμὸν ἐνώσεως τῶν μετὰ τὰς ἐγγραφὰς τῆς ἐνοποιήσεως προκυπτόντων ποσῶν τῶν καθ' ἕκαστα Ἴσολογισμῶν τῶν Ἑταιριῶν τῆς οὐμάδος <sup>1</sup>.

Ὁ Ε. Ι. συνεπῶς θὰ προκύψῃ:

α. Διὰ σχηματισμοῦ κατ' ἀρχὴν συνολικῶν κατὰ λογαριασμὸν ποσῶν, ἐξαγομένων ἐκ τοῦ ἀθροίσματος τῶν καθ' ἕκαστα τοιούτων τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τοὺς πρὸς ἐνοποίησιν Ἴσολογισμοὺς.

β. Διὰ τῆς ἀξομειώσεως τῶν ὡς ἄνω συνολικῶν ποσῶν διὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν διορθώσεων ἐκ τῶν ἐγγραφῶν ἐνοποιήσεως.

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, τὰ δεδομένα καταρτίσεως τοῦ Ε. Ι. εἶναι οἱ Ἴσολογισμοὶ τῶν καθ' ἕκαστα Ἑταιριῶν καὶ αἱ ἐγγραφαὶ τῆς ἐνοποιήσεως.

Αἱ ἐγγραφαὶ τῆς ἐνοποιήσεως ἀπορρέουν:

α. Ἐκ τῆς ἐξαλείψεως τοῦ λῆσμοῦ τῶν συμμετοχῶν τῆς ἰθινοῦσης καὶ τῶν λῆσμων τῆς καθαρᾶς θέσεως τῶν ἐξηρητημένων μετὰ ταυτοχρόνου δημιουργίας λῆσμοῦ δικαιωμάτων μειοψηφίας.

β. Ἐκ τῆς ἐξαλείψεως τῶν ἐνδοεταιρικῶν λῆσμων.

γ. Ἐκ τῆς ἐξαλείψεως τῶν ἐνδοεταιρικῶν κερδῶν.

δ. Ἐκ διαφόρων διαρρυθμίσεων ἀναφουμένων κατὰ τὴν ἐνοποίησιν. Ἄπασαι αἱ ὡς ἄνω ἐξαλείψεις καὶ διαρρυθμίσεις ὑπὸ αὐστηρὰν λογιστικὴν ἔννοιαν οὐδεμίαν ἰδιαιτέραν δυσχέριαν παρουσιάζουν ἐφ'

1. Χαρακτηριστικὸν τῶν Ε. Ι. εἶναι ὅτι ἡ κατ' ἔτος κατάρτισις αὐτῶν δὲν συνδέεται παρά μόνον ὡς πρὸς τὸν τύπον καὶ τὴν χρησιμοποιοῦμένην ὄρολογίαν μετὰ τὸν Ε. Ἴσολογισμὸν τοῦ προηγούμενου ἔτους. Ὁ Ε. Ι. ἐκάστου ἔτους δὲν ἔχει ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ σύνδεσμον πρὸς τὸ προηγούμενον, ἀλλ' ἐξάγεται μετὰ βάσιν τοὺς Ἴσολογισμοὺς τῶν καθ' ἕκαστα Ἑταιριῶν καὶ τὰς ἐγγραφὰς τῆς ἐνοποιήσεως.

δσον τὰ ὑπὸ ἐξάλειψιν ποσὰ προκύπτουν εὐχερῶς. Ἡ εὐχέρεια τῆς ἀποκαλύψεως τῶν ὑπὸ ἐξάλειψιν στοιχείων εἶναι τὸ οὐσιωδέστερον σημεῖον τῆς τεχνικῆς τῆς καταρτίσεως τῶν Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν.

Ἡ εὐχέρεια αὕτη ἐξασφαλίζεται :

α. Διὰ τῆς ὑπάρξεως ἐνιαίου λογιστικοῦ σχεδίου εἰς ὅλας τὰς ἐταιρίας τῆς ὁμάδος, οὐχὶ μόνον ὑπὸ ἔποψιν ὀνοματολογίας λ/σμῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἔποψιν ἀρχῶν τηρήσεως αὐτῶν, ἀποτιμήσεως τῶν ἀποθεμάτων κλπ.

β. Διὰ τῆς προβλέψεως ἐν τῷ λογιστικῷ τούτῳ σχεδίῳ καταλλήλων λ/σμῶν ὡς οἱ ἐξῆς :

*Ἀγοραὶ παρ' Ἐταιριῶν τῆς ὁμάδος*

*Πωλήσεις εἰς Ἐταιρίας τῆς ὁμάδος*

*Προμηθευταὶ — Ἐταιρίαι ὁμάδος*

*Τρεχούμενοι λ/σμοὶ Ἐταιριῶν ὁμάδος*

*λ/σμοὶ Ἀποθεμάτων ἐξ ἀγορῶν παρ' Ἐταιριῶν τῆς ὁμάδος*

*Κεφάλαιον κατεχόμενον ὑπὸ τῆς ἰθύνουσης*

*Κεφάλαιον κατεχόμενον ὑπὸ ἐξηρητημένων*

*Μερίσματα πληρωτέα εἰς ἰθύνουσαν*

*Μερίσματα πληρωτέα εἰς ἐξηρητημένας*

*Μερίσματα πληρωτέα εἰς τρίτους*

*Ζημίαι καὶ κέρδη ἐκ δοσοληψιῶν μεθ' Ἐταιριῶν τῆς ὁμάδος κλπ.*

γ. Διὰ τῆς προβλέψεως συμπτώσεως τοῦ χρόνου λήξεως τῆς ἐταιρικῆς χρήσεως,

Τεχνικῶς ἢ συγκέντρωσις τῶν κονδυλίων τῶν ἐξαλείψεων καὶ διαρρυθμίσεων λαμβάνει χώραν ἐξωλογιστικῶς, ὡς ἄλλωστε καὶ αἱ ἐγγραφαί, διὰ δημιουργίας ὀριζοντίων ἢ καθέτων πινάκων.

Ὅπου ὅμως τὸ πλῆθος τῶν ἐταιριῶν καὶ τῶν λ/σμῶν εἶναι μέγα τηρεῖται ἴδιον Καθολικὸν Ἐνοποιήσεως.

Πρὸς κατανόησιν τῶν τριῶν τούτων μεθόδων ἔστω τὸ κάτωθι παράδειγμα :

Ἴσολογισμοὶ πρὸς Ἐνοποίησιν τῆς 31/12/59.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ	I	E	E <sub>1</sub>
Κτίρια	3.000.000	1.000.000	
Μηχανήματα καὶ Ἔργαλεία	9.000.000	6.000.000	
Πρώται Ὑλαι καὶ Προϊόντα	3.000.000	4.000.000	8.000.000
Χρεῶσται - Τρίτοι	1.000.000	3.000.000	4.000.000
Χρεῶσται - Ἐξηρητημένοι	5.000.000		
Ταμεῖον	500.000	300.000	200.000
Συμμετοχὴ εἰς E 90 ο/ο	9.000.000		
Συμμετοχὴ εἰς E <sub>1</sub> 75 ο/ο	4.000.000		
	<u>34.500.000</u>	<u>14.300.000</u>	<u>12.200.000</u>



ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ			
Πιστωταί - Τρίτοι	3.000.000	1.300.000	1.200.000
Πιστωταί - Ίθύνουσα		3.000.000	2.000.000
Γραμμ. πληρωτέα	6.500.000		1.000.000
Μετοχ. Κεφάλαιον	20.000.000	8.000.000	5.000.000
Κέρδη και ΊΑποθεματικά	5.000.000	2.000.000	3.000.000
	<u>34.500.000</u>	<u>14.300.000</u>	<u>12.200.000</u>

Δεδομένα : 'Η Ι απέκτησε τὰς ἐπὶ τῆς Ε καὶ Ε<sub>1</sub> συμμετοχὰς τῆς τῆν Ι 'Ιανουαρίου 1959, ὅποτε ἡ καθαρὰ θέσις τῶν ἑταιριῶν τούτων ἦτο ἀντιστοίχως :

Ε	Δρχ.	9.000.000
Ε <sub>1</sub>	»	6.000.000

'Η Ε ἀγοράζει ἐμπορεύματα ἐκ τῆς Ι, τὸ δ' ἐνεχόμενον κέρδος ἐπὶ τοῦ ἀποθέματος τοῦ ἐγγεγραμμένου εἰς τὸν Ίσολογισμόν αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς Δρχ. 500.000.

Τὸ κέρδος ἐκάστης ἐκ τῶν ἐξηρητημένων κατὰ τὸ 1959 ἦτο :

Ε	Δρχ.	1.000.000
Ε <sub>1</sub>	»	2.000.000

Βάσει τῶν ὡς ἄνω δεδομένων θὰ ἐπακολουθήσουν αἱ ἐξῆς ἐγγραφαι ἐνοποιήσεως :

1	5.000.000	
Πιστωταί - Ίθύνουσα		
Χρεῶσαι - ΊΕξηρητημένα		5.000.000
'Εξάλειψις ἐνδοεταιρικῶν χρεασπιτήσεων		
2	500.000	
ΊΑποτελέσματα Ι		
Προῦται ΊΥλαι καὶ προϊόντα Ε		500.000
'Εξάλειψις ἐνδοεταιρικῶν κερδῶν ἐπὶ τῶν ἀποθεμάτων τῆς Ε		
3	900.000	
Συμμετοχὴ εἰς Ε		
Συμμετοχὴ εἰς Ε <sub>1</sub>	1.500.000	
'Αποτελέσματα Ι		
Συμμετοχὴ τῆς Ι ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν Ε καὶ Ε <sub>1</sub>		2.400.000
4	7.200.000	
Κεφάλαιον Ε		
Κέρδη καὶ ΊΑποθεματικά Ε	1.800.000	
Διαφορὰ τιμῆς καταβληθῆῖσα ἐπὶ πλεόν τῆς ἐσω- τροχῆς Λογιστικῆς ἀξίας τῆς συμμετοχῆς Ε	900.000	
Συμμετοχὴ εἰς Ε		
'Εξάλειψις τοῦ λῆσμοῦ συμμετοχῆς δι' ἀντικαταστά- σεως αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀναλογίας τῶν ΊΕνεργητικῶν καὶ Παθητικῶν στοιχείων τῆς Ε		9.900.000
5	3.750.000	
Κεφάλαιον Ε <sub>1</sub>		
Κέρδη καὶ ἀποθεματικά Ε <sub>1</sub>	2.250.000	
Διαφορὰ τιμῆς καταβληθῆῖσα ἐπὶ ἔλατ- τον τῆς ἰσοτιμικῆς Λογιστικῆς Συμμε- τοχῆς τῆς Ε <sub>1</sub>		500.000
Συμμετοχὴ εἰς Ε <sub>1</sub>		5.500.000

## Α' ΛΥΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΕΘΟΔΟΝ ΤΟΥ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ

ΦΥΛΛΟΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΝΟΠΙΗΜΕΝΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ 1 ΜΕΤΑ ΤΩΝ Ε ΚΑΙ Ε<sub>1</sub>

	I	E	E <sub>1</sub>	'Εξελίξεις και Διαρρυθμίσεις Χρέωσης Πιστώσις	Ποσά 'Ενοποιημ. 'Ισολογισμού
<b>'Ενεργητικών</b>					
Κτίρια	3.000.000	1.000.000			4.000.000
Μηχανήματα και 'Εργαλεία	9.000.000	6.000.000			15.000.000
Πρώτα υλικά και προϊόντα	3.000.000	4.000.000	8.000.000	(2) 500.000	14.500.000
Χρέωσται - Τρίτοι	1.000.000	3.000.000	4.000.000		8.000.000
Χρέωσται 'Εξηρημένα	5.000.000			(1) 5.000.000	1.000.000
Ταμείον	500.000	300.000	200.000		
Συμμετοχή εις Ε	9.000.000			(3) 900.000	
Συμμετοχή εις Ε <sub>1</sub>	4.000.000			(3) 1.500.000	
'Επί πλέον διαφορά τιμής Συμμετοχής εις Ε				(4) 900.000	900.000
'Επί Ελαττων διαφορά τιμής Συμμετοχής εις Ε <sub>1</sub>				(5) 500.000*	500.000*
	<u>34.500.000</u>	<u>14.300.000</u>	<u>12.200.000</u>		<u>42.900.000</u>
<b>Παθητικών</b>					
Πιστώται - Τρίτοι	3.000.000	1.300.000	1.200.000		5.500.000
Πιστώται - 'Ιδνουσα	6.500.000	3.000.000	2.000.000	(1) 5.000.000	7.500.000
Γραμμάτια πληρωτέα			1.000.000		
Μετοχικών κεφαλαίων	20.000.000	8.000.000	5.000.000	(4) 7.200.000	20.000.000
				(5) 3.750.000	800.000 M
Κέρδη και 'Αποθεματικά	5.000.000	2.000.000	3.000.000	(2) 500.000	1.250.000 M
				(4) 1.800.000	6.900.000
				(5) 2.250.000	200.000 M
	<u>34.500.000</u>	<u>14.300.000</u>	<u>12.200.000</u>	<u>23.300.000</u>	<u>42.900.000</u>

\* Ποσά άφαιρητικά  
M = Δικαιώματα Μετοψηρίας

**Β' ΔΥΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΕΘΟΔΟΝ ΤΟΥ ΚΑΘΕΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ**

	Κτίρια	Μηχ/τα και Έργα	Πρώτα υλα Προϊόντα	Χρεώσται Τρίτοι	Χρεώσται Έξηρημένοι	Ταμείον	Συμμετοχαι	Διαφορά Τιμής	Σύνολον
*Εταιρία Ι	3.000.000	9.000.000	3.000.000	1.000.000	5.000.000	500.000	13.000.000		34.500.000
*Εταιρία Ε	1.000.000	6.000.000	4.000.000	3.000.000		300.000			14.300.000
*Εταιρία Ε <sub>1</sub>	4.000.000	15.000.000	8.000.000	8.000.000	5.000.000	1.000.000	13.000.000		61.000.000
Διαρρυθμίσεις και Έξαιλι-ψεις (1)					5.000.000				
(2)			500.000						
(3)							2.400.000*	900.000*	
(4)							9.900.000		
(5)							5.500.000	500.000	
(6)								400.000*	
	4.000.000	15.000.000	14.500.000	8.000.000		1.000.000			42.900.000
Πιστωται Τρίτοι				Μετοχικόν Κεφάλαιον	Κέρδη και Αποθεματικά	Δικαιώματα επί Κεφαλ.	Μειωτηρίας		Σύνολον
3.000.000		6.500.000		20.000.000	5.000.000			34.500.000	
1.300.200		3.000.000		8.000.000	2.000.000			14.300.000	
1.200.000		2.000.000		5.000.000	3.000.000			12.200.000	
5.500.000		5.000.000	7.500.000	33.000.000	10.000.000			61.000.000	
Διαρρυθμίσεις και Έξαιλι-ψεις (1)		5.000.000							5.000.000
(2)					500.000				500.000
(3)					2.400.000*				2.400.000*
(4)				7.200.000	1.800.000				7.200.000
(5)				3.750.000	2.250.000				3.750.000
(6)				22.050.000	7.850.000				22.050.000
	5.500.000		7.500.000	22.050.000					42.900.000

\*Ανάλυσις λογισμῶ Μετοχικῶν Κεφαλαίων

Κεφάλαιον Ἴθυσῶσις	20.000.000
Δικαιώματα Μειωτηρίας Ε	800.000
» Μειωτηρίας Ε <sub>1</sub>	1.250.000
» Κέρδη και Αποθεματικά	22.050.000

\*Ανάλυσις λογισμῶ Κέρδη και Αποθεματικά

Ἐνοποιημένα Αποθεματικά	6.900.000
-------------------------	-----------

## § 2

### Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

Ο ένοποιημένος λογαριασμός Ζημιών και Κερδών θα περιλάβη, ως είναι φυσικόν, τούς 'Αποτελεσματικούς λογαριασμούς των εταιριών τής ομάδος ως οὔτοι προκύπτουν μετά τας έγγραφάς τής ένοποιήσεως.

Κατ' αρχήν ὅθεν δέον νά λάβη χώραν ὁ προσδιορισμός των ένοποιημένων μικτών κερδών διά σχηματισμοῦ τοῦ ένοποιημένου λογαριασμοῦ 'Εκμεταλλεύσεως. Πρὸς τοῦτο πρέπει νά προσδιορισθοῦν :

α. Τὰ ένοποιημένα Ἔσοδα ἐκ πωλήσεων. Ταῦτα ἐξάγονται ὡς ὑπόλοιπον τοῦ ἄθροίσματος των πωλήσεων των καθ' ἕκαστα εταιριών ὡς αὐται ἐμφανίζονται εἰς τούς λογαριασμούς 'Εκμεταλλεύσεως ἐκάστης ἐξ αὐτῶν μεῖον των ἔνδοεταιρικών πωλήσεων,

Αἱ ἔνδοεταιρικαὶ πωλήσεις ἐξαφανίζονται εὐχερῶς διά τής στροφῆς των διά τοῦ λογιστικοῦ Σχεδίου προβλεπομένων λογαριασμῶν ἀγορῶν καὶ πωλήσεων ἐντὸς των εταιριῶν τής ομάδος.

Ἐάν π.χ. ὁ λογαριασμός «Πωλήσεως εἰς Ἑταιρίαν Ε» εἰς τὰ βιβλία τής Ι παρουσιάξη πιστωτικὸν ὑπόλοιπον Δρχ. 10.000.000 καὶ ὁ λογαριασμός «Ἀγοραὶ ἀπὸ Ἑταιρίαν Ι» εἰς τὰ βιβλία τής Ε ὁμοιον χρεωστικὸν ὑπόλοιπον ἢ ἐγγραφή τής ἐξαλείψεως θά εἶναι :

<i>Πωλήσεις εἰς Ε (Εἰς τὰ βιβλία τής Ι)</i>	10.000.000	
<i>Ἀγοραὶ ἀπὸ Ι (Εἰς τὰ βιβλία τής Ε).</i>		10.000.000

Μετά τας ἐγγραφάς ταύτας θά προκύψῃ ἡ κάτωθι εἰκὼν :

Σύνολον Πωλήσεων	.....
Μείον Ἑνδοεταιρικαὶ Πωλήσεις	.....
Ἐνοποιημένα Ἔσοδα ἐκ Πωλήσεων	.....

ἥτις ἀποδίδει τὸ σύνολον των πωλήσεων των εταιριῶν τής ομάδος πρὸς τούς τρίτους.

β. Τὰ ένοποιημένα Ἔξοδα πωλήσεων. Ταῦτα προκύπτουν ὡς ἄθροισμα των κατὰ ἑταιρίαν ἐξόδων πωλήσεως. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο μία διευκρίνισις νομίζομεν εἶναι ἀπαραίτητος. Δηλαδή: θά ἦτο δυνατόν νά ὑποστηριχθῇ ὅτι ἐφ' ὅσον ἐκ τοῦ συνόλου των πωλήσεων ἀφαιροῦνται αἱ ἔνδοεταιρικαί, διά νά προκύψουν αἱ ένοποιημένα, θά ἔπρεπε καὶ ἐκ τοῦ συνόλου των Ἐξόδων πωλήσεων ν' ἀφαιροῦνται τ' ἀντιστοιχοῦντα εἰς τας ἔνδοεταιρικὰς πωλήσεις διά νά

προσδιορισθούν τὰ ἐνοποιημένα. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι ὀρθόν, διότι τὰ ἐμπορεύματα τὰ ὁποῖα ἀγοράζει μία ἐταιρία ἐξ ἄλλης τῆς ὁμάδος τὰ διαθέτει ἐν συνεχείᾳ καὶ συνεπῶς τὸ τελικόν προῖόν πωλήσεως διὰ τὴν ὁμάδα εἶναι τὸ προκείμενον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ συνόλου τῶν ἐξόδων πωλήσεων ἀμφοτέρων τῶν ἐταιριῶν.

**Παράδειγμα:** Ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ I. ἐπώλησε εἰς τὴν E (ἐμ)τα ἀξίας 3.000.000 καὶ ἐπραγματοποίησεν ἐξοδα πωλήσεων 150.000, ἡ δὲ E διέθεσε ἐν συνεχείᾳ τὰ (ἐμ)τα ταῦτα ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀντὶ 4.000.000 μὲ ἐξοδα πωλήσεων 250.000. Τελικῶς αἱ πωλήσεις τῆς ὁμάδος θὰ εἶναι 4.000.000 καὶ τὰ ἐξοδα 400.000, διότι πράγματι ἐν ἀναλύσει αἱ πωλήσεις αὗται ἐπεβαρύνθησαν μὲ τὰ ἐξοδα τὰ πραγματοποιηθέντα ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν ἐταιριῶν.

γ. Τὰ ἐνοποιημένα καθαρὰ ἔσοδα ἐκ πωλήσεων, προσδιοριζόμενα ὡς ὑπόλοιπον τῶν ἐνοποιημένων ἐσόδων ἐκ πωλήσεων μείον τῶν ἐνοποιημένων ἐξόδων πωλήσεως.

δ. Τὸ ἐνοποιημένον κόστος τῶν πωληθέντων. Πρὸς τοῦτο δέον ὅπως καθορισθῶν:

1. Τὸ ἐνοποιημένον Ἀποθέμα ἀρχῆς χρήσεως, τὸ ὁποῖον ἐξάγεται ὡς ἄθροισμα τῶν ἀποθεμάτων τῶν καθ' ἕκαστον ἐταιριῶν μείον τοῦ ἐνεχομένου ἐνδοεταιρικοῦ κέρδους. Τὸ κέρδος τοῦτο, ὡς εἶναι φανερόν, ἐπραγματοποιήθη ὑπὸ τῆς πωλησάσης ἐταιρίας (ὑποθέσωμεν τῆς I) κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν (ἐμ)των εἰς τὴν ἀγοράστριαν (ὑποθέσωμεν τὴν E) καὶ συνεπῶς πρὸς ἀποκατάστασιν ἀποδίδεται εἰς τὴν E διὰ τῆς 'Εγγραφῆς':

---

Ἀποθεματικά I  
Ἀποτελέσματα E

---

Ἐν τῷ φύλλῳ ἐπεξεργασίας τῆς Ἐνοποιημένης Καταστάσεως Ἀποτελεσμάτων τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀγοραστρίας καὶ κατεχούσης τ' ἀποθέματα κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς χρήσεως πιστοῦται ἐμμέσως διὰ τῆς μειώσεως τῆς ἀξίας τῶν Ἀποθεμάτων αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τῆς χρήσεως<sup>1</sup>.

2. Τὸ ἐνοποιημένον κόστος παραγωγῆς καὶ γενικῶς κτήσεως, τὸ ὁποῖον ἴσούται πρὸς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Ἀθροίσματος τῶν ἀγορῶν

---

1. *Accountant's Handbook*, ἐνθ' ἄν. σ., 1132, καὶ RICHARD καὶ VEYRENC, Ἐνθ' ἄν. σ. 57. Πρακτικῶς μειοῦται τὸ Σύνολον τῶν Ἀποθεματικῶν καὶ ἡ ἀξία τοῦ Ἀποθέματος τῆς ἐνάρξεως τῆς χρήσεως. Ἡ κατὰ ἐταιρίαν τακτοποιήσις ἔχει χαρακτηριστῆρα κυρίως ἀναλυτικόν.

2. Ἴδε ἀκολουθοῦν παράδειγμα.

καὶ Ἐξόδων Παραγωγῆς μείον τῶν ἐνδοεταιρικῶν Ἀγορῶν καὶ Ἐξόδων. Καὶ διὰ μὲν τὴν ἐξάλειψιν τῶν ἐνδοεταιρικῶν ἀγορῶν ὑπεδείχθη προηγουμένως ἡ σχετικὴ ἐγγραφή. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς λοιπὰς ἐνδοεταιρικὰς δαπάνας, ὡς π.χ. ἡ καταβολὴ εἰς τὴν Ι ὑπὸ τῆς Ε ἀμοιβῆς διὰ προνόμιον εὐρεσιτεχνίας ἢ ἡ καταβολὴ ἐνοικίου κ.λ.π., ἐφ' ὅσον ἔχουν περιληφθῆ εἰς τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς αὐτῆς ἐξαφανίζονται διὰ τῆς ἐγγραφῆς :

Πρόσοδοι ἐξ Ἐξηρητημένων (Εἰς τὰ βιβλία τῆς Ι)

Πρόσοδοι ἐκ προνομίων Εὐρεσιτεχνίας ἢ Ἐνοικίου

Δαπάναι παραγωγῆς προϊόντων (Εἰς τὰ βιβλία τῆς Ε)

3. Τὸ Ἐνοποιημένον Ἀπόθεμα τέλους χρήσεως, προκύπτει ὡς ἄθροισμα τῶν ἐπὶ μέρους Ἀποθεμάτων τῶν ἐταιριῶν τῆς ὁμάδος μείον τοῦ ἐνεχομένου ἐνδοεταιρικοῦ κέρδους κατὰ τὰ ἐν §4 τοῦ δευτέρου κεφαλαίου ἐκτεθέντα.

Μετὰ τὸν καθορισμὸν τῶν ὡς ἄνω στοιχείων ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ κόστους τῶν πωληθέντων λαμβάνει τὴν ἐξῆς διάρθρωσιν :

Ἀποθέματα κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς χρήσεως *	.....	
Μείον Ἐνεχόμενον Ἐνδοεταιρικὸν κέρδος **	.....	
Ἐπίλοιπον	.....	
Ἀγοραὶ καὶ Δαπάναι Παραγωγῆς *	.....	
Μείον Ἐνδοεταιρικὰ Ἀγοραὶ καὶ Δαπάναι **	.....	.....
Σύνολον	.....	.....
Μείον :		.....
Ἀποθέματα τέλους χρήσεως *	.....	
Μείον ἐνεχόμενον ἐνδοεταιρικὸν κέρδος **	.....	.....
Κόστος πωληθέντων		.....

Τὸ ἐξευρισκόμενον κατὰ τ' ἄνωτέρω κόστος πωληθέντων ἀφαιρεῖται ἐκ τῶν ἐνοποιημένων καθαρῶν Ἐσόδων ἐκ πωλήσεων καὶ προκύπτει τὸ ἐνοποιημένον μικτὸν κέρδος.

Ἐν συνεχείᾳ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ μικτοῦ κέρδους λαμβάνει χώραν ἡ ἐξαφάνισις τῶν πράξεων αἱ ὁποῖαι ἐπιφέρουν ἐνδοεταιρικὰ ἀποτελέσματα. Ἐάν π.χ. ἡ Ι κατελόγησε τόκον εἰς τὴν Ε συνεπέλα ὀφειλῆς τῆς τελευταίας ταύτης ἐνεργεῖται ἡ ἐξῆς ἐγγραφή ἐξαλείψεως :

\* Ἄθροισμα τῶν Ἀριθμητικῶν ἐνδείξεων ἐκ τῶν βιβλίων τῶν καθ' ἕκαστα ἐταιριῶν.

\*\* Βάσει τῶν λογιστικῶν Ἐγγραφῶν τῆς ἐνοποιήσεως, στηριζομένων ἐπὶ τῶν σχετικῶν ὑπολογισμῶν.



*Ἀποτελέσματα I*

Ἐξάλειψις τόκων πιστωτικῶν

*Ἀποτελέσματα E*

Ἐξάλειψις χρεωστικῶν τόκων

Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἐξαφανίζονται ἐκ τοῦ λήσμοι τῶν Ἐνοποιημένων Ἀποτελεσμάτων τὰ ἐνδοεταιρικά μερίσματα. Οὕτω, πλὴν τῆς ἐγγραφῆς, δι' ἧς ἐξαφανίζεται ἡ χρεωπίστωσις ἐκ μερισμάτων εἰσπρακτέων καὶ πληρωτέων, ἐνεργεῖται ἡ κάτωθι ἐγγραφή διαρρυθμίσεως τῶν Ἀποτελεσμάτων :

*Ἀποτελέσματα Ἐταιρίας. . . . (λαμβάνουσης τὸ μέρος)*

*Ἀποτελέσματα Ἐταιρίας. . . . (παρεχοῦσης τὸ μέρος)*

Ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν τῆς συγκεντρώσεως τῶν στοιχείων τῶν καθ' ἕκαστα ἐταιριῶν καὶ τῶν ἐγγραφῶν τῆς ἐνοποιήσεως, χρησιμοποιοῦνται αἱ αὐταὶ μέθοδοι ὡς καὶ ἐπὶ τῆς καταρτίσεως τοῦ ἐνοποιημένου Ἴσολογισμοῦ, ἧτι : Τοῦ ὀριζοντίου πίνακος, τοῦ καθέτου πίνακος καὶ τοῦ καθολικοῦ τῆς Ἐνοποιήσεως.

Πρὸς κατανόησιν τῶν ἀνωτέρω ἔστω τὸ κάτωθι παράδειγμα :

Ἡ Ἐταιρία I κατέχει τὸ 80 ο)ο τῆς E καὶ τὸ 75 % τῆς IE.

Ἡ Ἐταιρία I ἀσχολεῖται μὲ τὸ ἐμπόριον βάμβακος, ἱδρυσεν δὲ τὴν E μὲ σκοπὸν τὴν νηματοποίησιν αὐτοῦ. Ἡ E διαθέτει τὰ ὑπ' αὐτῆς παραγόμενα νήματα εἰς τὴν IE ἀποκλειστικῶς, ἧτις ἐν συνεχείᾳ διοχετεύει τὰ αὐτὰ εἰς τὴν ἀγοράν.

Ἐκ τῆς συνθέσεως τοῦ κόστους τῶν ὑπὸ τῆς E παραγομένων νημάτων προκύπτει ὅτι τὸ ποσοστὸν τὸ ὁποῖον καταλαμβάνει ἐν αὐτῇ ὁ βάμβαξ εἶναι 40 ο)ο.

Ἡ I πωλεῖ εἰς τὴν E μὲ περιθώριον 8 ο)ο, ἡ δὲ E πρὸς τὴν IE μὲ περιθώριον 10 ο)ο. Τὰ περιθώρια νοοῦνται ἐπὶ τῆς τιμῆς πωλήσεως.

Τὰ λοιπὰ ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα ἐμφαίνονται εἰς τὰ κατωτέρω παρατιθέμενα ἀριθμητικὰ δεδομένα εἰλημμένα ἐκ τῶν βιβλίων.

1. Ἀξία Ἀποθεμάτων εἰς τὴν τιμὴν κτήσεως τέλους προηγουμένης χρήσεως πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐνδοεταιρικῶν Κερδῶν.

	I	E		IE
	Ἐμπορεύματα	Πρῶται ὕλαι	Προϊόντα	Ἐμπορεύματα
Ἀξία ἐμφαινομένη εἰς τοὺς καθ' ἕκαστα Ἴσολογισμούς.	6.000.000	2.000.000	2.000.000	2.500.000
Μείον ἐνδοεταιρικά Κέρδη.		160.000	64.000	272.000
Ἐνοποιηθεῖσα Ἀξία.	6.000.000	1.840.000	1.936.000	2.228.000

## 2. Κατανομή ένδοξαιρικῶν κερδῶν κατὰ Ἐταιρίαν

	<u>I</u>	<u>E</u>	<u>IE</u>
Ἐνδοξαιρικά Κέρδη.	296.000	200.000	--

## 3. Στοιχεῖα Συνολικῶν καὶ ένδοξαιρικῶν πωλήσεων κατὰ Ἐταιρίαν

	<u>I</u>	<u>E</u>	<u>IE</u>
Συνολικαὶ πωλήσεις	30.000.000	20.000.000	22.000.000
Ἐνδοξαιρικαὶ πωλήσεις	10.000.000	20.000.000	—
Πωλήσεις εἰς τρίτους	20.000.000	—	22.000.000

## 4. Στοιχεῖα Συνολικῶν Ἀγορῶν καὶ Δαπανῶν παραγωγῆς.

	<u>I</u>	<u>E</u>	<u>IE</u>
Συνολικαὶ Ἀγοραὶ	23.600.000	10.000.000	20.000.000
Ἐξοδα παραγωγῆς	—	11.100.000	—
Σύνολον κόστους ἀγορῶν καὶ δαπανῶν παραγωγῆς	23.600.000	21.100.000	20.000.000

## 5. Στοιχεῖα κινήσεως Ἀποθεμάτων κατὰ Ἐταιρίαν.

	<u>I</u>	<u>E</u>		<u>IE</u>
	<u>Ἐμπορεύματα</u>	<u>Πρῶτοι ὕλαι</u>	<u>Προϊόντα</u>	<u>Ἐμπορεύματα</u>
<b>α' Εἰσαγωγαὶ</b>				
Ἐπιπροηγ. χρήσεως	6.000.000	2.000.000	2.000.000	2.500.000
Ἀγοραὶ	23.600.000	10.000.000		20.000.000
Κόστος παραχθέντων				
— Β)θεισαι Α' ὕλαι			7.400.000	
— Ἐξοδα παραγωγῆς			11.100.000	
Σύνολον Εἰσαγωγῶν	29.600.000	12.000.000	20.500.000	22.500.000
<b>β' Ἐξαγωγαὶ</b>				
— Βιομηχανοποιήσεις		7.400.000		
— Κόστος πωληθέντων	27.600.000		18.000.000	16.500.000
Ἐπόλοιπα τέλους χρήσεως	2.000.000	4.600.000	2.500.000	6.000.000

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΕΤΑΙΡΙΑΝ

	I	E	IE
Πωλήσεις	30.000.000	20.000.000	22.000.000
Μείον έξοδα πωλήσεων	900.000	400.000	1.100.000
Καθαρόν προϊόν πωλήσεων	29.100.000	19.600.000	20.900.000
Κόστος πωληθέντων			
· Αποθέματα προηγούμενης χρήσεως	6.000.000	4.000.000	2.500.000
· Αγοραί και δαπάναι παραγ. χρήσεως	23.600.000	21.100.000	20.000.000
Συνολικόν κόστος κτηθέντων	29.600.000	25.100.000	22.500.000
Μείον Άποθ. τέλους χρήσεως	2.000.000	7.100.000	6.000.000
Μικτόν κέρδος εκ πωλήσεων	1.500.000	1.600.000	4.400.000
Τόκοι πιστωτικοί από ΙΕ		400.000	
· Εκ πωλήσεως παγίων στοιχείων εις ΙΕ	500.000		
Μέρισμα από E	400.000		
Μέρισμα από ΙΕ	1.125.000		
Σύνολον μικτών κερδών και προσόδων	3.525.000	2.000.000	4.400.000
Μείον			
Γενικά Έξοδα Διοικήσεως	950.000	750.000	300.000
Τόκοι	500.000	—	600.000
Καθαρά κέρδη	2.075.000	1.250.000	3.500.000
Μέρισμα	1.500.000	500.000	1.500.000
· Αποθεματικά	575.000	750.000	2.000.000
		Διέθεσις καθαρών κερδών	

## Δύσεις

### 1. 'Αξία 'Αποθεμάτων τέλους χρήσεως εις τὴν τιμὴν τῆς κτήσεως πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἀφαιρέσιν τῶν ἐνδοεταιρικῶν κερδῶν

	I	E		IE
	'Εμπορεύματα	Πρῶται ὕλαι	Προϊόντα	'Εμπορεύματα
'Αξία ἐμφαινόμενη εις τοὺς καθ' ἕκαστα 'Ισμοὺς	2.000.000	4.600.000	2.500.000	6.000.000
Μείον ἐνδοεταιρικά κέρδη		230.000	50.000	588.000
'Ενοποιηθεῖσα ἀξία	2.000.000	4.370.000	2.450.000	5.412.000

Τὰ ἐνδοεταιρικά κέρδη ὑπελογίσθησαν εις τὸ σύνολον αὐτῶν καὶ ἀναλύονται κατὰ ἐταιρίαν ὡς ἑξῆς :

#### 'Εταιρία I

α) 'Επὶ τῶν ἀποθεμάτων βάμβακος τῆς E, ἦτοι: 8 ο)ο X 4.600.000	Δρχ. 368.000		
Μείον 3 ο)ο X 4.600.000 δι' ἐξοδα πωλήσεως	» 138.000	Δρχ.	230.000
β) 'Επὶ τοῦ 'Ενεχομένου βάμβακος εις τ' ἀποθέματα Nήματος τῆς E, ἦτοι 8ο)ο X 4ο)ο X 2.500.000	Δρχ. 80.000		
Μείον 3 ο)ο X 1.000.000 δι' ἐξοδα πωλήσεως	» 30.000	»	50.000
γ) 'Επὶ τοῦ ἐνεχομένου βάμβακος εις τ' ἀποθέματα Nήματος τῆς IE, ἦτοι 8ο)ο X 9ο)ο X 4ο)ο X 6.000.000	» 172.800		
Μείον 3 ο)ο X 2.160.000 δι' ἐξοδα πωλήσεως	» 64.800	»	108.000
Σύνολον		»	388.000

#### 'Εταιρία E

α) 'Επὶ τῶν ἀποθεμάτων νήματος τῆς IE, ἦτοι :			
10 ο)ο κέρδος X 6.000.000	» 600.000		
Μείον 2 ο)ο δι' ἐξοδα πωλήσεως	» 120.000	»	480.000
Σύνολον 'Ενδοεταιρικῶν κερδῶν		»	868.000

### 2. 'Ενδοεταιρικά 'Αγοραί

'Αγοραὶ τῆς E ἀπὸ I	Δρχ. 10.000.000
» » IE » E	» 20.000.000
Σύνολον	» 30.000.000

## 3. Ένοποιημένον κόστος πωληθέντων

Άξια αποθεμάτων τέλους προηγούμενης χρήσεως	Δρχ.	12.500.000
Μείον : Ένδοεταιρικά κέρδη	»	496.000
Ένοποιημένη άξια αποθεμάτων τέλους προηγ. χρήσεως	»	12.004.000
Συνολική άξια αγορών και εξόδων παραγωγής	64.700.000 (1)	
Μείον : ένδοεταιρικά άγοραί	30.000.000	» 34.700.000
Συνολική άξια κτηθέντων		» 46.704.000
Μείον : Άξια αποθεμάτων τέλους χρήσεως, ήτοι :		
Άρχική άξια	Δρχ. 15.100.000	
Ένδοεταιρικά κέρδη	» 868.000	» 14.232.000
Ένοποιημένον κόστος πωληθέντων		» 32.472.000

## 4. Υπολογισμός Μικτού κέρδους (\*)

Σύνολον πωλήσεων	Δρχ.	72.000.000
Μείον : Έξοδα πωλήσεων	»	2.400.000
Καθαρόν προϊόν συνολικών πωλήσεων	»	69.600.000
Μείον : Ένδοεταιρικά πωλήσεις	»	30.000.000
Πωλήσεις εις τρίτους	»	39.600.000
Μείον : Ένοποιημένον κόστος πωληθέντων	»	32.472.000
Ένοποιημένον μικτόν κέρδος	»	7.128.000 (*)

1. Ητοι : Άγοραί Ι	Δρχ.	23.600.000
» Ε	»	10.000.000
Έξοδα παραγωγής Ε	»	11.100.000
Άγοραί ΙΕ	»	20.000.000
Σύνολον	»	64.700.000

## 2. Έπαλήθευσις όλικου Ένοποιημένου κέρδους.

Μικτόν κέρδος Ι	Δρχ.	1.500.000
» » Ε	»	1.600.000
» » ΙΕ	»	4.400.000
Σύνολον	»	7.500.000
Προστίθεται τό ένδοεταιρικών κέρδος επί τών αποθεμάτων προηγουμ. χρήσεως	»	496.000
	»	7.996.000
Μείον ένδοεταιρικών κέρδος επί τών αποθεμάτων τέλους χρήσεως	»	868.000
Μικτόν κέρδος	»	7.128.000

3. Τās συνεπαγομένης έγγραφās ένοποιήσεως εκ τών δεδομένων του προβλήματος και τών ως άνω υπολογισμών ίδε σελ. 104.

**ΕΤΑΙΡΙΑ Ι ΚΑΙ ΕΞΗΡΤΗ-**  
**ΦΥΛΛΟΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ**

	I	E
Πωλήσεις	30.000.000	20.000.000
Μείον έξοδα πωλήσεων	900.000	400.000
Καθαρόν προϊόν πωλήσεων	29.100.000	19.600.000
Κόστος πωληθέντων		
'Αποθέματα προηγούμενης χρήσεως	6.000.000	4.000.000
'Αγοραί και Δαπάναι παραγωγής χρήσεως	23.600.000	21.100.000
Συνολικόν κόστος κτηθέντων	29.600.000	25.100.000
Μείον αποθέματα τέλους χρήσεως	2.000.000	7.100.000
Μικτόν κέρδος εκ πωλήσεων	1.500.000	1.600.000
Τόκοι πιστωτικοί από ΙΕ		400.000
'Εκ πωλήσεως παγίων στοιχείων εις ΙΕ	500.000	
Μέρισμα από Ε	400.000	
Μέρισμα από ΙΕ	1.125.000	
Σύνολον μικτών κερδών και προσόδων	3.525.000	2.000.000
Μείον		
Γενικά έξοδα Διοικήσεως	950.000	750.000
Τόκοι	500.000	750.000
Καθαρά κέρδη	2.075.000	1.250.000
Μέρισμα	1.500.000	500.000
'Αποθεματικά	575.000	750.000
Χρεωπιστώσεις έτέρων λογαριασμών		Διάθεσις καθ...



## ΜΕΝΑΙ Ε ΚΑΙ ΙΕ

## ΛΥΣΜΟΥ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΙΕ		Έγγραφαί ένοποιήσεως		Ένοποιημένα
		Χρέωσις	Πίστωση	ύπόλοιπα
22.000.000	(2)	30.000.000		42.000.000
<u>1.100.000</u>				<u>2.400.000</u>
20.900.000				39.600.000
2.500.000			(1) 496.000 Δρχ.	12.004.000
20.000.000			(2) 30.000.000 »	<u>34.700.000</u>
22.500.000			»	46.704.000
<u>6.000.000</u>	<u>16.500.000</u>	(3) 868.000	»	<u>14.232.000</u>
	4.400.000			32.472.000
		(5) 400.000		7.128.000
		(4) 500.000		
		(6) 400.000		
		(6) 1.125.000		<u>7.128.000</u>
	<u>4.400.000</u>			
300.000				2.000.000
<u>600.000</u>	<u>900.000</u>		(5) 400.000	<u>700.000</u>
	3.500.000			2.700.000
				4.428.000
ρῶν κερδῶν				
	1.500.000		(6) 1.525.000	1.975.000
	<u>2.000.000</u>			
		(1) 496.000	(3) 868.000	
			(4) 500.000	
		<u>33.789.000</u>	<u>33.789.000</u>	

**Έγγραφα**

1			
Αποθεματικά I		296.000	
Αποθεματικά E		200.000	
Αποτελέσματα E			224.000
Αποτελέσματα IE			272.000
Ένεχόμενα ένδοεταιρικά κέρδη επί αποθεμάτων τέλους προηγούμενης χρήσεως ως ο σχετικός πίναξ.			
2			
Πωλήσεις I		10.000.000	
Πωλήσεις E		20.000.000	
Πρώται ύλαι E			10.000.000
Έμπορεύματα IE			20.000.000
Έξάλειψις ένδοεταιρικών πωλήσεων			
3			
Αποτελέσματα I		388.000	
Αποτελέσματα E		480.000	
Διαφορά Αξίας Αποθεμάτων λόγω ένεχομένων ένδοεταιρικών κερδών			868.000
Έξάλειψις ένεχομένων ένδοεταιρικών κερδών επί τών έξης αποθεμάτων			
	Πρώται ύλαι E	Δρχ. 230.000	
	Προϊόντα E	» 50.000	
	Έμπορεύματα E	» 588.000	
4			
Αποτελέσματα I		500.000	
Διαφορά Αξίας στοιχείων Παγίου Ένεργητικού λόγω ένδοεταιρικών κερδών			500.000
Έκ τής πωλήσεως στοιχείων παγίου Ένεργητικού εις E			
5			
Αποτελέσματα E		400.000	
Τόκοι IE			400.000
Έξάλειψις ένδοεταιρικών τόκων			
6			
Αποτελέσματα I		1.525.000	
Αποτελέσματα E			400.000
Αποτελέσματα IE			1.125.000
Έξάλειψις ένδοεταιρικών μερισμάτων			

## ΕΤΑΙΡΙΑ Ι ΚΑΙ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΑΙ Ε ΚΑΙ ΙΕ

## ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

			42.000.000	
Πωλήσεις			<u>2.400.000</u>	
Έξοδα πωλήσεων				39.600.000
Καθαρόν προϊόν πωλήσεων				
Άποθέματα ποηγ. χρήσεως	12.004.000			
Άγοραί και δαπάναι παραγωγής	<u>34.700.000</u>			
Συνολικόν κόστος κτηθέντων				<u>46.704.000</u>
Μείον άποθέματα τέλους χρήσεως	<u>14.232.000</u>			32.472.000
				<u>7.128.000</u>
Γενικά έξοδα Διοικήσεως Δρχ.	2.000.000			
Τόκοι	<u>700.000</u>			<u>2.700.000</u>
Ένοποιημένον Κέρδος χρήσεως				<u>4.428.000</u>
Μερίσματα πληρωτέα				
Ι Δρχ.	1.500.000			
Ε »	100.000			
ΙΕ »	<u>375.000</u>			1.975.000
Δικαιώματα Μειοψηφίας				
έπι μη διανεμομένων κερδών				
χρήσεως				
Ε Δρχ.	18.800			687.300
ΙΕ »	<u>668.500</u>			<u>1.765.300</u>
Ένοποιημένα άποθεματικά				

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ  
ΕΠΙ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ

	Ι	Ε	ΙΕ
Καθαρά κέρδη	<u>2.075.000</u>	<u>1.250.000</u>	<u>3.500.000</u>
Ένδοεταιρικόν κέρδος έπι τών άποθεμάτων τέλους προηγούμενης χρήσεως		<u>224.000</u>	<u>272.000</u>
	<u>2.075.000</u>	<u>1.474.000</u>	<u>3.772.000</u>
Ένδοεταιρικά κέρδη τέλους χρήσεως	388.000	480.000	400.000
Ένδοεταιρικοί τόκοι		400.000	
Έκ πωλήσεως παγίων στοιχείων	500.000		
Ένδοεταιρικά μερίσματα	<u>1.525.000</u>	<u>2.413.000</u>	<u>4.172.000</u>
	<u>- 338.000</u>	<u>118.800</u>	<u>1.043.000</u>
Δικαιώματα Μειοψηφίας			
Μείον Δικαιώματα Μειοψηφίας περιλαμβανόμενα εις τὸ Δ]θέν μερίσμα		<u>100.000</u>	<u>375.000</u>
Δικαιώματα Μειοψηφίας έπι τών μη διανεμηθέντων κερδών		18.800	668.000

## § 3

## ΛΥΣΙΣ ΩΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

## Δεδομένα του προβλήματος (1)

Ἡ ἔταιρία Ρ εἶναι ἡ κορυφαία ἰθύνουσα διὰ τῆς κυριότητος τοῦ 90 ο)ο τοῦ Μετοχικοῦ Κεφαλαίου τῆς S. Ἡ Τελευταία κατέχει τὸ 80 ο)ο τοῦ Κεφαλαίου τῆς Γ. Κατ' ἀκολουθίαν ἡ Ρ συμμετέχει κατὰ 50 ο)ο εἰς τὴν καθαρὰν περιουσίαν τῆς S καὶ κατὰ 72 ο)ο τῆς Γ. Ὑπάρχει δικαίωμα μειοψηφίας εἰς τὴν S ἐκ 10 ο)ο καὶ 28 ο)ο εἰς τὴν Γ. Τὸ τελευταῖον ἐκπροσωπεῖται ἐκ τοῦ 20 ο)ο τῶν μετόχων τῆς μειοψηφίας τῆς Γ καὶ ἐκ τοῦ 8 ο)ο (10 ο)ο X 80 ο)ο τῶν μετόχων τῆς μειοψηφίας τῆς S.

## Συμπληρωματικὰ δεδομένα ἀφορῶντα τὴν ὁμάδα :

1. Ἡ ἔταιρία Ρ ἀπέκτησε τὴν συμμετοχὴν τῆς ἐπὶ τῆς S κατὰ τὴν 31-12-38 ἔναντι ποσοῦ 945.000. Κατὰ τὴν χρονολογίαν ταύτην ἡ S εἶχε καθαρὰν περιουσίαν ἐκπροσωπούμενην ἐκ κεφαλαίου 800.000 καὶ ἀποθεματικῶν 225.000.

2. Ἡ ἔταιρία S ἀπέκτησε τὴν συμμετοχὴν τῆς εἰς τὴν Γ κατὰ τὴν 1-1-40 ἀντὶ 372.000 ποσοῦ ἀντιστοίχου πρὸς τὴν λογιστικὴν ἀξίαν αὐτῆς.

3. Ἀπὸ τῆς 1-1-40 ἡ Γ ἐχρησιμοποιήθη ὡς ἔταιρία διανομῆς μέρους τῆς παραγωγῆς τῆς Ρ καὶ S. Πρὸ τῆς χρονολογίας ταύτης δὲν ὑπῆρχαν συναλλαγαὶ τῆς Γ μετὰ τῆς Ρ καὶ S.

4. Αἱ ἀγοραὶ τῆς Ρ κατὰ τὸ 1940 περιλαμβάνουν ἔμπορεύματα ἀξίας 300.000 πωληθέντα αὐτῇ ὑπὸ τῆς S. Αἱ ἀγοραὶ τῆς Γ περιλαμβάνουν ἔμπορεύματα ἀξίας 500.000 κτηθέντα ἐξ ἀγορῶν τῆς ἐκ τῆς S καὶ 750.000 ἐκ τῆς Ρ.

5. Κατὰ τὴν 31-12-40 ἡ Γ ὀφείλει εἰς τὴν Ρ 30.000 καὶ εἰς τὴν S 25.000 ἐξ ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ.

6. Τὸ δηλωθὲν μέρισμα ὑπὸ τῆς S κατὰ τὸ 1940 ἐστηρίχθη ἐπὶ κερδῶν προκυφάντων ἀπὸ τῆς ἀποκτήσεως τῆς ἐπ' αὐτῆς συμμετοχῆς ὑπὸ τῆς Ρ. Τὸ μέρισμα τὸ δηλωθὲν ὑπὸ τῆς Γ ἔβασισθη ἐπὶ κερδῶν ὑφισταμένων κατὰ τὴν 31-12-39.

7. Ἡ ἀπογραφή τῆς Ρ τῆς 1-1-40 περιλαμβάνει ἔνδοεταιρικὸν κέρδος 3.000.

8. Αἱ ἀπογραφαὶ τῆς 31-12-40 ἐδηλώθησαν ὡς ἑξῆς :

Ἐταιρίας	Ρ	120.000
»	S	115.000
»	Γ	100.000

Ἡ ἀποτίμησις τῶν ἀπογραφέντων ἀποθεμάτων ἐγένετο εἰς τὴν τιμὴν τῆς κτήσεώς των.

9. Ὑφίσταται ἔνδοεταιρικὸν κέρδος 2.500 κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῆς λήξεως τῆς περιόδου τῆς Ρ. Κατὰ τὴν τελικὴν ἀπογραφὴν τῆς Γ ὑφίσταται ἔμπορεύμα ἀγορασθὲν παρὰ τῆς Ρ περιλαμβάνον κέρδος 13.000 τῆς Ρ καὶ 2.000 τῆς S. Ἡ τελικὴ ἀπογραφή τῆς Γ περιλαμβάνει ἐπίσης περιθώριον 9.000 ἐξ ἔμπορευμάτων ἀγορασθέντων κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς S.

10. Αἱ ὁμολογίαι τῆς S αἱ κατεχόμεναι ὑπὸ τῆς Ρ ἔχουν ὀνομαστικὴν ἀξίαν 100.000 καὶ ἀπεκτήθησαν τὴν 31-12-40 ἀντὶ 105.000. Ἡ S ἀπέσβεσεν τὸ premium ἐπὶ τῶν ὁμολογιῶν τῆς τῶν πληρωτέων κατὰ τὸ 1940.

Τὰ ὑπόλοιπα ἀναγκαῖα δεδομένα παρέχονται διὰ τῶν ἐγγράφων τῆς λογιστικῆς διαδικασίας.

1. Τὸ πρόβλημα καὶ ἡ λύσις αὐτοῦ ἐλήφθη ἐκ τοῦ *Accountants' Handbook* σ. 1127 ἐπι.

**Ἐγγραφαὶ Ἐκπουήσεως \***

1			
Λογαριασμοὶ Πληρωτέοι	55.000		
Λογαριασμοὶ Εἰσπρακτέοι			55.000
Πρὸς ἐξάλειψιν τῶν ἐνδοεταιρικῶν ἀπαιτήσεων			
2			
ἽΟμολογιαὶ πληρωτέαι	100.000		
<i>Premium</i> ἐπὶ πληρωτέων ὁμολογιῶν	7.500		
ἽΟμολογιαὶ S			105.000
Καθαρὰ πρόσοδος P			2.500
Πρὸς ἐξάλειψιν ἐνδοεταιρικῶν ὁμολογιῶν καὶ σχετικῶν λ)σμῶν			
3			
Καθαρὰ πρόσοδος S	76.000		
Ἐπενδύσεις εἰς Ἑταιρίαν T**			76.000
Πρὸς τακτοποίησιν τῆς καθαρᾶς προσόδου τῆς S καὶ τῆς ἐπενδύσεως εἰς T συνεπεῖα διανομῆς με- ρίσματος ἐκ τοῦ ὑφισταμένου ἀποθεματικῆς κατὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς συμμετοχῆς καὶ τῶν κερδῶν 1940 τῆς T.			
80ο)ο τοῦ μερίσματος 200.000	160.000		
80ο)ο τῆς καθαρᾶς προσόδου τοῦ 1940 105.000	84.000		
	76.000		
4			
Μετοχικὸν κεφάλαιον - Ἑταιρία T	160.000		
Ἀποθεματικὰ 1-1-40 Ἑταιρία T	212.000		
Καθαρὰ πρόσοδος - Ἑταιρία T	84.000		
Ἐπενδύσεις εἰς - Ἑταιρίαν T			296.000
Πληρωθέντα μερίσματα - Ἑταιρία T			160.000
Πρὸς ἐξάλειψιν 80ο)ο τῆς ἐσωτερικῆς λογιστικῆς ἀξίας τῆς T κατὰ τὴν 31-12-40			

\* Εἰς τὰς ἐγγραφὰς παρατίθενται ἀκριβῶς οἱ τίτλοι τῶν λ)σμῶν οἱ χρησιμο-  
ποιούμενοι ὑπὸ τοῦ συγγραφῆως. Πολλοὶ ἐκ τῶν τίτλων τούτων δὲν συμπίπτουν ἀ-  
κριβῶς μὲ τοὺς παρ' ἡμῖν χρησιμοποιουμένους.

\*\* Ὁ λ)σμός Ἐπενδύσεις εἰς Ἑταιρίαν... σημαίνει ὡς εἰκόσ Συμμετοχαὶ εἰς Ἑταιρίαν...

<i>Ἐπενδύσεις εἰς Ἑταιρίαν S</i>		103.050	
<i>Ἀποθεματικά 1 Ἰαν. - Ἑταιρία P</i>			44.100
<i>Καθαρά πρόσδοδος - Ἑταιρία P</i>			58.850
Πρὸς διαρρῦθμισιν λ)σμῶν τῶν μετοχῶν τῆς P			
ἐκ τῆς αὐξήσεως εἰς τὴν καθαρὰν περιουσίαν τῆς S ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς ἀποκτήσεως. Λογιστικὴ			
Ἄξια τῆς ἑταιρίας S 1-1-40			
Μετοχικὸν κεφάλαιον		800.000	
Ἀποθεματικά κατὰ τὰ βιβλία	277.000		
Μείον περιθώριον εἰς τὴν ἀπογραφὴν τῆς P	3.000	274.000	
		<u>1.074.000</u>	
Λογιστικὴ ἀξία κατὰ τὸν χρόνον τῆς κτήσεως		1.025.000	
Αὐξησις κατὰ τὴν 1-1-40		<u>49.000</u>	
Τὸ 90ο)ο τῶν 49.000		<u>44.100</u>	
Καθαρά πρόσδοδος τῆς S-1940 κατὰ τὰ βιβλία		305.000	
Μείον			
Μερίσματα	150.000		
Διαρρῦθμίσεις διὰ τῆς ἐγγραφῆς 3	76.000		
Κέρδος εἰς τὰς ἀπογραφὰς τῆς P καὶ T	13.500	239.500	
Αὐξησις κατὰ τὸ 1940		<u>65.500</u>	
90ο)ο τῶν 65.000		<u>58.950</u>	

<i>Μετοχικὸν Κεφάλαιον Ἑταιρίας S</i>		720.000	
<i>Ἀποθεματικά 1-1-40 Ἑταιρίας S</i>		246.600	
<i>Καθαρά πρόσδοδος Ἑταιρίας S</i>		193.950	
<i>Ἐπενδύσεις εἰς Ἑταιρίαν S</i>			1.025.550
<i>Πληρωθὲν μερίσμα — Ἑταιρία S</i>			135.000
Πρὸς ἐξάλειψιν τοῦ 90ο)ο τῆς ἐσωτερικῆς Λογιστικῆς ἀξίας τῆς Ἑταιρίας S κατὰ τὴν 31-12-40			

<i>Ἀποθεματικά 1-1-40 — Ἑταιρία S</i>		3.000	
<i>Καθαρά πρόσδοδος — Ἑταιρία P</i>			3.000
Πρὸς ἐξάλειψιν τοῦ ἐνδοεταιρικοῦ κέρδους κατὰ τὴν ἀπογραφὴν ἀρχῆς κτήσεως			



8	
Καθαρά πρόσοδος - 'Εταιρία Ρ	13.000
Καθαρά πρόσοδος - 'Εταιρία S	13.500
'Αποθεματικών δι' ένδοεταιρικών κέρδος επί των άπογραφών	26.500
Πρός έξάλειψιν του ένδοεταιρικού κέρδους των τελικών άπογραφών	

9	
Πωλήσεις	1.550.000
'Αγοραί	1.550.000
Πρός έξάλειψιν των ένδοεταιρικών άγορών καί πωλήσεων	

	'Υπολογισμός Δικαιωμάτων Μειοψηφίας επί των 'Αποθεματικών και κερδών		
	'Εταιρία Ρ	'Εταιρία S	'Εταιρία Τ
Καθαρά πρόσοδος (ώς έδηλώθη)	365.000	305.000	105.000
'Ενδοεταιρικών κέρδος εις τās ά- πογραφάς 1 - 1 - 40	3.000		
'Ενδοεταιρικών κέρδος εις τās ά- πογραφάς 31 - 12 - 40	* 13.000	* 13.500	
'Ενδοεταιρικά Μερίσματα	* 135.000	* 160.000	
'Επί πλέον διαφορά τής λογι- στικής τιμής των όμολογιών τής S έναντι τής τιμής άγοράς ύπό τής Ρ	2.500		
	<u>222.500</u>	<u>131.500</u>	<u>105.000</u>
Δικαιώματα Μειοψηφίας 'Εταιρίας Τ - "Αμεσα - 20ο)			21.000
Δικαιώματα Μειοψηφίας 'Εται- ρίας S - "Εμμεσα - 8ο) (επί τής καθαράς περιουσίας τής Τ)		8.400	
Δικαιώματα Μειοψηφίας τής S - 10ο)		13.150	
Μερίδιον τής Μειοψηφίας επί των 'Αποθεματικών 1 - 1 - 40 (κατά τήν κατάστασιν έπεξεργασίας των 'Ισολογισμών)		27.400	53.000
Μερίδιον τής Μειοψηφίας επί του πληρωθέντος μερίσματος (Κατά τήν κατάστασιν έπεξεργασίας των 'Ισολογισμών)		* 15.000	* 40.000
	<u>33.950</u>	<u>34.000</u>	

\* Ποσά άφαιρετικά.

**ΕΤΑΙΡΙΑ Ρ ΚΑΙ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΑΙ Σ ΚΑΙ Τ.**  
ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1940

\* Ένεργητικόν

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ	Ενεργητικόν	Παθητικόν
Ταμείον	325.000	180.000
Λογαριασμοί Εισπρακτέοι	545.000	270.000
Γραμμάτια Εισπρακτέα	250.000	
* Αποθέματα εις την τιμήν της αγοράς 335.000		
Μείον ένδοσταρικών κέρδων 26.500		
<b>ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ</b>	<b>308.500</b>	<b>715.000</b>
Μηχίτα και Έξοπλισμός (Καθαρόν) *	2.025.000	100.000
Κτίρια (Καθαρόν) *	100.000	7.500
<i>Διαφορά μεταξείσεως. Ιογιστική αξίας κατ' τιμής κτήσεως Σημ. μετωχών.**</i>		
	1.428.500	
	2.125.000	107.500
		822.500
	22.500	113.950
		74.000
		1.800.000
		765.550
	<u>3.576.000</u>	<u>2.565.550</u>
		<u>3.576.000</u>

\* Γενικώς, φυσικῶ τῶ λόγω προτιμιάται ἡ έναγραφῆ τῆς ἀρχικῆς ἀξίας καὶ ἡ ἐκπτώσις ἀπ' αὐτῆς τῶν μέχρι τοῦδε ἀποσβέσεων.

\*\* Περισσότερον ἐξειδικευμένη περιγραφῆ δύναται νὰ χρησιμποιηθῆ ὅπου ἡ φύσις αὐτῆς τῆς διαφοράς ἐμφαίνεται σαφῶς ἐκ τῶν συνθηκῶν.

ΕΤΑΙΡΙΑ Ρ ΚΑΙ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ S ΚΑΙ T

ΦΥΛΛΟΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1941 — 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1940

ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	'Εταιρία Ρ	'Εταιρία S	'Εταιρία T	Διαρρυθμίσεις και 'Εξελίξεις Πιστώσεως		'Ενοποιημένη Κατάστασις 'Επιτημάτων
				(9)	(10)	
Πωλήσεις	2.000.000	1.500.000	1.600.000	1.550.000		3.550.000
Τόκοι πιστωτικοί επί των Γραμμ. Εισόδων	10.000	2.000	3.000			15.000
Μερίσματα Ληφθέντα	135.000	160.000		(4)(6)	295.000	303.500
'Απογραφαί 31-12-40	120.000	115.000	100.000	(8)	26.500	
Διαφορά μεταξύ 'εσωτερικής — Λογιστικής και καταβληθείσης τιμής αγοράς ομολογιών της S υπό της Ρ				(2)	2.500	2.500
	<u>2.265.000</u>	<u>1.777.000</u>	<u>1.703.000</u>			<u>3.876.000</u>

ΧΡΕΩΣΕΙΣ

'Απογραφαί 1-1-40	125.000	125.000	80.000	(7)	3.000	327.000
'Αγοραί	650.000	400.000	1.250.000	(9)	1.550.000	750.000
'Εργατικά	500.000	420.000				920.000
'Εξόδα βιομηχανοποιήσεως	400.000	350.000				750.000
'Εξόδα πωλήσεων	40.000	30.000	125.000			195.000
Γενικά έξοδα Διοικήσεως	78.000	47.000	60.000			185.000
Τόκοι χρεωστικοί επί Γραμμ. και όμολογ.	7.000	15.000	3.000			25.000
Φόροι προσόδων και κερδών	100.000	85.000	80.000			265.000
	<u>1.900.000</u>	<u>1.472.000</u>	<u>1.598.000</u>			
Καθαρά πρόσδοσος (ως 'εξελίξις)	365.000	305.000	165.000			
Διαρρυθμίσεις και 'εξελίξεις (α)				(2)	2.500	(4)
				(7)	3.000	(8)
					<u>1.877.000</u>	<u>1.877.000</u>

Σύνολον 'ενοποιημένης καθαράς προσόδου

Μείον δικαιώματα Μειοψηφίας

'Εταιρία T ('Αμεια) 20 ολό

'Εταιρία S Μειοψηφία εις T 8 ολό

'Εταιρία S ('Αμεια 10 ολό)

'Ενοποιημένη καθαρά πρόσδοσος άνήκουσα εις την 'Εταιρίαν Ρ

(α) Κατά τον τύπον τούτον του φύλλου επεξεργασίας, αι έγγραφα έχουν καταχωρηθή μόνον δια να εξισώσουν τας διαρρυθμίσεις και 'εξελίξεις.

**ΕΤΑΙΡΙΑ Ρ ΚΑΙ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ Σ ΚΑΙ Τ**  
**ΦΥΛΛΟΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΝΟΠΙΗΜΕΝΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1940**

112

	'Εταιρία Ρ	'Εταιρία Σ	'Εταιρία Τ	Διαρρυθμίσεις και Χρέουσες	'Εξαιρέσεις Πιστώσας	'Ενοποιημένος Ίσολογισμός
<b>Ταμείον</b>						
Λογαριασμοί Εισπρακτέοι	175.000	100.000	50.000			325.000
Γραμμάτια Εισπρακτέα	100.000	200.000	300.000			545.000
'Απογραφαι 31 - 12 - 40	150.000	40.000	60.000	(1)	55.000	250.000
'Ομολογιαί 'Εταιρίας Σ	120.000	115.000	100.000			335.000
'Επενδύσεις εις 'Εταιρίαν Σ (90 ο/ο)	105.000			(5)	105.000	
'Επενδύσεις εις 'Εταιρίαν Τ (80 ο/ο)	945.000	372.000		(6)	1.025.550	22.500*(α)
				(3)	76.000	
				(4)	296.000	
<b>Μηχ)τα και 'Εξοπλισμός (καθαρά άξια)</b>	1.100.000	875.000	50.000			2.025.000
<b>Κτίρια (καθαρά άξια)</b>	100.000					100.000
	<u>2.795.000</u>	<u>1.702.000</u>	<u>560.000</u>			<u>3.602.500</u>
<b>Λογαριασμοί πληρωτέοι</b>						
Γραμμάτια πληρωτέα	100.000	75.000	60.000	(1)	55.000	180.000
Προβλέψεις διά φόρους προσοδ. & κερδών	125.000	95.000	50.000			270.000
'Ομολογιαί πληρωτέα	100.000	85.000	80.000	(2)	100.000	265.000
Γ'εμισθίον επί 'Ομολογιών πληρωτέων	200.000	200.000		(2)	7.500	100.000
Μετοχικών Κεφάλαιον	15.000	15.000				7.500
'Εταιρία Ρ	1.800.000					1.800.000
'Εταιρία Σ		800.000		(6)	720.000	80.000 M
'Εταιρία Τ			200.000	(4)	160.000	40.000 M
*Αποθεματικά 1 - 1 - 40					(5)	44.100
'Εταιρία Ρ	625.000			(6)	246.600	669.100
'Εταιρία Σ		277.000		(7)	3.000	
'Εταιρία Τ			265.000	(4)	212.000	
Καθαρά πρόσσοδος 1940				(8)	13.000	
'Εταιρία Ρ	365.000			(5)	58.950	27.400 M
'Εταιρία Σ		305.000		(7)	3.000	53.000 M
'Εταιρία Τ				(3)	76.000	
				(6)	193.950	
				(8)	11.000	
				(8)	2.500	
			105.000	(4)	84.000	
<b>'Εταιρία Σ</b>						416.450
<b>'Εταιρία Τ</b>						
Πληρωθέντα Μέρισματα						
'Εταιρία Ρ	320.000*			(6)	135.000	21.550 M
'Εταιρία Σ		150.000*		(4)	160.000	21.000 M
'Εταιρία Τ			200.000*	(8)	26.500	320.000 *
*Αποθεματικόν δι' ένδοεταιρικών κέρδος						15.000 *
*Απογραφών						40.000 *
						26.500

**ΕΤΑΙΡΙΑ Ρ ΚΑΙ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΑΙ S ΚΑΙ T**  
ΕΝΟΠΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΠΡΟΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ

**31 Δεκεμβρίου 1940**

Πωλήσεις και ἕτερα πρόσοδοι		3.550.000	
Πωλήσεις		15.000	3.565.000
Τόκοι πιστωτικοί ἐπὶ τῶν γραμματίων Εἰσῳέων			
* Ἐξοδα καὶ Φόροι			
Κόστος πωληθέντων ἐμπορευμάτων			
Ἄπογραφαὶ 1 - 1 - 40	330.000		
Μείον ἐνδοεταιρικῶν κέρδος	<u>3.000</u>	327.000	
Ἄγοραὶ ὑλικῶν		750.000	
Ἐργατικά		920.000	
Ἐξοδα Βιομηχανοποιήσεως		<u>750.000</u>	
		2.747.000	
Ἄπογραφαὶ 31 - 12 - 40	335.000		
Μείον ἐνδοεταιρικῶν κέρδος	<u>26.500</u>	308.500	
		2.438.500	
Ἐξοδα πωλήσεων		195.000	
Γενικά ἔξοδα Διοικήσεως		185.000	
Φόρος ἐπὶ προσόδων καὶ κερδῶν		<u>265.000</u>	3.083.500
Ἐνοποιημένη καθαρὰ πρόσοδος			481.500
Τόκοι ἐπὶ ὁμολογιῶν καὶ γραμματίων			<u>25.000</u>
Ἐνοποιούμενον Καθαρὸν κέρδος			456.500
Δικαιώματα Μειοψηφίας Ἐταιρίας S		21.550 *	
Δικαιώματα Μειοψηφίας Ἐταιρίας T		<u>21.000</u>	42.550
			<u>413.950</u>
Προστίθεται κέρδος ἐκ τῆς κτήσεως τῶν ὁμολογιῶν τῆς S			<u>2.500</u>
Δικαιώματα Πλειοψηφίας ἐπὶ τοῦ Ἐνοποιημένου καθαροῦ κέρδους			<u>416.450</u>
			<u>625.000</u>
Ἀποθεματικά Ἐταιρίας P 1-1-40 ὡς ἐδηλώθησαν			44.100
Ἀναλογία ἐπὶ τῆς αὐξήσεως εἰς τὰ ἀποθεματικά τῆς S μέχρι 1 - 1 - 40			416.450
Δικαιώματα Πλειοψηφίας εἰς τὸ ἐνοποιημένον καθαρὸν κέρδος			<u>1.085.550</u>
			<u>320.000</u>
Μείον μέρισμα πληρωθὲν ὑπὸ τῆς P			
Ἐνοποιημένα ἀποθεματικά 31 - 12 - 40 ὡς καὶ ὁ Ἰσολογισμὸς			765.550

\* Περιλαμβάνεται τὸ μερίδιον τῶν μετόχων τῆς Μειοψηφίας τῆς S ἐπὶ τῆς μὴ διανεμηθείσης προσόδου τῆς T.

3.002.500  
1.967.600  
1.987.600  
560.000  
1.702.000  
2.795.000  
\* Στοιχεῖα Ἀραιοτηνῶν (α) Διαφορὰ μετὰ τῆς Ἐσῳτ. Λογιστ. ἄλλας καὶ καταβληθείσας τιμῆς Συμμετοχῶν. (Μ) Δικαιώματα Μειοψηφίας.





## BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ACCOUNTANTS' HANDBOOK, 6th Paton, Roland Press, N.Y. 1955.
- AMERICAN INSTITUTE OF ACCOUNTANTS, Research Department. Accounting Trends and Techniques in published corporate Annual Accounts. N.Y. 1950.
- BORES: Konsolidierte Erfolgabilanzen Bd 4 der Veröffentlichungen der Schmalebach Vereinigung. Leipzig 1935.
- BÜHLER: Steuerrecht der Gesellschaften und Konzerne. Berlin. Frankfurt 1951.
- CAPITAINE G.: Le statut des sociétés Holdings en Suisse. Revue de Droit Suisse, T. 62 σ. 15.
- CHARDONNET L.: Technique Comptable Approfondie. Paris 1949.
- DREYER P.: Bilans et Comptes des groupements économiques des sociétés dans la pratique anglossaxonne J.C.P. 1952 I 973.
- GREIDINGER B.: Preparation and Certification of Financial Statements. Ronald Press N.Y.
- FINNEY H.: Principles of Accounting Advanced. N.Y. 1948.
- FINNEY H.: Principles of Accounting Intermediate. N.Y. 1951.
- KESTER: Advanced Accounting. N.Y. 1933.
- LEWIS E: Concolidated Statements, Ronald Press. N.Y.
- MACBEATH & PLATT: Group Accounts and Holding Companies, Gee & Co. London.
- MISSION FRANÇAISE DES EXPERTS COMPTABLES AUX U.S.A.: La Comptabilité Mesure et Facteur de Productivité. Paris.
- MONTGOMERY: Auditing, Theory and Practice. Τρίτη Έκδοση.
- NEWLOVE: Consolidated Balance Sheets, Ronald Press. N.Y.
- POWELSON J.: Economic Accounting. N.Y. 1955.
- RETAIL L.: Traité complet d'organisation comptable, Bordeaux 1949.

- RICHARD & VEYRENC : Les Bilans Consolidés. Paris 1954.  
 ROBSON T : Consolidated and other group Accounts, London 1950.  
 SNOZZI E : L'Interprétation du Bilan, Paris 1951.  
 ΤΣΙΜΑΡΑΣ Μ. : Ἀρχαὶ Γενικῆς Λογιστικῆς, Ἀθήνα.

## Π Ε Ρ Ι Ο Δ Ι Κ Α

- ACCOUNTANT, Vol. 19 (Ἀρθρον τοῦ De Paula).  
 ACCOUNTING REVIEW, Vol. 13 (Ἀρθρον τοῦ Kohler).  
 AMERICAN ACCOUNTANT, Vol. 13 (Ἀρθρον τοῦ Garman).  
 BULLETIN DE LA COMPAGNIE NATIONALE DES EXPERTS  
 COMPTABLES (Ἰουνίου 1954).  
 BULLETIN SOCIÉTÉS DE COMPTABILITÉ DE FRANCE  
 (Μαΐου 1954, Ἀρθρον τοῦ E. Archavlis).  
 JOURNAL OF ACCOUNTANCY, Vol. 23 (Ἀρθρον τοῦ Staub)

---

\* Διαφόρους μελέτας δημοσιευθείσας κατὰ καιροὺς εἰς Αὐστρίαν, Γερμανίαν καὶ Κατω Χώρας ἴδε ἐν Richard & Veyrenc, σ. 100, 101.

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Εισαγωγικά έννοιαι ἐπὶ τῶν Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν

Παράγρ.	1. Ἡ συγκέντρωσις εἰς τὴν ἐπιχειρηματικὴν ὁρᾶσιν	Σελ.	7
»	2. Ἡ συγκέντρωσις διὰ τῆς δημιουργίας ἐξηρη- μένων Ἐπιχειρήσεων	»	9
»	3. Ἡ ἐνιαία οἰκονομικὴ ὄντοτις τῆς ομάδος	»	11
»	4. Εἰς τὴν ἐνιαίαν οἰκονομικὴν ὄντοτητα τῆς ομά- δος ἀντιστοιχεῖ ἰδία περιουσιακὴ διάρθρωσις καὶ ἰδία ἀποτελέσματα	»	13
»	5. Ἡ ἐννοια καὶ ὁ σκοπὸς τῶν Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν	»	14
»	6. Ἡ ἀλλοδαπή ἐπὶ τῶν Ἐνοποιημένων Ἴσολο- λογισμῶν Νομοθεσία	»	18
	Α' Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι	»	19
	Β' Μεγάλη Βρετανία	»	22
	Γ' Ἄλλαι Χῶραι	»	23
	7. Ἡ τηρουμένη διαδικασία διὰ τὰς μὴ Ἐνοποιο- μένας ἐξηρημένας	»	24
	8. Αἱ προϋποθέσεις καταρτίσεως τῶν Ἐνοποιη- μένων Ἴσολογισμῶν	»	25
	1. Πλειοψηφικὴ συμμετοχὴ τῆς Ἰθυούσης	»	25
	2. Ἀσκησις οὐσιαστικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῆς ἐξηρημένης ὑπὸ τῆς Ἰθυούσης	»	28
	3. Ταυτότης ἢ συγγένεια ἐκμεταλλεύσεων Ἰθυούσης καὶ Ἐξηρημένης	»	29
	4. Σύμπτωσις τῆς χρονολογίας λήξεως τῆς ἐταιρικῆς χρήσεως	»	30
	5. Ἀνεμπόδιστοι συνθήκαι Ἐνοποιήσεως	»	31
	6. Οὐσιώδης ἢ συμμετοχὴ ὡς πρὸς τὴν Ἰθύνουσαν	»	32

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Κανόνες καταρτίσεως τῶν Ἐνοποιημένων Ἴσολογισμῶν  
καὶ τῶν Ἐνοποιημένων καταστάσεων ἀποτελεσμάτων

1. Αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ καταρτίσεως τῶν Ἐνοποιη- μένων Ἴσολογισμῶν	»	33
---	---	----

Παράγρ.	2. Ὁ λογιστικὸς χειρισμὸς τῶν συμμετοχῶν παρὰ τῇ ἴθυνοῦσῃ	Σελ.	35
	Α'. Περίπτωσις ἐπιτευχθέντος καὶ διανεμηθέντος κέρδους ἐκμεταλλεύσεως	»	37
	Β'. Περίπτωσις ἐπιτευχθέντος καὶ μὴ διανεμηθέντος κέρδους ἐκμεταλλεύσεως	»	38
»	3. Ἡ ἀντικατάστασις τοῦ λογαριασμοῦ τῶν συμμετοχῶν καὶ προσδιορισμὸς τῶν δικαιωμάτων τῆς μειοψηφίας	»	40
	1. Γενικὰ ἐπὶ τῆς ἀντικαταστάσεως. Ἄξια συμμετοχῆς ἴση πρὸς τὴν ἔσωτερικὴν — λογιστικὴν ἀξίαν τῶν μετοχῶν	»	40
	2. Τιμὴ κτήσεως συμμετοχῆς μεγαλυτέρα τῆς ἀντιστοίχου ἔσωτερικῆς — λογιστικῆς ἀξίας αὐτῆς	»	44
	3. Ἡ ἐνοποιημένη θετικὴ ἀξία ὑπερπροσόδου	»	49
	4. Τιμὴ κτήσεως συμμετοχῆς μικρότερα τῆς ἀντιστοίχου ἔσωτερικῆς — λογιστικῆς ἀξίας αὐτῆς	»	54
	5. Ἡ ἀρνητικὴ ἀξία Ὑπερπροσόδου	»	57
	6. Διακυμάνσεις ποσοστοῦ συμμετοχῆς	»	60
»	4. Ἐνδοεταιρικαὶ πράξεις	»	62
	1. Ἐνδοεταιρικαὶ χρεαπαιτήσεις	»	62
	2. Ἐνδοεταιρικὰ Κέρδη τῶν Ἀποθεμάτων	»	63
	3. Ἐνδοεταιρικὰ Ζημίαι ἐπὶ τῶν ἀποθεμάτων	»	73
	4. Ἐνδοεταιρικὰ ἀποτελέσματα ἐκ συναλλαγῶν μεταξὺ τῶν Ἐταιριῶν τῆς ομάδος ἐπὶ στοιχείων τοῦ Παγίου Ἐνεργητικοῦ	»	73
»	5. Ἐμμεσοὶ Συμμετοχαὶ	»	74
»	6. Ἀμοιβαῖαι Συμμετοχαὶ	»	78
»	7. Ἐξερτημέναι Ἐξωτερικοῦ	»	82
»	8. Καταστάσεις Ἐνοποιημένων Ἀποτελεσμάτων	»	84
	1. Σημασία τῶν Καταστάσεων Ἐνοποιημένων Ἀπ[ο]σμάτων	»	84
	2. Κανόνες Καταρτίσεως Καταστάσεων Ἐνοποιημένων Ἀποτελεσμάτων	»	85

### ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Ἡ τεχνικὴ τῆς Καταρτίσεως τῶν Ἐνοποιημένων Ἰσολογισμῶν καὶ τῶν Ἐνοποιημένων Καταστάσεων Ἀποτελεσμάτων.

Παράγρ.	1. Ἡ τεχνικὴ τῆς Καταρτίσεως τῶν Ἐνοποιημένων Ἰσολογισμῶν	»	87
»	2. Ἡ τεχνικὴ τῆς Καταρτίσεως τοῦ λογαριασμοῦ τῶν ἀποτελεσμάτων χρήσεως	»	94
»	3. Λύσις ὠλοκληρωμένου προβλήματος	»	106

## ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελ.			γράφε	filiale
11	Στίχ. 5ος ἐκ τῶν κάτω (ὑποσημ.) ἀντί	filiale	»	Problematic
14	» 4ος ἐκ τῶν κάτω (ὑποσημ.)	» Prolematic	»	ἀπετέλει
17	» 8ος » » » » »	» ἐπετέλει	»	χαρτοφυλακίου
24	» 3 - 4ος	» χαρτοφυλακίων	»	ἐξηρημένων
31	» 10ος	» ἐξαρημένων	»	Advanced
36	» 13ος ἐκ τῶν κάτω	» Andvanced	»	πρόκειται
37	» 14ος	» κρόκειται	»	Δικαιώματα
41	» προτελευταῖος	» Δικαιώματατα	»	πλειοψηφίας
47	» 6ος	» πλειοψηφίας	»	Auditing
49	» τελευταῖος	» Auding	»	'Ενδοεταιρικῶν
70	» τελευταῖος	» 'Ενδοεταιρικῶν	»	Institute of
83	» 11ος ἐκ τῶν κάτω (ζημ.)	» Institute of	»	Accounting
83	» 'Υποσημ. 1	» Accouting	»	ἰθινοῖσης
86	» 8ος ἐκ τῶν κάτω	» ἰθινοῖσης	»	'Ενδοεταιρικαί
96	» 18	» 'Ενδοεταιρικαί	»	Accountants'
	Ὅπου ἐν τῷ ζημῆνῳ	Accountant's	»	